

Παρασκευή 16 Ιουνίου -

Πέμπτη 22 Ιουνίου

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 407
Δρχ. 150

Κατάλυση
ξέρνηση

απ

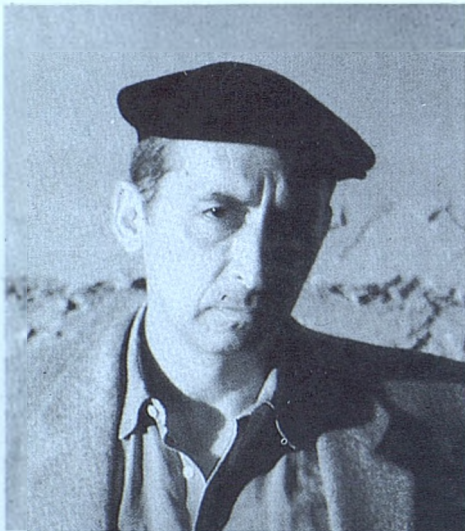
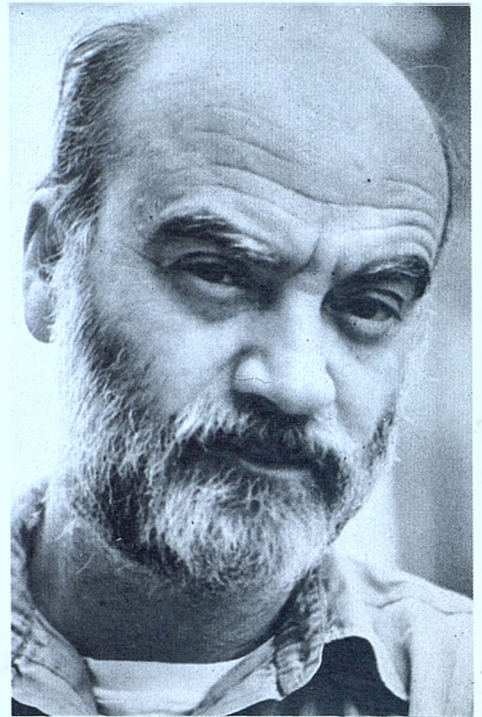
ΠΕ

Ω

ΟΝ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΟΛΛΑΣ

- Το τρυφερό δέρμα (Διηγήματα)
- Τα καλύτερα χρόνια (Νουβέλα)
- Το πέμπτο γένος (Νουβέλα)

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΟΥΡΟΥΝΗΣ

- Οι συμπαίχτες (Μυθιστόρημα)
- Μερώνυχτα Φραγκφούρτης (Διηγήματα)
- Οι πρώτοι πεθαίνουν τελευταίοι (Μυθιστόρημα)
- Τα τύμπανα της κοιλιάς και του πολέμου (Διηγήματα)

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΧΑΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

- 525 Τάγμα Πεζικού (Μυθιστόρημα)
- Δανεικιά γραβάτα (Διηγήματα)
- Τα παιδιά της Χελιδόνας (Μυθιστόρημα)
- Δέσποινα (Νουβέλα)

από τις ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ
Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ οι πολίτες τούτης της χώρας έχουμε την υποχρέωση να καταδικάσουμε με τον πλέον σαφή τρόπο τον παπανδρεϊσμό και το ΠΑΣΟΚ —το κόμμα που εξευτέλισε την πολιτική, καταρράκωσε τους θεσμούς, κατέστρεψε κάθε ελπίδα, διέψευσε όλους όσοι το στήριξαν για να φτάσει στην εξουσία. Το «σκάνδαλο Κοσκωτά» λειτούργησε σαν μεγεθυντικός φακός και αποκάλυψε πως ο βασιλιάς δεν ήταν μόνο γυμνός αλλά και σε κατάσταση προχωρημένης σήψης. Η Βουλή νομοθετούσε με πληρωμή τοις μετρητοίς και είχε μεταβληθεί σε οίκο εμπορίου· τα δισεκατομμύρια των ΔΕΚΟ και των προβληματικών χρησίμευαν για ν' απλώνει παντού τα πλοκάμια της η κλίκα Παπανδρέου· στα ηγετικά κλιμάκια του ΠΑΣΟΚ αποδείχθηκε ότι κυριαρχούσαν ψοφοδεή, δουλοπρεπή κι ανίκανα άτομα που ήξεραν μόνο να υπηρετούν τον Αφέντη· το χειρότερο όλων, ο έρπων φασισμός της «Αυριανής» και του Τόμπρα σήκωσε κεφάλι, μετατρέπεται σε κυρίαρχη ιδεολογία του «Κινήματος». Αν όλα αυτά δεν καταδικαστούν, αν το ΠΑΣΟΚ δεν υποστεί συντριπτική εκλογική ήττα μας περιμένουν όχι μόνο χειρότερες, αλλά πραγματικά μαύρες ημέρες.

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ οι δημοκρατικοί και αριστεροί πολίτες τούτης της χώρας πρέπει ν' ανακόψουμε την ορμή της επελαύνουσας Δεξιάς. Ο νεοφιλελευθερισμός δεν πρέπει να περάσει. Όχι γιατί κινδυνεύουν οι ελευθερίες μας, αλλά για να μην επιβληθεί η ελευθερία των ισχυρότερων. Η ΝΔ υπόσχεται καπιταλιστική ανασυγκρότηση σε βάρος των εργαζομένων. Πρέπει ν' αντισταθούμε. Υπόσχεται ότι θα εκκαθαρίσει τα σκάνδαλα, ενώ ήταν σύμμαχος του Κοσκωτά κι ανεχόταν ν' αγοράζει τις εφημερίδες της —μέχρι τη στιγμή που το κοσκωτικό οικοδόμημα άρχισε να καταρρέει. Πρέπει να την πιέσουμε για να προχωρήσει. Κι αν δεν θέλουμε να επαναληφθούν όσα καταλογίζουμε στο ΠΑΣΟΚ, πρέπει να μπορούμε να την αντιπολιτευθούμε.

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ πρέπει να ξαναβρούμε τη χαμένη μας αξιοπρέπεια χωρίς να υποθηκεύσουμε το μέλλον. Πρέπει, επομένως, να ενισχύσουμε τη Συνασπισμένη Αριστερά για να ξεμπερδέψουμε με το ΠΑΣΟΚ και να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τη ΝΔ. Μπορεί ο Συνασπισμός να μην είναι η Αριστερά των ονείρων μας αλλά δεν πρέπει να χάσουμε την ευκαιρία. Μπορεί να μη συγκεντρώνει στους κόλπους του όλες τις δυνάμεις που θα έπρεπε, αλλά μετά τις εκλογές αυτό μπορεί να γίνει. Οι ατέλειες, οι δισταγμοί, οι αναχρονισμοί, τα ατοπήματα που διέπραξε είναι ορατά διά γυμνού οφθαλμού —εξ ίσου ορατές όμως είναι και οι δυνάμεις που θέλουν ν' αναιρέσουν τα όποια βήματα έγιναν και να οδηγήσουν την πλειοψηφία των αριστερών ξανά πίσω στην στρούγκα της «ορθοδοξίας». Ο Συνασπισμός αποτελεί ένα πρώτο βήμα για μια ελληνική Αριστερά σύγχρονη, δημοκρατική, ευρωπαϊκή —το ζήτημα είναι το βήμα αυτό να μην είναι και το τελευταίο.

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ πρέπει να ηττηθούν οι δυνάμεις που μέσα, στην Αριστερά,

• Περίοδος Β'
• Χρόνος 16ος
• Τεύχος 407
Παρασκευή 16 Ιουνίου 1989
δρχ. 150

Μ. ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ

Πολυγλωσσίες κορυφής και παρασκη- νιακές διαθέσεις	12
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ	
Εκλογές κάθαρσης	14
ΤΑΣΟΣ ΜΠΑΡΛΑΣ	
Η απουσία πολιτικής ενεργοποιεί το η- φαιστίο	16
ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ	
Η τρομοκρατία και η επιφάνεια	18
ΟΛΓΑ ΦΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	
ΣΠΗΛΙΟΣ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ	
Τριγμοί σε «πράσινα κάστρα»	22
ΜΠΟΣΤ	
Απίστευτα και όμως αληθινά	28

ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η κάθαρση και ο ενεργός πολίτης	30
Γ. Μ. ΚΑΛΛΙΟΡΗΣ	
Οι φλούδες των λέξεων	32
ΖΩΓΙΑ ΧΡΟΝΑΚΗ	
Δημοκρατία λαός και θεσμοί	34
ΗΛΙΑΣ Π. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ	
Χωρίς σοβαρότητα, χωρίς αιδώ	36
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ	
Οιωνός	37
ΜΑΡΙ ΚΡΙΣΤΙΝ ΟΥΛΑΣ	
Γάλλοι Πράσινοι: Ευρώπη των περιο- χών	38
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΑΚΑΔΕΙΜΟΣ	
Βραχύ στρουκτουραλιστικό δοκίμιο για την ψυχική υγεία	46
ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ	
Η χώρα πάσχει από τους επαγγελμα- τίες πολιτικούς	
Συνέντευξη στη Ρένα Αγγουρίδου	48

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΠΤΑΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΙΝΩΡ	
Το ΠΑΣΟΚ διέγραψε την τροχιά του...	5
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	8
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ	
Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ	11
ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ	20
Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	21
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΕΣ	26
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	42
Εικαστικά: Θεόδωρος Γεωργίου, Μου- σική: Νεκτάρης Μητρόπουλος, Αρχιτε- κτονική: Χρήστος Παπούλιας, Περιβάλ- λον.	
ΒΙΒΛΙΟ	50
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	55
ΤΥΠΟΣ	58

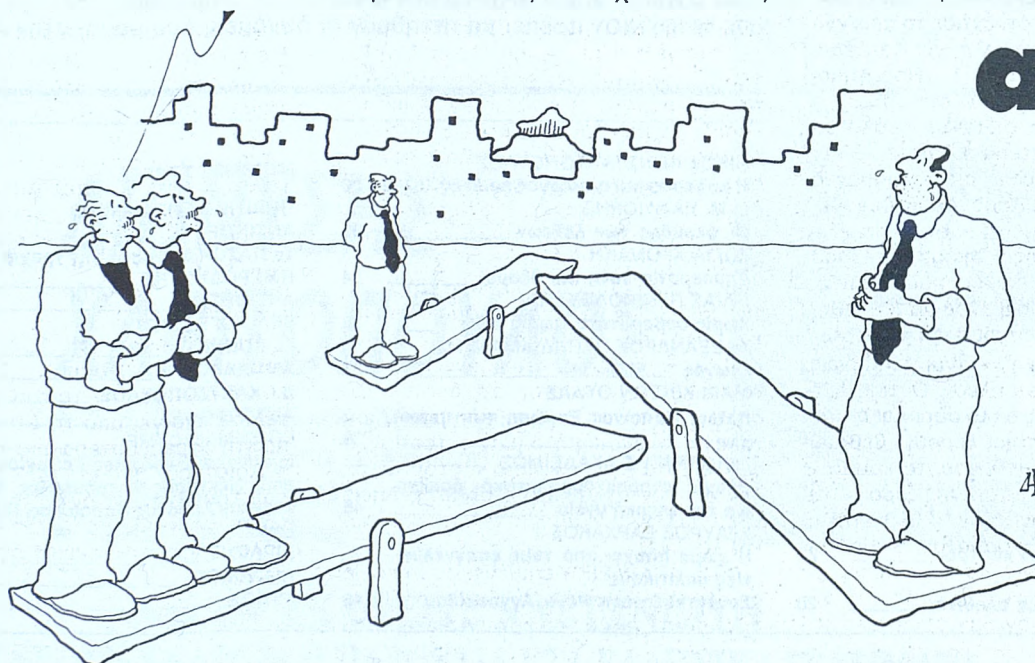
δεν συνειδητοποιήσαν ότι ο εμφύλιος πόλεμος τελείωσε, ότι έχουμε μπρος μας το 1992 και το 2000, ότι το 1917 είναι πολύ πίσω. Αυτές οι δυνάμεις περιμένουν το εκλογικό στραβοπάτημα του Συνασπισμού για να επιβάλουν ξανά όσα, ακόμη και στην Ανατολική Ευρώπη, θεωρούνται πια παρωχημένα. Ας μην υποτιμούμε αυτό που διακυβεύεται κι ας μην τρέφουμε την ψευδαίσθηση πως μέσα από τα συντρίμια της υπαρκτής Αριστεράς θα προκύψει η Αριστερά που οι δυνατότητες της εποχής και οι ανάγκες του τόπου επιβάλλουν. Το καινούργιο δεν οικοδομείται ποτέ πάνω σε ήττες. Από την ήττα μόνο μιζέρια, πολυδιάσπαση και ενδοτικότητα πρέπει να περιμένουμε —ενδοτικότητα απέναντι στο ΠΑΣΟΚ.

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ, η Συνασπισμένη Αριστερά πρέπει όχι μόνο να βγει κερδισμένη αλλά και ν' αντιταχθεί ρητά και κατηγορηματικά στις άνομες συνδιαλλαγές που προτείνει το ΠΑΣΟΚ. Δεν είναι δυνατόν η Αριστερά να συνεργαστεί μ' αυτό το καταδικασμένο και διεφθαρμένο σχήμα. Πρέπει ο χώρος του ΠΑΣΟΚ να υποστεί αναγεννητικές μεταλλάξεις που θα τον καθαρίσουν από τον παπανδρεϊσμό, τον λαϊκισμό, τον τομπρισμό, τον αυριανισμό και τα άτομα που στήριξαν όλα αυτά, πριν η Αριστερά συνεργαστεί μαζί του. Αλλιώς όλα θα ισοπεδωθούν και θα καταντήσει «το αύριο πια, σαν αύριο να μην μοιάζει». Μετά τις εκλογές, πρέπει η Αριστερά να σταθεί στα δικά της πόδια —δεν έχει την πολυτέλεια ν' αποτελέσει το δεκανίκι κανενός.

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ πρέπει η Αριστερά να απαλλαγεί οριστικά από την ψευδαίσθηση ότι είναι δυνατή αυτή τη στιγμή η συγκρότηση «προοδευτικής κυβέρνησης με αριστερή κατεύθυνση». Αυτό που έχει υποχρέωση η Αριστερά να επιβάλει, είναι η εκκαθάριση της παπανδρεϊκής κόπρου. Αν δεν υπάρχει αυτοδύναμη πλειοψηφία, η πρόταση της «4ης εντολής» (της κυβέρνησης δηλαδή γενικής αποδοχής που θα κινήσει τις διαδικασίες για τον κολασμό των υπευθύνων κυβερνητικών παραγόντων) αποτελεί μια ρεαλιστική λύση. Αλλιώς θα οδηγηθούμε σε ανοιχτές ή καλυμμένες παπανδρεϊκές λύσεις —και στην προεδρία του Α. Παπανδρέου το 1990, όπως ο ίδιος δήλωσε στη Θεσσαλονίκη. Αν η Αριστερά θέλει ν' αυτοκτονήσει, δεν έχει παρά να τον ακολουθήσει. Το διάβημα αυτό θα διέψευδε τις ελπίδες εκείνων που αναζητούν την ηθική εναντίωση στη διαφθορά.

ΣΤΙΣ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ πρέπει να ενισχύσουμε τον Συνασπισμό αιτιολογώντας ρητά και καθαρά την ψήφο μας: για να συνεχιστούν τα βήματα προς τα εμπρός, για ν' απελευθερωθούμε από τους «νεκρούς» που μας τραβούν πίσω, για να ηττηθεί το ΠΑΣΟΚ, για να υπάρξει κάθαρση, για ν' αντιμετωπιστεί η ΝΔ. Με δισταγμούς, επιφυλάξεις, αλλά και πολλές ελπίδες, θα δώσουμε μια ακόμη ευκαιρία σ' αυτούς που έχασαν τόσες. Κι εδώ θα είμαστε να τα ξαναπούμε.

ΠΕΦΤΟΥΝ ΧΑΡΙΛΑΕ!
ΑΣ ΕΛΠΙΣΟΥΜΕ ΟΤΙ ΕΧΟΥΜΕ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΘΕΙ ΣΩΣΤΑ

αντί

Το ΠΑΣΟΚ διέγραψε την τροχιά του...

ΤΗΝ ΩΡΑ που σύρονται οι γραμμές αυτές —Τρίτη, μεσάνυχτα— δεν έχουν πραγματοποιηθεί, ακόμα, οι κεντρικές συγκεντρώσεις του Συνασπισμού, της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ, στο Σύνταγμα... Αλλά το εκλογικό σώμα —με εξαίρεση μια μικρή μερίδα αναποφάσιστων— έχει διαμορφώσει ήδη γνώμη. Η οποία μάλλον δεν θα ανατραπεί από τη φωτοδοσία, τα βεγγαλικά, τις ακτίνες λέιζερ και την υποσχεσιολογία των γνωστών δύο μονομάχων.

ΤΑ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ είναι πάντα μια παρακινδυνευμένη υπόθεση. Η ωραία εκείνη εποχή, όπου το Κολλέγιο των Οίωνοσκόπων πληροφορούσε τον Γάιο Ιούλιο Καίσαρα για τα μέλλοντα να συμβούν στη Ρώμη από την σπλαγχνοσκόπηση μιας χήνας ή ενός πετεινού, παρήλθε, μαζί με τους λογής Καίσαρες... Ωστόσο με μια πρόβλεψη φαίνεται να συμφωνούν σχεδόν όλοι: Ότι το λάδι του ΠΑΣΟΚ τελειώνει. Ότι η αυτοδυναμία του είναι όνειρο θερινής νυκτός. Και ότι μια νέα πολιτική πραγματικότητα θα προκύψει, από τη Δευτέρα 19 Ιουνίου.

ΤΗ ΝΕΑ αυτή πραγματικότητα διαισθάνεται, πρώτος και καλύτερος, ο ίδιος ο Α. Παπανδρέου. Ξέρει ότι έχασε το παιχνίδι. (Άλλο αν δεν το ομολογεί). Και ξέρει ότι —στην περίπτωση που η Νέα Δημοκρατία δεν αποκτήσει αυτοδύναμη πλειοψηφία, —τότε, σημαντικό ρόλο θα κληθεί να διαδραματίσει η Αριστερά. Αυτή η Αριστερά, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, θα μπορούσε, ενδεχομένως, να βοηθήσει στο σχηματισμό προοδευτικής κυβέρνησης ή, ακόμα, να στηρίξει μια μεταβατική κυβέρνηση ευρύτατης αποδοχής, προκειμένου να προωθηθεί η κάθαρση. Το ατύχημα για τον άλλοτε χαρισματικό αρχηγό είναι ότι κανείς δεν τον εμπιστεύεται πλέον. Ούτε η Αριστερά, ούτε η Δεξιά, αλλά ούτε και οι «δικοί» του! Οι τελευταίοι ξέρουν, βέβαια, ότι, χωρίς τον Παπανδρέου, το κόμμα ίσως διασπασθεί. Αλλά επίσης ξέρουν ότι με τον Παπανδρέου στην κυβέρνηση ή στην αρχηγία του κόμματος, κάθαρση δεν πρόκειται να γίνει. Και ότι ο αυταρχισμός, η «αρχή του ενός ανδρός», ο αυριανισμός, ο κουτσογιωργισμός, όλα τα

άνθη του κακού, θα εξακολουθήσουν να ανθούν, μέσα σ' ένα κλίμα σήψης και διαφθοράς. Τι γίνεται, λοιπόν; Και πώς θα φτιαχτεί το «νέο ΠΑΣΟΚ», που θα πρέπει —υποτίθεται— ν' αντικαταστήσει το παλιό ΠΑΣΟΚ; Η Αριστερά, πάντως, παραμένει άτεγκτη σ' ένα σημείο: Δεν μετέχει και δεν στηρίζει καμιά κυβέρνηση, όπου θα λείει παρών ο Α. Παπανδρέου. Το επανέλαβε, την περασμένη Δευτέρα, ο πρόεδρος του Συνασπισμού, Χαρίλαος Φλωράκης, με απόλυτη σαφήνεια: Όποιος έχει επωμισθεί (με αφορμή το σκάνδαλο Κοσκωτά) «κορυφαίες πολιτικές ευθύνες», δεν έχει θέση σε μια προοδευτική κυβέρνηση.

Η ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ αυτή θέση του Συνασπισμού —παρά τις κάποιες αποχρώσεις της— έχει εξοργίσει, ασύλληπτα, τον «Μεγάλο». Και κυκλοθυμικός καθώς είναι, το παίζει σε διάφορα επίπεδα: Στην αρχή δήλωσε ότι θα ήταν «αναξιοπρέπες» γι' αυτόν να συζητήσει με τον Συνασπισμό θέματα ενδεχόμενης «μετεκλογικής συνεργασίας», εφόσον ο Συνασπισμός τον απορρίπτει εκ προοιμίου. Τη Δευτέρα το βράδυ όμως, στη Θεσσαλονίκη, εντυπωσιασμένος από την «παράσταση» που του οργάνωσε ο ευρηματικός Μπιρσίμ («αυτή η διάταξη δυνάμεων κατά μήκος της παραλίας, παρακάμπτοντας την Πλατεία Αριστοτέλους, ήταν καταπληκτική» —είπε χωροταξικός της συμπτωτεύουσας...), έδειξε το πραγματικό του πρόσωπο: *Ε, σεις, ηγέτες του Συνασπισμού, που «ξεχνάτε τι σημαίνει Δεξιά» και «ασχολείσθε με το τι θα γίνει στη νέα Βουλή», κοιτάξε τη σημερινή συγκέντρωση, για ν' αντιληφθείτε ότι δεν σας έχω ανάγκη... Ο λαός που, σε αντίθεση με σας, «θυμάται τι σημαίνει Δεξιά», θα ψηφίσει ξανά το ΠΑΣΟΚ... Με τη βοήθεια του Θεού, μάλα, θα συγκεντρώσουμε πάνω από 50%!*

ΝΑ ΑΠΩΛΕΣΕ ο Α. Παπανδρέου την αισθήση της πραγματικότητας; Να μην ξέρει, άραγε, ότι, μέχρι την περασμένη Τρίτη, η απόσταση του ΠΑΣΟΚ από τη Νέα Δημοκρατία, ήταν 8-10 ποσοστιαίες μονάδες; Να μην του είπε κανείς ότι η Νέα Δημοκρατία, που θα την έβαζε ο ίδιος στο «χρονοντούλαπο της ιστορίας», ενδέχεται, στις εκλογές της Κυριακής, να έχει ακόμα και αυτοδυναμία, έστω και ισχνή; Να μην έμαθε ποτέ ότι ο αυταρχισμός, ο εμπαιγμός του λαού, η κατάλυση της ισηγορίας, η «διευθυνόμενη χρήση της ιστορίας», τα «Νιέτ στον Συνασπισμό», η διγλωσσία, η οικογενειοκρατία, το σκάνδαλο Κοσκωτά, το σκάνδαλο των όπλων, η έπαρση, τα ψευδεπίγραφα, κοντολογίς τα ανομήματα μιας οκταετίας, ότι όλα αυτά έχουν κάποιο κόστος και ότι δεν σβήνονται με απλές φράσεις όπως: «Βεβαίως δεν είμαστε τέλειοι, κάναμε και λάθη»;

Ο Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ επιμένει να το παίζει αριστερά... Επιμένει να ελπίζει ότι θα αποσπάσει ψήφους από την Αριστερά, δι-

δοντας συνέχεια στη σχολή Κουτσόγιωργα. Ο άλλοτε «πρωθυπουργεύων» μας διαβεβαίωνε, στα 1985 ότι τα «πορτοκάλια και οι ντομάτες» (διάβαζε τα μεγάλα και καυτά προβλήματα της χώρας και του λαού) δεν έχουν καμιά σημασία και ότι η «μεγάλη μάχη», η μάχη των εκλογών του 1985, θα δοθεί ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι. «Φως», υποτίθεται, ήταν ο παπανδρεϊσμός, ο κουτσογιωργισμός, ο αυριανισμός, και «σκοτάδι» όλοι εμείς οι άλλοι, οι «ανιστόρητοι» που δεν είχαμε προσκυνήσει —και δεν προσκυνάμε— τον πράσινο ήλιο του ΠΑΣΟΚ. Τα ίδια, μας λέει, σήμερα, και ο «Μεγάλος»: Στις εκλογές αυτές —εξηγεί— συγκρούονται «δύο γραμμές»: Η γραμμή της προόδου, η γραμμή της Εκάλης, η γραμμή του Τόμπρα, των υποκλοπών και των υποκλοπών, και η γραμμή της «οπισθοδρόμησης και της ανατροπής των λαϊκών κατακτήσεων»...

ΑΠΟΡΙΑ ΠΡΩΤΗ: Γιατί δεν είναι οπισθοδρόμηση η παραβίαση της ιδιωτικής ζωής του πολίτη, ο άθλιος λαϊκισμός, ο πολιτικός χουλιγκανισμός, ο ισχυρισμός ότι η ιστορία του ελληνικού έθνους αρχίζει το 1981 και η «εθνική αξιοπρέπεια» από τον Ανδρέα —ή έστω τον Γεώργιο— Παπανδρέου;

ΑΠΟΡΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Γιατί δεν είναι οπισθοδρόμηση η έσχατη περιφρόνηση που τρέφει η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ απέναντι στο λαό, του οποίου υποτιμά συνεχώς τη νοημοσύνη; Να είναι τυχαία η καταγγελία 100 και πλέον πνευματικών μας ανθρώπων ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ οδηγεί μεθοδευμένα, το λαό σε ένα «ταπεινωτικό εθισμό»;

ΑΛΛΑ ΙΣΩΣ τα πολλά λόγια πια, είναι περιττά. Αυτή η οκταετία έκανε όλους μας κατά τι «σοφότερους». Μας έμαθε να ξεχωρίζουμε το σιτάρι από τα σκύβαλα. Μας έμαθε ότι άλλο να επαγγέλ्लεσαι τον σοσιαλισμό, άλλο να εκφέρεις τα συνθήματα της Αριστεράς, και άλλο η δεξιά πολιτική, που εφαρμόζεις στην πράξη. Μας έμαθε ότι άλλο να το παίζεις «αντιαμερικανός» (μπας και πάρεις κάποια ψήφο...) και άλλο να έρχεται η πρωινή «Αυριανή» για να μας πληροφορήσει —έμπλεως εθνικής υπερηφάνειας και αυτή— ότι «ΜΕ ΑΝΔΡΕΑ η συμφωνία για τις βάσεις»! Και μας έμαθε ότι άλλο το ψέμα, και άλλο η αλήθεια. Τι χρειάζονται συνεπώς, οι παραπέρα επισημάνσεις και αναλύσεις;

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ ψηφίζουμε. Με αθόλωτο νου, με υψηλό αίσθημα ευθύνης. Το ΠΑΣΟΚ διέγραψε την τροχιά του. Μια νέα σελίδα ανοίγει από τη Δευτέρα. Και για πρώτη φορά, ύστερα από πολλά χρόνια, η Αριστερά, βγαίνει από το περιθώριο που την είχαν καταδικάσει οι δυο μονομάχοι, για να διαδραματίσει τον δικό της ρόλο στις μετεκλογικές εξελίξεις. Θαρσύνει χρη.

ΑΝΤΗΝΩΡ

ημερο δηκτης

ΤΡΙΤΗ 6.6. - ΤΡΙΤΗ 13.6. 1989

ΤΡΙΤΗ, 6.6.89

«Θα γίνει Πεκίνο εδώ», ανέκραξε ο Θ. Πάγκαλος πληροφορηθείς ότι ο Συνασπισμός θα προτείνει κυβέρνηση κοινής αποδοχής για να μην παραγραφούν οι ευθύνες υπουργών και πρωθυπουργών για το σκάνδαλο Κοσκωτά. Κλασική περίπτωση σχιζοφρενούς πεκινού που νομίζει ότι είναι ντόμπερμαν.

Κρίση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις λόγω της παρέμβασης της Άγκυρας υπέρ των εξαρτημένων απ' αυτήν και ανεξάρτητων από τα ελληνικά κόμματα Τούρκων υποψηφίων της Θράκης.

Δίδεται στη δημοσιότητα η εκλογική διακήρυξη του Συνασπισμού, η οποία παραθέτει τις «αρχές» που θα ακολουθηθεί μετά τις εκλογές η συμμαχική, προοδευτική, δημοκρατική κυβέρνηση του. Αχρείαστη να 'ναι.

Η ευλύγιστη, λυγερή, λεπτόκορμη, αεικίνητη, αεράτη, δορκάς, η ακούουσα στο όνομα Γ. Αρσένης, αποκάλεσε «βαρύγδουπους κουρασμένους δεινόσαυρους» το ΠΑ-

ΣΟΚ, τη ΝΔ, το Συνασπισμό.

Η σφαγή των φοιτητών συνεχίζεται στο Πεκίνο αλλά η Σοβιετία αρνείται να πάρει θέση. Γιατί να πρωτοτυπήσει; Μήπως είχε πάρει θέση για τη σφαγή του 1973 στην Αθήνα;

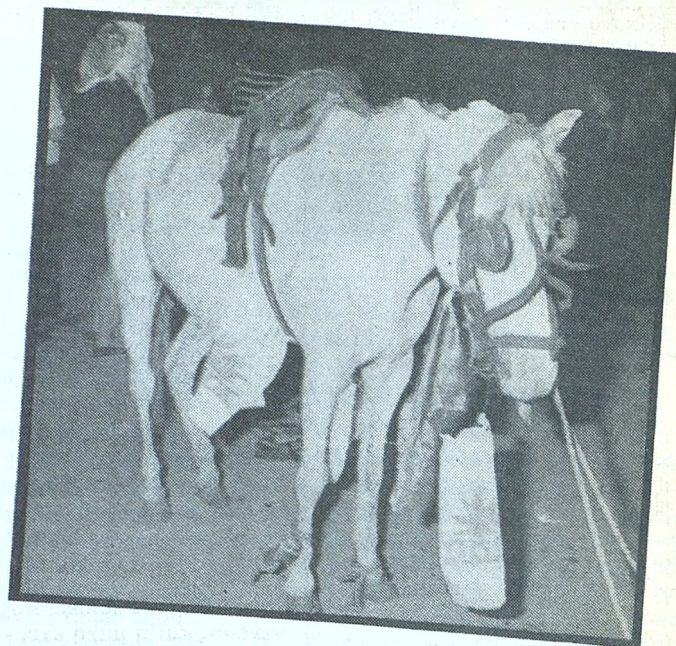
ΤΕΤΑΡΤΗ, 7.6.89

Μετά τον Θ. Πάγκαλο και ο Κ. Κάππος του ΚΚΕ τάσσεται κατά της 4ης εντολής σε κυβέρνηση κοινής αποδοχής με στόχο την κάθαρση. Ανίερη συμμαχία ανόητης μπρεζνιεφικής αρκούδας με σχιζοφρενές πεκινού.

Επιπλέον, ο κ. Κάππος, όστις προ ετών είχε αποκαλέσει «κεντρώο» το δικτάτορα της Αργεντινής Βιντέλα, δήλωσε πως δεν γνωρίζει τι ακριβώς γίνεται στην Κίνα διότι «το ΚΚΕ δεν έχει κομματική οργάνωση εκεί». Ας σταλεί ο κ. Κάππος να ιδρύσει στην Κίνα γιατί αλλιώς σε λίγο δεν θα έχει ούτε εδώ.

Σε 18.000 γυναίκες απευθύνθηκε ο Α. Παπανδρέου αλλά δεν κατάφερε να ικανοποιήσει ούτε μία.

Απεφυλακίσθη ο παρ' ολί-

...και ο κυρ-Μέντιος

γον υποψήφιος βουλευτής κ. Φ. Τόμπρας. Παραμένει πάντα υποψήφιος για μονιμότερη φυλάκιση.

Ευτυχώς που το ψωμί θ' ακριβήνει κατά 20 δραχμές συντόμως και θα διευκολυνθούν οι δίαιτες ενόψει διακοπών.

ΠΕΜΠΤΗ, 8.6.89

Με τη σύνταξη του αντιστασιακού ο Χ. Φλωράκης αγόρασε κότερο ενώ η Μ. Δαμανάκη χάρις στο οικογενειακό επίδομα για τα τριδυμά της χτίζει βίλα —αποκαλύπτει η «Αυριανή», καλώντας τους να ψηφίσουν το ΠΑΣΟΚ που τους ευεργέτησε.

Αφού βγήκε ο Τόμπρας, γιατί να μείνουμε εμείς;», σκέφθηκαν οκτώ φυλακισμένοι στο Λασιθί. Δολοφόνησαν λοιπόν δυο φρουρούς και εξαφανίστηκαν.

Με αντάλλαγμα τον «Ολυμπιακό» και τη «Βραδυνή» βοήθησε ο Σαλιαρέλης τον Κοσκωτά να διαφύγει, δηλώνει από τις φυλακές του Σάλεμ ο μεγαλοαπατεώνας. Τη «Γραμμή» είχε προλάβει να την αρπάξει ο Μπουσμπουρέλης.

Στο Πεκίνο οι σφαγές σταμάτησαν λόγω ελλείψεως φοιτητών. Στη Σοβιετία συνεχίζονται με θύματα Ουζμπέκους, Τούρκους και άλλα εξωτικά φύλα.

230 παιδιά με ειδικές ανάγκες επισκέφθηκαν το Προεδρικό Μέγαρο για να προετοιμάζονται.

Επιστολές - βόμβες έστειλε ο ΕΛΑ στην «Αυριανή» και

τον «Ελεύθερο Τύπο». Παραδόξως, και για πρώτη φορά στα χρονικά της τρομοκρατικής επιστολογραφίας, οι εφημερίδες αρνήθηκαν να τις δημοσιεύσουν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 9.6.89

Επιτέλους! Βγήκε το διαζύγιο Α. Παπανδρέου - Μ. Τσαντ και η κ. Μαργαρίτα δέχεται προτάσεις.

Με τόσες απαγορεύσεις εξόδου από τη χώρα που έχουν εκδοθεί, και με όσες αναμένονται, είναι αμφίβολο αν επαρκούν τα 338 διαβατήρια που εκλάπησαν από τη Νομαρχία Αθηνών.

Στη Θεσσαλονίκη μιλά ο Χ. Φλωράκης, στην Πάτρα ο Α. Κύρκος. Ό,τι κι αν λένε, εγώ Συνασπισμό θα ψηφίσω.

Στο Πεκίνο ο Ντενγκ συνηγάρε τις γάτες του για την ικανότητά τους να κατασπαράζουν μέχρι και ανθρώπους.

Αν μη τι άλλο, η αποκέντρωση επί ΠΑΣΟΚ πέτυχε: παραπέμπονται για απάτη σε βάρος του δημοσίου η Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδος και άλλοι αποκεντρωμένοι μεγαλοπασόκοι.

Τους αξιωματικούς καλεί να παραστούν στην άφιξη Παπανδρέου στη Θεσσαλονίκη ο αρχηγός του Γ' Σώματος Στρατού Κ. Σπυριούνης. Δεν διευκρινίζεται αν τα τανκς θα τα πάρουν μαζί τους ή θα τ' αφήσουν στα στρατόπεδα.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 10.6.89

Στη λαϊκή της Καλλιδορίου οι υποψήφιοι που μοιράζουν

Ο κυρ-Μέντιος

ψηφοδέλτια και πολύχρωμα αυτοδιαφημιστικά έντυπα είναι περισσότεροι από τους μανάβηδες. Οι νοικοκυρές όμως προτιμούν ν' αγοράζουν βλῆτα. Με επιστολή του προς τους καθ' ύλην αρμοδίου ο Γ. Πέτσος δηλώνει την αποχώρησή του από το ΠΑΣΟΚ για να προστατεύσει την τιμή και τη ζωή του. Από την πρώτη δεν του έχει μείνει τίποτα, τη δεύτερη, τι τη θέλει πια;

Πεδίο μάχης Πασόκων και Νεοδημοκρατών η Θεσσαλονίκη. Τριάντα στο νοσοκομείο και τα εκλογικά τους κέντρα καλοκαιρινά. Τουλάχιστον να σκοτώνονταν μερικοί, να χάσουν και τις ψήφους, να λέγαμε χαλάλι.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 11.6.89

Σαν σήμερα, σε μια εβδομάδα, ψηφίστε δαγκωτό!

Τον Τρόσκι εξυμνεί σε ραδιοφωνική συνέντευξη του ο Α. Παπανδρέου, σε μια απελπισμένη προσπάθεια να κλέψει ψήφους από τον Φελέκη.

34.000 δρχ. το μήνα υποσχέθηκε ο Κ. Μητσοτάκης στη Θεσσαλονίκη. Η Δαμανάκη αν θέλει να χτίσει και δεύτερη βίλα, πρέπει να τον ψηφίσει. Επέστρεψε ο κυρ Μέντιος μετά της συζύγου του από το Παρίσι ονειρευόμενος νίκη του ΠΑΣΟΚ και αμνηστία.

Απεργούν οι διαιτητές και αγώνες «μπαράζ» δεν είδαμε. Λέτε ν' απεργήσουν και οι δικηγόροι και, ελλείψει εκλογικών αντιπροσώπων, να μη δούμε ούτε εκλογές;

ΔΕΥΤΕΡΑ, 12.6.89

Δεν πρόλαβε ν' απελευθερωθεί από τον Μητσοτάκη, η Θεσσαλονίκη, καταλαμβάνεται από τις ορδές του Α. Παπανδρέου. Πόσο θ' αντέξει αυτή η πόλη;

Ομιλία του Γ. Μπανιά στην Ομόνοια, συνέντευξη του Χ. Φλωράκη στο Ζάππειο. Αφήστε τους να λένε. Εγώ θα ψηφίσω Συνασπισμό.

Μία είναι η ΕΔΑ με Πρόεδρο τον Α. Λεντάκη απεφάνθη ο Άρειος Πάγος. Δεν καταλαβαίνουν τίποτα από πλουραλισμό αυτοί οι δικαστικοί.

ΤΡΙΤΗ, 13.6.89

Τρίτη και δεκατρείς σήμερα αλλά εγώ αισιοδοξώ κι αναχωρώ για το χωριό μου να μαζέψω σταυρούς για τον Κώστα Κουρκούτη των Θηβών —να έχω κι εγώ ένα μέσον στη Βουλή μεθαύριο.

Ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΕΝΟΣ
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΠΟΛΙΤΕΥΟΜΕΝΟΥΣ

ΑΝΑΓΚΑ, ΚΑΙ ΘΕΟΙ ΠΕΙΘΟΝΤΑΙ

Η αλήθεια είναι πως σήμερα Παρασκευή 16 Ιουνίου είναι πια αργά και ό γέγονε, γέγονε —οι κάλπες μεθαύριο απλώς θα το καταγράψουν. Η χθεσινή ομιλία του ενός Μεγάλου και η σημερινή του Άλλου δεν μπορούν να επηρεάσουν τίποτα παραπάνω από το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο των ποσοστών. Υπάρχουν βέβαια ακόμη αναποφάσιστες γιαγιάδες, θείοι και γονείς αλλά τα εγγόνια, οι ανηψιοί κι οι γιοι που θα δώσουν αύριο βράδυ, σταυρωμένο κιόλας, το ψηφοδέλτιο, έχουν ήδη αποφασίσει. Άσχετα όμως από το γεγονός ότι η μάχη έχει κριθεί, κάθε πολίτευτής που σέβεται τον εαυτό του υποχρεούται να είναι δραστήριος ως την τελευταία στιγμή. Διότι ο κόσμος τους θέλει κινητικούς, ορμητικούς και ως το τέλος, πείσμονες τους πολίτευόμενους. Επομένως, το τέλος τούτης της μάχης (ανεξαρτήτως αποτελέσματος) δεν είναι παρά μια υποθήκη για αυτήν που θα ακολουθήσει.

Την ώρα όμως που θα σφίγγετε χέρια, θα χαμογελάτε, θα οργανώνετε τη διανομή των ψηφοδελτίων, θα περιέρχεσθε τα εκλογικά τμήματα, καλό είναι από μέσα σας ν' αναλογίζεστε τα λάθη που κάνετε και θα σας κοστίσουν την έδρα. Διότι είναι πέραν πάσης αμφιβολίας ότι θα χάσετε —κανένας επιτυχημένος πολίτευτής δεν διαβάζει, τέτοιες στιγμές μάλιστα, το «Αντί». Πολλά ίσως θ' ανακαλύψετε από τέτοια ενδοσκόπηση, υπάρχει κίνδυνος όμως να σας διαφύγει το βασικό αίτιο της αποτυχίας σας: το γεγονός ότι δεν πολιτευτήκατε με τον Συνασπισμό.

Κατ' αρχήν, αν είχατε προσχωρήσει εγκαίρως, θα τον είχατε προφυλάξει από σφάλματα: θα επιβάλατε ένα πιο καθαρό μέτωπο απέναντι στο ΠΑΣΟΚ, κατηγορηματικότερη και ενεργή καταδίκη των σφαγών του Πεκίνου, σαφέστερη αποδοκιμασία της επίσκεψης Σεβερντάντζε, μεγαλύτερα ανοίγματα προς την ΕΟΚ, ζωντανότερη πολιτική εκστρατεία, ευφυέστερα συνθήματα. Κυρίως, η παρουσία σας θα βοηθούσε ν' αποκλειστεί κάθε περίπτωση μετεκλογικής συνεργασίας με το ΠΑΣΟΚ. Αν όλα αυτά συνέβαιναν, θα «σάρωνε» κυριολεκτικά ο Συνασπισμός, θα συγκέντρωνε όλους αυτούς που προσδοκούν μια φρέσκια Αριστερά, δημιουργική, ριζοσπαστική, αποτελεσματική —απαλλαγμένη από δουλείες, ενοχές, συμπλέγματα. Και μέσα σ' αυτή τη γενική άνοδο, θα παρέσυρε και τους πολίτευόμενους το ρεύμα μέχρι την αίσουσα του Κοινοβουλίου. Τώρα θα μείνεται απ' έξω γιατί αδιαφορήσατε για τον Συνασπισμό. Όλα εδώ πληρώνονται.

Όμως, ποτέ δεν είναι αργά. Είπαμε άλλωστε πως τούτο το τέλος δεν είναι παρά μια αρχή. Όλα αυτά δηλαδή —και άλλα καλύτερα— μπορούν να γίνουν στις επόμενες εκλογές, αν προετοιμαστεί κατάλληλα το έδαφος, αν δημιουργηθούν τώρα οι προϋποθέσεις. Αναγκαία συνθήκη, λοιπόν, για να υπάρξει στο μέλλον Αριστερά που θα «σάρωνει» είναι να πάρει ο Συνασπισμός μεγάλο ποσοστό σ' αυτές τις εκλογές. Γιατί, αν δεν πάρει, όχι μόνο θ' αρχίσει η γκρίνια και η φαγωμάρα, αλλά και ότι πιο απολιθωμένο και δογματικό θα έχει το επάνω χέρι. Και τότε βέβαια όχι πολίτευτές δεν θα χωράνε, αλλά ούτε οπαδοί, ούτε ψηφοφόροι.

Βέβαια, το μεγάλο ποσοστό είναι μόνο αναγκαία, όχι και ικανή συνθήκη. Ανάγκα, όμως, και θεοί πείθονται. Πόσο μάλλον οι πολίτευτές και οι ψηφοφόροι.

Τώρα λοιπόν, που μοιράζετε τα τελευταία χαμόγελα και τις τελευταίες υποσχέσεις, αναλογισθείτε το λάθος σας και κάνετε ενόμιχα την αυτοκριτική σας. Και, ως συνετός πολίτευόμενος, διορθώστε τα προεκλογικά λάθη που κάνετε, ψηφίστε Συνασπισμό: διατηρείτε έτσι ελπίδες για το μέλλον, έστω κι αν χάνετε μια (άχρηστη στο κάτω κάτω) ψηφο στο παρόν.

Δημήτρης Κ. Ψυχογιός

Αμοιβαίες φαντασιώσεις

Φαίνεται τελικά ότι τόσο ο κ. Παπανδρέου όσο και ο κ. Μητσοτάκης είναι καταδικασμένοι αυτή τη φορά να παίξουν τον ίδιο ρόλο. Έτσι εξηγείται το ότι και οι δύο βρήκαν την ευκαιρία μια Κυριακή πριν τις εκλογές να εξάρουν το ρόλο της αντιπολίτευσης. «Εγώ θα ήθελα η κυβέρνησή μου να έχει ισχυρή αντιπολίτευση», δηλώνει ο κ. Μητσοτάκης, που με τον αέρα μελλοντικού πρωθυπουργού λυπάται βαθύτατα που θα μείνει χωρίς αντιπάλους μια και προβλέπει ότι το ΠΑΣΟΚ θα διαλυθεί. «Πιστεύω ότι μια καλή αντιπολίτευση είναι εξίσου σημαντική με μια καλή κυβέρνηση», δηλώνει και ο κ. Παπανδρέου.

Γι' αυτό σας λέω. Ψηφίστε Συνασπισμό ώστε να τους απολαύσουμε και τους δυο στο ρόλο της αντιπολίτευσης τα χαρίσματα της οποίας εξάρουν όλως απροόπτως.

Ομολογίες

Ο διάλογος που ακολουθεί είναι από τη συνέντευξη του Ανδρέα Παπανδρέου στον Άκη Κοσώνα στην «Καθημερινή» της περασμένης Κυριακής:

ΑΠ.: «...τέλος, στον τομέα της καθαρχίας, θα πρέπει να υπάρξει οπωσδήποτε αλλαγή στο όλο θέμα των προμηθειών ή αγορών του δημοσίου...».

ΕΡ.: «Και του στρατού εννοείτε...».

ΑΠ.: «Όλων. Η μορφή που θα πάρει το νέο σύστημα προμηθειών, ώστε να μη δημιουργήσει μια νέα γραφειοκρατία, αυτό θέλει πολύ σκέψη... Και θα πρέπει να υπάρχει ένας ανεξάρτητος θεσμός, όπως ανεξάρτητη είναι —ή πρέπει να είναι— η δικαιοσύνη, ένας μηχανισμός καλοπληρωμένος, με κύρος ο οποίος θα έχει εξουσίες, θα μπορεί να παρεμβαίνει σε όλες τις προμήθειες».

Είναι εκπληκτική η ομολογία του Ανδρέα Παπανδρέου για τις πραγματικές προθέσεις του. Όπως εξίσου καταπληκτική είναι και η αποκάλυψη ότι δεν διδάχθηκε τίποτα από όσα συνέβησαν τους τελευταίους μήνες. Παραμένει το ίδιο αδιάστακτος, όσο και πριν αποκαλυφθούν όλα.

Ο Α. Παπανδρέου έδωσε τη συνέντευ-

Τα σκάνδαλα κυκλοφορούν

Το ΑΝΤΙ επρόκειτο να δημοσιεύσει στο τεύχος που κυκλοφορεί σήμερα ρεπορτάζ του συνεργάτη του Βασίλη Ζήση για τα σκάνδαλα που διέπραξε στην Αυστρία και την Ουγγαρία, με την ανοχή του υπουργού Εθνικής Άμυνας κ. Γιάννη Χαραλαμπίδου, ο στενός συγγενής του κ. Σταφυλάς.

Λόγω πληθώρας ύλης και επειδή με το ίδιο θέμα ασχολήθηκε εκτενώς η εφημερίδα ΕΘΝΟΣ στο φύλλο της Τετάρτης 14 Ιουνίου το ρεπορτάζ δεν δημοσιεύεται τελικά στο «ΑΝΤΙ».

Ξη την περασμένη Πέμπτη. Την ίδια ημέρα δηλαδή που τυπώνονταν το προηγούμενο τεύχος του ΑΝΤΙ με την αποκάλυψη του μυστικού σχεδίου που κατέστρωσε από το 1982 ο Ανδρέας Παπανδρέου με το Σταμάτη Καμπάνη για την άλωση των προμηθειών του στρατού και της ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας.

Στόχος του σχεδίου ήταν η δημιουργία ενός «ανεξάρτητου» οργανισμού που θα υπαγόταν στον αποκλειστικό και μυστικό έλεγχο του πρωθυπουργού για τον έλεγχο ολόκληρου του κυκλώματος παραγωγής και εμπορίας πολεμικού υλικού. Επικεφαλής του οργανισμού θα ήταν ο Σταμάτης Καμπάνης και οι συνέταιροί του που αργότερα διέλυσαν στην κυριολεξία την ΕΒΟ κατακλώνοντας τα πάντα και στέλνοντας τις «μίζες» σε ελβετικές τράπεζες.

Από τότε μέχρι σήμερα, άλλαξε μόνο η ονομασία του μυστικού σχεδίου. Από «οργανισμός» έγινε στην προαναφερθείσα συνέντευξη του Α. Παπανδρέου «θεσμός». Ο σκοπός παραμένει: «Μίζες».

Τώρα και ο Στρατός

Πολλά ερωτηματικά δημιούργησαν στην κοινή γνώμη οι δηλώσεις που έκανε σε ραδιοφωνικό σταθμό ο αντιστράτηγος κ. Κ. Σπυριούννης, διοικητής του Γ' Σώματος Στρατού, για το θέμα που προέκυψε μετά την άρνηση του αρχιπλοίαρχου Ανδριόπουλου να παραστεί στην υποδοχή του πρωθυπουργού κ. Α. Παπανδρέου στη Θεσσαλονίκη.

Το ότι επί της ουσίας ο κ. Σπυριούννης ευρίσκεται εν αδίκω είναι σαφές. Ο κ. Α. Παπανδρέου πήγε στη συμπρωτεύουσα για να μιλήσει στην προεκλογική συγκέντρωση του ΠΑΣΟΚ, οπότε οι δηλώσεις του κ. αντιστράτηγου περί του αντιθέτου αποτελούν προφάσεις εν αμαρτίαις. Το πράγμα είναι κατά πολύ απλούστερο. Εν όψει της συγκεντρώσεως της Δευτέρας ο κ. Σπυριούννης αποφάσισε να κάνει μια προσυγκέντρωση των στρατιωτικών αρχών στο αεροδρόμιο, ώστε —προφανώς— να βαδίσουν στη συνέχεια συνταγμένες προς τον τόπο της ομιλίας...

Όσο για την επιχειρηματολογία με

την οποία έγινε η πειθαρχική έγκληση του κ. Ανδριόπουλου (περί του καθήκοντος του στρατιωτικού να υπακούει κλπ.) του θυμίζουμε ότι με βάση την ίδια λογική οι στρατιωτικοί «εγκέφαλοι» της χούντας Ιωαννινά διέταξαν από την Αθήνα την εθνοφρουρά της Κύπρου να ανατρέψει τον Μακάριο και να ανοίξει το δρόμο στον Αττίλα. Με βάση τα ίδια «θέσφατα» της στρατιωτικής πειθαρχίας κινήθηκαν οι Απριλιανοί πραξικοπηματίες. Και με βάση τις ίδιες «αρχές» βασάνιζαν στα κοιλάστια της δικτατορίας τους δημοκράτες αγωνιστές: «Είναι διαταγή και πρέπει να εκτελείται!...».

Βέβαια εδώ επρόκειτο περί φιάστας. Αλλά στις φιάστες και τα πανηγύρια πολλά κρίνονται.

Θέλουμε να πιστεύουμε, πάντως ότι ο αρχιπλοίαρχος Ανδριόπουλος ενήργησε από την πλευρά του υπεύθυνα και συνειδητά και όχι με την υστερόβουλη σκέψη μιας ενδεχόμενης «αξιοποίησής» του από μια άλλη κυβέρνηση που θα ορκισθεί πιθανώς στις 19 Ιουνίου. Για τον πλοίαρχο ο χρόνος είναι που θα δείξει.

Παγορόπουλος και Σταμούλης

Πολλές και ποικίλες ήταν οι αντιδράσεις που προκάλεσαν οι αποκαλύψεις στο προηγούμενο ΑΝΤΙ του Δημ. Παγορόπουλου στην αποκαλυπτική συνέντευξη του στη Λιάνα Κανέλλη. Μεταφέρουμε τη δήλωση που έκανε στις 8/6 ο Επίτροπος κ. Γιάννης Καμάρας στον «902 Αριστερά στα FM», σχετικά με «μαρτυρίες» Σταμούλη στον πρόεδρο του πειθαρχικού του ΠΑΣΟΚ:

«Οι δηλώσεις του Κ. Παγορόπουλου προς την κυρία Λ. Κανέλλη νομίζω ότι απηχούν εσφαλμένες απόψεις δικές του και του πληροφοριοδότη του. Και πιστεύω ότι εντάσσονται και αυτές στην εκστρατεία κατασκευασμένης στελεχών της Τράπεζας της Ελλάδας, η οποία προφανώς αποβλέπει στην εξυπηρέτηση άλλων σκοπών».

Στην εύλογη ερώτηση των δημοσιογράφων για το ποιους εννοεί ο κ. Καμάρας πρόσθεσε ότι «αφήνει να εννοηθεί από τους ανθρώπους που ξέρουν».

Διέψευσε κατηγορηματικά ως ασύστολα ψεύδη τις δηλώσεις του κ. Σταμούλη που στην προκειμένη περίπτωση μετέφερε ο κ. Παγορόπουλος και σημείωσε: «Θα ήθελα να προσθέσω ότι λίγη ευπρέπεια δεν θα έβλαπτε τουλάχιστον έναντι του προκατόχου μου, ο οποίος δεν μπορεί να υπερασπιστεί τη μνήμη τους».

Όμως ο εκλεκτός της χούντας Γ. Σταμούλης και πεφιλημένος του αρχηγού, Δημ. Παγορόπουλος εισώπησαν αιδημόνως.

Περιπετειώδεις πτήσεις

Την περιπετειώδη πτήση του ύστερα από την απόδρασή του από τον «κλοιό»

των οργάνων του κ. Τάσου Σεχιώτη (τον θυμάστε;) διαλάλησε με δυο κασέτες του πριν λίγες ημέρες, ο «δρ» της Παλλήνης. Πράγματα γνωστά, πράγματα αληθιά και ψευδείς ισχυρισμοί — όλα μαζί φύρδην μίγδην.

Η παρούσα φάση του σκανδάλου περιγράφεται ως «στασιμοπληθωρισμός». Πολλά τα νέα στοιχεία και οι «ερεθισμοί» για έρευνα, αλλά καμιά πρόοδος.

Τώρα όμως εμφανίστηκε μια νέα διάσταση του σκανδάλου: η απόδραση και ο ρόλος των συνηγόρων. Ο κ. Σαλιαρέλης, ο κ. Λυκουρέζος και πολλοί άλλοι (Παγορόπουλος, Σταμούλης, Ρουμελιώτης κλπ.) θα παίξουν έναν ρόλο πρωταγωνιστικό μαζί με τους ως σήμερα γνωστούς αστέρες (Ανδρέας, Μένιος, Γιωργάκης, Πέτσος).

Αυτή τη στιγμή δεν ενδίδουμε στον πειρασμό να δημοσιοποιήσουμε τα στοιχεία που έχουν συσσωρευτεί. Θα έπρεπε να είχαν οι ενεχόμενοι, την άνεση του χρόνου να απαντήσουν και μεις να ανταπαντήσουμε. Μια ανάσα λοιπόν, για λίγες ημέρες.

Γιατί, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα των εκλογών η **κάθαρση** θα είναι το αίτημα που θα τεθεί στον πολιτικό κόσμο της χώρας και τη δικαιοσύνη, με τόνους υψηλότερους από το πρωί της Δευτέρας της 19ης Ιουνίου.

Αν λ.χ. την εβδομάδα που κλείνει ο κ. Λυκουρέζος επιχείρησε πτήσεις περιπετειώδεις ανά την υφήλιο και αν οι πτήσεις άλλων ακολουθήσουν από την ερχόμενη εβδομάδα, «το σκάνδαλο θα είναι εδώ». Και δεν θα το καταπιεί κανείς μας όπως, πολλοί το ελπίζουν.

Σταυρικά διλήμματα

Θρηνεί και οδύρεται σε κύριο άρθρο της, κυριακάτικη εφημερίδα για την ανυπαρξία κομμάτων αρχών με συνέπεια την αναπόφευκτη επιστροφή στο σταυρό προτίμησης. Και με ατράνταχτη λογική, εφόσον κόμματα δεν έχουμε, προτείνει στους αναγνώστες της να στηρίξουν εκλογικά τους «**δημόσιους άνδρες**» που έδειξαν ότι σέβονται «**αυτό που ονομάζουμε**» (sic) λαϊκή εντολή και δημοκρατικές διαδικασίες. Πόσο μάλλον όταν η νίκη των προοδευτικών δυνάμεων που αρνείται βέβαια να κατονομάσει, ανάγεται περισσότερο στη σφαίρα του ευσεβούς πόθου παρά της αντικειμενικής εκτίμησης. Αυτοί οι «**δημόσιοι άνδρες**» θα αποτελέσουν και το σωσίβιο της κυβέρνησης που ξεκινά μετά την 18η Ιουνίου! Αφού μόνο αυτοί απέμειναν. Λες και δεν ανήκουν σε κόμματα, λες και οι υποψηφιότητες των ανδρών αυτών αιωρούνται κάπου εκτός κομματικών ψηφοδελτίων. Αυτό το ψηφοδέλτιο που θέλει να συγκροτήσει η εφημερίδα για μετά την 18η Ιουνίου είναι βέβαια εμφανές. Αλλά εγώ και πάλι επιμένω. Γιατί δεν ψηφίζετε Συνασπισμό που και κόμματα αρχών διαθέτει και δημόσιους άνδρες.

Γιατί θα ξέρετε τουλάχιστον τι ψηφίζετε και δε θα κουραστείτε να μαντέψετε από ποιούς άραγε να αποτελείται αυτό το «φανταστικό ψηφοδέλτιο» που σας προτείνει η εφημερίδα των «δημοσίων αν-

δρών». Γιατί πώς θα ξέρετε τι **ΒΗΜΑΤΑ** θα κάνουν αυτοί μετά τις 18 Ιουνίου;

Και όμως.

Το ξέρετε. Το ξέρετε... Με **ΒΗΜΑ** σημειωτών θα βρεθείτε σε μιαν άλλη ανανεωμένη και ευπρεπή κατάσταση, που και όλα θα βολευτούν όπως βολεύονται πάντα...

Κρίσιμες κρίσεις

Ότι όλα δεν είναι ιδανικά στο χώρο του Συνασπισμού το ξέρούμε. Και έχουν γίνει οι επισημάνσεις. Όπως και από μας έγιναν εγκαίρως αυτές οι επισημάνσεις αλλά με διάθεση να ξεπεραστούν τα προβλήματα, να βοηθηθούν οι συγκλίσεις και να δοθεί ο αναγκαίος δυναμισμός στην προεκλογική καμπάνια ώστε να τεθεί τέρμα στο φαύλο κύκλο που διαιωνίζει ο δικομματισμός. Και θα επανέλθουμε δριμύτεροι.

Αλλά δεν κατανοούμε διάφορες «επικαιρες» δήθεν αναλύσεις περί «ατέλειωτης κρίσης» της Αριστεράς ΕΑΡογενούς αρθρογράφου καθώς και τη σωρεία άλλων αναλύσεων που έχουν αναλάβει εν μέσω προεκλογικού λυσσώδους αγώνα να καταδείξουν την «κρίση» της Ελληνικής Αριστεράς από καταβολής της. Η εν όλων ή εν μέρει διαφωνία ή συμφωνία με ορισμένες θέσεις που εκφράζονται στα διάφορα άρθρα περί αριστερής κρίσεως δεν είναι εδώ το ζητούμενο. Ζητούμενο είναι η πολιτική κρίση των άσπονδων αυτών φίλων της Αριστεράς που δείχνουν υπερβάλλοντα ζήλο κριτικής, χωρίς τουλάχιστον να αναγνωρίζουν κάποια ηθική ποιότητα και κάποια γνήσια προσπάθεια ενός εναλλακτικού πολιτικού λόγου εν μέσω γενικής ηθικής σήψης, άναρθρων κραυγών και αναισχυντής προσπάθειας, ώστε για μια ακόμα φορά, να λεηλατηθούν οι ψήφοι της Αριστεράς. Η παραγωγή αυτής της «λαθολογίας» για την Αριστερά και άκαιρη είναι και επίμεμπτη. Όχι γιατί η Αριστερά είναι αναμάρτητος, αλλά γιατί προσφέρει σήμερα τη μόνη δυνατή διέξοδο από την πολιτική κρίση που δεν είναι βέβαια δημιούργημά της. Περί αυτής της κρίσεως θα έπρεπε να μιλούν οι ιστοριοδίφες των αριστερών λαών. Γιατί παρά τα λάθη της η Αριστερά παραμένει η μόνη εγγύηση για την κάθαρση του δημόσιου βίου.

Ανδρέας δίνει όλα Με ξύπνιος You κάφρος

Στη διάλεκτο της ζούγκλας την οποία επέλεξε για να επικοινωνήσει με τους ταπεινούς υπηκόους του ο Ανδρέας διαπρέπει και πάλι. Ως απόλυτος άρχων του άναρχου βασιλείου της ζούγκλας που δημιούργησε τρέφει την αυταπάτη ότι μπορεί ακόμα να παίζει με τη νοημοσύνη του ελληνικού λαού.

Λίγες μέρες πριν την κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση βροχή οι συνεντεύξεις του

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ - ΤΟ «ΑΝΤΙ» ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Κοντός ψαλμός... Κυριακή. Οι συγκεντρώσεις τέλειωσαν η αυλαία έκλεισε και ο λόγος ανήκει στον ψηφοφόρο. Οι κάλπες το βράδυ της Κυριακής θα δείξουν ποιοί κέρδισαν και ποιοί έχασαν. Ο απολογισμός θα γίνει μετά και όπως δείχνουν τα πράγματα οι μεγάλες δυσκολίες θα ξεκινήσουν από την 19η Ιουνίου...

Προβλέψεις όμως τέλος. Ένα νέο πολιτικό σκηνικό θα αντιμετωπίσουμε τη Δευτέρα και με βάση αυτό θα διαμορφωθούν οι μετεκλογικές εξελίξεις. Για όλα αυτά και μαζί την αποτίμηση των εκλογικών αποτελεσμάτων θα βρείτε πλούσιο υλικό στο επόμενο τεύχος του **ΑΝΤΙ** που θα κυκλοφορήσει την επόμενη **Παρασκευή 23 Ιουνίου** πέντε μέρες μετά τις εκλογές.

Θα είναι η τελευταία έκτακτη έκδοση του **ΑΝΤΙ** για τις εκλογές του 1989. Μετά ελπίζουμε σε ένα κανονικό δεκαπενθήμερο ρυθμό. Μην ξεχνάμε ότι ήρθε το καλοκαίρι και οι εκλογές τελείωσαν...

σε εφημερίδες, περιοδικά και ραδιοσταθμούς. Απολαυστικότερες θα ήταν σε άλλες εποχές οι μονότονες συνεντεύξεις του εάν δεν επρόκειτο για πραγματικό εμπαιγμό του εκλογικού σώματος. Εδώ ο πρωθυπουργός «μας» τα δίνει όλα! Ο λαϊκισμός έχει πολλές όψεις, πολλές μορφές, μας λέει (τι Τομπρισμός, τι Αυριανισμός), αλλά απαιτούνται μέτρα προγραμματισμένα χωρίς λαϊκιστικές τάσεις (sic).

Η δική του θέση, λέει, ήταν ότι «δεν **προτιθέμεθα**» να κάνουμε παροχές, ενώ βούιξε ο τόπος από τις μονιμοποιήσεις, τις ρουσφετολογικές προσλήψεις και τα γνωστά σε όλους. Το «**Τσοβόλα δώσα**» ήταν, λέει, αστείο! Από χιούμορ πάμε καλά. Οι γενικοί διευθυντές της Δημοσίας Διοίκησης, τους οποίους η κυβέρνηση του κατήργησε αμέσως μόλις ανέλαβε το 1981, πραγματικά, είχαν σημαντικό ρόλο να παίξουν! Κινητρον για τους δημοσίους υπαλλήλους, αξιοκρατία και τα συναφή, όταν οι δελφίνοι του έχου μετατρέψει τη Δημόσια Διοίκηση σε έρημη χώρα, χώρα αναξιοκρατίας και άκρατης ρουσφετολογίας.

Η λιτότητα που έρχεται δεν θα είναι λιτότητα αλλά «**στάδιο αστηνού προγραμματισμού**». Και τέλος, και ολίγος Τρότσκι, για να θυμηθούμε τα νιάτα μας, με αναφορές στην κριτική του κατά της σοσιαλιστικής γραφειοκρατίας.

Ιδού το πανόραμα της επόμενης «σοσιαλιστικής του» τετραετίας την οποία ονειρεύεται ο κ. Παπανδρέου νομιζοντας ίσως ότι απευθύνεται σε κάποια άλλη χώρα.

Η ΔΗΑΝΑ και το στοίχημά της

Ως ισοδύναμον της «ρωσικής ρουλέτας» λειτουργούν αυτές οι εκλογές για το κόμμα της «Δημοκρατικής Ανανέωσης» του κ. Κωστή Στεφανόπουλου. Η ΔΗΑΝΑ σχοινοβατεί ανάμεσα στο ενδεχόμενο της εξασφάλισης μιας ισχυρής, αριθμητικά, κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης και στην πιθανότητα καταποντισμού της στο βάθος της εκλογικής κάλπης. Αλλά καθώς το τεύχος αυτό του «ΑΝΤΙ» παίρνει την άγουσα προς το πρακτικό διανομή, δυο ημέρες πριν τις εκλογές, δεν έχει κανείς παρά να συστήσει λίγη υπομονή έως ότου γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα, στα οποία θα καταγραφούν και οι όποιες εκλογικές επιδόσεις της ΔΗΑΝΑ.

Αντιθέτως, εκείνο που μπορεί να είναι αντικείμενο ανάλυσης και σχολιασμού είναι η πορεία που διήνυσε η ΔΗΑΝΑ έως τον Ιούνιο του 1989, καθώς και το πλαίσιο των θέσεων που πρόβαλλε σε όλη την προεκλογική περίοδο...

Είναι γνωστό ότι ο κ. Στεφανόπουλος και τα στελέχη της ΝΔ που τον ακολουθούσαν, όταν αποχώρησε από το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης επιχείρησαν να σπάσουν το δικομματικό σχήμα του αστικού χώρου με την παρεμβολή στον ενδιάμεσο χώρο ενός μικρού αστικού κόμματος-σφήνας, το οποίο φιλοδόξησε να παίξει το ρόλο περίπου του FDP του κ. Γκένσερ, στη Δυτική Γερμανία. Δηλαδή, ένα κόμμα που θα λειτουργεί σαν «μπαλάντερ» και θα συνεργάζεται είτε με το ΠΑΣΟΚ είτε με τη ΝΔ για τη συγκρότηση βιώσιμων κυβερνήσεων συνασπισμού.

Το γερμανικό πρότυπο δεν «περπάτησε» όμως στην παρούσα περίπτωση για πολλούς λόγους, η αναφορά στους οποίους υπερβαίνει τα περιορισμένα όρια αυτού του σημειώματος. Η βασικότερη ίσως αντίφαση μεταξύ του επιδιωκόμενου και του εφικτού ήταν στην περίπτωση της ΔΗΑΝΑ οι δεξιές καταβολές (με την ιστορική έννοια του όρου) ενός μεγάλου μέρους του στελεχικού δυναμικού της, καθώς και του ίδιου του αρχηγού της. Καταβολές οι οποίες δεν μπορούσαν να συναρμόσουν με την επιδίωξη της καλλιέργειας και προβολής ενός κεντρώου ανανεωτικού προφίλ.

«Ανεπίκαιρη» καταδίκη

Σε έντονο ύφος η ολομέλεια της τοπικής οργάνωσης της ΕΑΡ Βελγίου εξέδωσε ψήφισμα με το οποίο καταδικάζει το «τυραννικό καθεστώς» της Ρουμανίας και εκφράζει την άποψη ότι «η δικτατορία του Τσαουσέσκου αποτελεί αισχρή για την ιδέα του σοσιαλισμού, της δημοκρατίας και της προόδου». Το ψήφισμα καλεί την ΚΕ της ΕΑΡ να καταδικάσει με τρόπο σαφή τη «βαρβαρότητα που επικρατεί στη Ρουμανία και να εκφράσει έμπρακτα τη συμπάρασταση και την αλληλεγγύη με το λαό της χώρας αυτής». Το

ψήφισμα εγκρίθηκε ομόφωνα. Έξω πάμε καλά!

Πέρασε άραγε —ανεπιστρεπτι— η εποχή των συγχαρητηρίων τηλεγραφημάτων στα γενέθλια του Ρουμάνου ηγεμόνου;

Τουρισμός σε πεδίο βολής

Εφ' όσον σε τελευταία ανάλυση, η πολεμική βιομηχανία αποτελεί «εθνική ανάγκη» και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι κύριο μέλημα κάθε βουλευτή είναι η συμβολή του στην ανάπτυξη του τόπου του —πόσο μάλλον όταν κατέχει σημαντική κυβερνητική θέση— τότε πολλά καλά μπορούν να συμβούν. Τελεσφόρο παράδειγμα αυτού του συνδυασμού εκτυλίσσεται στην Εύβοια. Ο εκπρόσωπος τους στη Βουλή και μέχρι πρότινος αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Άμυνας, Ορ. Παπαστρατής, προσέφερε στους συντοπίτες του ένα έργο της τάξεως των 8 δις.

Πρόκειται για το πεδίο βολής που κατασκευάζεται στην περιοχή Κοσκίνων - κόλπου Πετριών, Αν. Εύβοιας, στο οποίο θα δοκιμάζονται όπλα και πυρομαχικά σε μια έκταση 3.000 στρεμμάτων. Η έκταση βρίσκεται σε κατοικημένη ζώνη με προοπτικές για τουριστική ανάπτυξη και αρκετά πλούσια ενάλια ζωή. Μάλιστα για τις ανάγκες της αλιείας κατασκευάστηκε, πρόσφατα και λιμάνι στους Αγ. Αποστό-

λους αξίας εκατ. δραχμών. Οι κίνδυνοι λοιπόν τόσο για την ανάπτυξη της περιοχής όσο και για την ασφάλεια των κατοίκων είναι ολοφάνεροι. Φαίνεται, όμως, ότι το προηγούμενο της Μαλακάσας δεν «προβλημάτισε» καν το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Αντιθέτως, ο κ. Παπαστρατής στα επανειλημμένα διαβήματα και συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας των κατοίκων της περιοχής αναφορικά για τους κινδύνους απάντησε ότι «δεν συντρέχουν λόγοι ανησυχίας» και ότι «το έργο θα συμβάλει στην αναβάθμιση της περιοχής με έργα κοινής ωφελείας — εγκατάσταση τηλεφωνικού δικτύου, διαπλάτυνση δρόμων, δενδροφυτεύσεις, αποχέτευση κλπ.».

Να λοιπόν, που η πολεμική βιομηχανία εκτός από την κάλυψη των εθνικών αμυντικών αναγκών, την εισροή συναλλάγματος και τις μίζες συμβάλλει και στην ανάπτυξη του τόπου σε έργα υποδομής!

Η πολιτική «αποκέντρωσης» του ΠΑΣΟΚ στην πλήρη της μεγαλοπρέπεια. Μπορούν τώρα οι κάτοικοι της περιοχής να κοιμούνται ήσυχοι —τρόπος του λέγειν δηλαδή— εφόσον το πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης μερίμνησε και γι' αυτούς. Με τέτοια αναπτυξιακά έργα «σοσιαλιστικής έμπνευσης» η ευημερία τους είναι απόλυτα εξασφαλισμένη.

Σημειωτέον ότι ο μηχανικός εξοπλισμός θα προσφερθεί δωρεάν από τη Δυτ. Γερμανία στα πλαίσια της αμυντικής βοήθειας. Μήπως με έμμεσο τρόπο το πεδίο βολής σχεδιάζετε να χρησιμοποιηθεί και για νατοϊκούς σκοπούς - επί ενοίκω φυσικά!

Το φάντασμα της Ελευθερίας

Ένα φάντασμα πλανάται πάνω από τη σημερινή Κίνα: το φάντασμα της Ελευθερίας.

Δεν αποκλείεται αυτή να ήταν η πρώτη φράση ενός νέου «Κομμουνιστικού Μανιφέστου» αν οι συγγραφείς του σηκώνονταν από τον τάφο τους για να θεωρήσουν τα συμβαίνοντα στην Κίνα και σε άλλες χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Και δεν αποκλείεται ο Μαρξ να έγραφε μια εξίσου συνταρακτική μελέτη σύγχρονης ιστορίας με τίτλο: «Η 18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Ντεγκ Σιαο-πίνγκ».

Δεν θα κατέφευγε φυσικά σε ερμηνείες περί «εγκληματικών στοιχείων» και «αντεπαναστατών» για να εξηγήσει τις πραγματικές αιτίες του μεγάλου φοιτητικού και λαϊκού κινήματος στην Κίνα για περισσότερη ελευθερία και δημοκρατία. Και σίγουρα δεν θα χρειαζόταν να διαθέτει κομματική οργάνωση στην Κίνα για να πληροφορηθεί και να κρίνει τα όσα τρομακτικά και αποτρόπαια συμβαίνουν εκεί.

Το κυνήγι των «αντεπαναστατών» που έχει εξαπολύσει η κινεζική ηγεσία με όργανο το στρατό, οι μαζικές συλλήψεις και οι «αυτοκριτικές» (δηλώσεις μετανόας), η σιγή νεκροταφείου που έχει επιβληθεί σε κάθε αντιπολιτευτική φωνή, η λογοκρισία κι όλα τα καταπιεστικά μέσα που ασκούνται για να καταπνίξουν την ειρηνική αντίσταση του λαού, δείχνουν για μια ακόμα φορά ότι το ιστορικό διαζύγιο μεταξύ ελευθερίας, δημοκρατίας και σοσιαλισμού είναι καιρός πια να καταργηθεί.

Αυτό που έχει σημασία είναι η αποκατάσταση των αξιών του σοσιαλιστικού κινήματος που έχουν ποδοπατηθεί και στο όνομα των οποίων τόσες θυσίες έγιναν. Πρόκειται για αίτημα ανυποχώρητο και μη διαπραγματεύσιμο. Η άρρηκτη σχέση σοσιαλισμού, ελευθερίας και δημοκρατίας είτε θα επικρατήσει σε σύστημα αξιών στα σοσιαλιστικά κινήματα και στα πολιτικά κόμματα που διεκδικούν την εκπροσώπησή τους ή διαφορετικά το σοσιαλιστικό όραμα θα ξεπεραστεί ιστορικά από τα ίδια τα πράγματα. Περιθώρια δεν υπάρχουν.

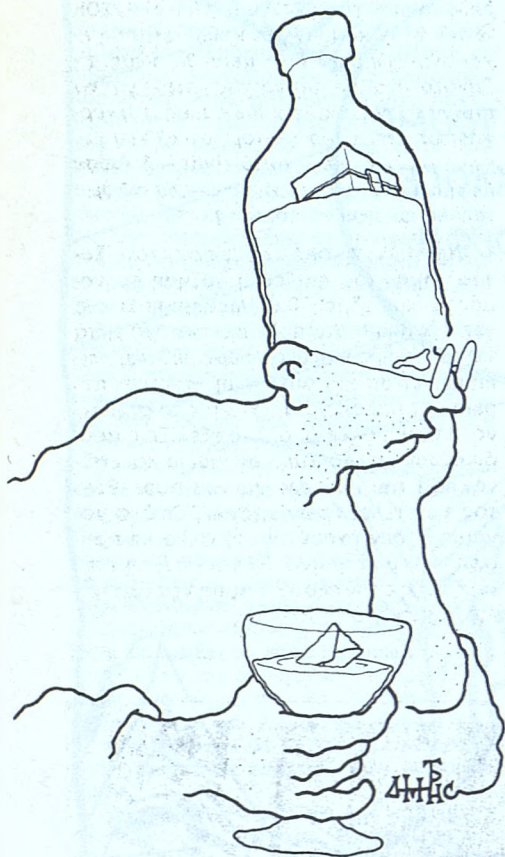
Όσοι προσδένονται στα άρματα που συνέτριψαν το άγαλμα της Ελευθερίας στην πλατεία της Ουράνιας Γαλήνης απλώς δεν έχουν μέλλον.

12.6.89
ΤΟ ΝΟΥ

του Γιάννη Ιωάννου

ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΕΣ ΚΟΡΥΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑ

ΜΕ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ συγκέντρωση του ΠΑΣΟΚ στο Σύνταγμα (στο μόνο χώρο στον οποίο θα κάνουν ανταγωνιστική —και με επίδειξη «ακτίνων λέιζερ»— συγκέντρωση η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ κλείνει η λεγόμενη «Μάχη των Αθηνών» και η τελευταία φάση της προεκλογικής περιόδου. Μιας περιόδου, που υπήρξε ασυνήθιστα πολύμηνη, με εξαίρεση την περίοδο του «ανένδοτου αγώνα», με πρωτοφανή υποβάθμιση του πολιτικού λόγου και της πολιτικής αντιπαράθεσης.

ΠΕΡΑ ΑΠΟ τα αυτονόητα, για τη χυδαιολογία και τις εκατέρωθεν μεθόδους λάσπης, που κάλυπταν πολιτικά και οι δυο μονομάχοι για το φιλικό τους Τύπο, είναι χαρακτηριστικό ότι κανένας πολιτικός αρχηγός δεν έδωσε την παραμικρή σημασία στις Ευρωεκλογές και δεν ασχολήθηκε καν με τα φοβερά διεθνή γεγονότα της επικαιρότητας. Απουσίασε όχι μόνο η διεθνής και ευρωπαϊκή διάσταση και προβληματική από τις ομιλίες

τους αλλά και αυτή η ενασχόληση με τα καιρία προβλήματα της χώρας. Κανείς από τους οπαδούς των δυο μεγάλων κομμάτων δεν έγινε σοφότερος για τις προγραμματικές θέσεις —ποιες άραγε;— της «Νέας Δημοκρατίας» και για τα πεπραγμένα —ποια άραγε;— του ΠΑΣΟΚ. Έμειναν στο επίπεδο της συνθηματολογίας.

Ο ψηλός «σκέφτεται»

ΩΣΤΟΣΟ, πίσω από τις τυποποιημένες προεκλογικές ομιλίες και τις πλαστικές συγκεντρώσεις, τις χολυγουντιανές φιέστες και τη μετατροπή των οπαδών, σε τηλεοπτικούς κομπάρσους, υπάρχουν οι παρασκηνιακοί υπολογισμοί και σχεδιασμοί για τις μετεκλογικές εξελίξεις. Τους αποκαλύπτουμε, με βάση έγκυρες πληροφορίες, γιατί προδιαγράφουν ορισμένες μελλοντικές εξελίξεις και υποδηλώνουν πόσο παραπλανητικοί είναι οι δημόσιοι ισχυρισμοί και διαβεβαιώσεις τους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της «ΝΔ» κ. **Κ. Μητσοτάκης** σε περίπτωση, που επιτύχει την αυτοδυναμία του κόμματός του, ακόμα και με σχετικά άνετο αριθμό βουλευτών —όπως ελπίζει (160-165), είναι αποφασισμένος να προβεί μέχρι το τέλος του φθινοπώρου σε νέες εκλογές. Ταυτίζοντας την αυτοδυναμία του κόμματός του με την... πολιτική σταθερότητα, ο κ. Μητσοτάκης αποκρύπτει το μυστικό του σχεδιασμό να αλλάξει τον εκλογικό νόμο με τον κυνικό ισχυρισμό ότι το κόμμα του ήταν πάντα υπέρ της ενισχυμένης αναλογικής και να επιδιώξει τη θέση του νομέα της κρατικής εξουσίας και την κατίσχυσή του, με το «πολιτικό επιχείρημα» ότι έτσι κι αλλιώς θα έχουμε εκλογές τον Μάρτιο για την εκλογή προέδρου της Δημοκρατίας.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΗ του σκοπιά ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. **Χρήστος Σαρτζετάκης** δεν ομιλεί δημόσια αλλά ιδιωτικά έχει αποκαλύψει τις προθέσεις του —μετά μάλιστα την απόφασή του κ. Μητσοτάκη να προτείνει για νέο πρόεδρο της Δημοκρατίας τον κ. **Κ. Καραμανλή**— να μη δώσει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στον αρχηγό της «ΝΔ» στην περίπτωση, που διαθέτει λιγότερους από 151 βουλευτές. Ο κ. Σαρτζετάκης έχει εκφράσει την άποψη ότι ο κ. Μητσοτάκης θα πρέπει να διαθέτει την «δεδηλωμένη» υποστήριξη 151 βουλευτών, την οποία πρέπει να αποδείξει όχι στη Βουλή αλλά στον ίδιο τον κ. Σαρτζετάκη.

ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ του αυτή ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δίνει στην ασάφεια των

σχετικών συνταγματικών διατάξεων τη δική του ερμηνεία (την οποία συμμερίζονται και ορισμένοι συνταγματολόγοι), με συνέπεια να εξακολουθεί να παραμένει ως κυβέρνηση, η κυβέρνηση του κ. Α. Παπανδρέου, που καταψηφίστηκε, βασισμένη σε ένα κόμμα, που διαθέτει μόνο 120-130 βουλευτές. Το παράδοξο αυτού του «συνταγματικού χειρισμού» του κ. Σαρτζετάκη είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει γενικότερα πολιτικά προβλήματα και όξυνση, καθώς η ΝΔ θα επικαλείται ότι είναι το πρώτο κόμμα σε βουλευτές και επιπλέον ότι μπορεί —όπως έχει παραδεχθεί σε ανύποπτο χρόνο ο κ. **Αν. Πεπονής** αλλά και υποστηρίζουν άλλοι συνταγματολόγοι— να λάβει ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή, με θετικές ψήφους λιγότερες από 151.

ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ γιατί μπορεί λ.χ. να υποστηριχθεί ότι μια κυβέρνηση της ΝΔ μπορεί να λάβει την πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών και κατά συνέπεια θετική ψήφο, εάν ένας οριακός αριθμός βουλευτών της αντιπολίτευσης απόσχει από την ψηφοφορία.

ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ του ΠΑΣΟΚ οι σχεδιασμοί του κ. **Α. Παπανδρέου** είναι αυτονόητα ταυτιζόμενοι με τις επιλογές και ερμηνείες του κ. Σαρτζετάκη όσον αφορά την πρωτιά και τη «διευρευνητική εντολή» και μόνο στον κ. Μητσοτάκη, με διπλό υπολογισμό. Αφενός να δοθεί στη συνέχεια η εντολή στον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ και να ασκηθεί «λαϊκή πίεση» (με οργανωμένες λαϊκές κινητοποιήσεις) στον Συνασπισμό και αφ' ετέρου να προκληθεί θέμα αμφισβήτησης της αρχηγίας του κ. Μητσοτάκη (θέμα το οποίο ο κ. Μητσοτάκης δεν πρόκειται να αποδεχθεί και να τεθεί σε πολιτικό παροπλισμό, εάν συγκεντρώσει έναν αριθμό βουλευτών κοντά στους 150).

ΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ αυτοί του κ. Παπανδρέου, τους οποίους έχει συζητήσει τις τελευταίες ημέρες στο Καστρί, συνδυάζονται με τη σθεναρή απόφαση του αρχηγού του ΠΑΣΟΚ να παραμείνει επικεφαλής του Κινήματος. Δεν έχει πρόθεση να αποσυρθεί ή να ορίσει διάδοχο ή έστω αναπληρωτή σε καμιά περίπτωση. Ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ αφού απολέσει την κρατική εξουσία είναι αποφασισμένος να στηριχθεί στην κομματική εξουσία και μάλιστα με δημόσιες δηλώσεις ότι «**παραμένει κοινοβουλευτικός και μάχιμος από οποιαδήποτε θέση**».

ΕΤΣΙ, οι από πλατειών δηλώσεις του κ. Μητσοτάκη ότι «**στις 19 Ιουνίου ο Ανδρέας θα φύγει από την Ελλάδα**» αποτελεί στη χειρότερη περίπτωση δημαγωγία και

ΣΚΗΝΙΑΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ

του Μ. Προνομίουχου

στην καλύτερη κακή πληροφόρηση και εκτίμηση. Ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, όπως το φανερώνουν οι τελευταίες κινήσεις και δηλώσεις των υποτακτικών του, είναι αποφασισμένος να επιμένει στο διλημματικό εκβιασμό του «Συνασπισμού» (ο οποίος φαίνεται να λειαινεί τις όποιες διαφοροποιήσεις σχετικά και να αποκτά ομοιογενή αρνητική στάση απέναντι σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο), με δυο κατά βάση ισχυρισμούς εξαιρετικά έωλους:

- **πρώτον**, ότι δεν μπορεί να υπάρχουν όροι και αποκλεισμοί, γιατί ο δημοκρατικός λαός αξιώνει ότι πρέπει να βρεθεί πάση θυσία τρόπος συνεργασίας σε μια «δημοκρατική κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ», που θα διορθωθεί στο μέλλον·

- **δεύτερον**, ότι υπάρχει η δημοκρατική πλειοψηφία του λαού, που δεν θέλει να επιστρέψει η Δεξιά στην εξουσία.

ΣΥΜΦΩΝΑ με τους σχεδιασμούς αυτούς η «λαϊκή πίεση» πρόκειται να συνδυασθεί με σειρά ανάλογων δημοσιευμάτων, δηλώσεων και κατάχρηση προπα-

γανδιστική των κρατικών τηλεοράσεων (γιατί τους κρατικούς ραδιοσταθμούς δεν τους ακούει πλέον κανείς).

Και η Αριστερά

ΕΙΝΑΙ αυτονόητο ότι πρόθεση του ΠΑΣΟΚ είναι να εκμεταλλευθεί για άλλη μια φορά την Αριστερά, να τη χρησιμοποιήσει για τους σκοπούς του. Παράλληλα κινούμενοι στη «γραμμή Γαργαλάκου» της «Αυριανής» μια σειρά από στελέχη του ΠΑΣΟΚ (Κ. Λαλιώτης, Γ. Γεννηματάς, Μελίνα Μερκούρη, Χρ. Παπουτσής) ακολουθούν τον πρώτο διδάξαντα Γαργαλάκο στη θεωρία για «ένα αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ μετά τις 19 Ιουνίου» αφήνοντας με έντεχνες διατυπώσεις, τα πάντα ανοικτά.

ΕΥΤΥΧΩΣ μια αυθεντική ερμηνεία της «άποψης Γαργαλάκου» έσωσε ο κ. Απ. Κακλαμάνης, που δήλωσε ότι «και πάλι ο πρόεδρος μας θα καλέσει σε μια νέα μορφή αυτοοργάνωσης και σε νέα πο-

ρεία, όπως το 1981» και ότι το ΠΑΣΟΚ «ξανά στην κυβέρνηση χρειάζεται να έχει ανανεωμένες δυνάμεις, θα δώσει τη δυνατότητα σε καινούρια στελέχη να μπουν και να αναδειχθούν μέσα στην οργάνωσή του και στον κομματικό του μηχανισμό. Ασφαλώς αυτό είναι —δήλωσε με έμφαση ο κ. Κακλαμάνης— το πνεύμα των λόγων του Κ. Λαλιώτη».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ με εξαίρεση τον «Συνασπισμό» του οποίου η αύξηση σε ποσοστά και έδρες θα δημιουργήσει μια νέα δυναμική στο πολιτικό σκηνικό μετά τις 19 Ιουνίου (και στο βαθμό βέβαια, που επιμένει σε μια αυτόνομη πολιτική πορεία και παρουσία απέναντι στο σημερινό ΠΑΣΟΚ), όλες οι άλλες εξελίξεις προδικάζουν και πολιτική αστάθεια και επανάληψη του καταδικασμένου παρελθόντος των τελευταίων χρόνων. Οι δυο μονομάχοι δεν έχουν τίποτα άλλο να προσφέρουν με την ανάδειξή τους ή τη στήριξή τους στην εξουσία παρά τον ίδιο παλιό, φθαρμένο εαυτό τους. []

κυκλοφόρησε *

η Ζάλη των Τάξεων ΤΟΥ

ΤΖΙΜΗ ΠΑΝΟΥΣΗ

με 40 ιστορίες ραδιοφωνικής φαντασίας

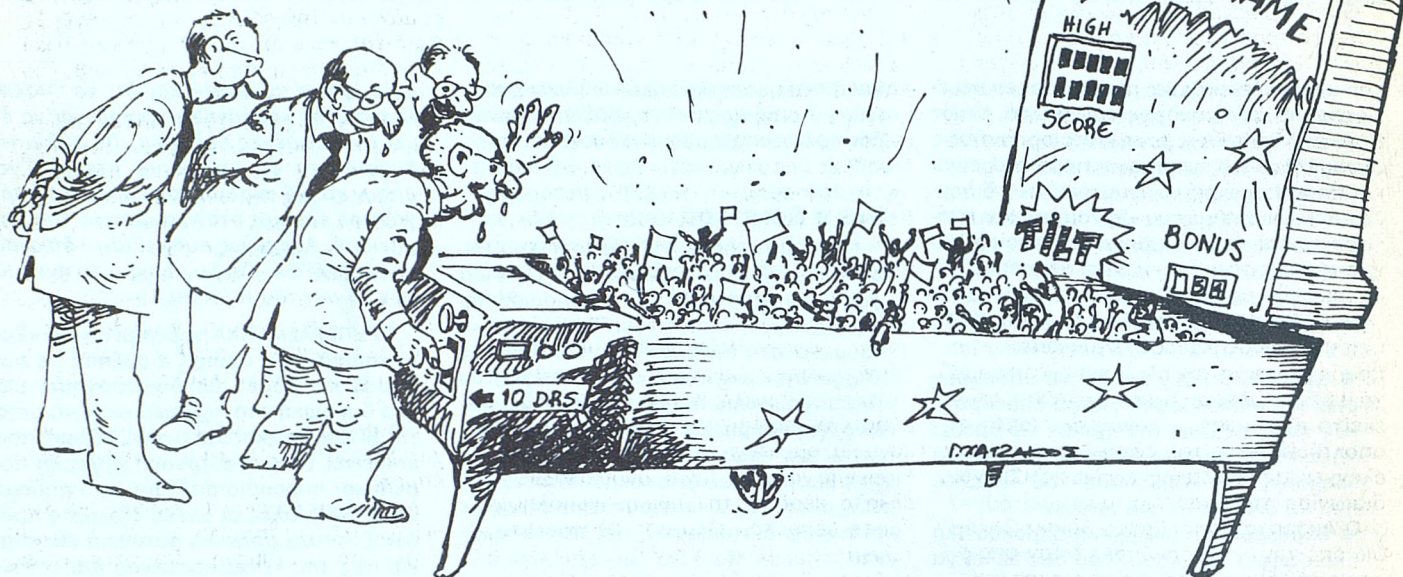
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΕΙΣ»
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 22, 106 79 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 36.19.138 - 36.27.153

Μην το κοιτάτε.
Διαβάστε το!

(*) Σ' όλα τα «κακά» βιβλιοπωλεία.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΘΑΡΣΗΣ

του Βασίλη Ζήση

Δεν θα ασχοληθούμε από τις στήλες αυτές με τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις της «τελευταίας στιγμής» για το αποτέλεσμα των εκλογών της Κυριακής. Οι αναγνώστες του ΑΝΤΙ είναι ασφαλώς ενήμεροι των δημοσκοπίσεων που βλέπουν κάθε ημέρα το φως της δημοσιότητας και οι οποίες επιβεβαιώνουν αυτό που έχουμε ήδη «αισθανθεί» και εκτιμήσει όλοι μας. Ότι, δηλαδή, το ΠΑΣΟΚ θα ηττηθεί, η **Νέα Δημοκρατία** διεκδικεί με πολλές πιθανότητες μια επαρκή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, ο **Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου** ανεβαίνει από τα επίπεδα του 15% και δυστυχώς οι «μικροί» κινδυνεύουν να αφανισθούν από την ιδιότυπη και «αναλογική» αυτή τη φορά πόλωση που επικράτησε καθ' όλη τη διάρκεια του προεκλογικού αγώνα.

Ταυτόχρονα, η ικανότητα του ΠΑΣΟΚ να εξαπατά ακόμα τους πρόθυμους προς εξαπάτηση ψηφοφόρους, η δυσπιστία των «αναποφάσιστων» προς τη **Νέα Δημοκρατία** και τον Κ. Μητσotάκη και οι γνωστές παλινωδίες της συνασπισθείσας Αριστεράς προδιαγράφουν αντίστοιχα το εκλογικό αποτέλεσμα. Με την έννοια ότι οι πλειοψηφίες που θα αναδειχθούν από την κάλπη και τα ποσοστά που θα κατακτηθούν δεν θα λύσουν αυτόματα και το σοβαρό πολιτικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο τόπος.

Υπάρχουν βέβαια και εκείνοι οι αισιόδοξοι που προβλέπουν μια «περήφανη» νίκη της **ΝΔ** μια «συντριπτική» ήττα του ΠΑΣΟΚ και μια «σημαντική άνοδο» της **Αριστεράς**. Όλα είναι πιθανά.

Αλλά το πλέον πιθανό είναι ότι η νέα, η «μετα-ανδρείκη», πολιτική σκηνή της Ελ-

λάδος δεν θα προκύψει από τις μεθαιριανές εκλογές. Είναι επίσης πιθανό ότι θα χρειαστούν μία ακόμα, ή και δύο, εκλογικές μάχες για να διαμορφωθούν οι συσχετισμοί δύναμης που θα αναλάβουν τη διακυβέρνηση της χώρας για τις επόμενες τετραετίες. Το 1965 αργεί ακόμα να πεθάνει κι αυτό που μπορεί κανείς να πει σήμερα με βεβαιότητα είναι ότι από την Κυριακή πλέουμε πλειοψησίοι προς μια μακρόχρονη περίοδο ανακατατάξεων και κυβερνητικής αστάθειας.

Παραδείγματος χάριν, ποιος μπορεί να προβλέψει τι θα γίνει στο ηττημένο ΠΑΣΟΚ τη Δευτέρα το πρωί; Πόσο βέβαιος είναι ο **Ανδρέας Παπανδρέου** ότι θα συνεχίσει «αν χρειαστεί» τον αγώνα από την αντιπολίτευση —όπως δήλωσε σε συνέντευξή του; Πόσοι θα είναι αυτοί άραγε που θα θελήσουν να ακολουθήσουν έναν κουρασμένο και παλιμπαιδίζοντα πολιτικό που δεν θα έχει στη διάθεσή του τους μηχανισμούς της εξουσίας για να καλύπτει την πολιτική αγυρτία του;

Και αν η **Νέα Δημοκρατία** εξασφαλίσει κοινοβουλευτική αυτοδυναμία, πώς θα κατορθώσει ο Κ. Μητσotάκης να σχηματίσει μια βιώσιμη κυβέρνηση, με δεδομένους, για να αναφέρουμε μόνο ένα παράδειγμα, τους ανταγωνισμούς που επικράτησαν στο κόμμα του ακόμα και στην κρίσιμη περίοδο του προεκλογικού αγώνα;

Και σε ό,τι αφορά το **Συνασπισμό**, πόσο συνασπισμένες θα είναι και την ερχόμενη βδομάδα οι δυνάμεις της Αριστεράς; Θα συνεχίσουν να δρουν από κοινού ή θα επικρατήσει και πάλι η λογική του «αυτονόμου» λόγου;

Είναι βέβαιο ότι τα ερωτήματα αυτά απασχολούν τη μεγάλη πλειοψηφία του ε-

κλογικού σώματος. Αλλά δεν είναι αυτά τα ερωτήματα που δίνουν το νόημα και καθορίζουν τη σημασία της μεθαιριανής εκλογικής αναμέτρησης. Μεθαύριο καλούμεθα στις κάλπες όχι για να λύσουμε το πολιτικό πρόβλημα της Ελλάδας και να οριοθετήσουμε το νέο πολιτικό χάρτη, αλλά για έναν και μοναδικό σκοπό: Να καταδικάσουμε στην πολιτική αφάνεια τον **Ανδρέα Παπανδρέου**, να ψηφίσουμε υπέρ της καθαρής και να αναδείξουμε από τις κάλπες μια κυβέρνηση η οποία θα την φέρει σε πέρας και σε βάθος.

Το ερώτημα στο οποίο πρέπει να απαντήσει ο Έλληνας ψηφοφόρος αυτήν την Κυριακή είναι μόνο αν μπορεί, ή αν έχει το δικαίωμα, να επιτρέψει στον **Ανδρέα Παπανδρέου** να παραμείνει στην πολιτική σκηνή της χώρας, όπως απείλησε στους λόγους και τις συνεντεύξεις του. Και ακόμα, αν το ΠΑΣΟΚ έχει το δικαίωμα να διεκδικεί τον τίτλο και το ρόλο ενός κόμματος, τη στιγμή που ως προσωπικός μηχανισμός του **Ανδρέα Παπανδρέου** συνήργησε στο διαρκή, επί επτά χρόνια, βιασμό της λαϊκής θέλησης.

Όσα συνέβησαν στην περασμένη επταετία, η σήψη και η διαφθορά που επικράτησαν στο δημόσιο βίο μετατρέπουν τις μεθαιριανές εκλογές σε μια πολιτική δίκη με μοναδικούς κατηγορούμενους τον **Ανδρέα Παπανδρέου** και τους συνεργάτες του —άμεσα εμπλεκόμενους ή σιωπηλούς παρατηρητές.

Ο **Ανδρέας Παπανδρέου**, ιδρυτής του ΠΑΣΟΚ, πρωθυπουργός της «Αλλαγής» και προφήτης του τριτοκοσμικού σοσιαλισμού κατηγορείται ότι χρησιμοποίησε την εξουσία όχι για να υλοποιήσει τα οράματα του Έθνους και τους πόθους του λαού, όπως ο ίδιος εγγυήθηκε το 1981,

αλλά για το προσωπικό του όφελος και μόνον.

Οι συνεργάτες του, το Εκτελεστικό Γραφείο του ΠΑΣΟΚ και τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του, τα κυβερνητικά και κομματικά εκείνα στελέχη που «ούτε είδαν», «ούτε άκουσαν» τίποτα για τον **Κοσκωτά** και το **Λούβαρη** κατηγορούνται ότι συνήργησαν στη μεγαλύτερη πολιτική απάτη που έζησε αυτός ο τόπος σε όλα τα χρόνια της ιστορίας του και δεν έχουν πλέον κανένα δικαίωμα να ενοχλούν το κοινό αίσθημα και την αισθητική μας.

Ο **Ανδρέας Παπανδρέου** ήταν αυτός που εμπνεύστηκε τον «**Κοσκωτά**» και προσπάθησε να τον υλοποιήσει στην αρχή με τον **Πόπωτα** και μετά με τον γελόιο εκείνο «δόκτορα» με μοναδικό σκοπό να αποκτήσει δικές του εφημερίδες για να ελέγχει τις πολιτικές εξελίξεις και να διακινδυνεύει τη δυναστεία του.

Ο **Ανδρέας Παπανδρέου** βρίσκεται πίσω από τον «κουτσονόμο» με τον οποίο επιχειρήθηκε η διάσωση του απατεώνα και η συγκάλυψη των ενόχων της κυβέρνησης και όχι μόνον ο «**Μένιος**».

Ο **Ανδρέας Παπανδρέου** έδωσε το πράσινο φως στον **Πέτσο** για τις καταθέσεις των ΔΕΚΟ στην Τράπεζα Κρήτης, επιτρέποντας έτσι τη χρηματοδότηση των προσωπικών επιχειρήσεών του μέσω του δημοσίου χρήματος.

Ούτε ο **Κουτσόγιωργας**, ούτε ο **Πέτσος** θα τολμούσαν ποτέ να ενεργήσουν μόνονι τους και χωρίς την άδεια του αυταρχικού **Ανδρέα Παπανδρέου** σε τόσο κρίσιμα για την τύχη της κυβέρνησης θέματα.

Και αν πλήρωσαν μέχρι στιγμής μόνον αυτοί, αυτό δεν οφείλεται στο ότι δεν υπάρχουν αποδείξεις για τον **Ανδρέα Παπανδρέου**. Απλώς ήταν αχόρταγοι, άκομφοι και περισσότερο ανίκανοι από κείνον στο να καλύψουν τα νώτα τους. Εκτός του ότι επιμετρήθηκε εναντίον τους και το γεγονός ότι φρόντιζαν και τον εαυτό τους, παράλληλα με τα συμφέροντα της Εκάλης —ή του Καστρίου παλαιότερα.

Ο **Ανδρέας Παπανδρέου** είναι αυτός που κρύβεται πίσω από τις τεράστιες «μίζες» από τις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων. Ο **Γιώργος Λούβαρης** δεν εκτελούσε παρά τις εντολές του και χρησίμευε μόνο ως «κάλυψη». Κανείς δεν είναι τόσο αφελής ώστε να πιστεύει ότι ο **Λούβαρης** «έδενε και έλυνε» στις προμήθειες, χωρίς την άδεια του **Ανδρέα Παπανδρέου**. Το μυστικό έγγραφο που βρέθηκε στο γραφείο του υπόδικου **Καμπάνη** και αποκάλυψε την περασμένη εβδομάδα το ΑΝΤΙ αποδεικνύει ότι «η αμυντική θωράκιση της χώρας» και οι δαπάνες δισεκατομμυρίων για την αγορά πανάκριβων και καμιά φορά άχρηστων οπλικών συστημάτων έγιναν μόνο και μόνο για να

αυξηθεί ο προσωπικός προϋπολογισμός του **Ανδρέα Παπανδρέου**.

Κανέναν δεν ενδιαφέρουν πλέον οι «αποδείξεις». Δεν έχει καμιά σημασία αν οι «μίζες» μετατράπηκαν σε ακίνητα στον Καναδά, ή σε μετοχές και ούτε κανείς, εκτός ίσως ενός μοιραίου προσώπου, δεν ενδιαφέρεται για τους τίτλους ιδιοκτησίας. Αυτό που ενδιαφέρει είναι ότι ο **Ανδρέας Παπανδρέου** απέδειξε μέσω του **Κοσκωτά** ότι στην Ελλάδα του σήμερα μπορεί κανείς να εξαγοράσει με λίγα εκατομμύρια τη συνειδητή όχι μόνο υποργών και βουλευτών, αλλά και πολλών άλλων που κάποτε τίμησαν με τους αγώνες τους τον τόπο αυτό. Και δεν πρέπει να επιτρέψουμε να συνεχιστεί αυτό.

Από τις στήλες αυτές υποστηρίζαμε κάποτε ότι το ΠΑΣΟΚ πλάσθηκε «κατ' εικόνα και ομοίωση» μιας κοινωνίας, συνηθισμένης να ζει με την παραοικονομία, το εύκολο κέρδος, την ηθική ανυποληψία και τη ρεμούλα. Όλα όσα ζήσαμε τους τελευταίους μήνες αποδεικνύουν ότι ο **Ανδρέας Παπανδρέου** και το ΠΑΣΟΚ ευθύνονται και για κάτι πολύ χειρότερο. Μεγέθυναν στο έπακρο, κάνοντας εθνικό πρότυπο ζωής και κώδικα πολιτικής και κοινωνικής συμπεριφοράς, τον αρριβισμό, τον τυχοδιωκτισμό, το κλέψιμο και τη ρεμούλα. Με τη συμπεριφορά τους κατάργησαν και τον πλέον στοιχειώδη κανόνα πολιτισμένης πολιτικής συμπεριφοράς και είναι τελικά δείγμα επικίνδυνης κοινωνικής ανοχής το γεγονός ότι κατόρθωσαν να φτάσουν μέχρι τις εκλογές και δεν εξαναγκάστηκαν προ πολλού σε παραίτηση. Ο **Ανδρέας Παπανδρέου** δεν έδωσε ποτέ σε κανέναν παρόμοια πολυτέλεια.

Για όλους αυτούς τους λόγους ο **Ανδρέας Παπανδρέου** και το ΠΑΣΟΚ θα χάσουν τις μεθαυριανές εκλογές. Αλλά πρέπει να τις χάσουν με έναν τρόπο συντριπτικό και εξουθενωτικό, για να λειτουργήσει και η κάθαρση από το ΠΑΣΟΚ και η αυτοκάθαρση της κοινωνίας.

Οι αυταπάτες περί «καλού» και «κακού» ΠΑΣΟΚ που προσπαθούν να δημιουργήσουν στο εκλογικό σώμα μέχρι την τελευταία στιγμή οι συνένοχοι του **Ανδρέα Παπανδρέου** στον εξευτελισμό του δημοσίου βίου, δεν μπορούν και δεν πρέπει να βρουν υποστήριξη από τη λαϊκή ψήφο της ερχόμενης Κυριακής.

Όχι μόνο γιατί κανένα στέλεχος του ΠΑΣΟΚ, εκτός των ολίγων «εντίμων» που αποχώρησαν, δεν απαλάσσεται των ευθυνών του για όσα συνέβησαν, επειδή όλοι γνώριζαν. Όχι μόνο γιατί οι διάφοροι **Λαλιώτηδες**, **Τσοχατζόπουλοι** και **Γεννηματάδες** είναι ανίκανοι να αρθρώσουν έναν πολιτικό λόγο, πλην αυτόν του **Ανδρέα Παπανδρέου**. Όχι μόνο γιατί το «καλό» ΠΑΣΟΚ δεν είναι άλλο από το εναπομείναν ΠΑΣΟΚ, δηλαδή το ΠΑΣΟΚ

του **Τόμπρα** και των **Κουρήδων**.

Όχι μόνο γιατί η ήττα της Κυριακής θα σημάνει με την αποχώρηση του **Ανδρέα Παπανδρέου** από την πολιτική σκηνή και την αποσύνθεση του ΠΑΣΟΚ τον καθαρισμό της πολιτικής ζωής.

Αλλά κυρίως επειδή το ΠΑΣΟΚ επιχειρεί να κρατήσει τα εκλογικά ποσοστά του για να μειώσει την απειλή της κάθαρσης. Ο **Ανδρέας Παπανδρέου** δεν επιδιώκει τη λαϊκή ψήφο για να συνεχίσει, όπως ψευδώς ισχυρίζεται, το έργο του. Την επιδιώκει μόνο και μόνο για να διασφαλίσει τον εαυτό του από την κάθαρση και τον επιμερισμό των ποινικών ευθυνών του. Δεν είναι τόσο αφελής ώστε να πιστεύει σε αυτά που λέει από τα μπαλκόνια.

Για όλα αυτά το νόημα της μεθαιριανής ψήφου είναι ένα και μοναδικό: **Κάθαρση**.

Αν στις μεθαιριανές εκλογές δεν λυθεί το πολιτικό πρόβλημα που δημιούργησε η παρατεταμένη κρίση στην οποία οδήγησε τη χώρα η πολιτική αγυρτία του **Ανδρέα Παπανδρέου** τότε η μοναδική λύση θα είναι ο σχηματισμός μιας οικουμενικής κυβέρνησης, η οποία θα αναλάβει ως κύριο έργο της την κάθαρση και την αποκατάσταση της ομαλότητας στη δημόσια ζωή του τόπου.

γρηγορο και δυναμικο διαβασμα

Το πιο σημαντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα σας βοηθήσει να διαβάσετε 200 σελίδες σε μια ώρα, να καταλαβαίνετε καλύτερα, να συγκρατείτε περισσότερα και να αξιολογείτε πιο μεθοδικά αυτά που διαβάσετε.

Για δωρεάν ενημερωτικό φυλλάδιο

Ν. Ευστρατιάδης · Ταξιαρχών 21

174 55 ΑΛΙΜΟΣ

Τηλ.: 9840352, 98.30.718

Η ΑΠΟΥΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΟ

Το ανενεργό ηφαίστειο της Δυτικής Θράκης κινδυνεύει να εκραγεί με την εμφάνιση των «ανεξάρτητων»

μουσουλμανικών συνδυασμών, στη Ροδόπη και την Ξάνθη εδώ και μερικές βδομάδες.

Λίγες μέρες πριν από τις κρίσιμες εκλογές της 18ης Ιουνίου, η επιφανειακή ηρεμία που επικρατεί, μπορεί να ανατραπεί, ελευθερώνοντας δυνάμεις, οι οποίες πολύ δύσκολα θα μπορέσουν να ελεγχτούν, στη συνέχεια.

Η πλήρης έλλειψη πολιτικής για το μειονοτικό ζήτημα, οδήγησε στη σημερινή κατάσταση, όπου η τουρκική πλευρά επεμβαίνει απροκάλυπτα στον ελληνικό προεκλογικό αγώνα, υποστηρίζοντας με τα πλήρως ελεγχόμενα από αυτήν τουρκικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα, τα οποία σημειωτέον έχουν τη μέγιστη ακροαματικότητα στο μουσουλμανικό πληθυσμό, τους υποψήφιους των ανεξαρτήτων συνδυασμών, στους νομούς της Ξάνθης και της Ροδόπης.

Στην όξυνση της κατάστασης μεταξύ του χριστιανικού και του μουσουλμανικού πληθυσμού συνετέλεσαν επιπλέον και οι προκηρύξεις που γέμισαν την περασμένη βδομάδα τους δρόμους της Κομοτηνής και οι οποίες υπογράφονταν από μια οργάνωση φάντασμα με τον τίτλο «Αρχηγείο Τούρκων Υπερασπιστών Δυτικής Θράκης». Σε απάντηση την περασμένη Τετάρτη έγινε συγκέντρωση με ομιλήτη τον Μητροπολίτη Μαρωνείας και Κομοτηνής Δαμασκηνό.

Η προπαγάνδα των «ανεξάρτητων» μουσουλμάνων δεν είναι χωρίς περιεχόμενο. Εκμεταλλεύονται τα πραγματικά και συσσωρευμένα προβλήματα του μειονοτικού πληθυσμού καθώς και το θρησκευτικό του συναίσθημα. Οι υποψήφιοι του «Γκιουβέν» (Εμπιστοσύνη) δεν αρθρώνουν πολιτικό λόγο, αλλά με συνεχή δημαγωγικά συνθήματα προσπαθούν να στρέψουν τον πληθυσμό εναντίον των κομμάτων και να καλλιεργήσουν τον εθνικισμό της μειονότητας.

Οι διάφορες ελληνικές κυβερνήσεις δεν έχουν μελετήσει ποτέ σοβαρά τα προβλήματα των μουσουλμάνων και τους θυμόντουσαν μόνο στις εκάστοτε προεκλογικές περιόδους και μόνο για τον προσεταιρισμό των ψήφων τους. Και αυτό γινόταν με τη χορήγηση μικρού α-

ριθμού οικοδομικών αδειών καθώς και επαγγελματικών αυτοκινήτων και τραπεζών.

Η συνεχής όμως υποβάθμισή τους σε αντίθεση με την άνοδο του χριστιανικού στοιχείου δημιούργησε μεγάλες διαφορές που είναι σήμερα κάτι περισσότερο από εμφανείς. Ορισμένα μουσουλμανικά χωριά ειδικά, μοιάζουν με την ελληνική επαρχία των προπολεμικών χρόνων.

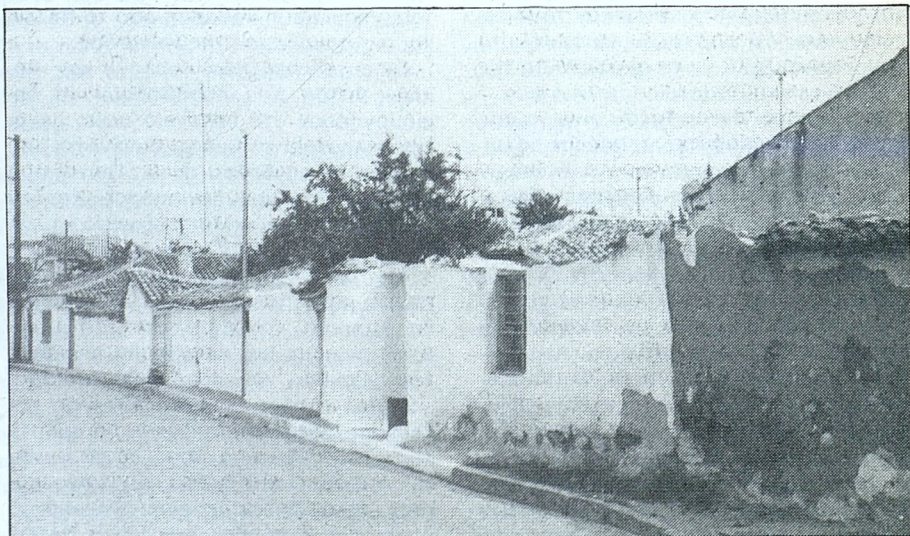
Η κατάσταση αυτή ευνοεί την γκετοποίηση του μουσουλμανικού στοιχείου. Σε αυτό συνετέλεσε και το γεγονός ότι οι σχέσεις των δυο πληθυσμών, χριστιανικού και μουσουλμανικού έμεινε μόνο σε οικονομίστικο επίπεδο. Καμιά κοινωνική ή πολιτιστική σχέση δεν καλλιεργήθηκε και ούτε η πολιτεία φρόντισε να ενισχύσει όσες υπήρξαν.

Την κατάσταση αυτή εκμεταλλεύεται πρώτα απ' όλους η 'Αγκυρα και σε συνδυασμό με τις παλινωδίες της Αθήνας α-

ποκτά τώρα μεγαλύτερο ρόλο παρά το Νταβός των Παπανδρέου - Οζάλ.

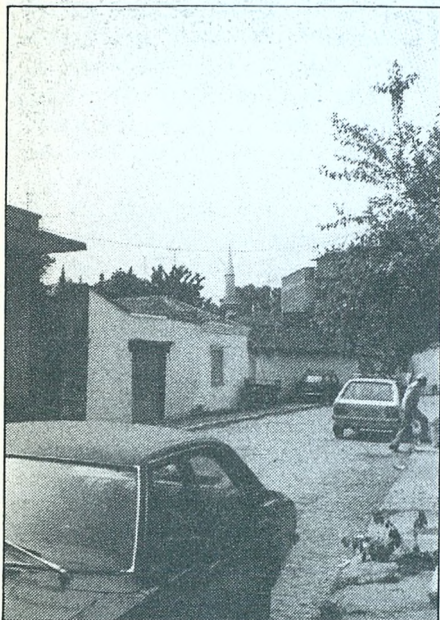
Η επάνδρωση π.χ. του γενικού προξενείου της Κομοτηνής από ανωτάτου επιπέδου Τούρκους διπλωμάτες δείχνει καθαρά πόσο υπολογίζει σε αυτό η Τουρκία των Εβρέν-Οζάλ καθώς μάλιστα οι υποψήφιοι των ανεξάρτητων συνδυασμών δεν κρύβουν την αμέριστη υποστήριξη τους από αυτούς.

Η ωμή επέμβαση της Τουρκίας στη Δυτική Θράκη έχει προκαλέσει την «αμηχανία» της ελληνικής πλευράς. Είναι χαρακτηριστική η δήλωση του κ. Ανδρέα Παπανδρέου, στη Θεσσαλονίκη όπου παρέμεινε ακόμα μια μέρα μετά την προεκλογική του ομιλία ακριβώς για το θέμα αυτό, ότι αποτελούν έκπληξη γι' αυτόν οι πράξεις της 'Αγκυρας, ιδιαίτερα μάλιστα μετά την απόφαση που πήραν οι αντιπροσωπείες των δυο χωρών στις Βρυξέλλες για μείωση των μεταξύ τους τριβών. Δή-

ΠΟΙΕΙ ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ

του απεσταλμένου μας
Τάσου Μπάρλα

Η μουσουλμανική συνοικία της Κομοτηνής.

λωσε μάλιστα ότι θα υπάρξουν μέτρα τα οποία όμως αρνήθηκε να ανακοινώσει.

Από την άλλη πλευρά όμως οι εκπομπές της τουρκικής ραδιοτηλεόρασης για τη Δυτική Θράκη συνεχίζονται παρά τα διαβήματα του κ. Καψή. Θα κλιμακωθούν μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες που κυκλοφορούν στην Κομοτηνή, όσο πλησιάζουμε στις εκλογές.

Ο αρχηγός της ΝΔ κ. Μητσοτάκης είχε ζητήσει έντονα το κλείσιμο του προξενείου της Κομοτηνής και την απέλαση του Τούρκου πρόξενου. Ανάλογες είναι και οι εκτιμήσεις, όπως έγραψε στο προηγούμενο τεύχος το ΑΝΤΙ, και οι προτάσεις των αρμοδίων υπηρεσιών του ΥΠΕΞ. Απαντώντας, στην πρόταση αυτή ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δήλωσε ότι μια τέτοια ενέργεια θα φέρει το αντίθετο από το προσδοκώμενο αποτέλεσμα, και το θέμα έκλεισε εκεί.

Στην Κομοτηνή, ωστόσο, η κατάσταση δεν είναι ήρεμη. Φήμες μιλούν για επεισόδια όσο πλησιάζει η Κυριακή.

Ο όξυνση της κατάστασης στη Δυτική Θράκη έχει δημιουργήσει κλίμα φόβου μεταξύ των κατοίκων της περιοχής.

Ο υποψήφιος βουλευτής της ΝΔ κ. Οκτσούνογλου μας μίλησε για τρομοκρατία που έχουν εξαπολύσει οι εκπρόσωποι των «ανεξάρτητων», προς τους μου-

σουλμάνους για να πάρουν την ψήφο τους.

Για την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί δεν είναι καθόλου άμοιρη ευθυνών η ελληνική πλευρά.

Οι διαφορές μεταξύ των μουσουλμανικών και των χριστιανικών χωριών παραμένουν μεγάλες. Δεν είναι δυνατόν στην Ελλάδα του 1989 μετά από οκτώ χρόνια «σοσιαλιστικής» κυβέρνησης μουσουλμανικά χωριά να πνίγονται στη λάσπη και να μην υπάρχει ίχνος ασφάλτινου δρόμου. Δεν μπορεί να μην δίνονται οικοδομικές άδειες ούτε καν για επίσκεψη, και να θεωρείται προσφορά το να κάνει η αστυνομία τα στραβά μάτια στις τυχόν παρανομίες.

Καταγγέλλουν άλλωστε μουσουλμάνοι, έλληνες πολίτες, ότι υπάρχει και μυστική εγκύκλιος του υπουργείου Συγκοινωνιών για τη μη χορήγηση διπλωματιών σε αυτούς.

Οι κατά καιρούς πολιτικές της ελληνικής κυβέρνησης δεν απέδωσαν. Τα όποια μέτρα (απαλλοτριώσεις, κλπ.) αδρανοποιήθηκαν. Η υποχωρητικότητα της Ελλάδας στο διεθνή χώρο κατάφερε να ισοχυροποιήσει την τουρκική πλευρά.

Οι λύσεις για το μειονοτικό πρόβλημα δεν μπορούν βέβαια να δοθούν δυο μέρες πριν από τις εκλογές. Αυτό που πρέπει όμως να γίνει κατανοητό στην Άγκυρα, είναι ότι οι όποιες λύσεις θα δοθούν στα πλαίσια του ελληνικού κράτους και του ελληνικού συντάγματος.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί από την πλευρά των κομμάτων και κυρίως της πολιτείας ότι οι μικροπολιτικές σκοπιμότητες δεν χωράνε σε ευαίθετες περιοχές όπως αυτή της Δυτικής Θράκης.

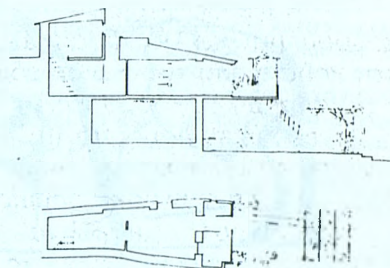
Η Άγκυρα όπως έχει δείξει μέχρι τώρα έχει μια σταθερή πολιτική και δημιουργεί «προγεφυρώματα». Πολλοί σήμερα μιλούν για την προσπάθεια δημιουργίας ενός τέτοιου «προγεφυρώματος» και στη Δυτική Θράκη. Κάτι τέτοιο δημιουργεί όπως είναι φυσικό μεγαλύτερες πιέσεις για υποχώρηση και σε άλλα κρίσιμα εθνικά θέματα.

Πριν λοιπόν φτάσουμε σε μια «έκρηξη» είναι αναγκαίο να λυθούν ουσιαστικά προβλήματα. Και ένα από αυτά είναι η ανάπτυξη της περιοχής έξω από την πολιτική του γκέτο που ήταν κυρίαρχη μέχρι τώρα. Για να γίνει αυτό όμως χρειάζεται και μια πολιτική αντίστοιχη από την πλευρά της ελληνικής πολιτείας. Πολιτική που μέχρι σήμερα δεν έγινε ή όταν κάποιες προσπάθειες πήγαν να γίνουν υπονομεύθηκαν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΤΟΥ
ΒΤΕ

ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΣΠΙΤΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

Δεινοκράτους 131

Αθήνα 115 21, τηλ. 72.49.300

«ΔΩΡΙΚΟΣ» Μαυρομικάλη 64
τηλ. 3629675 - ΑΘΗΝΑ

ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΑΛΛΙΟΤΙΚΑ
ΑΠΟ ΤΑ ΑΛΛΑ

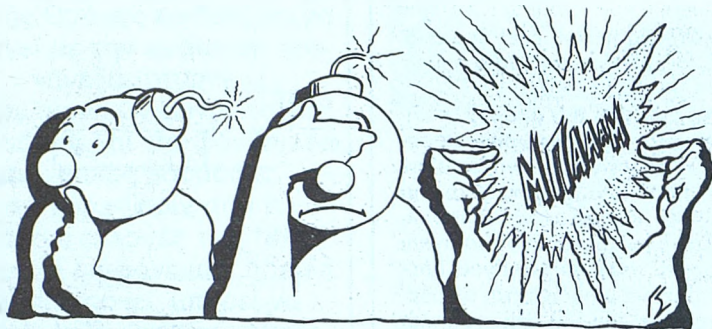
ΙΑΝ ΤΕΡΛΟΟΥ
ΠΩΣ ΝΑ ΓΙΝΕΙΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Ένα μικρό αγόρι αναλαμβάνει να λύσει τα προβλήματα μιας όχι και τόσο φανταστικής πολιτείας: νέφος, ηχορύπανση, εξοπλισμοί. Για παιδιά από δέκα χρονών και πάνω.

ΣΕΛ ΣΙΛΒΕΡΣΤΑΪΝ
ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΠΟΥ ΕΔΙΝΕ

Ένα όμορφο παραμύθι για εκείνους που ξέρουν να δίνουν κι εκείνους που ξέρουν να ανταποδίδουν με αγάπη. Για μικρά και μεγάλα παιδιά.

Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ

«Καλή αρχή» για έναν διάλογο

Πολλές και εντονες ήταν οι αντιδράσεις που προκάλεσε η σοβαρή αποκάλυψη του κ. **Στάθη Γιώτα** στο προηγούμενο τεύχος του ΑΝΤΙ για την ύπαρξη παρανόμου μηχανισμού του ΠΑΚ στο ΠΑΣΟΚ και τον «ένοπλο αγώνα» τον οποίο συνεχίζουν να λατρεύουν μερικοί «θερμοκέφαλοι» πρώην συντροφοί του Ανδρέα Παπανδρέου.

Η ελεύθερη ραδιοφωνία την ανέφερε στα δελτία της και ο ημερησιος Τύπος αφιέρωσε πολλές σελίδες αναδημοσιεύοντας και σχολιάζοντας τη συνέντευξη και συνδέοντάς την πολλές φορές με τη δράση της 17Ν. Είδαν επίσης το φως της δημοσιότητας ρεπορτάζ που διέδιδαν την πληροφόρηση γύρω από το σοβαρό αυτό θέμα, όπως το ακόλουθο δημοσίευμα του ΕΘΝΟΥΣ της 10ης Ιουνίου.

«ΣΕ ΑΥΤΑ που είπε μετά από 15 ολόκληρα χρόνια ο κ. Στάθης Γιώτας, για τη σύσκεψη του Βούπερταλ (γραμματέας τότε των φίλων του ΠΑΚ της Δυτ. Γερμανίας ήταν ο Δ. Βασιλειάδης μετέπειτα μέλος του ΕΓ του ΠΑΣΟΚ) έχουμε να προσθέσουμε για δύο τουλάχιστον συσκέψεις θερμοκέφαλων τον Ιούλιο-Αύγουστο του 1974 στη Φραγκφούρτη και στο Βίντεντουρ της Ελβετίας.

Στις δύο αυτές συσκέψεις (ανάλογες έγιναν και στην Ιταλία) ορισμένοι «επαναστάτες του γλυκού νερού» ο σκληρός πυρήνας του ΠΑΚ υποστήριξε ανοιχτά ότι δεν πρέπει να μετεξελιχθεί το ΠΑΚ σε ΠΑΣΟΚ μέχρι να ξεκαθαριστούν τα πράγματα στην Ελλάδα.

Μάλιστα ορισμένοι εξ αυτών πρότειναν να σταλούν στη Νότια Γιουγκοσλαβία για στρατιωτική εκπαίδευση. Πάντως στις δύο αυτές συσκέψεις δεν πάρθηκε καμιά τέτοια απόφαση και περισσότερο συζητήθηκαν θέματα ιδεολογίας και σχέδια διακήρυξης ενός νέου πολιτικού φορέα.»

Προέκυψε εξάλλου μια ακόμα σοβαρή καταγγελία για τη δράση των διαφόρων τρομοκρατικών οργανώσεων στην Ελλάδα. Ο πρώην υπουργός **Γιώργος Πέτσος** και ένας από τους βασικούς ενόχους του σκανδάλου Κοσκωτά κατηγορήσε την Κυριακή 11 Ιουνίου σε αποκλειστική του συνέντευξη στον «9.84», εμμέσως πλην σαφώς, τον Ανδρέα Παπανδρέου ως υπεύθυνο της απόπειρας εκτελέσεώς του από την 17Ν. Βέβαια, το ΠΑΣΟΚ μπορεί να επικαλεσθεί ότι ο κ. Πέτσος είναι αναξιόπιστος και

έχει αποδειχθεί ότι χρηματίζεται. Χρημάτισε όμως και υφυπουργός Άμυνας, υπουργός Βιομηχανίας, υπουργός Μεταφορών και τέλος υπουργός Δημόσιας Τάξης. Είχε δηλαδή την πλήρη εμπιστοσύνη του Ανδρέα Παπανδρέου, παρόλο που όπως είχε δηλώσει ο ίδιος σε στενό συνεργάτη του πίστευε ότι «ο Πέτσος χρηματίζεται». Αν πίστευε κάτι τέτοιο ο Ανδρέας Παπανδρέου, τότε γιατί τον χρησιμοποίησε σε τόσο σημαντικές θέσεις και ιδίως στο «αρμόδιο» για τη «δίωξη» της τρομοκρατίας υπουργείο Δημόσιας Τάξης, αμέσως μετά τη «διαφυγή» του Κοσκωτά, που φοβόταν κι αυτός την 17Ν; Και γιατί η ίδια οργάνωση επέλεξε ως στόχο τον Πέτσο και όχι κάποιον άλλο, εξίσου, αν όχι περισσότερο ανέντιμο; Μήπως επειδή ο Πέτσος εθεωρείτο από την αρχή «ξένο» σώμα στο ΠΑΣΟΚ, ή μήπως επειδή γνωρίζει πολλά;

Τελικά όλα αυτά τα ερωτήματα μας οδηγούν στην εκτίμηση ότι κάποιοι θέλουν να «διορθώσουν» την κακή πορεία του ΠΑΣΟΚ και να το επαναφέρουν στον ορθό δρόμο, προστατεύοντάς το ταυτόχρονα από τις κακές συναναστροφές και χορηγώντας του άσυλο απέναντι στους «κλέφτες» της Δεξιάς και τα «κολλητήρια» της Αριστεράς. Τα «κλεφτρόνια» είναι πάντα, ή σχεδόν πάντα, θύματα της κακής κοινωνίας. Παραστρατημένα παιδιά που πρέπει να τα επαναφέρουμε στον καλό δρόμο, με το «ξύλο», ή τη βία έστω και εναντίον τρίτων. Η μήπως δεν πρόκειται περί «τρίτων».

Στις στήλες που ακολουθούν δημοσιεύουμε μια επιστολή - απάντηση προς τις αποκαλύψεις Γιώτα του κ. **Δαμιανού Βασιλειάδη**, γενικού γραμματέα των οργανώσεων ΠΑΚ Δυτικής Γερμανίας. Δεν κατορθώσαμε, λόγω του προεκλογικού αγώνα, να βρούμε τον κ. Γιώτα για να απαντήσει αυτός στην επιστολή του κ. Βασιλειάδη. Ούτε εμείς θα την σχολιάσουμε επί του παρόντος. Το ΑΝΤΙ διαθέτει σειρά στοιχείων για το σοβαρό αυτό θέμα και επιφυλάσσεται να ανοίξει ένα διάλογο μετά τις εκλογές. Άλλωστε και ο κ. Δαμιανός Βασιλειάδης υποσχέθηκε να συμβάλει στο διάλογο αυτόν.

Στην τελευταία προκήρυξη (13.6.89) του Επαναστατικού Λαϊκού Αγώνα (ΕΛΑ) με την οποία η οργάνωση «εξηγεί» τις τελευταίες βομβιστικές ενέργειες υπάρχει και μια ολόκληρη παράγραφος επιθετική εναντίον του κ. Στάθη Γιώτα. Δυστυχώς δεν είναι κολακευτικοί για τον ΕΛΑ, οι συνειρμοί του πως και γιατί και πότε θυμήθηκε τον κ. Γιώτα.

Το επίμαχο απόσπασμα έχει ως εξής:

«Τώρα, αφού δεν τα βρήκαμε ούτε με τον Λάζαρη, ούτε με τον Μαγκάκη, περιοριζόμαστε στον Γιώτα που επί σχεδόν 8 χρόνια ήτανε μόνιμα υπουργός των πασοκοκυβερνήσεων. Αυτός που «υπόγραψε» την υπουργική απόφαση για τον αποχαρκτηρισμό 10 εκατομμυρίων στρεμμάτων δασικής έκτασης, σήμερα σαν «μετωπικός» αγωνίζεται για την απολύμανση και την προστασία του «περιβάλλοντος». Αυτός που συμμετείχε σε όλες τις κομπίνες - απάτες του «υπουργείου Εθνικής Άμυνας», σήμερα αγωνίζεται για την κάθαρση έχοντας κάνει τις απαραίτητες «μηνύσεις» που όλοι ξέρουμε πού «καταλήγουν». Αυτός θα συμβάλει και στην ψηφοθηρική λεηλασία των αριστερών ψηφοφόρων, που πάλι θα ξεγελαστούν ότι ψηφίζουν για ριζική κοινωνική αλλαγή και στην ουσία θα ενισχύουν με την «ψηφο» τους την καπιταλιστική καθεστωτική πραγματικότητα».

ΜΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

● Ακολουθεί η δημοσίευση της επιστολής του κ. **Δαμιανού Βασιλειάδη**, γενικού γραμματέα των οργανώσεων ΠΑΚ Δυτικής Γερμανίας.

Επειδή στη συνέντευξη αυτή ο Στάθης Γιώτας, πρώην ηγετικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ και νυν του Συνασπισμού, προσπαθεί με επιχειρήματα αναληθή, τρόπο προκλητικό και ύφος ανάρμοστο να αποδείξει ότι πρέπει να υπάρχει σχέση ανάμεσα σε στελέχη του ΠΑΚ και τις διάφορες τρομοκρατικές οργανώσεις —ανάμεσα στις οποίες σαφώς συγκαταλέγεται

Η «ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ»

και η οργάνωση 17 Νοέμβρη— είναι αδύνατο η συνέντευξη αυτή να μείνει αναπάντητη. Άλλωστε την πρόσκληση απευθύνει και ο ίδιος: «Και θα πρέπει επίσης να καταθέσουν τις μαρτυρίες όλοι εκείνοι που γνωρίζουν σχετικά...».

Είμαι ένας από εκείνους που γνωρίζουν σχετικά και μάλιστα άμεσος γνώστης των γεγονότων.

Και πρώτ' απ' όλα ξεκινάω από μια ανακρίβεια του σχολιαστή που τοποθετεί τον Γιώτα σαν στέλεχος του ΠΑΚ. Ο Γιώτας ποτέ δεν υπήρξε στέλεχος του ΠΑΚ. Ήταν με την ομάδα Παναγούλη.

Δεύτερο πρέπει να ξεκαθαρίσω στην περίπτωση της συνέντευξης του Γιώτα τη μεθοδολογία που ακολουθεί και που για μένα είναι επικίνδυνη, επειδή κρύβει σκοπιμότητα. Υπάρχουν δυο τρόποι επιχειρηματολογίας.

Η μια ασπάζεται μια προκαθορισμένη θέση και αναζητεί μόνο τα επιχειρήματα εκείνα που θα την στηρίξουν, η άλλη ασπάζεται μια θέση, σαν αποτέλεσμα μιας συγκεκριμένης αδέσμευτης επιχειρηματολογίας. Η πρώτη είναι εκ προοιμίου ύποπτη, η δεύτερη κατά βάση αντικειμενική.

Ο Γιώτας ακολούθησε την πρώτη μεθοδολογία, ενώ ξέρεi πολύ καλά ότι υπάρχουν άνθρωποι που γνωρίζουν πολύ καλά τα γεγονότα και θα μπορούσαν να τον πληροφορήσουν, όπως ο υποφαινόμενος, το απέφυγε σκόπιμα, γιατί τον βόλευε η ανακρίβεια. Από την άλλη, ενώ ξέρεi τα γεγονότα από παλιά, όπως ισχυρίζεται, τα δημοσιεύει λίγες μέρες πριν τις εκλογές, για να μην υπάρχει δυνατότητα αντιδόγου. Τον ενδιαφέρει απλούστατα να επηρεάσει τον ψηφοφόρο με οποιονδήποτε τρόπο και οποιοδήποτε κόστος μπορεί να συνεπάγεται η ενέργειά του αυτή. Από κει και πέρα «Γεα πυρί μειχθήτω».

Αλλά ας πάρουμε τα γεγονότα ένα ένα, όπως τα παρουσιάζει ο Γιώτας και ας δούμε, αν αντέχουν στην αλήθεια.

Λέει λοιπόν ο Γιώτας με τρόπο χλευαστικό ότι: «Στις 20 Οκτωβρίου 1974, αν θυμάμαι καλά, στο Βούπερταλ της Δυτικής Γερμανίας συνήρχοντο κάποιοι αριεμάνιοι αντιστασιακοί του γλυκού νερού και καθόριζαν, αποφάσιζαν ουσιαστικά, το μέλλον αυτού του κινήματος. Γιατί μετάξυ άλλων αποφάσισαν ότι το ΠΑΣΟΚ ήταν "οργάνωση επιφανείας"».

Τους «αριεμάνιους αντιστασιακούς» τους αποκαλεί αλλού με τον ίδιο περιφρονητικό τρόπο «δυνάμεις, οι οποίες αυτοαποκαλούντο "αντιστασιακές"—του γλυκού νερού βέβαια—». Ακόμη ι-σχυρίζεται ο Γιώτας ότι οι δυνάμεις αυτές «αφού καλοπέρασαν στην Ευρώπη τα χρόνια της δικτατορίας ήρθαν μετά το τέλος της να κάνουν τον ένοπλο αγώνα». Ας γνωρίζει λοιπόν ο Γιώτας και όσοι ενδιαφέρονται πραγματικά για την αντικειμενική αλήθεια τα εξής:

Τις οργανώσεις του ΠΑΚ στη Δ. Γερμανία αποτελούσαν στην αποκλειστική τους πλειοψηφία Έλληνες εργάτες, το άνθος της ελληνικής νεολαίας, που έστειλε το ελληνικό κράτος να δουλεύει στις φάμπρικες της Γερμανίας. Με αυταπάρνηση και αυτοθυσία και με κίνδυνο να απολυθούν από τις δουλειές τους και να σταλούν πίσω στην Ελλάδα, με συνεχή την απειλή των χουντικών προξενείων, των τραμπούκων και χαφιέδων, την εχθρική στάση της γερμανικής αστυνομίας και των κρατικών υπηρεσιών, μετείχαν στις οργανώσεις του ΠΑΚ. Ακόμη και αιματηρές συγκρούσεις ανάμεσα στα δυο μέτωπα—πέρα από τις καθημερινές απειλές—δεν ήταν σπάνιες.

Αυτοί οι αγωνιστές του ΠΑΚ, του «γλυκού νερού», όπως τους αποκαλεί ο Γιώτας, αυτοί οι αγωνιστές ήρωες, ούτε βουλεβάρτα γνώριζαν, ούτε καλοπέραση έζησαν, παρά μόνο δουλειά εξαντλητική στο εργοστάσιο και πιο σκληρή δουλειά και δράση στις οργανώσεις. Για τίποτε άλλο χρόνος δεν περίσσευε.

Μια από τις 40 περίπου οργανώσεις που είχαμε στη Δ. Γερμανία, ήταν και του Βούπερταλ. Κι επειδή είχαμε καταφέρει να δημιουργήσουμε οργανώσεις που λειτουργούσαν δημοκρατικά, όπου ο διάλογος ήταν ανοιχτός, οι αποφάσεις παίρνονταν συλλογικά και οι ηγεσίες ήταν αιρετές, ο προβληματισμός γύρω από όλα τα θέματα, ιδεολογικά, πολιτικά, οργανωτικά, ήταν αξιοθαύμαστος και η αντιδικτατορική δράση αποτελεσματική, παρ' όλες τις αντιξοότητες.

Το οργανωτικό προέβλεπε πως οι αποφάσεις των Τοπικών Οργανώσεων για γενικότερα θέματα αποτελούσαν εισηγήσεις στα συνέδρια του ΠΑΚ Δ. Γερμανίας και Δ. Βερολίνου και οι αποφάσεις των συνεδρίων ήταν δεσμευτικές για όλες τις οργανώσεις.

Όταν έπεσε η χούντα ήταν τελειώς φυσιολογικό όλες οι οργανώσεις να προβληματίζονται γύρω από όλα τα καυτά θέματα που έμπαιναν στην ΗΔ προς λύση. Ήταν λοιπόν αυτονόητο ότι οι προβληματισμοί των Τοπικών Οργανώσεων ήταν ποικίλοι και οι απόψεις, προτάσεις και αποφάσεις διαφορετικές. Και εγώ τονίζω πως όχι μόνο η οργάνωση του Βούπερταλ, αλλά και άλλες οργανώσεις είχαν την ίδια άποψη. Και αυτό ήταν λογικό στην τότε μεταβατική κατάσταση.

Όμως δεσμευτικές για τις οργανώσεις ήταν οι αποφάσεις του έκτακτου συνεδρίου του ΠΑΚ Δ. Γερμανίας - Δ. Βερολίνου, που έλαβε χώρα στις 20.10.1974 προς το σκοπό καθορισμού ενιαίας στάσης και τελικά αποφάσιζε ομόφωνα την μετονομασία της οργάνωσης από ΠΑΚ σε ΠΑΣΟΚ με την αποδοχή της διακήρυξης της 3ης του Σεπτεμβρίου.

Ένα άλλο θέμα που θεωρεί ύποπτο και προβληματίζει τον Γιώτα είναι η δήλωση ότι έγινε «μια αλλαγή φρουράς».

Την ανακοίνωση για αλλαγή φρουράς την έκανε το γραφείο του Εθνικού Συμβουλίου λίγο μετά τα γεγονότα της Κύπρου και αποφασίστηκε ύστερα από συζήτηση των μελών του Γραφείου του Εθνικού Συμβουλίου του ΠΑΚ Ανδρέα Παπανδρέου, Δαμιανού Βασιλειάδη, Γιάννη Τσεκούρα και Άκη Τσοχατζόπουλου.

Βέβαια ο μηχανισμός ελέγχου και χειραγώγησης της οργάνωσης από μέρους του Α. Παπανδρέου και της κατά καιρούς ηγετικής ομάδας ποτέ δεν διαλύθηκε. Είναι τα λεγόμενα υπόγεια κανάλια, όπως τα ονομάζαμε. Αλλά αυτός ο μηχανισμός δεν έχει να κάνει με παράνομο μηχανισμό και με ένοπλο αγώνα, όπως υπονοεί ο Γιώτας, παρά μόνο με την αυταρχική, αντιδημοκρατική δομή που εγκαθίδρυσε ο Α. Παπανδρέου σταδιακά αλλά σταθερά στο Κίνημα.

Αυτό το νόημα είχε και η οργάνωση ΠΑΣΟΚ Β', της οποίας όχι μόνο γνώστης ήταν ο Α. Παπανδρέου, αλλά και ο ίδιος την κατηύθυνε με εγκαθήμες του και τελικά την κατήργησε αρχές του 1976, όταν διαπίστωσε ότι θα του ήταν εμπόδιο για την πορεία του προς την εξουσία. (Βλ. συνέντευξή μου στο Έθνος, 23.4.89).

Και τώρα ερχόμαστε σε ένα άλλο βασικό σημείο της συνέντευξής του που αφορά τον ίδιο τον Γιώτα. Λέει σε ένα σημείο: «Πρέπει να τονίσουμε βέβαια ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου ήταν αυτός που ίδρυσε το ΠΑΣΟΚ, αλλά στο τέλος επέβαλε μια σχέση ηγεμόνα και υπηκόων, φεουδαρχική και δουλοπάροικων στο ΠΑΣΟΚ».

Ρωτάω λοιπόν κι εγώ ευθέως τον Γιώτα: Πότε αντιλήφθηκε ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου επέβαλε αυτή τη σχέση και σε ποια κατηγορία από τις δυο εντάσσει ο ίδιος τον εαυτό του; Η θέση του στο ΠΑΣΟΚ στα ηγετικά κλιμάκια και η γενικότερή του στάση και συμπεριφορά, τον κατατάσσει αναγκαστικά στην πρώτη κατηγορία.

Κι ένα άλλο κρίσιμο σημείο. Μπορεί ο Γιώτας να πιστεύει, όπως λέει στη συνέντευξή του ότι «για τη σήψη, τα σκάνδαλα και τη διαφθορά... υπεύθυνος είναι ο πρωθυπουργός της χώρας», όμως όχι μόνο αυτός.

Δεν είχε υπουργούς κοντά του, δεν είχε Εκτελεστικό Γραφείο, Κεντρική Επιτροπή, Βουλευτές κλπ. κλπ.; Συνυπεύθυνη είναι αναλογικά και η κατά καιρούς ηγετική ομάδα στην οποία φυσικά ανήκε και ο Γιώτας.

Όσο κι αν προσπαθεί να αποβάλει τη συλλογικότητα της ευθύνης με τον πρώην έντιμο βίο και τα άλλα επιχειρήματα, και η δική του συμβολή στην κατάντια του Κινήματος παραμένει ακέραιη. Όταν αποφάσιζε να διαχωρίσει τις ευθύνες του το κακό είχε ήδη συντελεστεί.

Μετά τις εκλογές τον καλώ σε δημόσιο διάλογο—μια και είναι δημόσιος άνδρας—και είναι κρίμα που επέλεξε σκόπιμα την τελευταία στιγμή για να μην μπορεί να γίνει πλατύς διάλογος πριν τις εκλογές.

Δαμιανός Βασιλειάδης

ΑΝΤΙ ΛΑΛΟΙ

□□□ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ. Έχουμε απευθύνει ξανά το ίδιο ερώτημα στην ανακρίτρια κ. Μπιτζούνη. «Σε ποιο σημείο βρίσκονται οι ανακρίσεις που ανέλαβε η ίδια για το εμπόριο και λαθρεμπόριο όπλων από ανθρώπους του Ανδρέα Παπανδρέου;» Όπως πληροφορούμαστε η σχετική δικογραφία έχει ήδη προσλάβει ογκώδεις διαστάσεις και οι πληροφορίες που έχουν συσσωρευθεί είναι συντριπτικές εναντίον του Ανδρέα Παπανδρέου και των συνεργατών του. Τι απομένει λοιπόν για να συνεχισθούν οι σχετικές νομικές διαδικασίες και να εγκληθούν και άλλοι ένοχοι εκτός του Στ. Καμπάνη; Δεν αποτελεί άραγε πολιτική σκοπιμότητα οι καθυστερήσεις που διακρίνουν μέχρι σήμερα το έργο της κ. Μπιτζούνη;

□□□ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΕΣ. Τελικά «τζάμπα» πήγαν τα εκατομμύρια που πλήρωσε ο Κοσκωτάς για να μη δημοσιευθεί το βιβλίο που έγραψε για τον Ανδρέα Παπανδρέου η ατυχής πρώτη σύζυγός του, κ. Χριστίνα Ρασσιά. Αποσπάσματα του βιβλίου είδαν το φως της δημοσιότητας στην Αμερική, αλλά δεν εντοπίσαμε σε αυτά κάτι που δεν γνωρίζαμε ήδη από το γνωστό στην Ελλάδα βίο του «πρωθυπουργού της Αλλαγής». Νευρωτικός, φίλαυτος και με έντονα συμπτώματα μειονεκτικότητας ο Ανδρέας Παπανδρέου, αποκαλύπτει η κ. Ρασσιά, αισθανόταν μίσος για όποιον τον ευεργετούσε. Προφανώς εξαιτίας αυτού του συμπλέγματος κακοποίησε τόσο πολύ τον ελληνικό λαό που τον ευεργέτησε δυο φορές με την ψήφο του, το 1981 και το 1985. Κατά τα άλλα πιστεύουμε ότι οι κανόνες της «καλής συμπεριφοράς» επιβάλλουν στην κ. Ρασσιά να επιστρέψει τα χρήματα στον Κοσκωτά, τώρα που τα έχει μεγάλη ανάγκη. Ή μήπως έτσι έγινε;

□□□ ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΕΣ. Ανετατοι αξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων επιστρέφουν αγανακτισμένοι τον «Σταυρό των Ανώτερων Ταξιαρχών»

που τους απονεμήθηκε πρόσφατα. Ο λόγος; Το ίδιο παράσημο απονεμήθηκε και στον Θεοφάνη Τόμπρα, παρόλο που δεν το εδικαιούτο. Προφανώς οι αρμόδιοι υπουργοί και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υπέγραψαν το σχετικό διάταγμα για να παρηγορησουν το «γραφικό» και «ιδιόρρυθμο» Φάνη. Και μη χειρότερα!

□□□ ΜΕΤΑΓΡΑΦΕΣ. Τον τελευταίο καιρό θαυμάζουμε την αρθρογραφία του ταξιαρχου της αεροπορίας ε.α. κ. Φώτη Κίκηρα στην απογευματινή του ΠΑΣΟΚ, ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ. Περισπούδαστες οι στρατηγικές αναλύσεις του κ. Κίκηρα θυμίζουν την εποχή που όντας ακόμα αξιωματικός εν ενεργεία συμβούλευε την πολιτική ηγεσία του τόπου να αγοράσει «αμερικάνικα». Επιβραβευθείς για τις υπηρεσίες του αυτές και τις στρατηγικές αναλύσεις του, ο κ. Κίκηρας προσελήφθη αργότερα ως υπάλληλος με αμοιβές άνω του μισού εκατομμυρίου το μήνα σε εταιρεία που πούλησε τα ραντάρ των F-16. Αργότερα, όταν έληξαν οι αμοιβαίες υποχρεώσεις πρωτοστάτησε μαζί με τον πρώην πρόεδρο της επιτροπής για την «αγορά του αιώνα» κ. Γιάννη Μαρινάκη και τον κ. Σπύρο Καρατζαφέρη στην έκδοση του περιοδικού «ΑΜΥΝΑ και ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ», από τις σελίδες του οποίου πρόσφερε και πάσι υπηρεσίες στις ξένες πολεμικές βιομηχανίες, διαφημίζοντας κατάλληλα τα προϊόντα τους. Σήμερα και οι τρεις αυτοί κύριοι έχουν συστρατευθεί στην προεκλογική εκστρατεία του ΠΑΣΟΚ και έχουν αναβαθμιστεί σε στυλοβάτες του. Για τον εαυτό τους εργάζονται κι αυτοί. Οι «προμηθευτές» και οι «μυζαδόροι» απέμειναν στο ΠΑΣΟΚ.

□□□ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ. Πληροφορίες του ΑΝΤΙ από την Τράπεζα Κρήτης αναφέρουν ότι στη διάθεση της διοίκησης της έχουν περιέλθει τον τελευταίο καιρό σημαντικά στοιχεία για την εταιρεία Meditfin που ως γνωστόν ίδρυσε στο Λουξεμβούργο ο Κοσκωτάς για να ελέγχει το πακέτο των μετοχών της Τράπεζας Κρήτης. Σύμφωνα λοιπόν με αυτές τις πληροφορίες η Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου διαθέτει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο Κοσκωτάς εξήγαγε από την Ελλάδα τα κεφάλαια που αποτελεσαν το «ενεργητικό» της Meditfin. Εδώ βέβαια ανηχνεύεται ο ρόλος του μέλλοντος ευρωβουλευτή κ. Τάκη Ρουμελιώτη. Η πληροφορία αυτή

ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΙΣ

(Από το «ΦΩΣ» - εβδομαδιαία κινηματογραφική επιθεώρηση, 23/2/1929, πριν από 60 χρόνια...).

συνδυάζεται με κάποιες άλλες που οδηγούν στην εκτίμηση ότι τα χρήματα του Κοσκωτά προέρχονταν από τις «μίζες» από το εμπόριο όπλων και «ξεπλύθηκαν» με αυτόν τον τρόπο. Μέχρι σήμερα όλοι πίστευαν ότι ο Κοσκωτάς αγόρασε χωρίς χρήματα και με τη βοήθεια του Βακάλη την Τράπεζα Κρήτης από τον αποθανόντα Γιάννη Καρρά. Αν επιβεβαιωθεί η πληροφορία, τότε πολύ γρήγορα θα δούμε κάποιους κατοίκους της Εκκλησίας στη φυλακή, αν δεν έχουν προλάβει να ταξιδίσουν για «ιατρικές συμβουλές».

□□□ ΞΕΠΛΥΜΑΤΑ. Η προηγούμενη πληροφορία αποκαλύφθηκε στα πλαίσια ερευνών της Τράπεζας της Ελλάδος για το «ξέπλυμα» βρώμικων χρημάτων, μέσω της Τράπεζας Κρήτης. Μια ακόμα πληροφορία αναφέρει ότι εκτός από τα κεφάλαια που εξήγαγε από την Ελλάδα για την ίδρυση της Metidfin, στο ενεργητικό της εταιρείας αναφέρεται και ένα δάνειο 13 εκατομμυρίων δολαρίων που πήρε ο Κοσκωτάς από την Irving. Το περίεργο είναι ότι για να πάρει το δάνειο αυτό ο Κοσκωτάς έβαλε υποθήκη ομόλογα και άλλες κινητές αξίες, ύψους 10 εκατομμυρίων δολαρίων που διέθετε ήδη. Για να πάρει δηλαδή χρήμα 13 εκατομμυρίων υποθήκευσε άλλο χρήμα δέκα εκατομμυρίων. Τακτική που χρησιμοποιείται κατά κόρον από τράπεζες που ξεπλένουν χρήματα.

□□□ ΑΠΟΡΙΕΣ. Τι συνδέει

τον πρόεδρο της ΕΤΒΑ Κώστα Σοφούλη και τον πρόεδρο της «εταιρείας δολοφόνων» Χρήστο Παπαδόπουλο; ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Είχαν ως έφηβοι, τον ίδιο καθοδηγητή: τον σταλινικό τότε, και θεοσεβούμενο, σήμερα, καθηγητή της Ποιμαντικής στο ΑΠΘ Στέλιο Ράμφο.

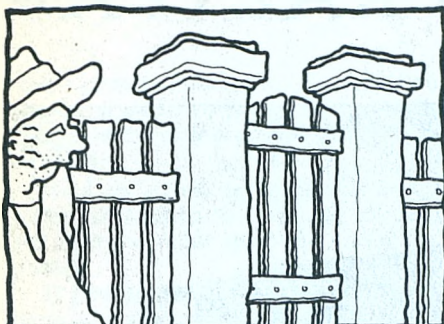
□□□ ΕΚΑΛΗ. Αμαρτωλό έχει καταντήσει το προάστειο... Μετά τον «δρα», φιλοξενεί τον «Πρώτο» και «Μεγάλο». Όμως οι βίλες, οι «εξαιρετικές βίλες» των 1.700 τ.μ. άρχισαν να ξεπουλιούνται και το τίμημα να κατατίθεται σε γνωστές και άγνωστες τράπεζες, σε δολάρια σύμφωνα με αγγελία που αλιεύσαμε στα «ΝΕΑ». «Τσοβόλα, τα δίνουν όλα».

□□□ ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ Κοινό απατεώνα, αρχιερέα της κολακείας, της πολιτικής θωπείας και πρύτανι της απάτης είναι μερικές απ' τις κομψές αντιφάσεις με τις οποίες ο κ. Θ. Κατσάνεβας περιέλουσε τον ομοϊδεάτη του και κάποτε προϊστάμενό του Γ. Πέτσο. και του υποδεικνύει και τον φυσικό του χώρο: τη φυλακή. Πού να χωρέσουν όλοι Θόδωρε;

□□□ ΨΕΥΔΩΝΥΜΑ. Ως κύριος Κωνσταντίνιδης καλούσε στο τηλέφωνο την Κατερίνα του ο αρχηγός της ΝΔ Κ. Μητσotάκης. Βλέπετε όλοι έχουν ψευδώνυμα στον πολιτικό τους βίο όταν εκδίδονται στις παρανομίες; Ρώσος ο ένας, Κωνσταντίνιδης ο άλλος...

Το λάθος

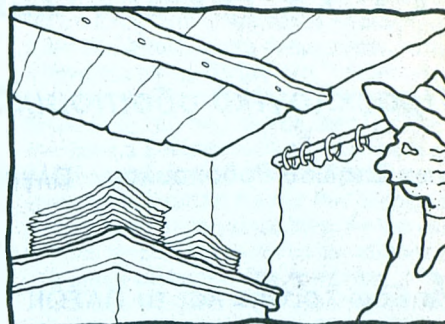
του Δημήτρη Χαντζόπουλου.

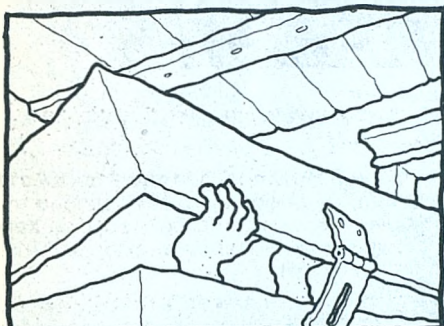
ΣΑΒΒΑΤΟ ΒΡΑΔΥ. ΟΛΑ ΗΣΥΧΑ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ ΠΟΥ ΠΗΔΑΕΙ ΣΑΝ ΤΡΕΛΗ.

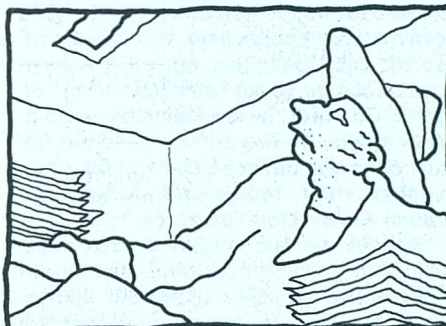
Η ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΑ ΠΙΝΕΙ. Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ ΚΟΙΜΑΤΑΙ. ΓΛΥΣΤΡΟ ΜΕΣΑ.

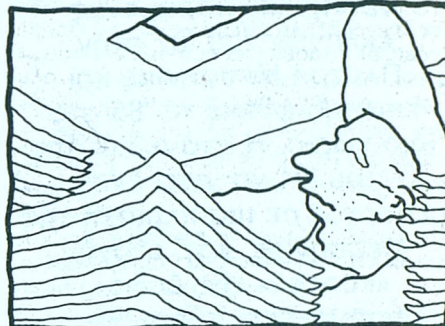
ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΤΕΛΕΙΩΣ ΑΔΕΙΟ. ΒΡΙΣΚΩ ΑΡΚΕΤΑ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΛΕΒΩ.

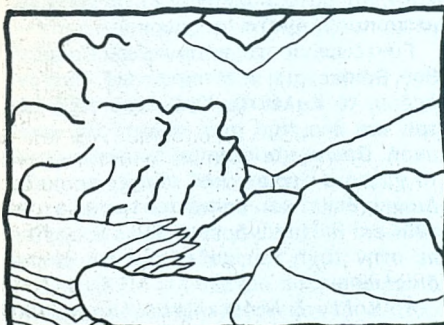
ΑΝΟΙΓΩ ΤΗΝ ΚΑΛΠΗ ΚΑΙ ΑΦΟΥ ΤΑ ΒΑΛΩ ΜΠΑΙΝΩ ΚΑΙ ΤΩ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΛΕΙΝΩ ΑΠΑΛΑ.

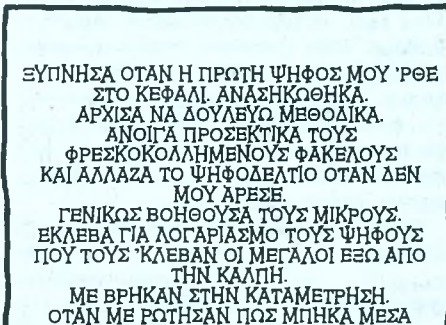
ΤΑΣΙΝΟΜΩ ΤΑ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ ΚΑΤΑ ΚΟΜΜΑ. ΒΓΑΖΩ ΤΑ ΠΑΠΟΥΣΤΙΑ ΜΟΥ.

ΤΟ ΑΣΘΕΝΙΚΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΜΠΑΙΝΕΙ ΑΠ' ΤΗΝ ΣΧΙΣΜΗ ΤΗΣ Μ' ΕΝΟΧΛΕΙ ΛΙΓΟ. ΣΥΝΗΘΙΖΩ.

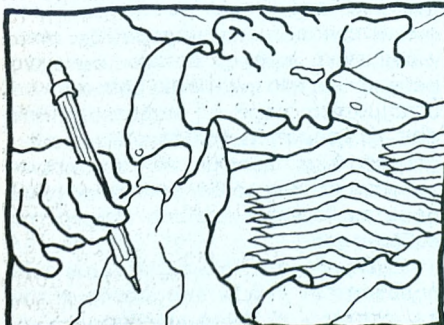
ΒΡΙΣΚΩ ΜΙΑ ΣΤΑΣΗ ΒΟΛΙΚΗ. ΚΛΕΙΝΩ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ ΚΙ ΑΠΟΚΟΙΜΙΕΜΑΙ ΓΛΥΚΑ.

ΞΥΠΝΗΣΑ ΟΤΑΝ Η ΠΡΩΤΗ ΨΗΦΟΣ ΜΟΥ 'ΡΘΕ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΙ. ΑΝΑΣΗΚΩΘΗΚΑ. ΑΡΧΙΣΑ ΝΑ ΔΟΥΛΕΥΩ ΜΕΘΟΔΙΚΑ. ΑΝΟΙΓΑ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΟΥΣ ΦΡΕΣΚΟΚΟΛΛΗΜΕΝΟΥΣ ΦΑΚΕΛΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΞΑ ΤΟ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟ ΟΤΑΝ ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕ. ΓΕΝΙΚΩΣ ΒΟΗΘΟΥΣΑ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ. ΕΚΛΕΒΑ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥΣ ΨΗΦΟΥΣ ΠΟΥ ΤΟΥΣ 'ΚΛΕΒΑΝ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΠΗ. ΜΕ ΒΡΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ. ΟΤΑΝ ΜΕ ΡΩΤΗΣΑΝ ΠΩΣ ΜΠΗΚΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΗΣΑ ΟΤΙ ΜΕ 'ΡΙΞΕ ΨΗΦΟΦΟΡΟΣ.

ΑΡΧΙΣΑΝ ΝΑ ΣΥΖΗΤΟΥΝ ΕΝΤΟΝΑ ΟΤΑΝ ΤΟ ΜΑΤΙ ΜΟΥ ΕΠΕΣΕ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ...

...ΠΟΥ ΣΗΜΕΙΩΝΑΝ ΤΙΣ ΨΗΦΟΥΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ. ΠΑΓΩΣΑ. ΕΙΧΑ ΚΑΝΕΙ ΛΑΘΟΣ.

ΕΙΧΑ ΜΠΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΠΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗΣ. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΞΕΒΗΝΕ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ.

ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΛΙΠΘΟΥΜΗΝΩ ΤΟΥΣ ΑΚΟΥΣΑ ΠΟΥ ΜΕ ΚΑΤΕΤΑΣΣΑΝ ΣΤΑ ΑΚΥΡΑ.

ΤΡΙΓΜΟΙ ΣΕ «ΠΡΑΣΙΝΑ ΚΑΣΤΡΑ» Τ

Προεκλογικό οδοιπορικό στα χωριά της Τριταΐας

των Σπήλιου Ροδόπουλου Όλγας Φωτακοπούλου

Εδώ Τριταία και το ΠΑΣΟΚ είναι εδώ. Εκεί όμως είναι και το «ΑΝΤΙ», συνεχίζοντας μια παράδοση που γεννήθηκε παραμονές εκλογών του '81 στην Πλάτσα Μεσσηνίας και επαναλήφθηκε το '85 στο ίδιο χωριό. Η αναγκαιότητα του '81 να γίνει ένα ρεπορτάζ σε μια περιοχή της Μεσσηνίας, κατ' εξοχήν «κάστρο» της Δεξιάς, υπαγορεύει παραμονές εκλογών του 1989 μια άλλη περιοχή που θεωρείται «κάστρο του ΠΑΣΟΚ».

Με αφετηρία την Πάτρα ακολουθήσαμε την εθνική οδό Πατρών-Τριπόλεως και ύστερα από 55 χιλιόμετρα πορείας, ο καφές ήταν απαραίτητος. Πρώτη στάση στο **Διάσελο**. Δουτο-ρίσπια και ένα μικρό καφενείο, ακριβώς πάνω στον κόμβο που οδηγεί, από τη μια στην ορεινή Ερυμάνθεια, τον κύριο στόχο της αποστολής μας, και από την άλλη στα υπόλοιπα χωριά του κάμπου της Τριταίας. Τα σπίτια αν και καινούρια —μοιάζουν έρημα. Σε ένα από αυτά, το πιο παλιό, δεσπόζει μια τεράστια ταπετέλα που γράφει: «*Νέα Δημοκρατία. Τοπική επιτροπή Καλεντζίου-Τριταίας*».

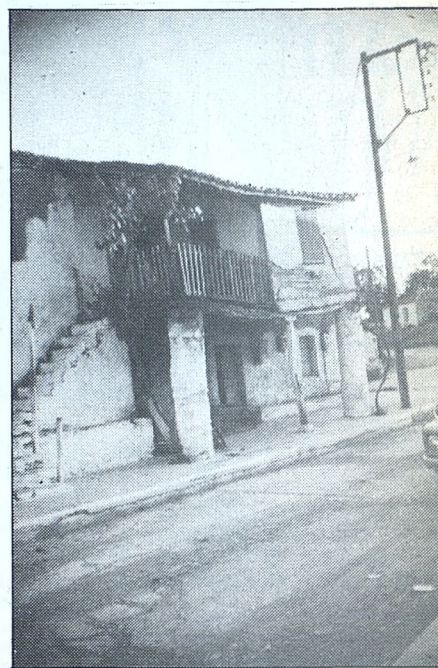
Αρκούν μια δυο κουβέντες στο καφε-
νείο, για να διαπιστώσουμε ότι, και τα
τρία σπίτια ανήκουν στην ίδια οικογέν-
εια, τους Σωτηρακοπουλαίους, οι οποίοι
έχουν το «θράσος» να διατηρούν μια υ-
ποτυπώδη οργάνωση, τη μοναδική στην
ευρύτερη περιοχή της Τριταίας, της ΝΔ.
Σε μια περιοχή που θέλει θάρρος όπως
λένε εκεί, να μην είσαι ΠΑΣΟΚ. Από ό,τι
μάθαμε, όταν υποθεθείθηκε η πινακίδα
αυτή, προκλήθηκε επεισόδια με αποτέ-
λεσμα να προειδοποιήσει ο ιδιοκτήτης
του εν λόγω σπιτιού: «όποιος την αγγίξει
θα του κόψω τα χέρια». Μια απειλή που
φαίνεται ότι «έπιασε», αφού ως σήμερα
κανείς δεν την έχει αγγίξει.

Επόμενος σταθμός η **Ερμάνθεια**. Ένα κεφαλοχώρι στους πρόποδες του Ερμάνθου που λόγω θέσεως αποτελεί διοικητικό και εκπαιδευτικό κέντρο. Για τις ανάγκες των κατοίκων του υπάρχουν ένα μισοτελειωμένο κέντρο υγείας, ένα υποκατάστημα της Αγροτικής Τράπεζας, ενώ το σχολείο συγκεντρώνει παιδιά από τριγύρω χωριά: **Σταροχώρι, Βελιμάχι, Αλεποχώρι, Καλέντζι** κλπ.

Η Ερμάνθεια όμως έχει και την «πολυτέλεια» ενός «πρότυπου» σφαγείου, το οποίο υποδέχεται τους επισκέπτες στην είσοδο του χωριού και όπως αντιλαμβάνεσθε από τη σχετική φωτογραφία, τηρούνται όλες οι προϋποθέσεις υγιεινής...

Το χωριό έχει 500 περίπου κατοίκους. Από αυτούς ψηφίζουν οι 373. Το '81 είχαν εγγραφεί στους εκλογικούς καταλόγους της κοινότητας 342 άνδρες και γυναίκες, ενώ το '85 373. Το '81 έλαβαν ΠΑΣΟΚ 202, ΝΔ 44, ΚΚΕ 11, ΚΚΕ εσ. 7, ΕΔΗΚ 2. Το '85 αντίστοιχα είχαμε 257, 38, 9, 0, 0.

Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα

Το σπίτι της γνωστής οικ. Βγενόπουλου στην Αγ. Βαρ-
βάρα.

ο κόσμος από «παράδοση ψηφίζει ΠΑΣΟΚ». Και αυτό, μάλλον δεν έχει να κάνει με τα προβλήματα του χωριού.

Γαντζωμένη στις πλαχινίες του Ερύμανθου, βρίσκεται η γενέτειρα του Γ. Παπανδρέου, το **Καλέντζι**. Υψόμετρο 1000 μέτρα και θέα που σου κόβουν την αναπνοή. Πρώτη και άσχημη εντύπωση από το χωριό ο δρόμος που οδηγεί σε αυτό. Διανοίχθηκε και ασφαλτοστρώθηκε το 1964 επί Γ. Παπανδρέου. Έκτοτε αφέθηκε στην τύχη του, με ορισμένες μικροδιορθώσεις.

Το Καλεντζι λόγω κλίματος και πράσινου (κύρια έλατα) συγκεντρώνει, ιδιαίτερα το καλοκαίρι, παραθεριστές από την Πάτρα και την Αθήνα.

Οι 500 μόνιμοι κάτοικοι του χωριού ανταλούν τα έσοδά τους από την κτηνοτροφία. Η ευμάρεια που παρουσιάζει είναι φαινομενική καθώς, οι νέοι συνεχώς φύγουν και η κτηνοτροφία βρίσκεται σε στασιμότητα, παρά τις επιδοτήσεις της ΕΟΚ. Τα χρήματα αυτά φτάνουν με καθυστέρηση 6 και πλέον μηνών στους κτηνοτρόφους αλλά αυτό δεν τους απασχολεί αφού τα θεωρούν περίπου «δωρο» της κυβέρνησης.

«Εμείς εδώ στο Καλέντζι είμαστε όλοι δημοκράτες» λέει ο αντιπρόεδρος της Κοινότητας κ. Β. Θεοδωρακόπουλος «αφού το 89 τοις εκατό των κατοίκων ψηφίζει ΠΑΣΟΚ». «Προσέξτε εσείς οι νέοι!» μας είπε «που δεν ξέρετε τι σημαίνει Δε-

ΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ξιά, να μην ξανάρθουν αυτοί ποτέ». Προφανώς επιμένει να θεωρεί ότι το ΠΑΣΟΚ έβαλε τη Δεξιά στο χρονοντούλαπο της ιστορίας...

Μιας και μιλάμε για ιστορία ας δούμε τα αποτελέσματα των εκλογών του 1981 και 1985 στο «προπύργιο της ...Δημοκρατίας».

Σε σύνολο 767 (1981) και 803 (1985) ψηφοφόρων έλαβαν: το 1981 ΠΑΣΟΚ 637, ΝΔ 12, ΚΚΕ 2, ΚΚΕ ε.σ. 5, ΕΔΗΚ 3.

Το 1985 οι αντίστοιχοι ψήφοι ήταν: 642, 37, 8, 0, 0.

Ελάχιστα πράγματα στο Καλέντζι δείχνουν ότι βρισκόμαστε λίγο πριν τις εκλογές. Η έντονα προεκλογική ατμόσφαιρα της πόλης εδώ δεν υπάρχει.

— Ποιοι υποψήφιοι βουλευτές σας έχουν επισκεφθεί; Ρωτάμε. (Πήγαμε στο χωριό 3 μέρες πριν την ανακοίνωση των ψηφοδελτίων των δύο μεγάλων κομμάτων).

Για να πάρουμε την αφοπλιστική απάντηση:

— Εμάς εδώ μας έχουν σίγουρους και δεν έρχονται!!!

— Ούτε ακόμα και ο γιος του πρωθυπουργού, που από ό,τι ξέρουμε έχει ήδη επισκεφθεί την περιοχή;

— Ήρθε μέχρι την Ερυμάνθεια αλλά δεν ανέβηκε στο Καλέντζι. Κατεβήκαμε εμείς για να τον ακούσουμε!!

— Υποψήφιοι από άλλα κόμματα έχουν έρθει; Τολμάμε να ρωτήσουμε.

— Όχι. Μόνο το 1985 είχε έρθει ένα τσούρμιο ΚΚΕέδες και θέλαν να κολλήσουν μια αφίσα τους πάνω σε μια από τις φωτογραφίες του Ανδρέα που 'χαμε εδώ στο χωριό. Τους εμποδίσαμε.

— Αν το έκαναν ήμουν ικανός να τους ανοίξω το κεφάλι με μια πέτρα, συμπληρώνει ο αντιπρόεδρος...

Δεκαπέντε χιλιόμετρα από το «προνομιούχο» Καλέντζι, βρίσκεται το Αλεποχώρι. Στο χωριό οδηγεί ένας, κατ' ευφημισμόν, δρόμος όπου η κίνηση στους 4 τροχούς είναι απαραίτητη. Φυσικά για συγκοινωνία ούτε λόγος να γίνεται.

«Εμείς εδώ ζούμε ξεχασμένοι από Θεό και ανθρώπους. Για να κατέβουμε στην πόλη πρέπει να πάμε με τα πόδια στο Διάσελο. Εκεί έχει τακτικά συγκοινωνία».

Οι κάτοικοι είναι δυσαρεστημένοι από το κράτος. Όσοι έχουμε μείνει βέβαια. Οι νεότεροι εγκατέλειψαν το χωριό και κατέβηκαν στην Πάτρα αναζητώντας καλύτερη τύχη. Ίσως αυτός είναι ο λόγος που το Αλεποχώρι παρεκκλίνει από το «Πράσινο ρεύμα». Κάτι που σε μικρότερο βαθμό συνέβει το 1985 σε σχέση με το 1981.

Το 1981 το ΠΑΣΟΚ πήρε 253 ψήφους ε-

νώ η ΝΔ 59. Το 1985 το ΠΑΣΟΚ πήρε 272 ψήφους ενώ η ΝΔ 112. Παρατηρούμε ότι από το '81 στο '85: α) μειώθηκε η δύναμη του ΠΑΣΟΚ κατά 10%, ποσοστό το οποίο καρπώθηκε η ΝΔ. β) Η πλειοψηφία των κατοίκων μπορεί να εγκατέλειψε το χωριό αλλά διατηρεί σε αυτό τα εκλογικά της δικαιώματα.

Στο Αλεποχώρι συμβαίνει ό,τι και στα άλλα χωριά της ορεινής Αχαΐας. Η ψήφος συνδέει τους εγκαταλείψαντας με την ιδιαίτερη πατρίδα τους.

Επιστροφή στην Πάτρα. Την επομένη μέρα σειρά έχουν η Αγία Βαρβάρα είναι αρκετά γνωστή επειδή από κει κατάγονται οι Βγενοπουλαιοί, γνωστή οικογένεια πολιτικών.

Η Αγία Βαρβάρα, ψηφίζει και αυτή «κατά παράδοση ΠΑΣΟΚ». Το 1981 το ΠΑΣΟΚ πήρε 84%, ενώ η ΝΔ πήγε μόλις στο 5,5%. Στις εκλογές του 1985 το ΠΑΣΟΚ πήρε 81% (μια πτώση μόλις 3%), ενώ η ΝΔ πήγε στο 9%.

«Το ΠΑΣΟΚ ΕΙΝΑΙ ΕΔΩ». Το «δείχνουν» οι πλαστικές σημαίες, και τα πρασινοβαμμένα μπαλκόνια και πόρτες. Στην πιο κιτς περίπτωση ένα ολόκληρο σπίτι βαμμένο ...λαχανί!!!

Ο δρόμος που συνδέει την Αγία Βαρβάρα με το Κάλφα βρίσκεται σε λίγο καλύτερη κατάσταση από τον δρόμο που συνδέει την Ερυμάνθεια με το Αλεποχώρι.

Ο δρόμος είναι και το μεγάλο πρόβλημα των κατοίκων του Κάλφα. Και το «μοναδικό» απ' ό,τι συμπεράναμε από τη συζήτηση που είχαμε μαζί τους.

Τα 30 παιδιά του χωριού αναγκάζονται να περπατήσουν μέχρι την Αγία Βαρβάρα (πράγμα ιδιαίτερα δύσκολο τον χειμώνα που ο δρόμος μετατρέπεται σε βάλτο). Από κει πληρώνουν ΙΧ αγροτικά για να τα μεταφέρουν στην Ερυμάνθεια που βρίσκεται το σχολείο. Ανάλογο πρόβλημα αντιμετωπίζουν για να φτάσουν στο εκεί κέντρο υγείας, το οποίο όπως προαναφέραμε, είναι ημιτελές.

Πρόσφατα το χωριό επισκέφθηκε ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Σωτήρης Κωστόπουλος, ο οποίος με τη συγυριά υποψηφίου, τους υποσχέθηκε ότι το πρόβλημά τους ΘΑ λυθεί (μετά τις εκλογές

εννοείται) και ούτε λίγο ούτε πολύ, για την τετράχρονη καθυστέρηση (ήταν υπόσχεση και των εκλογών του '85) φτάνει, όπως ο ίδιος είπε η Νομαρχία Αχαΐας η οποία δεν φρόντισε να ενημερώσει... την Αθήνα για το πρόβλημα (!!!). Τα ίδια υποσχέθηκε πριν ένα χρόνο και ο υποψήφιος βουλευτής της ΝΔ Γιάννης Βασιλειάδης. Αντίθετα ο Συνασπισμός σε πρόσφατη εξόρμησή του στο χωριό αναφέρθηκε σε γενικότερα θέματα. Κανείς δεν ήξερε να μας πει τι είπαν συγκεκριμένα. Ακόμα και η ιδιοκτήτρια του καφενείου μπροστά στο οποίο μιλήσαν... δεν ήταν εκεί.

Ωστόσο κάτοικοι που έχουν τα σπίτια τους έξω από το Κάλφα, μας παραπονέθηκαν για την έλλειψη ηλεκτρικού ρεύματος.

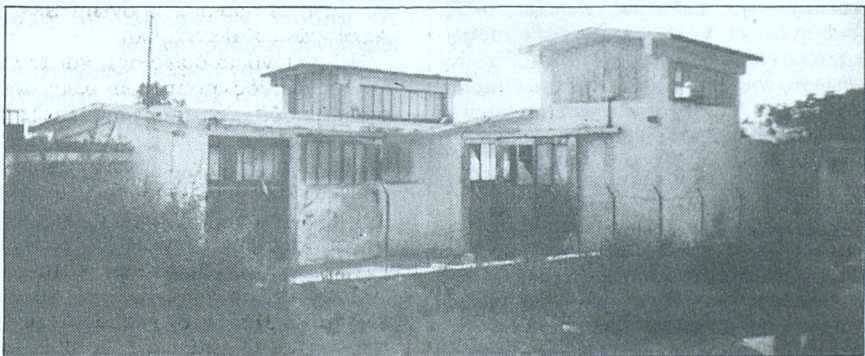
Τα προβλήματα είναι τελικά πολλά αλλά και εδώ η πολιτική δεν έχει σχέση με αυτά «Αν μας μένει μια ελπίδα, αυτή είναι το ΠΑΣΟΚ», μας είπε νεαρός κάτοικος του χωριού, άποψη που συμμερίζονται και οι υπόλοιποι. Αυτοί που δεν συμμερίζονται δεν τολμάνε να εκφράσουν την αντίθεσή τους, είναι αυτοί που στο καφενείο μένουν σιωπηλοί, ακούγοντας τους υπόλοιπους.

Για την ιστορία να συμπληρώσουμε, ότι οι κάτοικοι του ασχολούνται κατά κύριο λόγο με την κτηνοτροφία.

Το 1985 οι 427 εγγεγραμμένοι ψηφοφόροι προτίμησαν το ΠΑΣΟΚ. Το ψήφισαν 287 (83%), έναντι 81 που το ψήφισαν το 1981.

Τελευταίος σταθμός αυτού του οδοιπορικού, το Κάτω Μαζαράκι. Ένα χωριό του κάμπου. «Η καταγωγή μας είναι από την Μαζαρακιά Ηπείρου, Αρβανίτες δηλαδή. Απ' ό,τι μας έχουν πει οι παππούληδες μας, πριν την επανάσταση έφυγαν και ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στο Άνω Μαζαράκι (σ.σ. το οποίο απέχει 40 χιλ. από το Κάτω Μαζαράκι και σήμερα κατοικείται περιστασιακά τους θερινούς μήνες από κτηνοτρόφους και παραθεριστές). Το Κάτω Μαζαράκι άρχισε να χτίζεται το 1908, σε μια θέση που εκείνη την εποχή ήταν ένα απέραντο δάσος (σ.σ. Σήμερα εκεί δίπλα βρίσκεται η βιομηχανική ζώνη...)»

Μιλάει ο πρόεδρος της κοινότητας κ.

Η εικόνα που παρουσιάζουν τα σφαγεία.

Γ. Γαλάνης. «Το σχολείο μας έχει τρεις αίθουσες που φιλοξενούν 86 παιδιά. Από το '82 και μετά ιδρύθηκε και γυμνάσιο το οποίο δεν έχει ακόμα αποπερατωθεί, αυτή τη στιγμή κάνουμε και νηπιαγωγείο με 22 παιδιά. Με το προνήπιο 32.

Οι κάτοικοι ασχολούνται με την κτηνοτροφία, την αμπελοκαλλιέργεια και τις ελιές. Σημαντικό πρόβλημα η έλλειψη νερού. Το πρώτο υδραγωγείο κατασκευάστηκε από τον Κων/νο Γκότση (επί Βενιζέλου), ο οποίος καταγόταν από εδώ, γι' αυτό και το χωριό μας είναι πάντα δημοκρατικό. Το χωριό είναι όπως η οικογένεια ότι κάνει (ψηφίζει) ο πατέρας, στη συνέχεια κάνει και ο γιος. Και γι' αυτό διατηρούμε τη δημοκρατία πάντα στο Μαζαράκι. Είναι το μοναδικό χωριό στην περιοχή, και θα 'χει ακουστεί σαν «ΠΡΑΣΙΝΟ ΜΑΖΑΡΑΚΙ».

Αριστερά δεν υπάρχει στο χωριό μας. Να φανταστείς, ανάμεσα σε 974 ψηφοφόρους, είναι μόνο 24 ψηφοδέλτια. Τους ξέρουμε και πιο πολύ μας μπασταρδεύουνε κάτι Αθηναίοι!!»

Ωστόσο, φαίνεται ότι δεν τηρείται τόσο... πιστά η «παράδοση» αφού το 1985 το ΠΑΣΟΚ έχασε 6% από τη δύναμή του, του '81. Ποσοστό που καρπώθηκε η ΝΔ. Το 1981 πήραν ΠΑΣΟΚ 545 ψήφους η ΝΔ 147 και το ΚΚΕ 27.

Το 1985 πήραν αντίστοιχα 556, 229 και 24.

Αντίθετα από τον πρόεδρο άλλοι μας είπαν ότι στο Μαζαράκι υπάρχει μεταστροφή προς τη ΝΔ. Βλέπεις πολλούς να μην συμμετέχουν σε συζητήσεις, και περισσότερους να μην λένε τη γνώμη τους. Ο «κουμπωμένος», αυτός που δεν μιλάει, που «αγοράζει» όπως λένε στα χωριά, αυτός είναι που έχει μεταστραφεί. Και τέτοιους «κουμπωμένους» είδαμε πολλούς στο οδοιπορικό μας.

Ήδη οι κάτοικοι στο Μαζαράκι έχουν χωριστεί σε δύο «στρατόπεδα». Τα καφενεία χωρίστηκαν σε «μπλε» και «πράσινα», ως και οι τσόχες στα τραπέζια είναι μπλε στα καφενεία που συχνάζουν Νεοδημοκράτες.

Οι περιοδείες των υποψηφίων βουλευτών, ρίχνουν λάδι στη φωτιά.

Το χωριό έχουν ήδη επισκεφθεί οι κ. **Σαλαμαλίκης, Σολωμός, Κωστόπουλος**, (ακόμη δεν είχαν ανταλλάξει οι σπαραξικάρδιες επιστολές παραίτησης, από υποψηφίου, του Σωτήρη με τον πρωθυπουργό) από το ΠΑΣΟΚ. Από τη ΝΔ πήγαν οι κ. **Νικολόπουλος, Μπεκίρης, Γούδας**. Και ο **Στεφανόπουλος** από τη ΔΗ.ΑΝΑ.

—Τι σας λένε οι υποψήφιοι;

—«Πρώτα από όλα μας ρωτάνε τα προβλήματά μας και τα παράπονά μας»

Ζήσαμε από κοντά μια προεκλογική επίσκεψη ενός υποψηφίου της ΝΔ και συζητώντας κατόπιν με τους κατοίκους διαπιστώσαμε ότι οι υποψήφιοι ελάχιστα γνωρίζουν ή ενδιαφέρονται για τα πραγ-

ματικά προβλήματα του χωριού και της «πελατείας» τους. Αναλώνουν τον πολιτικό λόγο τους στην σκανδαλολογία. Αυτό ίσως να είναι αναμενόμενο. Εκείνο που μας εξέπληξε είναι η αδιαφορία των ιδίων των κατοίκων για τα προβλήματα της κοινότητάς τους, πολύ περισσότερο δε για τα ευρύτερα προβλήματα της χώρας. Το μόνο πρόβλημα που φαίνεται να τους απασχολεί είναι οι επιδοτήσεις της ΕΟΚ. Δηλαδή πόσα, και πότε θα πάρουν, νοοτροπία γενικότερη των χωριών που επισκευθήκαμε.

«Το χωριό δεν ενδιαφέρεται για το αν γίνονται έργα» μας λέει ένας από τους προέδρους των χωριών που πήγαμε: «Αν θα βάλεις σήμερα μια ανακοίνωση στο καφενείο θα κοιτάξουν πρώτα από όλα αν γράφει για επιδοτήσεις, για χρήμα. Αν είναι για κάτι άλλο, άστο λέει, ελάχιστα ενδιαφέρονται...».

Σε ερώτηση που απευθύναμε στους κατοίκους των χωριών σχετικά με το σκάνδαλο Κοσκωτά και το θέμα Λιάνη, πήραμε πάνω κάτω τις ίδιες απαντήσεις. Για το μεν πρώτο «Αν έγιναν έτσι αυτά που γράφουνε, να πληρώσουν οι ένοχοι», ενώ για το δεύτερο δηλώνουν ανεξάρτητα πολιτικής απόχρωσης ότι «δεν μας ενδιαφέρει η προσωπική ζωή του πρωθυπουργού».

Να και οι πιο χαρακτηριστικές απαντήσεις:

—«Τα είκοσι δισ; Είμαστε λαός εργατικός, θα δουλέψουμε, θα τα ξαναφτιάξουμε. Ας μας φέρει η Δεξιά πίσω τους Μπελογιάννηδες, τους Παναγούληδες, τους Λαμπράκηδες, όλα αυτά τα παλικάρια που τόλμησαν να φωνάξουν την λέξη «ελευθερία» και «Δημοκρατία» και τους κάρφωσαν ένα πιστόλι στον κρόταφο. (Οπαδός του ΠΑΣΟΚ).

—Μας ζαλίζουν οι δεξιοί με το σκάνδαλο Κοσκωτά και τις φωτογραφίες της Λιάνη. Αν ο άνθρωπος (εννοεί ο πρωθυπουργός), έχει κάνει μόνο αυτά τα λάθη, τότε μπράβο του και μπράβο μας που τον ψηφίζουμε. Ο άνθρωπος δεν έχει αποτύχει πουθενά αλλού, είναι επιτυχημένος!!! (οπαδός του ΠΑΣΟΚ).

—«Η Μαργαρίτα γέρασε, ο άνθρωπος ήθελε μια πιο νέα, την άλλαξε λοιπόν. Αυτό μπορεί να συμβεί σε όλους» (60χρονος οπαδός της ΝΔ).

—«Εσείς με τον Κοσκωτά φάγατε, ήπιατε και παραλίγο να δώσετε στους Τούρκους το μισό Αιγαίο. Ο Μητσοτάκης τι έκανε; Μια αποστασία έκανε» (οπαδός της ΝΔ απευθυνόμενος σε οπαδό του ΠΑΣΟΚ).

—«Ποιος Πρωθυπουργός έχει περάσει στην Ελλάδα και δεν έχει χωρίσει;»

—Μα δεν έχει χωρίσει.

—Α, έτσι. Οι πολιτικοί όμως δεν πρέπει να το σχολιάζουν γιατί μας προκαλούν».

—Ο κόσμος σχολιάζει θετικά ή αρνητικά; —«Δεν καταλαβαίνουμε εμείς εδώ από

«θετικά» ή «αρνητικά». Εδώ απλούστατα μας λέει μια κουβέντα κάποιος και 'μεις τη μεταφέρουμε. Εμείς πάντα μεταφέρουμε, δεν έχουμε γνώμη δική μας, δεν κριτικάρουμε αλλά αφού μου το είπε ο Παναγιώτης για παράδειγμα, είτε υποψήφιος είναι, είτε γιατρός, είτε δικηγόρος, το κρατάω και εγώ, και αφού θα κουβεντιάσω με κάποιον άλλο θα του το πω όπως το άκουσα».

—Δηλαδή οι κάτοικοι παίρνουν «έτοιμες» κάποιες απόψεις από κάποιους που θεωρούν μορφωμένους και χωρίς να απασχολούν τη σκέψη τους τις μεταφέρουν όπως τις άκουσαν;

—«Ναι, ναι, ότι μας λένε, λέμε».

—«Το 1981 ψηφίσατε ΠΑΣΟΚ γιατί έλεγε "ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΟΚ". Τώρα πώς καταδέχεστε να πάρετε τα λεφτά της;» (Από διάλογο οπαδού της ΝΔ με οπαδούς του ΠΑΣΟΚ).

Στη μέση της κουβέντας ξεφυτρώνει και ο Μένιος...

—«Τον Μένιο θα τον ψηφίσουν αρκετοί, του έχουν υποχρέωση».

—Μα δεν είναι υποψήφιος.

—Ας μην είναι. Αυτοί θα τον ψηφίσουν!!!

Για τον Στεφανόπουλο λένε: «Όπως έστρωσε θα κοιμηθεί», χωρίς να προχωρούν σε άλλες κρίσεις εκτός από τους οπαδούς του που επιμένουν.

Η τηλεόραση, το κύριο μέσο πληροφόρησης στα χωριά, διχάζει. Οι οπαδοί της κυβερνητικής παράταξης την αποκαλούν «πλουραλιστική», οι υπόλοιποι «φασιστική». Οι εφημερίδες είναι σπάνιο είδος για τις περιοχές αυτές, μιας και ελάχιστα φτάνουν από την Πάτρα. Κοινό φαινόμενο: οι κάτοικοι δεν αγοράζουν εφημερίδες για τα σπίτια τους, διαβάζουν αυτές που υπάρχουν στα καφενεία.

Και ακόμη το «κούμπωμα». Αρκετοί δεν μιλούν παρά μόνο ακούνε. Τι θα κάνουν οι αναποφάσιστοι ψηφοφόροι του ΠΑΣΟΚ είναι ένα θέμα. Θα προτιμήσουν ξανά το ΠΑΣΟΚ, που παραμένει ισχυρό στην Αχαΐα, θα ακούσουν τη «φωνή» της ΝΔ, θα στραφούν προς το Συνασπισμό, θα επιλέξουν τη ΔΗ.ΑΝΑ;

Οι εντυπώσεις από τις συγκεντρώσεις ΝΔ και ΠΑΣΟΚ στην Πάτρα πέρασαν. Τώρα μένουν οι τελικές της Αθήνας και οι τελευταίες εξορμήσεις των υποψηφίων βουλευτών. Θα επηρεάσει η απουσία του Μένιου θετικά ή αρνητικά; Θα «μιλήσει» η ΔΗ.ΑΝΑ στα ορεινά χωριά; Ο Συνασπισμός θα περάσει το μήνυμά του;

Πάντως οι συζητήσεις στα καφενεία ιδιαίτερα μετά τις ομιλίες των υποψηφίων οξύνονται. Μιλάνε όλοι μαζί, χωρίς να ακούνε τι λέει ο άλλος.

Ποιες και τι εκπλήξεις θα έχουμε στα θεωρούμενα «πράσινα χωριά» της ορεινής Αχαΐας θα το γνωρίζουμε σε λίγες μέρες. Μετά την 18η Ιουνίου θα τα ξεχάσουν πάλι...

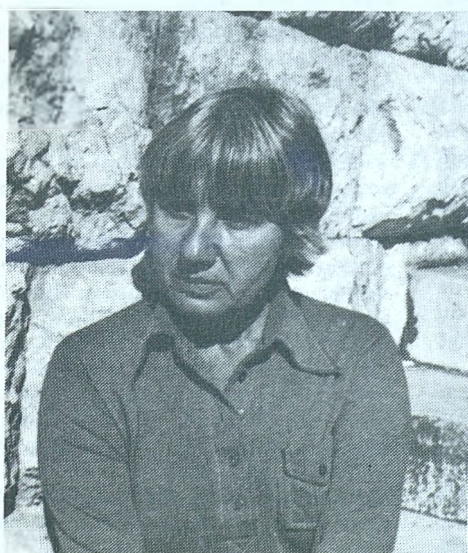

ΤΑΤΙΑΝΑ ΓΚΡΙΤΣΗ-ΜΙΛΛΙΕΞ

- Χρονικό ενός εφιάλτη (1966-1974)
- Από την άλλη όχθη του Χρόνου (Μυθιστόρημα)
- Στη σκάλα του Ουρανού (Διηγήματα)
- Αναδρομές (Διηγήματα)
- Αλλάζουμε; (Μυθιστόρημα)

ΕΥΓΕΝΙΑ ΦΑΚΙΝΟΥ

- Το έβδομο ρούχο (Μυθιστόρημα)
- Η μεγάλη πράσινη (Μυθιστόρημα)
Για παιδιά:
- Το μεγάλο ταξίδι του Μελένιου
- Ξύπνα Ντενεκεδούπολη
- Ο κύριος Ουλτραμέρ

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

- Το χαμένο κουμπί • Επιπλωμένα δωμάτια
- Μπαζαγιάζι • Οι δύο τελευταίοι • 4-2=0
- Τα κορίτσια της Ερεχθείου • Τέσσερις Πολωνέζες
- Ζευγάρια της Αθήνας • Οι έφηβοι του Κολωνού

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

- Η ζωή σε τέσσερις πράξεις • Ιστορίες γι' άντρες
- Καφενείον ο Τέταρτος Κόσμος • Χωρισμένη στα δύο

από τις **ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ**
Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ψηφολογικά προβλήματα

Εντυπωσίασαν οι κούφιες στατιστικές των προγνωστικών με τον τεράστιο αριθμό των αναποφάσιστων όπως ανοήτως αποκαλούνται οι πιο προβληματισμένοι εκλογείς. Οι εφημερίδες, έτοιμες για ό,τι φτηνό, τους ξεφώνησαν, ήθελαν μάλιστα να τους αναγορεύσουν σε κόμμα.

Αλήθεια, είναι τόσο περίεργο να μην ταυτίζεται ο πολίτης με κανέναν από τους υπαρκτούς κομματικούς σχηματισμούς που έδωσε η συγκεκριμένη κοινοβουλευτική συγκυρία; Οι «αναποφάσιμοι» αποτελούν μάλλον ένα σαφέστατο δείκτη της αστοχίας των κομμάτων να πείσουν συνολικά με το πρόγραμμά τους, τη φυσιογνωμία τους και κυρίως τις κρυμμένες και ανομολόγητες επιθυμίες τους, αυτές που τους δίνουν το δικαίωμα στις συνεδριάσεις των οργάνων τους να μιλούν για «συγκεκριμένη συγκυρία».

Οι επιθυμίες των εκλογέων ακόμα και σε μια υγιή κοινοβουλευτική δημοκρατία είναι φυσικό να πέφτουν και στα ενδιάμεσα του πολιτικού φάσματος αλλά πολύ περισσότερο στην Ελλάδα σήμερα με την ηθική και θεσμική κρίση που έχει αποκαλυφθεί. Η ψήφος είναι αδιαίρετη αλλά οι επιθυμίες των εκλογέων κάλλιστα μπορεί να είναι κλασματικές και μάλιστα πολύ ελαστικότερες από όσο των εξεπαγγέλματος κομμάτων πχ. αρκετοί εκλογείς θα συνηγορούσαν σε μια προσωρινή ανίερη συμμαχία με συγκεκριμένο καθαρτήριο πρόγραμμα αν αυτός ο συνδυασμός δίνει σταθερά αποτελέσματα έστω βραχυπρόθεσμα, αλλά δυστυχώς τα κόμματα είναι καθαρότερα και πιο αδρανή.

Οι αναποφάσιμοι, (ίσως, αταίριαστοι;) απλώς βρίσκουν ότι η ψήφος είναι ένας ασφυκτικός μανδύας που ενισχύει την συμβατικότητα των πεποιθήσεων. Ο εκλογικός νόμος με τα συν-ένα (και είναι παραπάνω από ένα τα συν-ένα προς δόξαν των εκλογομαγειρών) και την απλή αριθμητική του ούτε καν αφήνει να λειτουργήσει η τάση του μισού τοις εκατό, που κατά τα φαινόμενα δεν είναι καθόλου ασυνήθιστη. Ο νόμος αυτός είναι από τους πιο αστειούς της επικρατείας καθώς προβλέπει τα πάντα ακόμα και φαινόμενα εξαιρετικά μικρής πιθανότητας πχ. την απόλυτη ισοψηφία, μια στο τρις ή τετράκις εκατομμύριο αλλά δεν μπορεί να δώσει διέξοδο σε βασικά θέματα όπως της αηδίας και γενικής αποστροφής του πολίτη.

Προτάθηκε τελευταία το άκυρο και το λευκό σαν λύση - συνισταμένη των αισθημάτων μας. Το άκυρο είχε και άλλοτε δοθεί σαν διέξοδος, ορισμένων αντιστασιακών ομάδων το 1973 αλλά τότε δεν είχε επικρατήσει. Είναι πολύ αδρή επιλογή για να λειτουργήσει διδακτικά για τις εξουσίες, αλλά πάντως δεν συμφωνώ και με τους πολέμιους τουλάχιστον όχι για το επιχείρημα ότι τα άκυρα αυτοακυρώνονται. Προφανώς όλα ακυρώνονται, όσα δεν προσμετρώνται για να βγάλουν αντιπρόσωπο. Απλώς, και τελείως συμβολικά, τα έγκυρα αναβάλλουν την εκλογή από την πρώτη κατανομή στη δεύτερη καθώς μεγαλώνουν το εκλογικό μέτρο.

Όποιες αναλύσεις και αν γίνουν, δεν επιλύουν το σχεδόν ανυπέρβλητο πρόβλημα του σημερινού συνειδητού εκλογέα. Τελικά καταντάει πιο συνειδητή η ψήφος με κλειστά μάτια αφού βέβαια εξαιρεθούν από πριν τα ψηφοδέλτια της ΑΠΑΤΗΣ και της ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ.

Στέλιος Π. Καφαντάρης

Εμπρός για μια νέα καταπάτηση

Ανοιχτή Επιστολή

Φίλε Καταπατητή, Σου γράφω για να σου υπενθυμίσω — αν και είμαι σίγουρος ότι το ξέρεις — ότι τώρα είναι η πιο κατάλληλη ώρα. Όχι δηλαδή ότι κάθε ώρα δεν είναι κατάλληλη. Εμπειρίες χρόνων πολλών το έχουν δείξει. Αλλά τώρα, πριν τις εκλογές, είναι σαφώς η καλύτερη στιγμή. Όρμα λοιπόν. Όρμα για νέες επιτυχίες. Κανείς δεν θα σε σταματήσει. Κυβέρνηση δεν υπάρχει. Όλη της η δραστηριότητα εξαντλείται στο πώς να κουκουλώσει τα σκάνδαλά της. Για κάποια στρέμματα εδώ κι εκεί που ανήκουν σε όλους — δηλαδή σε κανένα — θα κάτσει να ενδιαφερθεί; Το κράτος βρίσκεται σε διάλυση περισσότερο παρά ποτέ. Άρα, μεταξύ μας, ούτε οι στοιχειώδεις προφυλάξεις που παίρνεις συνήθως δεν χρειάζονται.

Όρμα λοιπόν. Έχει ακόμα αρκετές εκτάσεις στην Αττική. Πιάσε και τις παραλίες. Τα παραδείγματα επιτυχημένων καταπατήσεων άπειρα. Συνάδελφοί σου έχουν κτίσει καφενεία και ταβέρνες σε καταπατημένη γη πάνω σε παραλίες. Άλλοι έχουν στήσει τα αυθαίρετά τους γη του δημοσίου, κι έχουν βέβαια και φως και νερό και τηλέφωνο και περνάνε ζωή και κότα.

Όμως οι συνάδελφοί σου αγρότες έχουν ανοίξει νέους δρόμους για το άθλημα. Ξέρεις όλες εκείνες τις εκτάσεις από την κάτω μεριά των φραγμάτων που κάποτε ήταν κοίτες ποταμών; Τώρα το νερό είναι λίγο λόγω των φραγμάτων κι έτσι έχουν «ελευθερωθεί» χιλιάδες στρέμματα. Ε! λοιπόν οι συνάδελφοί σου τις κατέλαβαν και τις καλλιεργούν. Και μάλιστα όταν πριν λίγο καιρό άφησαν από τα φράγματα λίγο νερό παραπάνω και κατα-

κλύστηκαν κάποιες εκτάσεις μέσα στην παλιά κοίτη, τότε οι συνάδελφοί σου καταπατητές αγρότες ξεσηκώθηκαν κατά της ΔΕΗ και διαμαρτυρήθηκαν και μάλλον θα πάρουν και αποζημίωση. Τι κι αν δεν είναι δικά τους τα χωράφια; Τι κι αν υπάρχουν και πινακίδες; Καμιά σημασία δεν έχουν. Και οι εφημερίδες μαζί τους, κι αυτές διαμαρτύρονται...

Να σου θυμίσω κι άλλες ωραίες επιχειρήσεις με συνάδελφους σου αγρότες πάλι. Καταλαμβάνεις κτήματα του δημοσίου όταν πάρει το αυτί σου ότι πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για κάτι από το δημόσιο. Τα οργώνεις και τα σπέρνεις. Όταν έλθει ο δημόσιος οργανισμός, π.χ. η ΔΕΠΟΣ που ξέρω εγώ, δεν το κουνάς με τίποτα και τους απειλίζει με αγωγή αν πειράξουν τα «χωράφια σου». Το πράγμα θα πάει δικαστικώς, εγγύηση ότι για πολλά χρόνια ακόμα θα εκμεταλλεύεσαι τα χωράφια. Στο τέλος ή θα βαρεθούν και θα στα αφήσουν για να πάνε άλλοι ή θα σου παραχωρήσουν άλλα χωράφια για να ευαρεστηθείς να αφήσεις αυτά που καταπάτησες. Οπότε κερδίζεις και την ιδιοκτησία. Αν πάλι δεν την κερδίζεις έτσι, όπως ξέρεις κάθε τόσο ο υπουργός — ο οποίος υπουργός — στα «πλάισια της φιλοαγροτικής πολιτικής της κυβέρνησης» — της όποιας κυβέρνησης — θα χαρίσει συλλήβδην καταπατημένες εκτάσεις στους καταπατητές.

Όλα αυτά βέβαια αν δεν θες να χρησιμοποιήσεις τους φίλους σου. Γιατί ως γνωστόν, χωρίς κτηματολόγιο, αρκεί δυο φίλοι να βεβαιώσουν ότι θυμούνται πως ο παππούς σου τα καλλιεργούσε τα κτήματα που κατέλαβες και... καθάρισε. Άλλωστε, σου επαναλαμβάνω, αυτά είναι δημόσια, δηλαδή ανήκουν σε όλους, άρα τελικά σε κανέναν και κανείς δεν ενδιαφέρεται. Άσε που κι αν, σε ακραία περίπτωση, πάνε να σε βγάλουνε από κάπου δεν έχεις παρά να δανειστείς καμιά ολοφυρόμενη γιαγιά να στυλώσει τα πόδια της και να τραβήξεις και καμιά ελληνική σημαία και το «όργανο» θα δηλώσει αδυναμία.

Αυτές που λες φίλε μου είναι οι καλές καταπατήσεις. Εκείνες οι άλλες οι «αστικές» είναι μίζερες. Άντε λίγα τετραγωνικά πεζοδρόμιο μπρος από το μανάβικο ή κάποιες δεκάδες τετραγωνικά — επέκταση της μάντρας αυτοκινήτων. Όμως πώς να το κάνουμε μέσα στην πόλη χώρος πολύς δεν υπάρχει. Γι' αυτό και αν το σκέφτεσαι δεν στο συνιστώ. Στροφή στην επαρχία είναι το σύνθημα των καιρών. Εκεί βρίσκεται το ψητό. Όπως ξέρεις φίλε καταπατητή πράγματι ανήκουσε στη Δύση. Στη Δύση ντιπ για ντιπ. Στην Άγρια Δύση. Στο Φαρ Ουέστ που λένε. Κι εσύ δεν είσαι παρά ένας πιονιέρους.

Δικός σου

Σπύρος Καβουνίδης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΞΑΝΤΑΣ

Οι εκδόσεις ΕΞΑΝΤΑΣ ενημερώνουν τους συνεργάτες τους βιβλιοπώλες ότι από τις 15 Ιουνίου 1989 τα βιβλία τους θα διακινούνται αποκλειστικά από τα γραφεία τους:

Τζαβέλλα 1 και Ζωοδόχου Πηγής
Τ.Τ. 10681 - Τηλ. 3604885, 3613065

Για Θεσσαλία, Θεσσαλονίκη, Μακεδονία αποκλειστικά από τα νέα γραφεία μας στη Θεσσαλονίκη:

Ν. Κατσάνος

Αριστοτέλους 26 - Τηλ. 235683

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 1989

Κυκλοφορούν

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

GUSTAVE FLAUBERT *Μαντάμ Μποβαρύ*

ALBERT CAMUS *Ο Ξένος, η Πανούκλα, η Πτώση*

FRANZ KAFKA *Η Μεταμόρφωση, ο Πύργος, Αμερική*

DOMINIQUE FERNANDEZ *Το Ροζ Αστέρι*

21ος ΑΙΩΝΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΖΟΥΡΑΡΙΣ *Θουκυδίδης Αρχέτυπος - Εισαγωγή στην απορία της πολιτικής*

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΜΠΕΛΙΑΣ *Κράτος και Κοινωνία στη Μεταπολίτευση, 1974-1988*

Αλμανάκ Κοινωνιολογίας 1988 - Επιμέλεια Γ. Μηλιός, Γ. Σταμάτης

ΚΡΙΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

ΠΕΓΚΥ ΚΟΥΝΕΛΑΚΗ *Νέοι Έλληνες Ρεαλιστές - 1969-1978. Η εικαστική και κοινωνική παρέμβαση μιας ομάδας*

Επανεκδόσεις

ΦΡΙΝΤΑ ΜΠΙΟΥΜΠΙ *Δεκατρία φεγγάρια μετά*

ΦΡΙΝΤΑ ΜΠΙΟΥΜΠΙ *Έλλη Λαμπέτη, Η Τελευταία Παράσταση*

ΟΡΙΑΝΑ ΦΑΛΑΤΣΙ *Ένας Άντρας*

DOMINIQUE EUDES *Οι Καπετάνιοι*

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Θεματική ανθολογία επιστημονικής φαντασίας

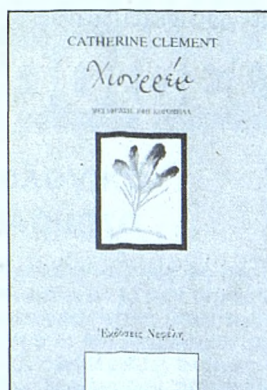
● πρώτος τόμος	Ταξίδια στο Διάστημα
● δεύτερος τόμος	Ιστορίες με Ρομπότ
● τρίτος τόμος	Ταξίδια στο Χρόνο
● τέταρτος τόμος	Ιστορίες με Τέρατα
● πέμπτος τόμος	Ιστορίες με Εξωγήινους
● έκτος τόμος	Τα Παιδιά του 2000 μ.Χ.

Μεγάλη ιστορική - χρονολογική ανθολογία επιστημονικής φαντασίας

● πρώτος τόμος	1934-1950
● δεύτερος τόμος	1950-1965
● τρίτος τόμος	1950-1965
● τέταρτος τόμος	1965 έως σήμερα

KATPIN KLEMAN

ΧΙΟΥΡΡΕΜ

Χιουρρέμ, μιά γυναίκα
πρόσωπο ιστορικό και
μυθικό ταυτόχρονα.

Μιά γυναίκα
έργλωτισμένη στά
παιχνίδια της εξουσίας
πού διεκδικεί
άπελπισμένα την
παιδικότητά της, και την
ελευθερία της.
Ένα βιβλίο έκπληξης.

ΠΕΜΠΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Μαυρομυχάλη 9, Αθήνα
360.77.44 — 360.47.93

ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ
ΣΤΟ
ΑΝΤΙ

Μουσ62.

ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΚΑΙ

Χθές μέ πήρε εις τό τηλέφωνον ὁ πρεσβεφτής τῆς Κίνας. Εἰς τό ἄκρον τοῦ σήματος, διεκρίνετο πολή ἀνήσχος. «Μάθαμε, μοῦ εἶπεν, ὅτι ἀσχολεῖσθε μέ τήν ἀνέβρεσιν ὑπόπτων πού ἔχουν ξένον διαβατῦρειον. Μήπως μπορεῖτε νά μάς βρῆτε κέ τόν Κινέζον μέ Κινεζικόν διαβατήριον πού ὑποκινεῖ τās ταραχάς τοῦ Πεκίνου καί Σαγκάης; Ὅπως θά διαβάσατε εἰς τās ἐφημερίδας, ἕνα ἑκατομύρειον ἔχουν κατακλύσει τās πλατεῖας καί διαμαρτύρονται, κέ ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἐν δισεκατομῆριον Κινέζων ἀνησηχοῦμε διά τό μέλον τοῦ Σοσιαλισμοῦ».

—Κήριε Πρέσβη, τοῦ εἶπα, ἔχο κατ' ἐπανάληψιν δηλόση εἰς ἐφημερίδας κέ περιοδικά, ὅτη τό νά διαμαρτῆρεται ἕνας Κινέζος ἐπὶ χιλίων, εἶνε ἡγιές φενόμενον. Εἰς τὰ σοσιαλιστικά κράτη συνθένουν ἀφτά. Πρό ἡμερῶν κέ εἰς τό ἰδικόν μας σοσιαλιστικόν καθεστώς, διεμαρτηρήθη ἀγρίως καί ὁ σοσιαλιστής Πέτσος καταφερθεῖς κατά ἄλλων σοσιαλιστικῶν στελεχῶν, ἀλλά ὁ ἡγέτης τοῦ Σοσιαλισμοῦ βρῆκε φησιολογικήν ἀφτήν τήν ἐκτόνωσιν κέ ὁ Σοσιαλισμός ἐξῆλθεν ἐνισχυμένος. Καθημερινῶς εἴμεθα μάρτηρες τοιούτων διαμαρτηριῶν, ἀλλά δέν πανικοβαλόμεθα. Ἐφόσον ὁ ἰδρυτής τοῦ καθεστώτος μάς διαβεθεόνει τηλεοπτικός ὅτι παρὰ τήν σήψην κέ τās διαροάς ἀγνῶν σοσιαλιστῶν ὁ Σοσιαλισμός εἶνε πανίσχυρος, δέν ἀνησηχοῦμε.

Ἀποδίδομαι τās διαμαρτηρίας εἰς ἀθλιότητας κέ ἐφησηχάζομεν. Μήν ἀνησηχῆται κήριε Πρέσβη. Ἀπό τās διαμαρτηρίας, δέν πέφτουν οἱ Σοσιαλισμοί. Ἄν ἦταν ἔτσι ὁ ἰδικός μας θά εἶχε πέση προ πολοῦ. Δράτομε τῆς ἐφκερίας κήριε πρέσβη, νά δηλόσο πρὸς τήν ἡμετέραν σας κινεζικήν πρεσβίαν, ὅτι δέν δῆναμε νά ἀναλάβο τό δησχερές ἔργον τῆς ἀνέβρεσεως τοῦ ξένου δακτῆλου, ὅχι διά τόν ὄγκον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας Σας, ἀλλά διότι τās ἡμέρας ἀφτάς μία θαθύπλουτος πλουσία θεία μοῦ, μοῦ ὑπαγορέβει τό ΑΠΟΡΗΤΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ μέ τόν δεσμόν πού εἶχε μέ τόν Θεόδωρον Πάγκαλον, ἕναν ἀναπληροτήν ὑπουργόν τῶν Στρατιοτικῶν. Πρόκιτε διά μίαν ἀγνωστον ἐροτικήν ἱστορεῖαν τόλμης κέ γοητίας, τήν ὅπιαν θέλει νά γνωστοποιήση εἰς τό Πανελλήνιον, ἐπειδή διανύει τήν ἡλικίαν τοῦ Χομεϊνῆ κέ φοβήτε τόν θάνατον. Τελιόνων κήριε πρέσβη, σās ἐπαναλθάνο, δέν πρέπει νά ἀνησηχῆται. Μόνον ἂν δῆτε 20 ἑκατομῆρια στήν πλατία, τότε νά μέ πάρете εἰς τό τηλέφωνον κέ νά ἀνησιχῶσεται.

★ ★ ★

Ἀφτό πού εἶπα εἰς τόν Πρέσβην, διά τόν δεσμόν τῆς θείας Μοῦ μέ τόν Πάγκαλον, δέν ἦτο δικαιολογία, οὔτε ψευδός. Ἀπόδης ὅτι μόλις ἐκλίστα τό τηλέφωνον, πῆγα στη θεία μου ἡ ὁποία συνέχισαν νά μοῦ ὑπαγορέβη κέ νά

ἀπαντᾷ εἰς τās ἐροτήσεις μου. Ἐνδιαφέρομε νά βγῇ τό συντομότερον τό βιβλίον, διότι ἀφτά τὰ βιβλία μέ ἀποκαλήψεις ἡψηλῶν προσώπων, ἔχουν μεγάλην ζήτησιν. Παρόλον πού ἀρχικός εἶχα ψυχραθῇ μαζή της ἐπιδῇ μοῦ ἀπέρριψε τόν τίτλον ΤΙ ΜΟΥ ΕΚΑΝΕ Ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΟ ΚΡΕΒΑΤΗ ὡς πῶς κηκλοφοριακόν, ἡ συνεργασία μας σήμερα συνεχίζεται ἀπροσκόπητος.

—Γιά πέστε μοῦ, τόρα θεία, πῶς ἀρχισεν ὁ δεσμός σας, γιά νά γράφο.

— Γράφε. Τόν Θεόδωρον ἐγγνόρισα ὅταν ὁ Θεόδωρος ἦτο περίπου δύο ἐτῶν. Ἐννοῶ ὁ ἐγγονός του.

— Καλά ἀφτό ἐξυπακούετε. Ἀφτό ἔλειπε, νά τᾶχετε φτιάξει μέ τόν Θεόδωρο.

— Κι ὅμως εἶναι ἀλήθεια. Μέ τόν Θεόδωρο τᾶφτιαξα.

—Τί τύπος ἦτο ὁ Θεόδωρος;

— Ἴδιος ὁ παπούς του.

—Σταθῆτε, θεία, θά μπερδεφτοῦμε κι ἐμεῖς καί ὁ ἀναγνώστης. Προτείνω τόν ἕνα Θεόδωρο νά τόν λέμε Στρατηγόν.

— Ἐχεις δίκιο. Λοιπόν, τό εἰδύλιό μοῦ μέ τόν στρατηγόν, ἀρχισε ὅταν κέ ἀφτός κέ ἐγώ εἴμασταν παντεμένοι κέ εἰς μεγάλην ἡλικίαν. Κατόρθοσα νά γίνο οἰκογενιακή φίλη κέ ἐπειδή ἤμουν ἄτεκνος, μέ τό πρόσχημα ὅτι λατρέβω τά πεδιά ἐβλεπα ταφτοχρόνως τούς δύο Θεοδώρους. Καί τόν Θεόδωρο τόν στρατηγόν κέ τόν Θεόδωρο τόν ἐγγονό. Ἀλλά σέ λίγο ἐπαφσα νά τούς ἐπισκέπτομαι.

—Πότε ἀκριβῶς συνέβη ἀφτό;

Τήν ἡμέραν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων. Εἶχα ἀγοράση λίγα ἄνθη διπλομένα σέ μιά γαλανόλεφκο σημεῖα μικρῶν διαστάσεων γιά νά προσφέρω στόν ἐνδοξο ἀγαπημένο μοῦ, κέ στόν Θεόδωρο εἶχα ἀγοράση ἕνα σχολικόν ὑποδεκάμετρον γιά νά παίξῃ. Ἀφτό ἦτο ἡ καταστροφή μοῦ. Διότι τήν ὥραν πού ἤμουν ὀρθία κέ ὁ στρατηγός ἐσκηψεν νά μοῦ φιλήσῃ τό χέρι, ἄκουσα τόν Θεόδωρον νά λεγῃ. «Μήν τολμήσης νά ξαναπατήσης στό σίπι μας, μέ τόσο κοντή φούστα. θά γίνη ἐξέγερσις ἐδῶ μέσα». Τό ἄθλιον πεδί μέ τό ὑποδεκάμετρον εἶχεν προλάβῃ νά μετρήσῃ τό μήκος τοῦ φορέματός μοῦ. Κι ἐπειδή ὡς μικρός δέν ἤξερε νά ἐκφρασθῇ εἶπεν ἐξέγερσις, ἀντί τοῦ ὀρθοῦ «διέγερσις». Πράγματι ὁ μικρός πού ἦτο ἐξυπνος, εἶχεν καταλάβῃ ὅτι ὁ παπούς του διεγείρετο πάντα ἀπό τίς κοντές φούστες καί ἐξ ἀφτῆς τῆς ἐπισκέψεως ἐνεπνεύσθη τό προεδρικόν διάταγμα πού κανόνιζεν τό μήκος τῶν γυναικείων ἐνδυμάτων.

— Ὁ στρατηγός τί εἶπεν, σ' ἀφτήν τήν ἐξέγερσιν τοῦ μικροῦ;

—Μήν δίνετε, σημασίαν, μοῦ εἶπε. Πρόκειται περί φραστικῆς ὑπερβολῆς. Εἶναι ἕνας μικρός δικτάτωρ. Ἐταί ἀρχίσαμε νά βλέπομεθα κρυφά. Δίναμε ραντεβού εἰς τήν περιοχὴν τῆς ὁδοῦ Βουκουρεστίου, εἰς τό ὕψος τοῦ ἐκλογικοῦ κέντρου τοῦ κ. Ζάχου Χατζηφωτίου.

ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΑ

-Είς τόσον κεντρικόν μέρος:
-Τήν εποχήν εκείνην ἡ περιοχή ἦτο ἀκατοίκητος κέ ἔρημος. Μόλις διεπίστωνα ὅτι ὁ ἄντρας μου κοιμάται βαθειά, μέ τό πρόσχημα ὅτι εἶμαι ὑπνοβάτης, μέ τά χέρια μπροστά καί μέ ἓνα νυκτικόν πῆγαινα ἀπό τήν Πλάκα πρός τό σημεῖον τῆς συναντήσεως. Τό ἴδιον ἔκαμνε καί ὁ Στρατηγός. Τότε τά ἦθη ἦσαν πολὺ ἀφσπρά. Καθ' ὁδόν συναντοῦσα πολλούς ὑπνοβάτας καί ὑπνοβάτες.

-Καί μεταξύ τῶν ὑπνοβατῶν, πῶς ἀναγνώριζατε τόν δικόν σας ὑπνοβάτη, θεία;

Εἶχαμε συνφωνήσει νά φέρη σπαθί. Ἦτο ὁ μόνος σπαθοφόρος ὑπνοβάτης ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

-Κι ἐσᾶς πῶς σᾶς ἀναγνώριζεν ὁ στρατηγός;

-Ἀπό τό μήκος τῆς νυκτικῆς. Ἦτο ἀκριβῶς στά μέτρα πού ἤθελεν ὁ Στρατηγός.

-Λοιπόν;

-Λοιπόν, μίαν νύκτα, ὅπως εἴμεθα ξαπλωμένοι γωνία Πανεπιστημίου καί Βουκουρεστίου εἰς τό δροσερόν χορτάρι κέ θλέπαμε τήν σελήνην νά ἀνατέλῃ ὀπισθεν τοῦ Ζαπείου ὅπου τότε ἔβροσκον ἀγέλαδες, σκύβει εἰς τό ἀφτί κέ μοῦ λέγει. "Ἀβριον μέ τήν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου, θά κάνω Δικτατορείαν. Τό κακόν ἔχει παραγίῃ. Πρῶτῃ μου ἐνέργεια θά εἶναι νά κρεμάσω μερικοῦς καταχραστάς κέ κλέπτας, εἰς τήν πλατείαν Συντάγματος. Ὁ Λαός ζητεῖ κάθαρσιν. Τί θάλεγες ἐπ' ἐφεκρία, νά κρεμάσω κέ τόν σήζηγόν σου μέ τήν κατηγορίαν τοῦ καταχραστοῦ; Ἔτσι θά βλεπόμεθα συχνότερον.

-Ξέρης πολὺ καλά, Θόδωρε, τοῦ εἶπα, ὅτι ὁ ἄνδρας μου δέν εἶναι καταχραστής. Ἡμεγάλη περὶ οὐσία πού ἔχομαι, ὀφείλεται εἰς τοὺς εὐκαταστάτους γονεῖς του ἀπό τήν Καπαδοκίαν πού ἔφυγαν ἐγκέρως πρό τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, μεταφέροντες χαλιά στήν Καβάλα καί προσφέροντας τόσας ἡμερησίας εἰς τόν ἔθνος. Ἐάν μου κρεμάσης τόν σύζυγόν μου, ἡ ὑπνοβασία μας καταματᾷ ἐδῶ...

-Ἦτο λοιπόν τόσον σκληρός ὁ Στρατηγός;

-Ὅχι, ρωμαντικός ἦτο. Ἐνόμειν, λόγῳ ταμπεραμέντου, ὅτι κρεμάει ὀλίγους καταχραστάς καί κλέπτας, πατάσει ἐν ληστείᾳ καί ἐξαλείφῃ τὰς καταχρήσεις ἀπό τήν Ἑλλάδα. Κι ἀφτό πού κυρίως τόν ἐτρόμαζεν ἦτο μήπως τυχόν καί ἐνωθῶν τά ἄλλα κόμματα γιά νά προβοῦν ἐκεῖνα στήν κάθαρσιν. Πιστεύων στήν δική του ἀφτοδυναμία, ἐκήρξεν δικτατορίαν. Πάντοτε ἐζητοκραθαγέζετο ὑπό πυκνοῦ ἀκροατηρίου.

-Πῶς ἀφτό;

-Ἀφτό συνέβενε διότι ὡς Πρόεδρος κηρυγνήσεως καί πρωθυπουργός ἔστειλεν πρό ἐκάστης ὁμιλίας διαταγὰς νά τόν ὑποδέχονται τιμητικῶς ὅλοι οἱ μάχιμοι ἀξιωματικοί, ἀνότατοι κέ κατότατοι φέροντες μεθ' ἀφτῶν καί ὀλίγα ἐνδοξα στρατεύματα. Σέ ὀλιγοτέρους τῶν

100.000 ἀφθορμητῶν στρατιωτῶν μέ πολιτικά, δέν καταδέχετο νά ὁμιλεῖ. Εἶχεν κάνει κατὰ καταπληκτικὰς συγκεντρώσεις ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Λεφκοῦ Πύργου, μέ ἄλλους ἀργοσχόλους ἄλλων περιοχῶν. Μίαν φοράν ἔκανε κέ τό ἐξῆς καταπληκτικόν. Διέταξε τοὺς συγκεντροθέντας τῆς Θεσσαλονίκης νά μὴ διαλυθοῦν καί ἀνεβάσας ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ἄλλον ὁμιλητὴν-δήθεν ἐκ μέρους τῆς ἀντιπολιτεφσεως - διὰ νά δείξῃ ὅτι τό καθεστῶς του παρὰ τά λεγόμενα εἶνε φιλελέφθερον κέ Δημοκρατικόν. τὰ πληθὴ τῆς προκημέας ἐζητοκράβγασαν μέ τό ἴδιο πάθος κέ τόν ἀρχηγόν τῆς ἀντιπολιτεφσεως. Κέ ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀποροῦσαν πῶς συνθένῃ νά μὴν ὑπάρχει οὔτε μία σύγκρουσις λεοφορίων ἐκ τῆς μετακινήσεως καί ἀφίξεως ταφτοχρόνως τῶν μεταφερομένων ὁπαδῶν εἰς διάστημα μιᾶς ἡμέρας, στήν παραλίαν τῆς Οὐράνιας Φλυαρίας. Τό τί δέ ἔλεγεν ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας, δέν περιγράφεται. Μιλοῦσε διὰ τήν ἰσότητά τῶν γυνεκῶν κέ τῶν ἐγγύων μέ τήν ἀνακάληψιν τοῦ φησικοῦ ἀερίου, διὰ τήν Βεργίαν κέ τήν ἀνέβρεσιν τοῦ Φιλίπου κέ τὰς Βυζαντινὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Δίου.

-Βρέ Θόδωρε, τοῦ εἶπα μίαν ἡμέραν. Δέν φοβάσαι πού τά κάνης ὅλα ἀφτά;

Τί νά φοβηθῶ, μοῦ εἶπε. Ποιός Δικτάτωρ ἢ ἀφταρχικὰ φερόμενος ἔπαθε τίποτε ἐν Ἑλλάδι. Κέ νά μέ ρίξουν κέ νά συληθῶ, τό πολὺ-πολὺ νά κάτω ἓνα χρόνον φηλακή, κέ μετὰ θά πολιτεφθῶ.

-Σηνελήφθη;

Βεθέως. Ἐνα χρόνο ἀκριβῶς μετὰ. Ἐκάθυσεν νομιζοῦ δύο χρόνεια εἰς τὰς φηλακάς κέ ἐξῆλθεν ὅταν ἡ Ἑλλάς εἶχεν πληρόσει τήν ἀποζημίωσιν εἰς τήν Βουλγαρίαν λόγῳ τοῦ ταμπεραμέντου τοῦ Θόδωρου πού εἰσέβαλε στή Σόφια. Τό 1952, ὁ Θόδωρος κατέβηκε εἰς τὰς ἐκλογὰς ὅπως τό εἶχεν προφητέφσει.

-Ἔτσι χωρίσατε θεία; Λόγῳ τοῦ ἀφταρχικοῦ του χαρακτήρος;

-Ὅχι, ἀλλά ἐπιδῆ μετὰ τήν σῆλληψίν του, γιά νά τόν ἀχρηστέφσουν τελείως, ἐδημοσίεφσαν ὅτι ἐκτός ἀπό ἐμένα εἶχεν καί ἄλλας τρεῖς ἐρομένες. Ἀφτό ἦτο βαρὺ πλῆγμα γιά μένα. Ἐκτοτε, δέν ὑπνοβάτησα γιά ἄλλον ἄνδρα. Μετὰ τόν Πάγκαλον ἐκλείσα ὡς γυνέκα.

-Θεία, σεῖς πού ζήσατε τόσῃν ἐντονον πολιτικὴν ζοήν, τί ἔχετε νά συνβουλέφσετε τοὺς νέους πολιτικούς τῆς Χώρας.

-Ὡς πολὰ ὑποφέρουσα ἀπό τόν Θόδωρον Πάγκαλον, νά συμμαζέφσουν τόν ἐγγονόν. Τί ἄλο μπορεῖ νά συνβουλέφσῃ μία κουρασμένη ἀνήμπορος γυνέκα μέ τό ἓνα πόδι εἰς τόν τάφον...

Ἀφτά, μοῦ ὑπαγόρεφσεν ἡ κουρασμένη θεία μου καί μετὰ, ἐκλείσεν τὰ μάτια τῆς Δυστυχῆς, ὄχι γιά πάντα.

ΔΑΙΔΑΛΟΣ - Γ. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΛΕΤΕΣ

J.-P. VERNANT-P. VIDAL-NAQUET

Μύθος καί τραγωδία
στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα
Μετάφραση: ΣΤ. ΓΕΩΡΓΟΥΔΗ

M.L. WEST

Κριτική τῶν κειμένων
καί τεχνική τῶν ἐκδόσεων
Μετάφραση: Γ. ΠΑΡΑΣΟΓΛΟΥ

ΘΕΟΦ. ΒΕΤΚΟΥ

Οἱ Προσωκρατικοί

ΕΡ. ΚΑΨΩΜΕΝΟΥ

Τό κρητικὸ ἱστορικὸ τραγοῦδι

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΖΟΝΣΟΝ

Μετάφραση: ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ
Οἱ φημισμένοι κουρσάροι

P.A. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ

Μετάφραση: ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ
Τό νησί μέ τό θησαυρό

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ «ΤΙ ΞΕΡΩ;»
(«QUE SAIS-JE?»)

PIERRE ALBERT

Ὁ Τύπος

M.-F. GUYARD

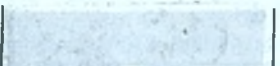
Ἡ συγκριτικὴ γραμματολογία

PIERRE GUIRAUD

Ἡ σημειολογία

GASTON BOUTHOU

Ἱστορία τῆς κοινωνιολογίας

ΑΡΣΑΚΗ 6, 105 64 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 3233271

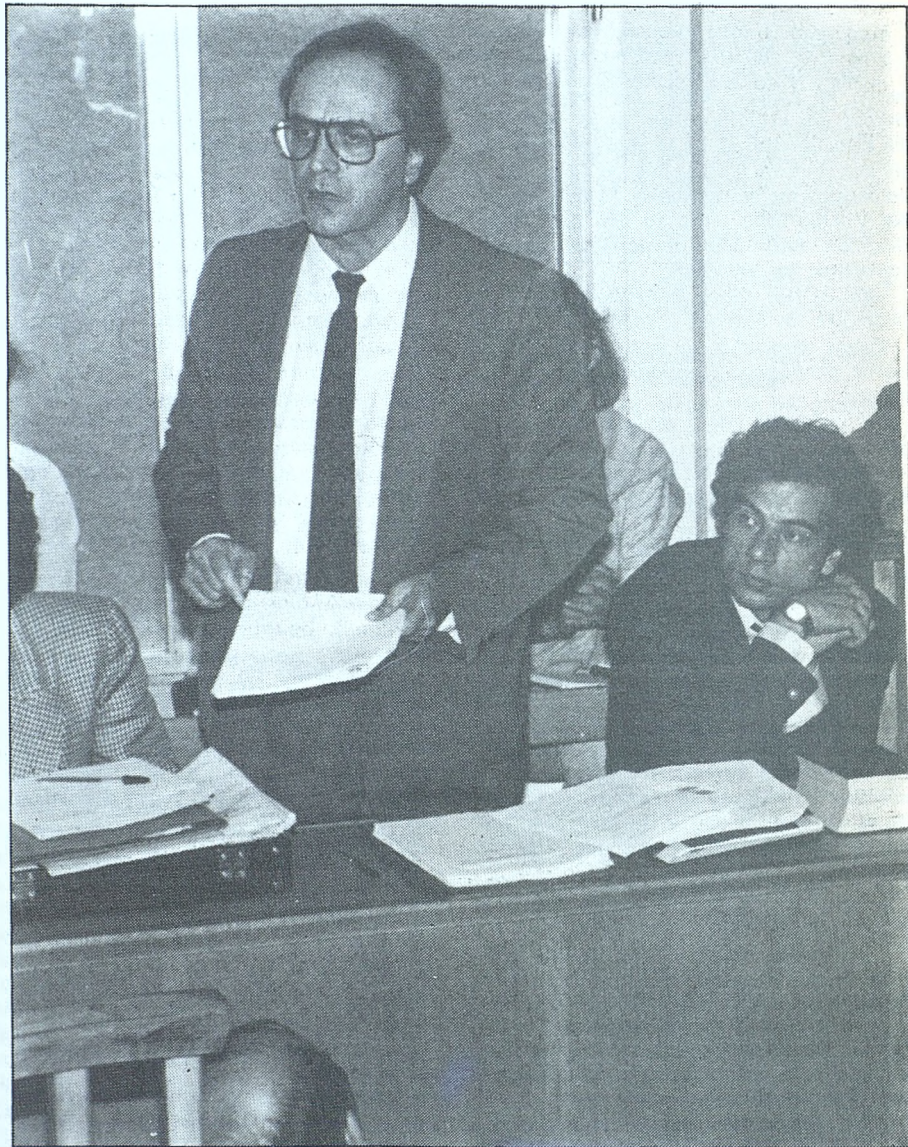
Η ΚΑΘΑΡΣΗ ΚΑΙ Ο ΕΝΕΡΓΟΣ

Η καθάαρση δεν είναι προεκλογικό σύνθημα για ψηφοθηρική χρήση και κατανάλωση. Αναδεικνύεται σε κρίσιμο πολιτικό και κοινωνικό αίτημα για ανυποχώρητη αγωνιστική προβολή και καταξίωση. Δεν αποτελεί κομματική θέση με δημαγωγικές αρχηγικές διαβεβαιώσεις ως προς την ειλικρίνεια και την αξιοπιστία της, προς την οποία καλόπιστα πρέπει να προσχωρήσει ο αποδέκτης ψηφοφόρος. Είναι ενεργό πολιτικό κριτήριο διαμόρφωσης της στάσης του πολίτη και στήριξης της δράσης του στο κοινωνικό και πολιτικό πεδίο

του Νίκου Κωνσταντόπουλου

Είναι σταθερό δεδομένο της ελληνικής ιστορίας ότι οι κρίσιμες πολιτικές μεταβολές της συντελούνται με τρόπο που όχι μόνο δεν δικαιώνει τις κατακτήσεις και τις δυνατότητες της κοινωνικής πραγματικότητας, αλλά αντίθετα τις υπονομεύει και τις ακυρώνει. Έτσι η μετάβαση, στο πολιτικό επίπεδο, από τη μια στην άλλη περίοδο, διεκπεραιώνεται με συμψηφιστική λογική, χωρίς να παίρνονται και να υλοποιούνται οι αποφάσεις εκείνες, που θα την οριοθετούσαν ως ιστορική και πολιτική τομή, ορατή και δραστική για τις συνειδητοποιήσεις του κοινωνικού σώματος. Οι συνέπειες αυτής της πολιτικής λογικής υπήρξαν πάντα σοβαρές, γιατί οδήγησαν στην αναβίωση των δεδομένων του παρελθόντος και των εθισμών του, με τις αναγκαίες για τη βιωσιμότητά τους παραλλαγές. Η πραγματικότητα και οι κατακτήσεις της Εθνικής Αντίστασης επικαλύφθηκαν από το δοσιλογισμό, που διασώθηκε και επιβίωσε. Και η αντιδικτατορική πάλη με τις ιδεολογικές και πολιτικές συνειδητοποιήσεις της, υπέκυψε στους χειρισμούς του στιγμιαίου και τις εξισορροπήσεις της συμβατικής εθνικής ενότητας.

Είναι επίσης σταθερό δεδομένο της ελληνικής ιστορίας ότι η πολιτική αντιμετώπιστηκε περισσότερο ως διαδικασία ε-

Ο δικηγόρος Νίκος Κωνσταντόπουλος συνεργάτης του ΑΝΤΙ και μόνιμος υπερασπιστής του περιοδικού στις δικαστικές διώξεις του, είναι υποψήφιος του «Συνασπισμού» στην Α' Περιφέρεια Αθηνών.

ξασφάλισης προσωπικών ή συλλογικών συμφερόντων με στήριγμα τη νομή της εξουσίας και λιγότερο ως λειτουργία έκφρασης της πολιτικής θέλησης του κοινωνικού σώματος. Η επιμονή της κοινωνικής και πολιτικής αριστεράς στην αντίθετη άποψη, χλευάστηκε και συστηματικά αποδυναμώθηκε από τη λογική των επαγγελματιών της εξουσίας, με τα αποπροσανατολιστικά εκείνα συνθήματα της χαμένης ψήφου ή του ιστορικού ρόλου που έλαχε στους δήθεν «χαρισματι-

κούς ηγέτες». Έτσι τα δεδομένα της πολιτικής πραγματικότητας διαμορφώνονται έξω από τις πολιτικές λειτουργίες της ελληνικής κοινωνίας, πίσω από τις θεσμοποιημένες διαδικασίες της ελληνικής πολιτείας, με κριτήρια ξένα προς τις συγκεκριμένες κοινωνικές ανάγκες και δυνατότητες του τόπου, πολιτικές αποφάσεις ευκαιριακές και υποταγμένες στη λογική των παραταξιακών και προσωπικών εξασφαλίσεων. Το δεδομένο αποτέλεσμα της σταθερής αυτής πρακτικής

ΠΟΛΙΤΗΣ

και νοοτροπίας είναι να ασκείται η πολιτική με όλους τους νόμους της αγοράιας ευκολίας και να ελεεινολογούνται όλες εκείνες οι κοινωνικές αξίες, με το συγκεκριμένο περιεχόμενο ζωής, που αποκάλυπτουν την αποκρουστική ασυνέπεια και την ανατριχιαστική αλλαζονεία των νεόπλουτων της εξουσίας και των μηχανισμών τους.

Οι θιασώτες του πολιτικού κυνισμού και της τυχολογικής πρακτικής του, προωθούνται και καθιερώνονται ως πρότυπα πολιτικής ικανότητας και κοινωνικής επιβολής. Οι μεθοδεύσεις προσωπικής κινητικότητας και πολιτικής επικράτησης, επιβραβεύονται ως απόδειξη ικανότητας και αρετής. Οι διαπροσωπικές και κοσμικές συσπειρώσεις προβάλλονται ως κατακτήσεις και αναγνώριση νέων πολιτικών ή κοινωνικών εκφράσεων. Πλαστογραφείται έτσι και νοθεύεται η κοινωνική διαδικασία ανάδειξης γνήσιων και αντιπροσωπευτικών ηγεσιών, αλλά και κατάκτησης του πραγματικού περιεχομένου των προϋποθέσεων άλλης προοπτικής της συλλογικής ζωής μας.

Οι διαμορφώσεις της μεταπολιτευτικής δεκαπενταετίας συνέχισαν και ολοκλήρωσαν τις ίδιες καταστάσεις. Με όλα τα τερτίπια της εκλογικής διαφημιστικής τακτικής το εκλογικό σώμα, και το 1974 και το 1981, οδηγήθηκε σε απλοποιημένες επιλογές με συναισθηματική και ψυχολογική φόρτιση, προσχωρώντας σε αρχηγικές εξαγγελίες που θα απέτρεπαν «την επάνοδο των τανκς» ή θα έβαζαν «τη Δεξιά στο χρονοντούλαπο της ιστορίας». Η πολιτική επικύρωση αυτών των συνθηματολογιών από την πλειοψηφία του εκλογικού σώματος, αξιοποιήθηκε ως άλλοθι για την βλαπτική διαχείριση του δημοσίου συμφέροντος και τη άσκηση της κυβερνητικής εξουσίας στα πλαίσια των κρατικών επιλογών χειρισμού των παλαιών ή των νέων συστημάτων συμφερόντων. Περιορίστηκε ο χώρος της κοινωνικής δράσης και όλες οι διαδικασίες εκφράσης της ως πολιτικής θέλησης και διαμαρτυρίας, κηδεμονεύτηκαν και υποτάχτηκαν στη λογική των απολογητών της νομιμότητας, που ζητούν πια σε επαγγελματική βάση τη διαχείρισή της. Επιβλήθηκε η πρακτική των εξουσιαστικών επιλογών της κυβερνητικής σκοπιμότητας που κάθε φορά υπαγορεύτηκαν από τα παρακυβερνητικά κέντρα των αρμοδίων ή τα αρχηγικά περιβάλλοντα των αναρμοδίων και τυχαίων. Διατηρήθηκαν οι ίδιες προτεραιότητες και αναλλοίωτα τα κριτήρια του τρόπου άσκησης

της κυβερνητικής δύναμης και διαχείρισης του δημοσίου συμφέροντος. Και προκλήθηκαν τα ίδια φαινόμενα παραφθοράς και διαφθοράς, αλλοίωσης και εκφυλισμού, σε όλα τα επίπεδα, πολιτικό και κοινωνικό, προσώπων και θεσμών, με επικαιρική έκφραση, εναλλασσόμενης έντασης, αλλά οργανική βάση σταθερής πολιτικής νοσηρότητας.

Ο αντικειμενικός παρατηρητής που καταγράφει τα δρώμενα της μεταπολιτευτικής περιόδου και ανιχνεύει τις επιπτώσεις τους ή την αντιμετώπισή τους, αυθόρμητα αναρωτιέται για το τι άλλο θα έπρεπε να συντελεστεί σε τούτο τον τόπο, ώστε να πάψει πια αυτό το σύμπτωμα της πολιτικής αγυρτίας, που περιφρονεί το καθημερινό βίωμα όλων και οικοδομεί τη νόθα πραγματικότητα με τη σύστοιχη ψευδή συνειδητή της. Και ο απλός πολίτης που ταλαιπωρείται εξακολουθητικά από τα συμπτώματα πολιτικής σχιζοφρένειας της συμπεριφοράς των κυβερνήσεων και των στελεχών τους, επίμονα προβληματίζεται για το αν θα υπάρξει κάποτε σε τούτο τον τόπο η διαδικασία της κάθαρσης, ως λειτουργία κοινωνικού ελέγχου και πολιτικής ευθύνης, που καταξιώνει αρχές και κριτήρια διαμόρφωσης της συλλογικής μας ύπαρξης σε όλα τα επίπεδα δράσης και έκφρασής της.

Με αυτό το περιεχόμενο και χαρακτήρα η κάθαρση δεν είναι προεκλογικό σύνθημα για ψηφοθηρική χρήση και κατανάλωση. Αναδεικνύεται σε κρίσιμο πολιτικό και κοινωνικό αίτημα για ανυποχώρητη αγωνιστική προβολή και καταξίωση. Δεν αποτελεί κομματική θέση με διαμαγωγικές αρχηγικές διαβεβαιώσεις ως προς την ειλικρίνεια και την αξιοπιστία της, προς την οποία καλόπιστα πρέπει να προσχωρήσει ο αποδέκτης ψηφοφόρος. Είναι ενεργό πολιτικό κριτήριο διαμόρφωσης της στάσης του πολίτη σήμερα και στήριξης της δράσης του στο κοινωνικό και πολιτικό πεδίο. Δεν αποβλέπει στην εξασφάλιση ψηφοφόρων, που θα μετασχηματίσουν την πολιτική του αποστροφή και την κοινωνική τους ευαισθησία, σε ευκαιριακές επιλογές ανοχής και ψευδαισθήσεων. Εκφράζει τη δυναμική της πολιτικής διαμαρτυρίας και αποσκοπεί στην επιβολή του κοινωνικού ελέγχου στον τρόπο διαχείρισης της πολιτικής εξουσίας. Δεν εξαντλείται στην αποκάλυψη και τον καταλογισμό προσωπικών ευθυνών για ασυνέπεια και διαφθορά. Συγκεντρώνεται στην επισήμανση και αχρήστευση όλων εκείνων των διαδικασιών λειτουργίας της κυβερνητικής και θεσμικής δομής, που μεταποιούν τις διαβλητές σκοπιμότητές τους σε πολιτικά γεγονότα, για να διαμορφώσουν με αυτά τις επιθυμητές εξελίξεις.

Δεν περιπλανάται στα επιφαινόμενα μιας εναλλασσόμενης επικαιρότητας. Α-

ναζητάει τα σταθερά εκείνα σημεία στη ριζική όλων των συστημάτων οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής δύναμης, που βρίσκονται σε διαρκή σχέση προς κάθε κυβερνητική εξουσία και την προσαρτούν στις μεθοδεύσεις τους με ορατές αντιπαροχές προβολής, στήριξης και εξασφάλισης.

Η στάση των κομμάτων που χειρίστηκαν την κυβερνητική εξουσία και η συμπεριφορά των προσώπων, που με την πρακτική τους προκάλεσαν τα παραμορφωτικά δεδομένα της σημερινής κρίσης, θητεύουν στην ίδια λογική της διαμαγωγικής υποκρισίας και παραπλάνησης. Αξιώνουν και διακηρύσσουν την κάθαρση του πολιτικού βίου από τις νοσηρές συμφύσεις και αλλοιώσεις του, ακριβώς γιατί γνωρίζουν ότι η ευαισθησία του πολίτη είναι δεδομένη και ενεργοποιείται προς την κατεύθυνση της διαμόρφωσης πολιτικών επιλογών. Αλλά δεν έχουν την πολιτική και ιδεολογική διάθεση να παραδεχθούν ότι αυτό που πρέπει να καθαρευθεί το παρήγαγαν και το αξιοποίησαν οι ίδιοι. Έτσι η πολιτική υποκρισία των κομμάτων κυβερνητικής εξουσίας, του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ, στο θέμα της κάθαρσης είναι ένα πρόσθετο δεδομένο της πολιτικής σχιζοφρένειας που αποκαλύπτουν με τη στάση τους και αποβλέπει στο να καταντήσει ανάπηρη μια ακόμα ζωντανή πολιτική θέση, με κοινωνικό και ιστορικό αντίκρουσμα.

Είναι, λοιπόν, αναγκαίο να προσδιοριστεί ότι το αίτημα της κάθαρσης θα υπερτηθεί στο κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο, με τη μεγαλύτερη δυνατή ενεργοποίηση του ελληνικού λαού, που δεν αναγνωρίζει στην έκφραση της πολιτευτικής εξουσίας τα προσδιοριστικά στοιχεία της κοινωνικής του ταυτότητας και προοπτικής. Και αυτό είναι ένα ακόμα ανοιχτό πεδίο κοινωνικής και πολιτικής δράσης της Αριστεράς, που τούτη την ώρα πρέπει να καταστήσει ενεργές τις κοινωνικές αξίες της ιδεολογικής και κοινωνικής της υπόστασης αλλά και γόνιμα στοιχεία καθημερινής ζωής τα δεδομένα της αγωνιστικής της παράδοσης και ακεραιότητας.

Δεν επικαλούμαστε απλά την κάθαρση. Αναλύουμε τη μορφή και το περιεχόμενό της. Συγκεκριμενοποιούμε τις πραγματικές της λειτουργίες. Και προσδιορίζουμε ότι η ενεργή καταξίωσή της δεν είναι υπόθεση πολιτικών διακηρύξεων, αλλά κοινωνικών κινητοποιήσεων, που θα μορφοποιήσουν την πολιτική δύναμη του λαού μας, θα καθορίσουν τα σημεία σύγκρουσης κοινωνίας εξουσίας και θα κατακτήσουν μορφές κοινωνικού ελέγχου και ελευθερίας, σε βάρος του καταναγκασμού και της αλλοτρίωσης που αποζητάει η κυβερνητική εξουσία για να συντηρεί τη διάρκειά της.

ΟΙ ΦΛΟΥΔΕΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

του Γ.Μ. Καλιόρη

«...τούς θαμπώνει ξαφνικά μία μεγάλη ιδέα και ταυτόχρονα τούς συντρίβει με τόν όγκο της, πολλές φορές για όλη τους τη ζωή. Ποτέ δε βρίσκουν τη δύναμη να τὰ βγάλουν πέρα μαζί της, πιστεύουν όμως με πάθος και τότε πιά όλη τους ή ζωή δέν είναι παρά ένας διαρκής σφασμασμός κάτω από τό βάρος αυτής της ιδέας που τούς συνθλίβει».

Ντοσκογιέφσκι (Δαιμονισμένοι)

«**Τ**ό ξέρω πώς ό βίος και ή πολιτεία του ΠΑΣΟΚ, ή οργάνωση, τό ήθος και ή συγκεκριμένη του πολιτική δέν έχουν καμμιάν απολύτως σχέση με τό σοσιαλισμό, αλλά θά τό ξαναψηφίσω για ν' ακούω έστω τη λ έ ξ η σοσιαλισμός να κυκλοφορεί επί πτερύγων ανέμου», έλεγε κάποια απογοητευμένη όπαδός, φανερώνοντας έτσι τό δράμα της, που είναι και δράμα όλόκληρων γενεών παγιδευμένων ανάμεσα σ' ένα μυθολογημένο παρελθόν και σ' ένα μέλλον ιδεολογημένο, ανάμεσα σέ μία υπέρογκη ιδέα και στις κάτισταχνες έκβολές της, αϊχμάλωτων ενός μύθου διάτρητου πλέον και ξεθυμασμένου, αλλά που, σέ πρόσφορες συνθήκες, μπορεί ακόμα να τροφοδοτεί αταπατάες ζωτικές και έθελουφλίες — γενεών που ήρθαν να στεγαστούν στο ΠΑΣΟΚ, άναζητώντας έμπράγματο δικαίωση κάποιων πεπραγμένων και προσδοκιών, μέσα σέ μία προοπτική έξοπλισμένη με έξουσία και δύναμη πραγματοποίησης.

Αυτή ή ψυχική καθήλωση σέ φορτισμένες άρχέτυπες εικόνες και στά εκάστοτε έκτυπά τους, σχηματοποιεί μανάχιστα τον κόσμο μέσω προαποφασισμένων έπιλογών, όπου ή σκέψη ανταλλάσσεται με την έτοιμη συνθηματολογία και ό βαρύγδουπος ήχος άκατοικητων λέξεων υποκαθιστά την ένυλη έπιβεβαίωση και τό έλλειπον αντίκρισμα.

“Αν ή σημασία αυτών των λέξεων μετατοπίζεται, αντιστρέφεται ή και χάνεται έντελώς όταν ή πραγματικότητα της ζωής συμβαίνει να την τροποποιεί ή να την άκυρώνει, παρατείνεται όμως σά μετέκασμα στον σαγηνευτικό τους ήχο, που είναι προικισμένος με δύναμη παραπεμπτική όντας συνυφασμένος με τις μυθικές άπηχήσεις μιάς γενέθλιας χειρονομίας που τις σημάδεψε κάρια.

Τό ζωτικό ψεύδος

Μιά τέτοια παγιδευμένη διαδρομή, από τό περιεχόμενο των λέξεων στην άπεννοηματωμένη ήχητική τους υπόσταση, πολλοί από μäs είχαμε την εύκαιρία, τηρουμένων ποικίλων αναλογιών, να διαπιστώσουμε σέ κάποιο «συνειδητό όπαδό» του κυβερνώτος κόμματος —να παρακολουθήσουμε τη σταδιακή άποσύνθεση της κριτικής του σκέψης και τη σύστοιχη άποδιοργάνωση έδραίων λογικών συν-

δέσμων με την πραγματικότητα, στην προσπάθειά του να συμβιβάσει μέσα του την ιδεολογία με την πολιτική ένταξη, τό κόμμα των πρώην ιδεολόγων μ' αυτό των νυν κακοποιών στοιχείων, τον έγωισμό για την όρθότητα της δικής του έπιλογής άπέναντι στη δικαιωμένη πλέον αντίγνωση των φίλων, με την ήθική του συνειδηση κλπ.— μ' ένα λόγο τη διανοητική του έντιμότητα με την ψυχασφαλιστική έθελουφλία.

Στόν βαθμό που ή πραγματικότητα γίνεται αϊχμηρή, άπομυθεύοντας πρόσωπα και σχήματα, και τό έδαφος υποχωρεί κάτω από τά πόδια, τό ήχητικό άποτύπωμα των λέξεων άποτελεί την ύστατη καταφυγή και τη μόνη διέγερση: ό φετιχισμός τους έρχεται να κυριεύσει την άμήχανη ένδοχώρα και να συρράψει με τις φλουδες τους τά ράκη του μύθου, για να συντηρήσει την κινητήρια αταπάτη και να προστατεύσει την ψυχική επένδυση και την άνάγκη δικαιώσεως.

Στό κλίμα αυτής της άναγκαιότητας, ή συζήτηση παροχετεύεται έκ προοιμίου έκτός διακεκαυμένης ζώνης, στη σφαίρα των μακροδιάστατων διασελισμών και των μεγαλόπνων γενικοτήτων που προτείνονται σάν αλήθειες αταπόδεικτες: «ό καπιταλισμός όδηγεί τον κόσμο στην καταστροφή: όθεν σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα». “Όταν, όμως (και παραμερίζοντας, για τις άνάγκες της συζητήσεως, τό που και πώς ό άπανταχό της γής σοσιαλισμός άπετέλεσε τό άλλο του καπιταλισμού και όχι βαρβαρότερη έκδοχή του), έρωτήσετε ποιά ή σχέση αυτού του σοσιαλισμού με τον πασοκικό, τότε γίνεστε μάρτυς του πώς μία ψυχική έμπλοκή μπορεί να άδρανοποιήσει τη νοημοσύνη ενός καθόλου κρανιόκενου ανθρώπου.

Διότι πασχίζοντας να διαψεύσει με λόγια τις έμπρακτες διαψεύσεις της πραγματικότητας, ή πτώση στο παράλογο είναι μοιραία και παταγώδης, και ή σκέψη σκάει σάν καρπούζι, θρυμματισμένη σέ σκόρπιες μικροκινήσεις, που άναζητούν επί ματαίω τη χαμένη συνοχή τόσο στο έσωτερικό τους όσο και με την υπόλοιπη πραγματικότητα. Έπιστρατεύονται λοιπόν γενικές άρχές και κανιορτοβριθή δεδικασμένα, και συνάμα υπερτονίζονται λεπτομέρειες άβαρεις και δευτερεύοντα στοιχεία θετικού άπολογισμού, ενώ παραλείπονται στρουθοκαμηλικά ή δεινώς ύποτιμώνται τά πλέον βαρυσήμαντα, όταν συμβαίνει να είναι άρνητικά. Μέσα άπό άπόκρημνους συλλογισμούς κι έπιχειρήματα άνερεισματικά, με άφέλειες έρμηνευτικές, προσκρούστειες “διασκευές” και άξιολογήσεις άλλοπρόσβαλες, ανατρέπονται άλέγγρα κάποιες κοινωνιο-λογικές και άξιολογικές ιεραρχίες που έξασφαλίζουν ένα μίνιμουμ συνδέσεως με την εύρύτερη, έξωιδεολογική πραγματικότητα, προκειμένου να μήν έξηγηθούν τά έξηγητέα για να μπο-

ρέσουν να δικαιολογηθούν τά άδικοιόλογητα. Και να άποδειχτεί —κυρίως εις έαυτόν— ότι τό δάσος έξακολουθεί να θάλλει παρ' όλο που τά δέντρα έχουν ξεραθεί, και πώς όράματα και ιδεώδη μπορούν να ευόδωθούν, ακόμα κι όταν οι άνθρωποι που άναλαμβάνουν να τά πραγματοποιούν δέν διαθέτουν καθόλου τις άπαιτούμενες άρετές (ώσάν τά ιδεώδη να είχαν τη μαγική δύναμη να αταπραγματούνται)— και πώς έν πάση περιπτώσει δέν έμωράνθη όλο τό άλας, και τά όποια (κατά τό παλααιοκομμουνιστικόν έκείνο) “λάθη, άδυναμίες και παραλείψεις” καθώς και οι διάφορες “στραβοτιμονιές”, “θά ξεπερασθούν” από τις “ύγιεις δυνάμεις” του κινήματος, από τό “άλλο ΠΑΣΟΚ”, που υπό τον ίδιον άρχηγό θά είναι αυτή τη φορά συνεπές στο νέο ραντεβού με την Ιστορία.

Μέ ένα λόγο πρόκειται για άνθρωπο που γαντζώνεται με νύχια και με δόντια στο ζωτικό του ψεύδος, άνασυντάσσοντας τά πραγματικά δεδομένα μέσα από τά άπολειψάδια της ιδεολογίας, και προσπαθώντας να φράξει την κερκόπορτα όταν ή πύλη είναι διάπλατα άνοιχτή —άνθρωπο παρατημένο τελικά από την έλευθερία συνειδήσεως, που άδυνατεί να κοιτάξει καταμέτωπα την πραγματικότητα και με έλευθερία ευθύνης να έπωμισθεί την ευθύνη της έλευθερίας του.

Κι ωστόσο, για μία στιγμή, εκεί πρόσ τό τέλος του χειμώνα, υπήρξε κάποια ύστατη προσπάθεια να άνακτήσει τον έαυτό του, να παραβάλει την ήθική των άρχών με τη λογική των μέσων, και να αντισταθεί στον έγωισμό να έπαληθεύσει πάση θυσία την άρχική του έπιλογή: για μία στιγμή διείδε σάν σέ ύδατογραμμή τά φασίζοντα συστατικά της πολιτικής φιλοσοφίας και πρακτικής του κόμματός του —και τό πιο θετικό, σέ πρόσωπα που έκτιμούσε και ήθελε να τον έκτιμούν, ντρεπόταν να όμολογεί ξεκάθαρα την ένταξή του, και άντέτασσε ως μόνο άλλοθι την άντιδεξιά σκοπιμότητα, και όχι τις ισχνές θετικές έπιτεύξεις.

‘Ο ήχος του κώδωνος

Κι αυτή ή άναλαμπή υπήρξε και τό κύνειον άσμα της (αυτό)κριτικής του ίκανότητας. Τаланτεύτηκε για λίγο χωρίς να κλονισθεί, άμφέβαλε, δίστασε, μετεωρίστηκε όδυνηρά, για να πέσει έν τέλει “καθέτως” και με γδούπο, ύποκύπτοντας στον πάταγο των λέξεων, που ως κενές ήχουν περισσότερο: στον πρώτον “ήχο του κώδωνος”, πήρε τό πλαστικό του σημαίκι και τράβηξε για τό Περιστέρι —έτεροδημότης για μία βραδιά— να έγκαταλειφθεί στη λεξιμαγική μεγαληγορία του Μεγάλου Άρχιερέα, στά χάρτινα όνειροπολήματα “για μία Έλλάδα νέα και σοσιαλιστική που θά την φτιάξουμε μαζί”, στις άργυρόχρες και φωσφορίζουσες λέξεις με την αταναφορική ήχητικότητα, να ξαναγίνει πλήρης όπαδός, ά-

χθοφόρος της κομματικής γραμμής και χειροκροτητής, να έδραιωθεί στην έπιλογή του πολλαπλασιάζοντας τόν έαυτό του επί χιλιάδες όμοιους, να χωνευτεί κι αυτός στον συρφετό των ζητωκραυγαστών, γινόμενος μπουύγιο, «υλικό», μάζα ζυμώδης και άγελαία, υποβολιμαίος στον ίδιο του τόν έαυτό, πού θά πορεύεται μέ έτοιμες σκέψεις και προσχηματισμένες αλήθειες, και πού δέν θά άμβιβάλλει πιά, κι ούτε θά ντρέπεται γιά τήν πίστη του παρά μόνο γιά τήν πρόσκαιρη όλιγοπιστία.

Έκει, στην εύεργετική τήξη μέ τόν κοπαδικό όμαδισμό του όρουόμένου πλήθους, μέσα σέ άστραποβροντήματα κενοεπούς ρητορείας και άλαλαγμούς άυτοματικών άντιφωνήσεων, έπήλθε λύτρωση και τελεσιδικία — ύπερνίκηση του πειρασμού γιά άυτενέργεια κι ιδιογνωμοσύνη, καθώς και της ανάγκης γιά άλλοθι και προσχήματα. Συντελέστηκε ήχολογική ανάπλαση του έναρκτηρίου μύθου και νέα όμηρία στίς λέξεις.

Ό,τι και να είναι τό ΠΑΣΟΚ, αυτός θά τό ψηφίσει: είναι τό κόμμα του, «αίρεσις βίου» και έδραία έπιλογή — ή ποδοσφαιρική του όμάδα, πού δέν θά τήν έγκαταλείψει έπειδή έκανε κάποια παρατράγουδα, φτάνει αυτή να πάρει τό πρωτάθλημα, έστω και λαθροχειρικά.

Αύριανοτομπρισμός και κουτοσυωργισμός, έκφραυλισμός κι ύποκρισία έναλλασσόμενη μέ κυνισμό, άμοραλισμός και καταρράκωση θεσμών — αυτός θά τό ψηφίσει: άγροικοκουλτούρα και λιπαρός λαϊκισμός, μαζοφροσύνη και πιατοθραυστικός ντερμπεντερισμός, ρεμπετόφωνων έλληνικότης και κουλτουριαρομαζισμός — αυτός θά τό ψηφίσει: τηλεοπτικός νεοσκοταδισμός, πατριαστικός παρακρατικός και άλαζονικός άυταρχισμός, ύφέρπων όλοκληρωτισμός και βλαχομακιαβελισμός*, μαχαιροσυτροφισμός και μαγνητοφωνικός άλληλοχαφιεδισμός — αυτός θά τό ψηφίσει: σκυβαλοκρατία και άλλοπροσαλλισμός, ιδεοκαπηλεία και πομφολυγοβερμπαλισμός, έπίδοση σέ βουρκόλουτρα και λασπομαχικός πρωταθλητισμός, — αυτός θά τό ψηφίσει: οικονομισάριοι και σκάνδαλα έκκωφαντικά, άδρομισθίες άργομίσθων και λοβιτούρες μιζαδόρων, ζεστοθεσούληδες και καρεκλοκένταυροι, νεοπλουταλίζονεία και μικροναπολεοντισμός — ό,τι και νά 'ναι, αυτός θά τό ψηφίσει.

Θά ψηφίσει και πάλι τόν 'Αρχηγό, κεφάλαιο άληθινό γιά τόν τόπο, πού δεξιώνεται τίς προσδοκίες των φτωχών, τά δεινεία των όραματιστών και τά κεφάλαια των καταθετών. Τόν έψήφισε τριτοκοσμικό και άντιευρωπαϊό, θά τόν ψηφίσει τώρα όψιμο εύρωπαϊό και άρννητή του «τριτοκοσμικού νεφελώματος» τόν έψήφισε αδιάλλακτο άντινατοϊκό, θά τόν ψηφίσει και διαπραγματευτή συμβιβαστικό τόν έψήφισε ριζοσπάστη σοσιαλιστή κι αίθεροβάμονα μεταρρυθμιστή, θά τόν ψηφίσει και σοσιαλδημοκράτη ρεαλιστή τόν έψήφισε διάπυρο φιλειρηνιστή, θά τόν

ψηφίσει κι έμπορο όπλων ύπολογιστή τόν έψήφισε άριστερόφωνο ρήτορα, θά τόν ψηφίσει και δεξιόστροφο πολιτικό τόν έψήφισε καταβυθιστή του 'Χόρα», θά τόν ψηφίσει και διαλλακτικό του Νταβός τόν έψήφισε έλευθερόφωνα ιδεολόγο, θά τόν ψηφίσει και κυνικό έτσιθελιστή. Θά τόν ψηφίσει, θά τόν ψηφίσει, θά τόν ψηφίσει, κι οι όποιοσδήποτε αιτιάσεις άφορούν τό περιβάλλον, ό ίδιος είναι άλώβητος και άνυπαίτιος και ύπεράνω: τό περιβάλλον φεύγει, ό Πρόεδρος μένει. 'Αλλωστε ύπάρχει και τό μέγιστο άλλοθι — παλιό βολικό άντανακλαστικό και φαντασίωση άναπαυτική: τό μορμολύκειο της δεξιάς. Πρέπει να φράξουμε τό δρόμο στη δεξιά «πού τήν είδαμε τί έκανε έδώ και 150 χρόνια (sic) και πού παραμένει πάντοτε ίδια» τά ύπόλοιπα είναι άτυχήματα διαδρομής άναπόφευκτα, φύρα φυσιολογική από τήν άσκηση της έξουσίας και πείρα διορθωτική γιά τό μέλλον.

Και έτσι έγινε τελικά άντάξιος όπαδός του κόμματος και του 'Αρχηγού — έμαθε να κάνει γαργάρες μέ τίς λέξεις και να κρύβεται βολικά πίσω από τά συνθήματα και τό δάχτυλό του.

Τά λαθραία βήματα...

'Αν τώρα, ό ίδιος αυτός άνθρωπος έρωτηθεί τί φρονεί περί σταλινοφασισμού, θά έκπλαγεί έν πλήρει καλή πίστει, διότι θεωρεί άυτονόητο πώς τόν άντιστρατεύεται, ως «δημοκράτης και προοδευτικός» πού είναι — κι ούτε πού άκούει τά λαθραία του βήματα.

Μέσα από τίς κομματικές παρωπίδες και τήν ψυχική του καθήλωση, δέν δείχνει να ύποψιάζεται πώς αυτός ό ίδιος του προετοιμάζει άθέλητα τό έδαφος, προσφέροντας άκριβώς τήν ψυχική «πρώτη ύλη» πού έχει ανάγκη, τήν άπαράιτητη έσωτερική διαθεσιμότητα, τήν παρωπιδοφόρο πίστη και τήν ένταξη πού γίνεται έντοιχισμός. Και δέν έχει άκόμα συνειδητοποιήσει πώς τίς μεγαλύτερες καταστροφές τίς έχει προκαλέσει αυτή άκριβώς ή τυφλή κι άειπαγής πίστη στον 'Αρχηγό, στο Κόμμα, στην 'Ιδεολογία. Αυτή άκριβώς ή ύποταγή είναι πού, στη νεώτερη εποχή, δίνει τή δυνατότητα στον «χαρισματικό ήγέτη» (μετενσάρκωση του Μεσσία - 'Οδηγητή - 'Ενσαρκωτή) να άποβαίνει πατερναλιστικός Δυνάστης και «άρχέκακος κεφαλή» ύπό συνθήκες δημοκρατίας: να μετατρέπει τούς όπαδούς σέ ύποχείρια μ ά ζ α και να τούς καθλώνει έσαιί σ' αυτή τή συνθήκη — και γι' αυτό άκριβώς να τούς περιφρονεί βαθύτατα και να μήν τούς λογαριάζει καθόλου.

Κάποτε θά πρέπει, όσοι *χρησιμοποιούν* τή λέξη, τήν έννοια και τή συνθήκη της μάζας, κι όσοι όνειρεύονται «πλατειές μάζες» και «άφουγκράζονται τόν λόγο των μαζών» στηρίζοντας έλπίδες σέ κάποια σωτήρια «παρέμβασή» τους, να ξανασκεφτούν τήν πραγματικότητα αυτών των έννοιών και καταστάσεων, πού σύν τοίς άλλοις άναπαράγονται και άναδοραστικά. Και να δούν επιτέλους πώς οι μάζες ως μάζες δέν είναι παρά μ ά ζ α : άμορφη, ζυμώδης, άνώνυμη, ά-

πρόσωπη, εύπιστη. Εύένδοτη στίς σειρήνες της κενόλογης μεγαλορρημοσύνης, του θεάματος και της τυμπανοκρουσίας, είναι λιγότερο εύαίσθητη στο μήνυμα και πιο πολύ στο θόρυβο πού τό συνοδεύει, και συνθέτει δύναμη τυφλή και σκοτεινή, όργανο και θύμα χειροτέρων ύποδουλώσεων. Διότι δέν άποτελείται από άτομα έπώνυμα, άτομικώς όρισμένα, πού τό καθένα τους συνιστά πραγματικότητα προσώπου, αλήθεια μοναδική κι άνεπανάληπτη, έκφραση άυτοβουλίας κι άυτοσυνείδησης, αλλά από μονάδες μέ μαζοποιημένο άτομισμό, πού ή τήξη τους κάθε φορά στίς συρφετώδεις «μαζώξεις» τίς επαναφέρει προς στιγμήν σέ κάποια άρχέγονα στάδια της Ιστορίας του ανθρώπου ως είδους.

Όμως ένας άληθινά έλευθεροφόρος λόγος, θεωρητικός και πρακτικός, όφείλει να χειραφετεί από τή μαζοποίησή τους τά μαζάτομα, πού, ξεριζωμένα από τήν όργανική τους κοινότητα, έκκοινωνίζονται παθητικά από τά μέσα μαζικής έννημερώσεως, κι άναζητούν στην 'Ιδεολογία και στο Κόμμα ύποκατάστατα έστίας και κοινότητος και εύρύτερο νόημα ζωής. Λόγος άρητόρευτος και θρομβολυτικός, όφείλει να άπευθύνεται σέ λαό πολιτών σκεπτομένων και όχι σέ μάζα ένεργουμένων συνθηματοκραυγαστών.

'Αλλά, στο μεταξύ, είναι ίσως καιρός να συνειδητοποιήσουμε πώς ή λέξη όπαδός, κάτω από τίς παρούσες συνθήκες, είναι σαφώς μειωτική, και πώς ό εύκαιρός ψηφοφόρος, άνένταχτος και μη άπολυτόφρων, βγαίνει τελικά λιγότερο γελασμένος γιατί προσέρχεται μέ λιγότερες άυταπάτες — δέν πρόκειται να άπογοητευτεί, γιατί δέν έχει άφθει νά γοητευτεί από άμφίβολα Ινδάλματα ούτε και να μετατραπεί σέ άποικία συνθημάτων και λέξεων καμπανιστών. Και φυσικά δέν κινδυνεύει να γίνει έρμαιο και μπουύγιο κανενός.

7.6.89

Books and comics from USA

at very cheap prices

Fiction and non-fiction books

We have thousand titles of books: 'Novels, scientific books (computer, economy, psychology, biology, history, geography etc.).

Movie classics, rare art books and magazines for collectors.

Rare Comics (Marvel, DC etc.).

ΦΙΛΟΛΑΟΥ 151, ΤΗΛ. 7015292
ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

* 'Ο «δρος» άνήκει στον Δ. Ραυτόπουλο.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΛΑΟΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

Η μεγάλη και βασική αρχή πάνω στην οποία στηρίζεται ένα Δημοκρατικό Πολίτευμα είναι η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

Μια αρχή που όσο και αν εκφράζεται συνήθως μέσα από την αντιπροσωπεία και όχι πάντα άμεσα από τον ίδιο τον λαό, δεν πρέπει ποτέ να την ξεχνάμε.

Δεν πρέπει να την ξεχνάμε όχι μόνο εμείς οι Αριστεροί-ες αλλά και κάθε πολίτης που θέλει να κρατάει για τον εαυτό του-της καθώς και για το σύνολο των ανθρώπων —ανδρών και γυναικών— την ιδιότητα του της σκεπτόμενου-νης και όχι του χειροκροτητή, του ενεργού ατόμου και όχι του παθητικού οπαδού που θέλει να του-της αναγνωρίζονται αυτές οι ιδιότητες και τα δικαιώματα.

Το δικαίωμα να κρίνει και να παρεμβαίνει, να αποφασίζει και να είναι συνυπεύθυνος. Το δικαίωμα να δρα καθημερινά με πολλούς και διάφορους τρόπους άμεσα και όχι μόνο έμμεσα δι' αντιπροσώπων και μέσα από δομές ιεραρχικές και συγκεντρωτικές.

Μόνο έτσι μπορεί να παρέμβει αποφασιστικά στα πράγματα, να διαμορφώσει νέους συσχετισμούς, να περιορίσει το μονοπώλιο και την αυθαιρεσία της εξουσίας.

Το κράτος, με τα όργανα, τους μηχανισμούς, ιδεολογικούς και κατασταλτικούς, που διαθέτει, μετατρέπεται σε παντοδύναμο. Μέσα από αυτή τη δύναμη επηρεάζει και διαμορφώνει και τη λειτουργία των θεσμών. Κάθε άλλος πόλος δύναμης, αντιπαράθεσης και κριτικής που ξεκινάει από την ίδια την κοινωνία, γίνεται προσπάθεια να εξαφανιστεί ή στην καλύτερη περίπτωση να περιθωριοποιηθεί. Ευτυχώς όμως όχι πάντα με απόλυτη και ισοπεδωτική επιτυχία.

Τα κινήματα κοινωνικής κριτικής, για την ειρήνη, την προστασία του περιβάλλοντος, τη νεολαία, την απελευθέρωση των γυναικών κ.ά. και μέσα απ' όλα αυτά το κίνημα για την ουσιαστικοποίηση της ίδιας της Δημοκρατίας, είναι ό,τι πιο ζωντανό, ριζοσπαστικό και μη συμβιβασμένο έχουν να δείξουν οι σύγχρονες δημοκρατίες, δυτικές και ανατολικές.

Οι θεσμοί, όπως υποστηρίζει ο Ν. Πουλαντζάς, είναι κέντρα εξουσίας και η συγκεντρωμένη εξουσία μέσα σε ένα θεσμό είναι μια ταξική εξουσία.

Η ιεραρχική οργάνωση —η σειρά τους δηλ.— αυτών των κέντρων εξουσίας εξαρτιέται από το συσχετισμό των δυνάμεων μέσα στην πάλη των τάξεων και μέσα στις διάφορες άλλες κοινωνικές αντιθέσεις, φύλο, φυλή, ηλικία, κλπ. Βρίσκεται λοιπόν ο κάθε θεσμός από την μια πλευρά σε κριτική σχετικά με το πώς έχει ενσωματωθεί σε μια λογική κυριαρχίας για το πώς και πόσο εξυπηρετεί μια ιδεολογία με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και από την άλλη σε απόλυτη εξάρτηση από την αποτελεσματικότητα των αντιδράσεων στις ταξικές και άλλες κοινωνικές διακρίσεις από το κατά πόσο δηλαδή, αυτές είναι ικανές να μετατρέψουν τις λειτουργίες, το περιεχόμενό τους και την ιδεολογία τους.

Πόσο η κοινωνία, την οποία οι θεσμοί εκφράζουν και από την οποία επικυρώνονται, αλλάζει ή όχι και προς ποια κατεύθυνση βέβαια αλλάζει. Οι θεσμοί δεν αλλάζουν την κοινωνία, αλλά η κοινωνία —οι τάξεις, τα φύλα, κλπ. τα κινήματα— αλλάζει τους θεσμούς.

Στην παρέμβαση αυτής της κοινωνίας, το

λαό, δηλαδή, σε μας τους ίδιους-ες, προσβλέπουμε και ελπίζουμε ότι θα δώσει τη λύση στα αδιέξοδα που δημιουργούνται κάθε φορά που μας βάζουν στο περιθώριο.

Μια Δημοκρατία σήμερα πια δεν μπορεί να ελεγχθεί, να αναπτυχθεί, να ολοκληρωθεί αν οι λειτουργίες της περιοριστούν και εξαντληθούν μόνο στον αντιπροσωπευτικό της χαρακτήρα. Και δεν μιλάμε βέβαια για επιστροφή στην άμεση δημοκρατία της αρχαίας Αθήνας.

Η διεύρυνση της Δημοκρατίας μπορεί και πρέπει να κατοχυρωθεί προς την κατεύθυνση μιας άλλης κοινωνικής συνειδησης: όλο και περισσότερα άτομα, όλο και πιο συνειδητά και υπεύθυνα να συμμετέχουν στη διαμόρφωση των αποφάσεων και να επηρεάζουν τους θεσμούς.

Το να στέκονται αρνητικοί ή έστω επιφυλακτικοί πολιτικοί ηγέτες ή κόμματα και κυρίως της Αριστεράς απέναντι σε αυτά τα φαινόμενα δείχνει φόβο και άρνηση, προσπάθεια χειραγώγησης ή ελέγχου τους.

Αυτή όμως δεν είναι μια αριστερή πολιτική.

Μια αριστερή πρόταση δεν κινείται σε επίπεδο συμφωνιών κορυφής αλλά στηρίζεται στην πολύπλευρη και πολύμορφη παρέμβαση του ίδιου του λαού. Μια αριστερή πρόταση είναι αυτή που εκφράστηκε στις πλατείες του Παρισιού το Μάη του 1960, στην Πράγα την ίδια χρονιά, στο Πολυτεχνείο της Αθήνας το 1973, στο Γκτανσκι της Πολωνίας το 1980, στις Πλατείες της Μόσχας πριν λίγο καιρό και στη ματωμένη Πλατεία του Πεκίνου σήμερα.

Όσοι και όσες πιστεύουμε σε αυτές τις αξίες δεν είμαστε «χούλιγκανς», «ταραχοποιά στοιχεία» ή «περιθωριακοί-κές», που βάζουμε «βούτυρο στο ψωμί των ασκούντων τη διακυβέρνηση της χώρας» όπως υποστηρίζει ο Νίκος Κιάος στο άρθρο του. Το αντίθετο μάλιστα. Θέλουμε να τους αφαιρέσουμε το μέλι της εξουσίας —την αποκλειστικότητα και την παντοδυναμία.

Αυτό δεν σημαίνει, για να είμαστε σαφείς και ξεκάθαροι, αγώνες μόνο έξω από τους θεσμούς ή πλήρη κατάργηση όλων.

Η Δημοκρατία είναι το πιο σύνθετο και ευαίσθητο σύστημα διακυβέρνησης. Γι' αυτό δεν χωράνε απλοποιήσεις αυτού του είδους στην πολιτική μας σκέψη. Πολύ περισσότερο στη σκέψη της Αριστεράς που θέλει έναν Σοσιαλισμό με Δημοκρατία και Ελευθερία.

Αλίμονο αν με αφορισμούς διαγράψουμε τους θεσμούς, αλλά τρις-αλίμονο αν διαγράψουμε την αυτόνομη έκφραση του λαού μέσα από τα κινήματά του ή αν τα χαρακτηρίσουμε «περιθώριο».

Πολύ απλά, όπως θα έλεγε και ο ίδιος, όσοι και όσες ανήκουμε στο ΚΚΕ εσωτ. Αναν. Αριστερά και όχι ευτυχώς μόνο εμείς, δεν ανεχόμαστε πια άλλους συμβιβασμούς σε ένα παζάρι της εξουσίας και μάλιστα από ένα κομμάτι της Αριστεράς. Δεν ανεχόμαστε εκπτώσεις σε ό,τι πιστώσαμε και πιστεύουμε ακόμη, ούτε εγκαταλείπουμε το όραμα για χάρη του εφικτού. Το φτωχό και μίζερο παρόν δεν μας αρκεί γιατί ονειρευόμαστε και αγωνιζόμαστε για το πλούσιο και όμορφο αύριο.

Η Επανάσταση δεν είναι πια μια διαδικασία μόνο ένοπλου αγώνα με απρόσμενα και όχι πάντα θετικά αποτελέσματα. Είναι μια καθημερινή προσπάθεια όλο και περισσότερων ανθρώπων για ριζική αλλαγή των μικρών και μεγάλων καταστάσεων που σφραγίζουν αρνητι-

κά τη ζωή μας. Είναι μια έμπρακτη αντίδραση σε ό,τι μας υποβιβάζει. Κι αυτή η λογική σαν στάση ζωής πολύ λίγο ή καθόλου θα έλεγα, δεν επιτρέπεται να κυριαρχήσει στους ελεγχόμενους από την εξουσία θεσμούς.

Οι φεμινίστριες έχουμε μια μεγάλη εμπειρία γύρω από αυτό το θέμα. Πόσο και πώς συνειδητά η κυβερνητική και η κομματική εξουσία προσπάθησε να εξουδετερώσει το Αυτόνομο Κίνημά μας, να το κάνει να ενσωματωθεί και να σιωπήσει μέσα από τους θεσμούς.

Ο τόπος, πράγματι, όπως λέει ο Νίκος Κιάος, έχει ανάγκη από διεξόδους. Και αυτές υπάρχουν. Όχι όμως μέσα από τις διαφαινόμενες συνεργασίες και συναινετικές διαδικασίες.

Ποιος από αυτούς που είναι μέσα στα δυο αυτά κόμματα θα επιτρέψει να λειτουργήσουν δημοκρατικά οι θεσμοί; Ποιος και γιατί θα κάνει πράξη το αίτημα για κάθαρση και δημοκρατική πορεία του τόπου όπως πιστεύει ο «Συνασπισμός» και ο Ν.Κ.; Ποιος Πατριάρχης-ηγέτης θα αυτοκτονήσει πολιτικά για χάρη μιας Αριστεράς που πολύ λίγο και η ίδια πιστεύει θα συγκρουστεί μαζί του. Όταν η ίδια περιορίζεται και αναζητεί τα διέξοδα σε πολιτικές συμφωνίες κορυφής και όταν μάλιστα μέσα στις δικές της γραμμές και χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των μελών της και φιγουράρουν πρόσωπα και κόμματα που όλα αυτά τα χρόνια συνεργάστηκαν μαζί τους —ΠΑΣΟΚ, ΝΔ— με αλαστή συμπνοια —Γιώτας, Κακλαμανάκη, ΚΟΔΗΣΟ.

Όταν αιωρείται αναπάντητο το ερώτημα κάθε σκεπτόμενου αριστερού-ής πώς σε χρόνο σχεδόν μηδέν κατόρθωσαν και ξεπέρασαν ιδεολογικές και πολιτικές διαφωνίες χρόνων και χρόνων, πώς θα συνυπάρξουν μετά τις εκλογές οι ανανεωτές και αρνητές του κομμουνιστικού χαρακτήρα της ΕΑΡ με τους ακόμη δογματικούς και προσκολλημένους σε πολιτικές και πρακτικές αναχρονιστικές και συντηρητικές, ηγέτες και μέλη του ΚΚΕ και οι δυο αυτοί με το κεντρο-Δεξιό ΚΟΔΗΣΟ. Δεν πρόκειται λοιπόν για σύγκλιση αλλά ή για εγκατάλειψη αρχών ή για μια εκλογική συνεργασία για κάποιες λίγο περισσότερες έδρες στη βουλή.

Το ΚΚΕ εσωτ. Α.-Α. λειτουργεί σαν η ζωντανή συνείδηση της Αριστεράς σε αυτό τον τόπο. Αρνείται να δώσει άφεση αμαρτιών. Είναι αυτό που τολμάει να συγκρουστεί με μια διεφθαρμένη στο σύνολό της εξουσία και να δείξει ότι η λύση υπάρχει μόνο στην προσφυγή και την εμπιστοσύνη στο λαό. Όχι μόνο κάθε τέσσερα χρόνια, αλλά καθημερινά, συνειδητά υπεύθυνα και ζωντανά μέσα από τα κινήματα και τις οργανώσεις του.

Ο ρόλος που τα κόμματα της Αριστεράς καλούνται να παίξουν δεν είναι μόνο σε επίπεδο κυβερνητικό και όχι για να κρατήσουν, όπως ίσως θεωρηθεί, δογματικά την καθαρότητα των αρχών τους, αλλά γιατί διεκδικούν παράλληλα το δικαίωμα να παρεμβαίνουν δυναμικά μέσα από το κοινωνικό σύνολο για να δημιουργήσουν πράγματι μια «νέα, ριζοσπαστική, ανθρωπινή Αριστερά» αλλά με το λαό πρωταγωνιστή και όχι ευνουχισμένο.

Ζώγια Χρονάκη

Μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ εσωτ. Αν.-Αρ.

* Το κείμενο αυτό είναι κάποιες σκέψεις που γεννήθηκαν από το άρθρο του Νίκου Κιάου που δημοσιεύτηκε στην «Ελευθεροτυπία» στις 8-6-1988 με τίτλο «Οι θεσμοί δίνουν λύση στα αδιέξοδα».

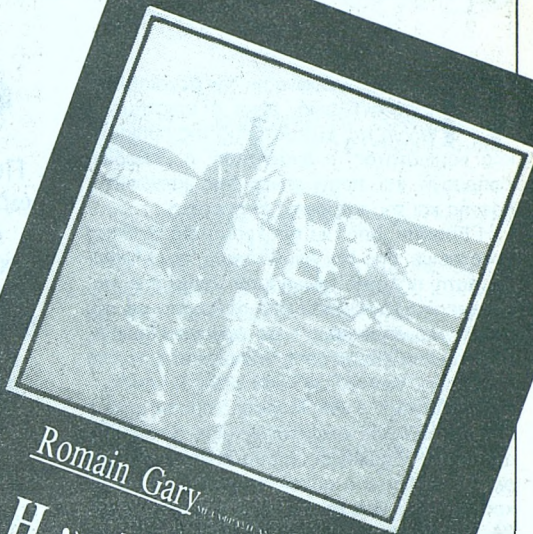
Ζ.Χ.

ΦΑΡΛΕΪ ΜΟΑΤ

Λύκοι,
σας παρακαλώ
μην κλαίτε

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΗ

Romain Gary

Η υπόσχεση της
Αυγής

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΗ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΑΝΔΗ
INDIANA

Χατζηνικολή

ΧΩΡΙΣ ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ, ΧΩΡΙΣ ΑΙΔΩ

Πολιτική, σύμφωνα με την αρχαιοελληνική αντίληψη, είναι η επιστήμη ή τέχνη της επικράτησης της ουσιαστικής νομιμότητας· η αναζήτηση, η μεθοδική εφαρμογή και πραγμάτωση της κοινωνικής αρετής και της ιστορικής ευημερίας.

Η Ευρώπη, από μια προκρούστεια διάθεση μετέτρεψε, από την Αναγέννηση, την ελληνική αυτή πολιτική πολιτισμού, ανθρωπισμού, ευεργεσίας ανθρώπου από άνθρωπο, σε σύστημα ολοκληρωτισμού, σε όργανο εξουσίας και εκμετάλλευσης – των πολιτών στο εσωτερικό, των άλλων λαών στο εξωτερικό.

Ο Ανδρέας Γ. Παπανδρέου, ο οποίος έφυγε από την Ελλάδα εκφραστής μιας ορισμένης αριστερής ιδεολογίας για να επιστρέψει φορέας του δυτικού αυτού πολιτισμού στην ακραία του νεομακιαβελλική εκδοχή, υπερθεματίζοντας, πρόσθεσε έμπρακτα μια νέα αντίληψη πολιτικής, εισάγοντας ένα νέο πολιτικό όργανο: στη θέση της προκρούστειας κλίνης τη ράβδο της Κίρκης. (Όταν αίτημα της πρωτοπορίας παντού, αντικειμενικά, είναι σήμερα ο εξανθρωπισμός εξουσίας και πολιτικής).

Απών – πολιτικά, πολεμικά και πνευματικά – από την ελληνική ιστορία, όταν οι Έλληνες αποδύονταν στον υπέρ πάντων αγώνα για ιστορική, πολιτισμική και πολιτική επιβίωση, επέστρεψε, ως προνομιούχος, όταν η χώρα πορευόταν εν ειρήνη και είχε μέλλον ευοίωνο για να την καρπωθεί και τελικά να τη λεηλατήσει – υλικά και πολιτισμικά, ηθικά και ιδεολογικά.

Ένας λόγος σήμερα για τον Α.Γ.Π. είναι κάτι που προσκρούει όμως σε μια «επιστημολογική δυσκολία», μιας διπλής φύσης: ο άνθρωπος είναι πλέον δυστυχής (και δεν χτυπάει κανείς ένα παγιδευμένο θηρίο – πολύ περισσότερο ένα νεκρό πολιτικό σώμα), και ήταν ανέκαθεν, στην ουσία, ανάξιος λόγου (όταν «λόγος» στα ελληνικά σημαίνει ενασχόληση, προσήλωση, έγνοια για το αξίο να περισωθεί). Η ελληνική ιστορία, η κοινωνική αξιοπρέπεια, η ανθρώπινη ουσία συνηγορούν, επιτάσσουν πράγματι – απερίφραστα, κατηγορηματικά – την οριστική πολιτική του απώλεια, η οποία αποτελεί πλέον μειζόν εθνικό συμφέρον. Αξίο να περσιώνεται είναι αντίθετα αυτο που διακυβεύεται: η ελληνική διάνοηση, η ελληνική ψυχή, η ελληνική αρετή. Τα όσα πρόσβαλε, προσβάλλει και απειλεί θανάσιμα η παρουσία του στην εθνική ζωή. Ο οστρακισμός του αποτελεί εθνική πράξη νόμιμης πολιτιστικής άμυνας, επιβαλλόμενης πολιτικής επίθεσης.

Τα όσα προηγούνται και τα όσα έπονται δεν στρέφονται λοιπόν εναντίον του Ανδρέα Παπανδρέου, αλλά εντάσσονται στην υπεράσπιση της Ελλάδας και όλων όσων αυτή σημαίνει – σε πείσμα των μετά – Ελλήνων. Όλοι οι Έλληνες ανεξαιρέτως οφείλουν να έχουν προσωπικά με τον Ανδρέα Παπανδρέου.

Πού εμφανίστηκε το «φαινόμενο Παπαν-

Μοντέλο καταναλωτικής προσωπικότητας, ο Α. Παπανδρέου θα αναλύσει μια ωραία στιγμή της Ελλάδας, τη στιγμή της δημοκρατικής ευημερίας που εγκαινιάζεται μετά τη δικτατορία. Ενώ η δικτατορία έπληξε το σώμα της Ελλάδας, ο Α.Γ.Π. έπληξε και βίασε την ελληνική ψυχή και τον ελληνικό νο.

του Ηλία Π. Νικολούδη

δρεου», που έπληξε τον ελληνικό άνθρωπο ο «παπανδρείσμός»;

Μετά τη βαρβαρότητα του Β' παγκοσμίου πολέμου και τον τραγικό εμφύλιο της Γιάλτας, η ελληνική πολιτική της δεκαετίας του '50 ζήτησε – μέσα στο πλέγμα των απεχθών δουλειών ενός καθεστώτος πολιτικού προτεκτοράτου –, θέλησε – εν τω μέσω της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής κακοδαιμονίας που έπληττε τότε τον τόπο – να σπρώξει το σκάφος της ιστορίας μπροστά: προετοιμάζοντας συνειδητά τη μετά-αμερικανική και τελικά την ευρωπαϊκή Ελλάδα. Η στρατηγική επιλογή ήταν σαφής εξευρωπαϊσμός, πολιτική και πολιτισμική ένταξη στη Δύση. Για να εκριζωθεί η Ανατολή από τη νοοτροπία του Έλληνα και η Λατινική Αμερική από την πολιτική του ζωή (μαζί με την Ανατολή και τη Λατινική Αμερική ο κίνδυνος ήταν να εκριζωθεί και η Ελλάδα, η ουσία της και να μετατραπεί η χώρα σε απλή ευρωπαϊκή επαρχία).

Τότε είναι που κάνει την εμφάνισή του, όταν το τραπέζι της ιστορίας έχει στρωθεί και είναι πλούσια τα ελέη, ο Α.Γ.Π. Σε μια καίρια δηλαδή στιγμή – μετάβαση από τον εμφύλιο στην ομοψυχία, από την υπανάπτυξη στην ανάπτυξη, από την υποτέλεια στην ανεξαρτησία. Ο «άσωτος υιός» θα καταναλώσει το μόσχο το σιτευτό: το όραμα της κοινωνικής δημοκρατίας και της «ελληνικής Ελλάδας».

Μοντέλο καταναλωτικής προσωπικότητας, θα αναλύσει μια ωραία στιγμή της Ελλάδας, τη στιγμή της δημοκρατικής ευημερίας που εγκαινιάζεται μετά τη δικτατορία, της εντιμότητας της εξουσίας που εκδηλώνεται με την τελευταία προ ΠΑΣΟΚ παραδειγματική πρωθυπουργία και της κοινωνικής προαγωγής που αντιπροσωπεύει η δυνατότητα εγκαθίδρυσης της κοινωνικής δημοκρατίας. Ενώ η δικτατορία έπληξε το σώμα της Ελλάδας, ο Α.Γ.Π. έπληξε και βίασε την ελληνική ψυχή και τον ελληνικό νο. Το «αργυρώνυτος» και (ηθικά και κοινωνικά) «μοιχός» δεν αποτελούν από

την άποψη αυτή παρά απλή παρωνυχίδα: Αυτό που επλήγη βαθύτατα από τον Α.Γ.Π. είναι ο ελληνικός λόγος, το ελληνικό ήθος, η ελληνική τιμή, η μεγάλη ελληνική ιδέα. (Η ιδέα του Έλληνα για την ιστορική αρετή της πατρίδας του, η προσήλωσή του στις αξίες, στη γενναιότητα και στην ανθρωπιά). Αναίρεσε με το είδος του, με το ύφος του και την πράξη του το ελληνικό φιλότιμο, την ελληνική αυτή παγκόσμια αποκλειστικότητα.

Ουδείς άλλος περιφρόνησε την Ελλάδα τόσο πολύ – έμπρακτα, αμετανόητα, συστηματικά, με επιμονή. Κανείς δεν ταπείνωσε τον ελληνικό λαό όσο αυτός. Πρωτίστως, με το να παραπλανήσει ένα σημαντικό μέρος του να δει σ' αυτόν το «φίλον...» το ινδαλμα, τον άξιο ακόμα και να τον «ερωτεύσει». Αυτό που επέτρεψε στη θεατρική Μελίνα Μερκούρη να δηλώσει πριν από καιρό στη γαλλική τηλεόραση το ανθελληνικότατο, το μειοδοτικό: «Οι Έλληνες λατρεύουν τον Παπανδρέου». Η εξαπάτηση της ελληνικής ιστορίας, η προδοσία του ελληνικού λαού είναι ελάσσονος σημασίας μπροστά σ' αυτό. Έχουμε εδώ αλλοίωση της φύσης ενός λαού και του χαρακτήρα του. Είμαστε στα όρια μιας ιδιότυπης γενοκτονίας, ενός είδους ελληνοκτονίας, μιας πολιτισμικής μειοδοσίας. Το παράδειγμα ενός Γεννηματά που προτιμά τον Τόμπρα από τη Δικαιοσύνη απειλεί το μέλλον: Ένα σταλινικό πνεύμα ελλοχεύει εκεί που λείπει ένας Λένιν.

Το φαινόμενο Παπανδρέου δεν είναι απλό. Η Ελλάδα δεν είναι έκτοτε η ίδια. Δεν είναι πλέον αυτό που ήταν στην ουσία εδώ και χιλιάδες χρόνια. Δεν πρόκειται για ρητορική υπερβολή. Ο παπανδρείσμός εισήγαγε στον τόπο έναν αντιπολιτισμό, έναν αντανθρώπιμο που βρίσκεται στον αντίποδα ακριβώς της ελληνικής παράδοσης. Ένας πλαστός βεμπεριανός χαρισματικός ηγέτης, εξοπλισμένος με μια χαρισματική ιδεολογία, μ' ένα χαρισματικό όραμα, μπόρεσε, όταν είναι βαθιά μέσα του απεχθής, όταν είναι ουσιαστικά έχθιστος και βρίσκει πρόσφορο έδαφος στην ιστορική ευαισθησία ενός ρωμαντικού λαού, όπως είναι – παρά τα φαινόμενα – ο ελληνικός λαός, να προκαλέσει μια βαθιά ρωγμή στην Ελλάδα, ένα κακό που δεν γνωρίζει χειρότερο, που δεν μπορεί να προκαλέσει ούτε κι αυτός ακόμα ο εφιάλτης...

Η περίπτωση Παπανδρέου, ως κατ' εξοχήν «ύβρις», παραπέμπει στο κυλώνειο άγος. Το πολυτιμότερο τελικά, από την ελληνική προσωπικότητα, που διακυβεύεται με το φαινόμενο Παπανδρέου είναι η σοβαρότητα: η ελληνική σοβαρότητα από την οποία απέρρευσε ό,τι μεγάλο επιτελέστηκε σ' αυτό τον τόπο στη διάρκεια της μακράς ιστορίας του. Πριν από τον Παπανδρέου οι Έλληνες, εκτός απ' οτιδήποτε άλλο, ήταν σοβαροί. Μετά τον Παπανδρέου – και όσο θα παραμένει στην πολιτική και εθνική ζωή – οι Έλληνες θα χωρίζονται σε σοβαρούς και μη σοβαρούς.

ΟΙΩΝΟΣ

Ένα κείμενο του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

Τὸ ἐκήρυξεν ὁ θεῖος Ὅμηρος πρὸ ἐ-
τῶν τρισχιλίων: *Εἰς οἰωνὸς ἀρι-
στος!*...

Εὗρεν εὐκαιρίαν νὰ βάλῃ εἰς τὸ στόμα
τοῦ Ἑκτορος ὅλην τὴν ἀηδῖαν, ὅσιν τοῦ
ἐνέπνεον κατὰ βάθος οἰωνοὶ καὶ οἰωνο-
σκόποι, καίτοι, λόγῳ τοῦ ἐπικού ἀξιώμα-
τος, ἦτο ἠναγκασμένος, ὁ θεσπέσιος, νὰ
περιγράψῃ μετὰ μεγάλῃς σοβαρότητος
ὅλας τὰς τελετὰς καὶ τὰς ἀσκήσεις τῶν
θυσιῶν, καὶ τῶν οἰωνῶν, καὶ τῶν μαντευ-
μάτων.

Καὶ ὁ Κάτων, ὁ ἀκαμπτος Ρωμαῖος, εἶ-
πε, χίλια ἔτη ὕστερον: *Si augur
augurem...*

Δηλαδή, ἐάν οἰωνοσκόπος συναντήσῃ
οἰωνοσκόπον, δὲν ἔμπορεῖ νὰ κρατήσῃ
τὰ γέλια...

Οἱ μόνον ἀληθεῖς οἰωνοὶ εἶναι τὰ πράγ-
ματα. Πλὴν, ἂν ὑπάρχωσιν ἄλλοι συμβο-
λικοί, ἐναέριοι ἢ ἐπίγειοι οἰωνοὶ, ἔρχον-
ται ἐπικουρικῶς μόνον, διὰ ν' ἀνοίξουν
τὰ ὅμματα τῶν τυφλῶν, ὅσοι δὲν βλέ-
πουν τὰ πράγματα.

Ἀφοῦ αἰτήσω συγγνώμην ἀπὸ τὸν ἀ-
ναγνώστην διὰ τὸ βάνασσον καὶ ὄχι πολὺ
κόσμιον ἴσως τοῦ συμβόλου ἐνταῦθα, θὰ
διηγηθῶ ἓνα οἰωνόν.

Ἐνα καιρὸν, δύο νέοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ
εἰς μοι ἐτύγχανε, διὰ νὰ εἰπῶ κατὰ Πλά-
τωνα, *ἐγγύτατα γένους ὦν καὶ ἐν τῷ αὐ-
τῷ οἴκῳ*, ἔκαμναν τὸν ἔρωτα* εἰς μίαν
νέαν, ἣτις δὲν εἶχεν εἰδήσιν τοῦ πράγμα-
τος. Διότι εἶχεν ἴσως τόσοις λατρευτάς,
ὅσας χιλιάδας προῖκα. Δὲν εἶχε καιρὸν ἢ
ἰδίαν, μὲ τὰς ἀβρὰς καὶ τρυφεράς χειράς
της, καὶ μὲ τοὺς μεγάλους τακερούς ὀ-
φθαλμούς της, νὰ μετρήσῃ οὔτε τὸν σω-
ρὸν τῆς μῖας οὔτε τὴν ἀγέλην τῶν ἄλ-
λων.

Ἰσως οἱ δύο, περὶ ὧν ὁ λόγος, δὲν ἦ-
σαν τόσοις ὑγιῶς προικοθηρῶν, ὅσον νο-
σηρῶς αἰσθηματικοί. Ἡ κόρη ἦτο χαριε-
στάτη. Μετεῖχε καλῶν αἰσθημάτων καὶ
δὲν ἦτο ἀμοιρὸς καλῆς ἀγωγῆς. Ἐξαιρέ-
σει τῆς οἰήσεως καὶ τοῦ ἐξίπασμου τῶν
νεοπλούτων, κατὰ τὰ ἄλλα ἦτο ἀμεμ-
πτος. Ἀδιόφορον ὅμως.

Ἐν δειλινόν, ἢ μίαν ἐσπέραν, δὲν ἐν-
θυμοῦμαι καλά, φθινοπώρου ἀρχομένου,
οἱ δύο νέοι ἐκάθητο ὑπαίθριοι, χωριστὰ
ὁ καθεὶς, ἔξωθεν ζυθοπλείου, καὶ ἐκοί-
ταζαν ἀντικρὺ τὸν ἐξώστην της. Ἐπερί-
μεναν πότε νὰ φανῇ. Ἠλπίζον νὰ πέσῃ
ἐπ' αὐτοὺς ἡ ματιά της ἢ ποθεῖνῃ.

Τὸ ἐλάχιστον τυχαῖον βλέμμα της ἦ-
σαν ἱκανοὶ νὰ τὸ ἐκλάβουν ὡς σκόπιμον
καὶ σημαντικόν, καὶ πλάττον εὐτυχίαν δι'
αὐτοὺς. Μωρότερον τοῦ Ναρκίσσου, κα-
τωπτρίζοντο ὄχι εἰς τὸ φεῦγον ρεῦμα
τοῦ ρύακος, ἀλλ' εἰς τὸ ἀεικίνητον βλέμ-
μα τῆς κόρης.

Ἡ κόρη ἐξῆλθεν. Ἐκοίταξεν ἐδῶ, ἐκοί-
ταξεν ἐκεῖ, ἴσαξε τὰ μαλλιά της, ἔρριψε
βλέμμα εἰς τοὺς δύο νέους, τοὺς ἀφῆκε
νὰ τὴν κοιτάζουν καὶ νὰ χάσκουν, καὶ

«Να μνημονεύομε Αλέξανδρο
Παπαδιαμάντη», μας
συμβουλεῦει ὁ ποιητής.

Καταφεύγουμε σήμερα στον
σκιαθίτη γέροντα που κάποια
πρωτοχρονιά σε κρίσιμη εποχή
(1986) πριν από το γύρισμα του
αἰώνα, συμβούλευε σοφὰ καὶ
τίμια τους νεοέλληνες. Δεν
ἔχουν χάσει τὴν ἀξία τους οἱ
οἰωνοὶ τοῦ Αλέξανδρου
Παπαδιαμάντη.

προσήλωσε τὸ ὄμμα εἰς ἓν ἀόριστον ὕψη-
λὸν σημεῖον τῆς πόλεως ἢ τοῦ ὀρίζον-
τος, εἰς ἓν κωδωνοστάσιον ἢ ἐν νέφος.
Ποῦ ἀλλοῦ;

Ἐντοσούτω ἐκείνοι τὴν ἐθώπευσαν, τὴν
ἔτρωγον, τὴν ἔλειχον, τὴν ἐπιπίζον, ἐ-
νετρυφῶν μὲ τὸ βλέμμα, καὶ ἦσαν οἰ-
κτρῶς εὐτυχεῖς.

Ὅσον καὶ οἱ ἐγκλειστοὶ τῶν ὑγιεινῶν
οἰκῶν.

★ ★ ★

Τέλος ὁ εἰς ἀπέσπασε τὸ ὄμμα.

Ἰσως τοῦ ἦλθεν ἀμυδρὰ ἡ συναίσθη-
σις τοῦ κωμικοῦ.

Τὸ βλέμμα τοῦ ἔπεσε χαμαί, εἰς τὴν
γῆν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑπῆρχεν ἐκεῖ,
ὑπὸ τὸν ἐξώστην, μία μεγάλη, λευκὴ, ὑ-
περήφανος σκύλα. Ὡραία σκύλα, γένους
ἐκλεκτοῦ.

Ἡ σκύλα ἐχαμήλωνε κάτω τὴν κεφα-
λήν καὶ ἔψαχνε καὶ ἐζήτηι τροφήν.

Ὅπισθεν τῆς οὐρᾶς της ἴσταντο δύο
μικρά, οἰκτρά κυνάρια.

Τὰ δύο κυνάρια ἐμάχοντο μεταξύ των,
ἐγρυζον, ἔτριζον τοὺς ὀδόντας, καὶ ἐζή-
τουσαν, πότε τὸ ἐν, πότε τὸ ἄλλο (καὶ πάλιν
αἰτῶ συγγνώμην), νὰ ἐπιβῶσι τῆς σκύ-
λας.

Ἀλλὰ δὲν ἔφθαναν.

Τὰ νῶτα τῆς σκύλας ἦσαν πολὺ ὑψηλά.
Θὰ τοὺς ἐχρειάζετο σκαλωσιὰ διὰ ν' ἀ-
ναβῶσι.

Ἡ μεγάλη, εὐμορφὴ σκύλα, οὔτε ἐγύ-
ριζε νὰ τὰ ἰδῇ, τὰ δύο κυνάρια. Ἐκυπτε
χαμαί, ἐξηκολούθει νὰ ψάχνῃ, καὶ δὲν ἦ-
νωχλεῖτο ποσῶς ἀπὸ τὰς παιδιὰς οὔτε ἀ-
πὸ τὰς ἐπιχειρήσεις των.

Οὔτε τὰ ἐνεθάρρυνε, οὔτε τὰ ἀπεθάρ-
ρυνε. Προφανῶς, εἶχε πεποθήσιν εἰς τὰ
ὑψηλὰ νῶτά της.

Τὰ δύο κυνάρια ἐξηκολούθουν νὰ μά-
χωνται, νὰ γρύζουν καὶ νὰ δαγκάνωνται,
ἐωσότου, τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἐφθασε μέ-
γας, μαῦρος σκύλος.

Ὁ μαῦρος σκύλος ἐγαύγισε μεγαλο-
πρεπῶς, ἔδειξε τοὺς ὀδόντας, ἐφυγά-
δευσε τὰ δύο κυνάρια, καὶ ἔμεινε κύριος

τοῦ πεδίου, ἐκρέμασε τὴν γλῶσσαν, ὡρ-
γίασεν, ἐγαύγισε... καὶ γαυγίζει ἀκόμη.

★ ★ ★

Τὸ σύμβολον ἦτο εὐγλωττον. Ὁ οἰω-
νὸς ὠμίλει ἀφ' ἑαυτοῦ.

Ὁ νέος ὁ εἰς, «ὁ ἐγγύτατα καὶ ἐν τῷ
αὐτῷ οἴκῳ», τὸ ἐνόησεν, ἔφυγε, καὶ ἀκό-
μη φεύγει, διότι δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ τὰ
βγάλῃ πέρα μὲ τὸν μαῦρον σκύλον. Ὁ
ἄλλος δὲν ἐβράδυνε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ἀλλὰ τί ἐχρειάζετο ὁ οἰωνός;

Μήπως δὲν ἦσαν τὰ πράγματα; Μήπως
δὲν ἦτο ἡ δυσαναλογία τοῦ πλούτου καὶ
τῆς κοινωνικῆς θέσεως, καὶ τὸ ὕψος τῶν
νῶτων;

★ ★ ★

Ὁμοίως, καὶ παντοῦ ἄλλοι.

Τί χρειάζεται ὁ οἰωνός;

Μήπως δὲν εἶναι τὰ πράγματα;

Εἰς οἰωνὸς ἀριστος. Ἀλλὰ τίς ἔβαλεν
εἰς πρᾶξιν τὴν συμβουλὴν τοῦ θειοτάτου
ἀρχαίου ποιητοῦ; Ἐκ τῆς παρούσης ἡ-
μῶν γενεᾶς τίς ἡμύνθη περὶ πατρὸς;

Ἡμύνθησαν περὶ πατρὸς οἱ ἀστοργοὶ
πολιτικοί, οἱ ἐκ περιτροπῆς μητριοὶ τοῦ
ταλαιπώρου ὠρφανισμένου Γένους, τοῦ
«στειρευόντος πρὶν καὶ ἡτεκνωμένου δει-
νῶς σήμερον»;

Ἀμυνα περὶ πατρὸς δὲν εἶναι αἱ σπα-
σμοδικαί, κακομελέτητοι καὶ κακούςυντα-
κτοὶ ἐπιστρατεῖαι, οὐδὲ τὰ σκωριασμέ-
νης ἐπιδεικτικότητος θωρηκτά. Ἀμυνα
περὶ πατρὸς θὰ ἦτο ἡ εὐσυνειδητος λει-
τουργία τῶν θεσμῶν, ἡ ἐθνικὴ ἀγωγὴ, ἡ
χρηστὴ διοίκησις, ἡ καταπολέμησις τοῦ
ξένου ὕλισμου καὶ τοῦ πιθηκισμοῦ, τοῦ
διαφθείραντος τὸ φρόνημα καὶ ἐκφυλί-
σαντος σήμερον τὸ ἔθνος, καὶ ἡ πρόλη-
ψις τῆς χρεοκοπίας.

Τίς ἡμύνθη περὶ πατρὸς;

Καὶ τί πταίει ἡ γλαυῆ, ἡ θρηνοῦσα ἐπὶ
ἐρειπίων; Πταῖουν οἱ πλάσαντες τὰ ἐρεί-
πια. Καὶ τὰ ἐρείπια τὰ ἐπλασαν οἱ ἀνίκα-
νοι κυβερνήται τῆς Ἑλλάδος.

★ ★ ★

Καὶ σήμερον, νέον ἔτος ἀρχεται. Καὶ
πάλιν τί χρειάζονται οἱ οἰωνοί; Οἰωνοὶ εἶ-
ναι τὰ πράγματα.

Μόνον ὁ λαὸς λέγει: «Κάθε πέρσι κα-
λύτερα».

Ἀς εὐχρηθῶμεν τὸ ἀρχόμενον ἔτος νὰ
μὴ εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸ ἔτος τὸ φεῦ-
γον.

(1896)

Το σημεῖωμα αὐτὸ δημοσιεύτηκε πρώτη φορὰ
στην εφημερίδα «Ἀκρόπολις», 1 Ιανουαρίου
1896. Χρησιμοποιήσαμε τὴν ἐκδόσιν Τριαντα-
φυλλόπουλου, Δόμος, τ. 5, σσ. 251-254.

*κάμνω τὸν ἔρωτα = ἐρωτοτροπῶ.

ΓΑΛΛΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ: ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Η Μαρί Κριστίν Ουλås μιλά στο ANTI

avec
LES VERTS
pour l'écologie
les verts, 90 rue Vergniaud, 75013 Paris. Tel. 45 89 99 11

Ανερχόμενη δύναμη και στη Γαλλία οι πράσινοι φιλοδοξούν σε αυτές τις ευρωεκλογές να αποτελέσουν τη μεγάλη έκπληξη. Ο συνεργάτης του ANTI **Αλφόνσος Βιτάλης** μίλησε με την **Μαρί Κριστίν Ουλås** υποψήφια ευρωβουλευτή των γάλλων πράσινων. Η Μαρί Κριστίν Ουλås είναι έκτη στη λίστα και αναμένεται να εκλεγεί σίγουρα στις 18 Ιουνίου. Είναι δημοσιογράφος, ειδικευμένη σε θέματα Μέσης Ανατολής. Στη συνέντευξη που ακολουθεί η υποψήφια ευρωβουλευτής αναφέρεται στις θέσεις των γάλλων πράσινων για τη Γαλλία και την Ευρώπη.

ANTI: Το τελευταίο διάστημα παρατηρείται μια σημαντική εξέλιξη των εκλογικών ποσοστών των πράσινων στη Γαλλία. Πρώτα απ' όλα πώς ερμηνεύετε αυτή τη συνεχή άνοδό σας και στη συνέχεια πώς ορίζετε τους πράσινους σε σχέση με τα υπόλοιπα κόμματα.

ΜΑΡΙ ΚΡΙΣΤΙΝ ΟΥΛΑΣ: Όσον αφορά το πρώτο σκέλος της ερώτησης, θα πρέπει να δούμε λίγο την Ιστορία του Πράσινου Οικολογικού Κινήματος στην Γαλλία. Ήδη πριν από το 1977 διάφορες διάσπαρτες πράσινες οικολογικές εναλλακτικές πρωτοβουλίες κατόρθωναν σε τοπικό επίπεδο να έχουν κάποια θετικά αποτελέσματα. Η μεγάλη διαφορά όμως ανάμεσα στην περίοδο ως το 1977 και σε αυτή του σήμερα, με αποκορύφωμα το αποτέλεσμα των πράσινων στις δημοτικές εκλογές του 1989, βρίσκεται στο γεγονός της θεσμοποίησης ενός ενιαίου Οικολογικού Κόμματος.

Είναι αλήθεια ότι πριν από 10-12 χρόνια οι διάσπαρτες εναλλακτικές λίστες, παρ' όλα τα επί μέρους εκλογικά ποσοστά τους, δεν είχαν ποτέ καταφέρει να έχουν μια κεντρική εθνική καταγραφή, για τον απλό λόγο ότι δεν είχαν αποκτήσει ένα κοινό συντονισμό και μια οργανωτική σύνδεση μεταξύ τους. Ένας λοιπόν βασικός παράγοντας της εξέλιξης των πράσινων στην Γαλλία τα τελευταία χρόνια είναι η δημιουργία ενός ενιαίου πράσινου κόμματος. Θα ήθελα εδώ να υπογραμμίσω ότι το κόμμα μας δεν είναι δο-

μημένο με παραδοσιακούς όρους. Πρόκειται για μια συνομοσπονδία των επί μέρους οικολογικών - εναλλακτικών - συνεταιριστικών κινήματων που υπάρχουν στη Γαλλία. Άλλωστε, η πραγματική μας ονομασία δεν είναι πράσινο κόμμα αλλά Οικολογική Συνομοσπονδία.

Η διαρκώς αυξανόμενη αποδοχή του λόγου των πράσινων και κατ' επέκταση η αύξηση της εκλογικής τους δύναμης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στην εσωτερική πολιτική κατάσταση της Γαλλίας. Θα έλεγα ότι υπάρχει στη χώρα μας εδώ και χρόνια ένα τεράστιο πολιτικό κενό για το οποίο είναι υπεύθυνα όλα τα παραδοσιακά πολιτικά κόμματα. Οι νέες προτάσεις και οι πρακτικές των πράσινων φαίνεται σιγά - σιγά να κερδίζουν έδαφος και να αποτελούν μια φερέγγυα εναλλακτική πρόταση για την υπέρβαση αυτού του κενού. Επιπλέον, παραμερίζοντας προς στιγμήν τον καθαρά πολιτικό παράγοντα, θεωρώ ότι υπάρχει μια αυξημένη ευαισθησία των γάλλων πολιτών πάνω στα οικολογικά προβλήματα και την ποιότητα ζωής. Σε αυτό συνετέλεσαν τα τελευταία χρόνια τόσο μια σειρά ατυχήματα και καταστροφές που διατάραξαν κι άλλο τις οικολογικές ισορροπίες όσο και η συνεχής υποβάθμιση του επιπέδου ζωής που υφίστανται τα μέσα και κατώτερα στρώματα της γαλλικής κοινωνίας. Όλες αυτές οι ευαισθησίες και οι νέες αναζητήσεις υπήρξαν διάχυτες από καιρό μόνο που δεν υπήρχε ένας δομημένος χώρος για να τις εκφράσει.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος της ερώτησης, η μεγάλη φροντίδα μας σε όλη τη διάρκεια της παρουσίας μας, με τη μια ή με την άλλη μορφή, ήταν να συνειδητοποιήσουν οι Γάλλοι πολίτες τη διάσπαση των οικολογικών προβλημάτων τα οποία αγνοούνταν συστηματικά τόσο από τη Δεξιά όσο και από την Αριστερά.

Οι παρεμβάσεις μας στη γαλλική κοινωνία, κινούνται σε μια κατεύθυνση μη πολιτική, με την παραδοσιακή έννοια του όρου πολιτική. Αλλά είναι προφανές και επιμέλει σε αυτό, ότι δεν μπορείτε σήμερα να αντιμετωπίσετε τα οικολογικά προβλήματα και τα προβλήματα ποιότητας ζωής αν δεν τα εντάξετε σε μια καθαρή πολιτική διαδικασία. Είμαστε ενταγμένοι, στην πολιτική διαδικασία όχι όμως με τους παραδοσιακούς όρους, όπως π.χ. το σχίσμα Αριστεράς-Δεξιάς. Χωρίς κατ' αρχήν να το αρνιόμαστε, μιας και θεμελιώνεται σε μια κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα, επιχειρούμε να το διαπεράσουμε. Είναι βέβαιο, πως όταν εμείς κριτικάρουμε με σκληρό τρόπο την «παραγωγίστικη» λογική που είναι η αφορμή των μεγάλων οικολογικών και κοινωνικών προβλημάτων της σημερινής κοινωνίας, σημαίνει ότι αποδεχόμαστε την αναγκαιότητα ενός μετασχηματισμού της

οικονομικής βάσης της κοινωνίας μας. **ΕΡ.:** Αφήνοντας προς στιγμήν στην άκρη τα καθαρά οικολογικά ζητήματα και τα θέματα ποιότητας ζωής, ποιοι είναι οι υπόλοιποι προνομιακοί χώροι παρεμβάσεώς σας στη γαλλική κοινωνία.

ΑΠ.: Νομίζω ότι οι παρεμβάσεις μας δεν έχουν σοβαρές αποκλίσεις από τις αντίστοιχες των υπόλοιπων πράσινων κομμάτων της Ευρώπης. Δεν θα μείνω πολύ εδώ. Ο αντιρατσισμός, το ειρηνιστικό κίνημα, τα δικαιώματα των γυναικών, η αναδιανομή μισθών και εισοδημάτων, ο χρόνος και η οργάνωση της εργασίας, αποτελούν τα κύρια πεδία της παρέμβασής μας. Το πρόγραμμά μας είναι αναλυτικό σε αυτά τα ζητήματα.

Θέλω όμως να υπογραμμίσω κάτι άλλο που το θεωρώ πολύ σημαντικό ιδίως για τη φυσιογνωμία μας. Εμείς δεν διαχωρίζουμε την οικονομία από την οικολογία. Για παράδειγμα θεωρούμε ένα σημαντικό τομέα ιδεολογικής παρέμβασής το να ξανασκεφτούμε την οικονομική αναδιάρθρωση της κοινωνίας μας πάνω σε μια μη «παραγωγίστικη» αντίληψη. Μιλάμε σε χοντρές γραμμές για μια «ισορροπημένη» «ηθική» και «διαρκή» ανάπτυξη. Πράγμα που σημαίνει, ανάμεσα στα άλλα, ότι κάποια εισοδήματα πρέπει να ανακατανεμηθούν υπέρ κάποιων άλλων. Διότι η «παραγωγίστικη» λογική που κυριαρχεί δεν απειλεί μόνο το περιβάλλον αλλά και την ίδια την κοινωνία μιας και τα τελευταία χρόνια η κοινωνία των δυο ταχυτήτων ολοκληρώνεται με γρήγορους ρυθμούς. Υπάρχουν δηλαδή από τη μια αυτοί που κερδίζουν εκμεταλλεύοντας, μολύνοντας ταυτόχρονα το περιβάλλον και από την άλλη υπάρχει μια διαρκώς αυξανόμενη μάζα που απειλείται από την ανεργία, την υποαπασχόληση και το συστηματικό αποκλεισμό της από τις διάφορες δραστηριότητες της κοινωνίας.

Βρισκόμαστε σήμερα σε μια κατάσταση χειρότερη από αυτή που βρισκόταν η γαλλική κοινωνία στα τέλη του 19ου αιώνα. Τότε η αναδιάρθρωση της κοινωνίας γινόταν στη βάση της εκβιομηχανοποίησης ενώ σήμερα γίνεται στη βάση των κομπιούτερ και της πληροφορικής. Τα παραδοσιακά λοιπόν δίκτυα κοινωνικής αλληλεγγύης, που στηρίζονταν στην εκβιομηχανοποίηση έχουν καταρρεύσει. Οι αποκλεισμένοι της κοινωνίας σήμερα έχουν να αντιμετωπίσουν την αδιαφορία και την αδράνεια. Χθες τουλάχιστον υπήρχε η συνείδηση της κοινωνικής αλληλεγγύης που είτε είχε χριστιανική προέλευση και εκφραζόταν από τους ριζοσπάστες καθολικούς, είτε προερχόταν από τους σοσιαλιστές και τους κομμουνιστές. Η σημερινή κατάσταση είναι αδιανόητη, δεν λειτουργεί σχεδόν κανένα από τα παραδοσιακά δίκτυα κοινωνικής

αλληλεγγύης και όσο για τα νέα είναι ακόμα ανύπαρκτα. Γι' αυτό λοιπόν όχι μόνο δεν διαχωρίζουμε την οικονομία από την οικολογία, αλλά ταυτόχρονα μεταθέτουμε όλο το βάρος των παρεμβάσεών μας στη βάση της κοινωνίας.

ΕΡ.: Να περάσουμε σε ένα άλλο ζήτημα, μιας και οι ευρωεκλογές του Ιουνίου είναι κοντά. Ποια είναι η θέση σας και η αντίληψή σας για την ΕΟΚ και την Ευρώπη γενικότερα.

ΑΠ.: Η πρωταρχική μας αντίληψη για την Ευρώπη είναι κατ' αρχήν γεωγραφική. Για μας η Ευρώπη δεν σταματάει μόνο στα 12 κράτη που αποτελούν σήμερα την ΕΟΚ. Η ίδια η γεωγραφική ολότητα της Ευρώπης καθορίζει τη σκέψη μας και τις παρεμβάσεις μας. Ας μην ξεχνάμε εδώ ότι στο 5ο Πανευρωπαϊκό συνέδριο των Πράσινων που έγινε πριν λίγες βδομάδες στο Παρίσι, είχαμε 17 αντιπροσώπους από τις 17 ανατολικές χώρες ακόμα κι από την ΕΣΣΔ, που προέρχονταν από αντίστοιχα οικολογικά - εναλλακτικά κινήματα.

Τώρα εδώ και 2 περίπου χρόνια, βομβαρδιζόμαστε για τα πλεονεκτήματα της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, η οποία παρουσιάζεται σαν μια κατ' εξοχήν πρωτοβουλία για τη δημιουργία μιας Ενιαίας Ευρώπης. Όμως στην ουσία αυτό που προωθείται μέσα από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη είναι μια μονοδιάστατη αντίληψη της Ευρώπης: Μιας Ευρώπης Ενιαίας Αγοράς, η οποία θα επιτρέπει απλά την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων και εμπορευμάτων, χωρίς καμιά άλλη προέκταση πάνω σε κοινωνικά, πολιτιστικά, συνδικαλιστικά, εθνικά ή τοπικά προβλήματα.

Εμείς αρνιόμαστε αυτή τη μονοδιάστατη αντίληψη για την Ευρώπη, η οποία στην ουσία στραγγαλίζει τους πολίτες, τα κοινωνικά κινήματα τις τοπικές και εθνικές ιδιομορφίες. Εάν το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο δεν αντιπαρατεθεί σε αυτή τη δυναμική επίθεση των κεφαλαίων, τότε οι αντιθέσεις και οι ανισότητες ανάμεσα στη βόρεια και τη νότια Ευρώπη θα συνεχίσουν να αυξάνονται. Επιπλέον θα ενταθούν περισσότερο το ρατσιστικό φαινόμενο και οι εθνικιστικές εξάρσεις.

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έστω και μόνο των 12 χωρών, η θέση μας είναι να παλαίψουμε κατ' αρχήν, με τα άλλα πράσινα κόμματα και τους άμεσους συμμάχους μας ώστε να του δώσουμε μια πραγματική νομοθετική εξουσία, την οποία δεν διαθέτει. Είναι αδιανόητο για μας το μεγαλύτερο κοινοβούλιο του κόσμου να μην έχει στοιχειώδεις εξουσίες και να αδυνατεί να πάρει αποφάσεις. Εάν διατηρηθεί αυτή η κατάσταση νομίζω ότι είναι άχρηστο να υπάρχει σε ένα τέτοιο χώρο μιας και οι προτάσεις σου και η όποια παρέμβασή σου μένουν χωρίς αποτέλεσμα.

Ξαναγυρίζω στα προβλήματα της Ευρώπης. Η δική μας λογική συμπυκνώνεται στα εξής σημεία.

Πάλι για μια ισορροπημένη και ηθική ανάπτυξη της Ευρώπης. Σε αντίθεση με τη διαδικασία της Ενιαίας Αγοράς προσπαθούμε να επιβάλουμε νέους όρους, μια νέα αντίληψη για το κοινό συμφέρον. Η οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης οφείλει να είναι σε αρμονία με την οικολογική ισορροπία και ταυτόχρονα προσιτή σε όλους τους λαούς.

Παλεύουμε για την Ευρώπη της αλληλεγγύης. Θεωρούμε απαραίτητο το ξανακτίσιμο της κοινωνικής αλληλεγγύης σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ξανακτίσιμο της αλληλεγγύης σημαίνει άμεσα περιορισμό της ανεργίας και ανακατανομή της εργασίας και των εισοδημάτων.

Στόχος μας είναι η Ευρώπη των περιοχών. Η περιοχή αποτελεί το πρωταρχικό επίπεδο όπου αυτή η αλληλεγγύη μπορεί να θεμελιωθεί με τον καλύτερο τρόπο. Για παράδειγμα η Γαλλία είναι ίσως το πιο συγκεντρωτικό κράτος της ΕΟΚ. Στην ιστορική του πορεία αυτός ο συγκεντρωτισμός δομήθηκε τόσο από τη μοναρχία όσο και από το γιακωβινικό κράτος. Υπάρχει κυρίως στο Παρίσι και μια δυο άλλες πόλεις που παρατηρείται μια ανάπτυξη. Από εκεί και έπειτα είναι η έρημος. Αν μεγενθύνουμε αυτό το παράδειγμα και το μεταφέρουμε σε επίπεδο κρατών μπορούμε να κατανοήσουμε τη διαφορά ανάπτυξης και τις αντιθέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στο Βορρά και το Νότο. Όλες αυτές οι αντιθέσεις συντηρούνται και εμπλέκονται σε ένα πολιτικάντικο παιχνίδι τόσο από την εξουσία της Δεξιάς όσο και των σοσιαλιστών οι οποίοι δεν έχουν καμιά σχέση πλέον με την Αριστερά. Για μας η περιοχή στην οποιαδήποτε διάστασή της γίνεται αντιληπτή σαν το πρωταρχικό επίπεδο πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ανάπτυξης και συμμετοχής των πολιτών. Αυτή η διάσταση της περιοχής αποτελεί τον αντίποδα στη συγκεντρωτική δομή της ΕΟΚ επιτρέποντας ταυτόχρονα τη νομιμοποίηση της κάθε διαφορετικότητας.

Αλφόνσος Βιτάλης

Η ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ

1η Περίοδος 1974-1983

1974: Προεδρικές εκλογές: Ο υποψήφιος των Οικολόγων παίρνει 336.016 ψήφους (1,3%).

1977: Δημοτικές εκλογές: Οι συνδυασμοί των Οικολόγων - Πράσινων - Εναλλακτικών ξεπερνούν το 5% σε πολλές πόλεις. Λόγω του πλειοψηφικού συστήματος οι πράσινοι εκλέγουν μόνο 30 συμβούλους.

1978: Βουλευτικές εκλογές: Η λίστα «Οικολογία '78» παρουσιάζει υποψήφιους σε 168 από τις 490 εκλογικές περιφέρειες της Γαλλίας και φτάνει το ποσοστό του 4,4%. (Δεν εκλέγεται βουλευτής λόγω του εκλογικού συστήματος. Ενισχυμένη σε 2 γύρους).

1979: Ευρωεκλογές. Η λίστα «Ευρώπη Οικολογία» παίρνει 890.722 (4,5%). Δεν εκλέγεται βουλευτής λόγω του ορίου του 5%.

1981: Προεδρικές εκλογές. Ο υποψήφιος του συνδυασμού «Σήμερα η Οικολογία» παίρνει 1.118.332 ψήφους, 3,8%.

1983: Δημοτικές εκλογές. Πράσινες - Οικολογικές - Εναλλακτικές λίστες

παρουσιάζονται σε πάνω από 100 πόλεις και καταγράφουν ένα εθνικό ποσοστό της τάξης του 5,4%. Εκλέγονται πάνω από 300 δημοτικοί σύμβουλοι.

2η Περίοδος 1984...

1984: 29 Γενάρη. Στην περιοχή Elchy του Παρισιού εδραιώνεται το «Κίνημα των Πράσινων». Πρόκειται για την ενοποίηση των δύο κεντρικών σχηματισμών (Πράσινη Συνομοσπονδία και Πράσινο Κόμμα) που αναφέρονται στην Πολιτική Οικολογία.

17 Γενάρη: Ευρωεκλογές. Πρώτη κεντρική καταγραφή του ενιαίου πράσινου κινήματος στη Γαλλία. 678.826 ψήφοι (3,4%).

1985: 10 Μάρτη. Θετικό τεστ για τους πράσινους στις Περιφερειακές Εκλογές. Οι πράσινες λίστες ξεπερνούν το 5% σε περισσότερες από 100 Περιφέρειες σε σύνολο 170. (Καλύτερο αποτέλεσμα στην Αλσατία 14%).

1988: 24 Απρίλη-Προεδρικές εκλογές. Ο υποψήφιος των Πράσινων Antoine Wechter είναι η μεγάλη έκπληξη

παίρνει 1.146.000 ψήφους (3,8%).

25 Σεπτέμβρη: Περιφερειακές εκλογές. Εκλέγονται 340 Πράσινοι. Το εθνικό ποσοστό τους σε αυτή την αναμέτρηση φτάνει το 6,8%. Σε πέντε περιφέρειες το ποσοστό τους φτάνει το 20%, 3 υποψήφιοι στον δεύτερο γύρο (ο Wechter στη Μυλουζή φτάνει το 46,5% στο δεύτερο γύρο).

1989: Μάρτης, Δημοτικές εκλογές. Νέα εντυπωσιακή άνοδος των πράσινων. Οι 175 αυτόνομες πράσινες λίστες (δεν υπολογίζονται οι κοινές λίστες πράσινων με άλλους σχηματισμούς). Καταγράφουν σε εθνικό επίπεδο ποσοστό της τάξης του 9% στον πρώτο γύρο (12/3/89). Η επιτυχία τους συνεχίζεται και στο 2ο γύρο (17/3/89). Σε πάνω από 40 πόλεις όπου οι πράσινες λίστες περνούν στο 2ο γύρο το ποσοστό τους ξεπερνάει το 15%. Τελικός απολογισμός 1.400 εκλεγμένοι πράσινοι σύμβουλοι έναντι 300 στις προηγούμενες δημοτικές. Για τις Ευρωεκλογές του Ιουνίου οι δημοσκοπήσεις δίνουν προς στιγμήν στους πράσινους ένα 12-14%.

**ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ
ΓΙΑ ΑΞΕΧΑΣΤΕΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ**

**ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ**

ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ-ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ-ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΛΥΚΕΙΟΥ

**Παιχνίδια
Αναγνώσματα
Περιπέτειες
Λογοτεχνία
Σταυρόλεξα**

Κοντολέων Μάνος — Αγγουρά-Βλογιαννίτη Άννα

Για παιδιά του Νηπιαγωγείου

**ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ ΜΟΥ (Παίζω και μαθαίνω)
(Εικονογράφηση: Στάθης Σταυρόπουλος)**

**Για παιδιά που έχουν τελειώσει την Α΄ Δημοτικού
(Εικονογράφηση: Ανθή Σοφοκλέους)**

**Για παιδιά που έχουν τελειώσει τη Β΄ Δημοτικού
(Εικονογράφηση: Ανθή Σοφοκλέους)**

**Για παιδιά που έχουν τελειώσει την Γ΄ Δημοτικού
(Εικονογράφηση: Στάθης Σταυρόπουλος)**

**Για παιδιά που έχουν τελειώσει την Δ΄ Δημοτικού
(Εικονογράφηση: Στάθης Σταυρόπουλος)**

**Για παιδιά που έχουν τελειώσει την Ε΄ Δημοτικού
(Εικονογράφηση: Στάθης Σταυρόπουλος)**

**Για παιδιά που έχουν τελειώσει την ΣΤ΄ Δημοτικού
(Εικονογράφηση: Στάθης Σταυρόπουλος)**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

ΤΟ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΝΕΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Επιλεγμένα βιβλία για παιδιά και νέους

Βιβλία για παιδιά από 8 ετών και άνω

Ζωρζ Σαντ Ιστορία ενός αγαθούλη	400	Ι. Δ. Ιωαννίδης Ένα καράβι στη βιτρίνα	500
Φώντας Λάδης Αλκή ο Φεγής. Ο γαϊδαρός που νίκησε το σκυλόφαρο και άλλες ιστορίες	400	Ότφριντ Πρόσλερ Ο Νερουλίνος, το πνεύμα της λίμνης	400
Όσκαρ Ουάιλντ Ο ευτυχισμένος πρίγκιπας	500	Ελένη Σαραντίτη-Παναγιώτου Ο κήπος με τ' αγάλματα	400
Μάνος Κοντολέων Ο Εξ από τ' άστρα	500	Χάρης Σακελλαρίου Ο Σπιθοβολάκης	400
Αθηνά Παπαδάκη Παλιές ιστορίες του κόσμου (Ευρώπη)	500	Ντίνος Δημόπουλος Αν όλα τα πιτσιρικά του κόσμου	600
Αθηνά Παπαδάκη Παλιές ιστορίες του κόσμου (Ασία)	500	Όσκαρ Ουάιλντ Ο εγωιστής γίγαντας	500
Μαρία Μιχαήλ-Δέδε Ινδιάνικοι θρύλοι	400	Νίνα Θεοχαρίδου Ασημένιος ελέφαντας	400
Αλέξανδρος Δουμάς Ιστορία ενός καρυσθαύστη	500	Λάμπρος Πετσίνης Ρωσικά λαϊκά παραμύθια	700
Αλφόνς Ντυντέ Ο Ταρταρέν της Ταρσκόν	500	Φιλίσα Χατζηχάννα Η Ντιντόν, ο Παβελάκης μου κι εγώ	700
Ιφιγένεια Αλμπανοπούλου Χόπι-Χοπ	300	Α. Α. Μιλν Το σπίτι στη γωνιά του Πουφ	500
Μαρία Μιχαήλ-Δέδε Θρύλοι των ιθαγενών της Αυστραλίας	500	Γιάννης Καλατζόπουλος Τα ρούχα του βασιλιά	400
Έλλη Αλεξίου Μύθοι του Αισώπου	500	Αδελφοί Γκριμ Διαλεχτά παραμύθια	500
Ντίνος Δημόπουλος Ο μαστρο-Πολύξενος κι η παλιοπαρέα του	500	Χανς Κρίστιαν Άντερσεν Διαλεχτά παραμύθια	500
Ι. Δ. Ιωαννίδης Τα τρία παιδιά	500	Σοφία Μιχαλοπούλου Ο Μήτσος και η Μίτση	500

Βιβλία για παιδιά από 10 ετών και άνω

Έλλη Αλεξίου Ρωτό και μαθαίνω	800	Ειρήνη Μάρρα Μια ιστορία για δύο	500
Τζων Στάινμπεκ Το κόκκινο αλογάκι	500	Σοφία Φιλντισή Ορέστης	500
Ε. Σαραντίτη-Παναγιώτου Ιόλη, ή Τη νύχτα που ξεχείλισε το ποτάμι	500	Χάρης Σακελλαρίου Διηγήματα των Χριστουγέννων	800
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Ο μικρός περιηγητής Τόμος Α'	600	Ευγενία Παλαιολόγου-Πετρώνα Στη χώρα των Φαραώ	500
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Ο μικρός περιηγητής Τόμος Β'	600	Σοφία Φιλντισή Το Ρηγάκι και άλλα διηγήματα	400
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Ο μικρός περιηγητής Τόμος Γ'	700	Νίτσα Τζώρτζογλου Περπατώντας στους αιώνες	700
Νίτσα Τζώρτζογλου Ο χρυσός δαρκικός	500	Μαρία Πυλιώτου Τα δέντρα που τρέχουν	500
Ράντγιαντ Κίπλινγκ Απίθανες ιστορίες	500	Σώτη Χριστογιάννη Μύθοι και θρύλοι της Νορβηγίας	500
Νικολάι Βορόνοβ Το κυνήγι των περιστερών	500	Ανν Τουέιτ Επιχείρηση «Κόκκινη Άμμος»	600
Νίτσα Τζώρτζογλου Το τσίρκο της Ίρμας	500	Πέτερ Χέρτλινγκ Ο Μπεν αγαπάει την Άννα	500
Ρόμπερτ Λούις Στήβενσον Το νησί των θησαυρών	800	Ντοντάρ Ντουμπάντσε Εγώ, η γιαγιά, ο ήλιος και ο Ιλαρίων	700
Αλέξανδρος Δουμάς Η μαύρη τουλίπα	800	Λούκας Χάρτμαν Άννα-αννΑ'	950
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Μύθοι και θρύλοι της Ρώμης	600	Ι. Δ. Ιωαννίδης Καβάλα στο Χρονοδιαβήτη	500
Κάρολος Γτίκενς Χριστουγεννιάτικη ιστορία	500	Λεονάρ ντε Βρις Το βιβλίο των πειραμάτων	600
Ι. Δ. Ιωαννίδης Το άσπρο αλόγο	500	Λεονάρ ντε Βρις Το δεύτερο βιβλίο των πειραμάτων	600
Ι. Δ. Ιωαννίδης Η ιστορία με το γαλάζιο μολύβι	500	Λεονάρ ντε Βρις Το τρίτο βιβλίο των πειραμάτων	600
Κιτσικοπούλου Μαίρη Ιστορίες των δερβισιάδων	500	Μ. Ε. Σαλτικόβ — Στσεντριν Πατέρας και γιος	600
Άντον Τσέχωφ Αστείες ιστορίες	500	Ιούλιος Βερν Οι πειρατές του Αιγαίου	600
Γιάννης Μπάρτζης Άργεος Εσπερινός	500	Ντίνος Δημόπουλος Τα δελφινάκια του Αμβρακικού	700
Νίτσα Τζώρτζογλου Τα Τρία Σίγμα	500	Ι. Δ. Ιωαννίδης Το παράξενο όωρο	500

Βιβλία για παιδιά από 12 ετών και άνω

Βίκτωρ Ουγκώ Απ' όσα έχω δει	600	Κίρα Σίνου — Ελένη Χουκ-Αποστολοπούλου Το χέρι στο βυθό	500
Χέντρικ Βαν Λουν Η ιστορία της ανθρωπότητας	900	Άλμπερτ Λιχάνοφ Η έκλειψη του ήλιου	500
Όσκαρ Ουάιλντ Το φάντασμα του Κάντερβιλ	500	Ιβάν Τουργκένιεφ Οι αφηγήσεις ενός κυνηγού	500
Τζακ Λόντον Αγάπη για τη ζωή	500	Μαρκ Τουένι Οι περιπέτειες του Χακ Φιν	950
Τζακ Λόντον Πειρατικές ιστορίες	500	Αιμέ Σόμερφελτ Το χαμένο όνειρο	500
Κατερίνα Γλυκοφρύδη Μελησιμπος	700	Μανόλης Κορνήλιος Πολύ ωραίο τ' όνομά σου, Ελευθερία!	500
Λίτσα Ψαραυτή Στα βήματα του Σαμοθήριου	500	Γιώτα Φωτιάδου-Μπαλαφούτη Ποτέ ξανά	400
Άννα Γκρέτα Βίνμπεργκ Μια Πέμπτη του Οκτώβρη	600	Λέων Τολστόι Ιστορίες	700
Νικολάι Βορόνοβ Μάσα, ένα σύγχρονο κορίτσι	500	Γκούντρουν Μερμς Το παιδί της Κυριακής	400
Χάρης Σακελλαρίου Η φωτιά που δε σβήνει	500	Ράντγιαντ Κίπλινγκ Δάιμονες των κυμάτων	700
Ράντγιαντ Κίπλινγκ Το ωραιότερο διήγημα του κόσμου	500	Τζακ Σέφερ Σέιν, ο άνθρωπος της χαμένης κοιλάδας	600
Ανατόλι Αλέξιν Η τρελή Ευδοκία	500	Μαρκ Τουένι Οι περιπέτειες του Τομ Σόγιερ	950
Νίτσα Τζώρτζογλου ΣΟΣ — Κίνδυνος	500	Κίρα Σίνου Συνάντηση στους Δελφούς	500
Ανατόλι Αλέξιν Τηλεφωνήστε κι ελάτε	500	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Α' Τόμος	950
Ράντγιαντ Κίπλινγκ Η εταιρεία Στάκι & Σία	800	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Β' Τόμος	950
Έρνεστ Χεμινγκουέι Ο γέρος και η θάλασσα	400	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Γ' Τόμος	950
Τζ. Μιντ Φόκνερ Μούνφλιτ (Το μυστήριο του θρυλικού διαμαντιού)	700	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Δ' Τόμος	950
Τζακ Λόντον Ο Ασπροδόντης	900	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Ε' Τόμος	950

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ Κ Α Σ Τ Α Ν Ι Ω Τ Η

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα

Ζ. Πηγής 3, 106 78 Αθήνα. Τηλ. 360.32.34 – 36.01.331

Επι σημάλ νουμε

Ο πολιτισμός πρέπει να επιβιώσει και στον πολιτικό λόγο

Δύο μόλις μέρες απομένουν μέχρι τις εκλογές. Ο προεκλογικός αγώνας έφθασε στο τέλος του και παρά την υποτονικότητα που τον διέκρινε τόσο από πλευράς δραστηριοποίησης των αυριανών ψηφοφόρων όσο και από πλευράς συνθημάτων επέδρασε καταλυτικά στον ελληνικό πολιτικό βίο —που ας μην ξεχνάμε συνεχίζεται και πέραν της 18ης Ιουνίου.

ΠΑΣΟΚ και Νέα Δημοκρατία εγκαθίδρυσαν ένα κλίμα χυδαιότητας, πρωτοφανές για τα δεδομένα μιας δημοκρατικής χώρας, που νομιμοποίησε την υποκλοπή και τσαλαπάτησε με τον πιο εξευτελιστικό τρόπο την ελευθερία του ατόμου και τους θεσμούς. Ο πολιτικός λόγος αντικαταστάθηκε από τον αυριανό λόγο. Ο πολίτης υποβαθμίστηκε σε απλό παρατηρητή των εξελίξεων στα «άδυτα» της προσωπικής ζωής των αρχηγών των δύο μεγάλων κομμάτων και έγινε φανερό ότι οι δύο μονομάχοι της πολιτικής σκηνής κάθε άλλο παρά την κάθαρση επιζητούν.

Μοναδική εξαίρεση μέσα στον κυκεώνα της εκλογικής ρύπανσης αποτέλεσε ο Συνασπισμός της Αριστεράς, που παρά τις αντιφάσεις που τον διέπουν, επέτυχε να διατηρήσει τον «αγώνα» του σε επίπεδα αξιοπρεπή. Χρησιμοποίησε τον πολιτικό λόγο αυτούσιο στη λειτουργικότητά του, ως μέσο πειθούς, πρότεινε ένα πολιτικό πρόγραμμα για τη λύση των βασικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο τόπος, καθαρό από τους εκάστοτε υπαινιγμούς «ροζ αποχρώσεων» και τις αλαζονικές εξάρσεις χωρίς περιεχόμενο.

Όμως και εδώ όπως και παντού ο «πολιτικός λόγος» αγνόησε τον πολιτισμό. Δεν μπορούσε να γίνει κι αλλιώς —έτσι όπως μας κατάντησαν. Και όταν κάποτε 97 πνευματικοί άνθρωποι εξέφρασαν την αποστροφή τους, η υπουργός Πολιτισμού είπε εκείνο το περιώνυμο «Λυπάμαι βαθύτατα» (για τους πνευματικούς ανθρώπους δηλαδή).

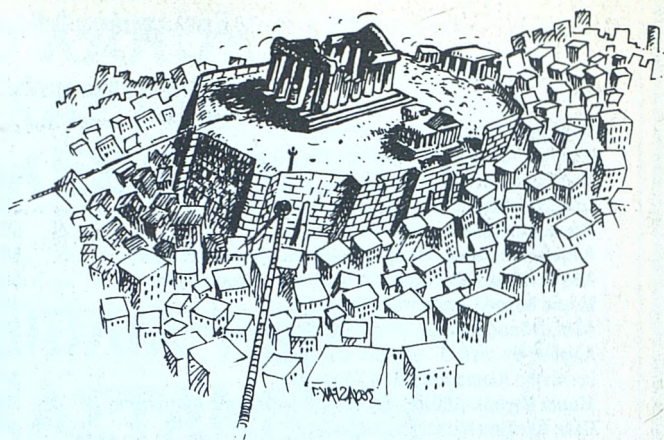
Από τη Δευτέρα πολλά θέματα θα τεθούν επί τάπητος και πολλά θα συζητηθούν και θα αναθεωρηθούν.

Ένα από αυτά είναι η συμπεριφορά και η στάση όλων μας και κυρίως όσον αφορά την έννοια «ανοχή». Αυτή αυτήν την ανοχή που τροφοδότησε τον αυταρχισμό της εξουσίας που επέρχεται. Την ανοχή που επέτρεψε την υποβάθμιση του μείζονος θέματος του πολιτισμού.

Που δεν υπάρχει αυτόνομα και ανεξάρτητα από τις πολιτικές πρωτοβουλίες που είναι άμεσα συναρτημένα με όλα τα προηγούμενα.

Αναπαραγωγή της ίδιας συμπεριφοράς πρέπει με κάθε τρόπο να αποφευχθεί.

Με καθαρότερη σκέψη, χωρίς εθελουφλίες, χωρίς νεφελώδεις συσκοτίσεις, ο πολιτικός λόγος και ο πολιτισμός πρέπει να συνυπάρχουν.

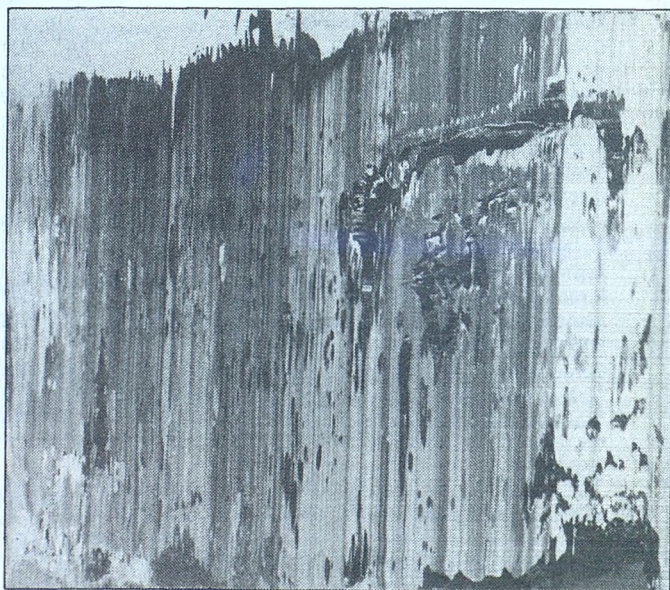

Gerhard Richter: ο υπερασπιστής του ζωγραφικού ιδιώματος

Ο Γερμανός καλλιτέχνης Γκέρχαρντ Ρίχτερ, του οποίου έργα είδαμε πριν λίγες μέρες στην γκαλερί Μπερνιέ (Μαρασλή 51), εμφανίζεται ως υπερασπιστής του ζωγραφικού ιδιώματος. Τούτο σημαίνει ότι το εικαστικό ενδιαφέρον του Ρίχτερ εντοπίζεται στη προσπάθεια να ανασυρ-

θούν στην επιφάνεια τα κατεξοχήν ζωγραφικά στοιχεία τα οποία παραγκωνίστηκαν με την ανάπτυξη των ιστορικών πρωτοποριακών κινημάτων και στο εγχείρημα του να αποκατασταθεί η αυτονομία της τέχνης, η οποία κλονίστηκε εκ βάθρων με την επέκταση των πρωτοποριακών κατακτήσεων.

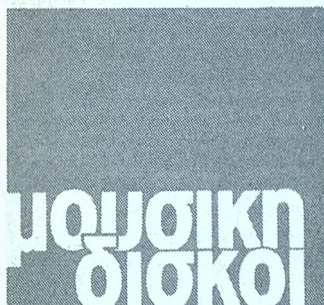
Η ευρύτερη τούτη εικαστική τάση, η οποία ολοένα και περισσότερο τα τελευταία χρόνια κερδίζει έδαφος, αποκτά στη περίπτωση του Ρίχτερ ιδιαίτερη βαρύτητα, στο βαθμό που ο καλλιτέχνης κατά την πρώτη φάση της δημιουργίας του κινήθηκε στα πλαίσια παρα-ζωγραφικών πρακτικών, οι οποίες αντλούσαν την καταγωγή τους από το πνεύμα των πρωτοποριών. Αρκεί να θυμηθεί κανείς την περίφημη «επίδειξη» (Demonstration) στα πλαίσια της οποίας ο καλλιτέχνης επεδείκνυε τον εαυτό του ως έργο τέχνης.

Ρίχτερ: Λαδί, (1988), 35X40 εκ.

Η ενασχόληση λοιπόν του Ρίχτερ με πρακτικές, οι οποίες στόχευαν τουλάχιστον προγραμματικά στην κατάρτιση του διαχωρισμού ανάμεσα στην τέχνη και την εμπειρική κοινωνική πραγματικότητα, δεν θεωρήθηκε ποτέ ως πρωτοδοτική των πρωτοποριακών επιδιώξεων: αντίθετα η ζωγραφική του Ρίχτερ δείχνει, ότι σήμερα μετά το τέλος των πρωτοποριών εικαστικές πρακτικές (κατασκευές, πειραματισμοί κ.ά.) που επιχειρούν να ανασυστήσουν το πνεύμα των πρωτοποριακών κινημάτων δεν είναι παρά τα κακέκτυπα των πρωτοποριών. Το εικαστικό έργο του Ρίχτερ, επειδή ακριβώς έχει τις απαρχές του (αρχές της δεκαετίας του '60) στην επίγνωση ότι το πρωτοποριακό πρόγραμμα εξαντλήθηκε ως εικαστικό και ιστορικό γεγονός, ανασυγκροτεί τα εικαστικά στοιχεία και αρθρώνει μια κατεξοχήν ζωγραφική γλώσσα. Η ζωγραφική στην περίπτωση του Ρίχτερ αποκαθίσταται ως η «αισθητή εκδήλωση της υποκειμενικότητας» ('Εγελος)· κατά συνέπεια απορρίπτεται κάθε αναγωγή της ζωγραφικής σε κατασκευή, η οποία εξαφανίζει την διάκριση τέχνης και εργαλειακής κοινωνικής πραγματικότητας.

Θεόδωρος Γεωργίου

Η «Μαρία Στούαρτ» στο Ηρώδειο

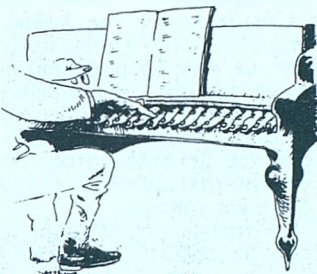
Με την παρουσίαση της όπερας του G. Donijetti (1797-1848) «MARIA STUARDA» (1839) από την Εθνική Λυρική Σκηνή, στις 8 Ιουνίου, άρχισαν οι εκδηλώσεις του Φεστιβάλ Αθηνών '89, στο Ηρώδειο, το πρόγραμμα του οποίου παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον ως προς τις μουσικές του εκδηλώσεις. Μεταξύ άλλων συμμετέχουν σε αυτό, η Φιλαρμονική ορχήστρα της Βαρσοβίας, η ορχήστρα της όπερας —και η όπερα— Κίροφ, η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών.

Με διευθυντή τον Αγγ. Ca-

vallaro που μας πρόσφερε μια αξιόλογη ερμηνεία στο έργο αυτό του Donijetti (το λιμπρέτο γραμμένο από τον G. Dardari είναι εμπνευσμένο από το θεατρικό «Μαρία Στούαρτ» του Shiller).

Η Εθνική Λυρική Σκηνή, υποχώρησε εν μέρει στην περσινή της απόφαση να μην επωμισθεί ξανά την ευθύνη παρουσίασης έργου στο Ηρώδειο λόγω των δυσβάστακτων οικονομικών δυσκολιών που συνεπάγονται τέτοια επιχειρήματα. Και λέμε πως «εν μέρει» μόνο υποχώρησε γιατί η όπερα παρουσιάστηκε χωρίς σκηνική δράση σε μορφή συναυλίας - concertante.

Στους πρωταγωνιστικούς ρόλους ήταν η Βαρβάρα Τσάμπαλη - Τρικολίδη (Ελισά-

βετ) η Μαρίνα Κριλοβίτσι - Πασχάλη (Μαρία Στούαρτ), ο Giuseppe Costanzo (Λέστερ), ο Κώστας Πασχάλης (Τάλμποτ), ο Γιάννης Γιανίσσης (Σέσιλ) και η Αν. Μονογένη (Άννα). Οφείλουμε να τονίσουμε, την εξαιρετική φωνητική παρουσία της Βαρβάρας Τσάμπαλη - Τρικολίδη, καθώς και του Κώστα Πασχάλη χωρίς με αυτό να υποτιμούμε τους άλλους εκτελεστές που οι ερμηνείες τους στάθηκαν αντάξιες του ρόλου τους, αλλά και του έργου αυτού του Donijetti. Γιατί ας μην ξεχνάμε πως τόσο στη «Maria Stuarda» όπως και στις περισσότερες όπερές του, που διακρίνονται για τις πλούσιες και προσεγμένες μελωδίες τους, διαφαίνεται η τάση του συνθέτη για μονωδιακή δεξιοτεχνία, στοιχείο που αξιώνει επιπρόσθετες απαιτήσεις από τους ερμηνευτές.

Η χορωδία —τη διέθυνε της οποίας είχε η Φανή Παλαμίδη— ήταν αξιόλογη, ιδιαίτερα στην ερμηνεία «χορωδιακού» στην γ' πράξη, ενώ η ορχήστρα με τη διακριτική παρουσία της υπογράμμιζε χωρίς στομφώδης εξάρσεις την πορεία των συναισθηματικών μεταπτώσεων.

Όπως προαναφέραμε η Maria Stuarda, ήταν μια αξιόλογη ερμηνεία από την Ε.Λ.Σ. χωρίς όμως να είναι το «κάτι

το ιδιαίτερο που θα προσδοκούσαμε από την εναρκτήρια παράσταση των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ Αθηνών. Κι αυτό, γιατί πέρα από τα όσα θετικά, η ακρόαση της συναυλίας αυτής παρουσίασε κάποιες «δυσκολίες» που θα θέλαμε να τονίσουμε.

Όπως είπαμε η όπερα παρουσιάστηκε με τη μορφή συναυλίας - concertante, δηλαδή σαν ορατόριο. Η επιλογή αυτή που μπορεί βέβαια να ήταν απόρροια του οικονομικού βάρους που απαιτεί το ανέβασμα μιας όπερας στο χώρο του Ηρώδειου, είναι ένα φαινόμενο που πολύ συχνά έχει δοκιμασθεί, με αιτιολογία την μη απόσπαση της προσοχής του ακροατή-θεατή από τη σκηνική δράση, και την εξ ολοκλήρου αφοσίωσή του στο μουσικό δρώμενο.

Ο δεύτερος παράγοντας, ήταν η ερμηνεία του λιμπρέτου στη γλώσσα που αυτό γράφτηκε, στην ιταλική, χωρίς να γίνει δηλαδή η καθιερωμένη μετάφρασή του στη γλώσσα του ακροατηρίου.

Οι δυο αυτοί συντελεστές, σε συνάρτηση με το ότι το έργο αυτό και η μυθοπλασία του, δεν είναι από τις πολύ γνωστές (μιλάμε πάντα, έχοντας υπόψη μας το κάπως πιο ευρύ ακροατήριο που παρακολούθησε την παράσταση αυτή) και ειδικά ο χειρισμός του «μύθου» που διαφέρει πολύ και από τα καθαυτά ιστορικά γεγονότα, αλλά και από την προγενέστερή του, διάσημη θεατρική «Μαρία Στούαρτ» του Shiller, αποτέλεσαν ανασταλτικούς παράγοντες για την κατανόησή του από ένα μέρος του κοινού που το μόνο που μπορούσε να αντιληφθεί ήταν η «απογυμνωμένη» μαγεία της μουσικής.

Όμως όλα αυτά δεν τα αναφέρουμε κατακρίνοντας τα απόλυτα, γιατί σίγουρα και αιτίες υπήρχαν και λόγοι ιστορικοί - καλλιτεχνικοί που εξυπηρέτηθηκαν από αυτές τις επιλογές.

Μα η εναντίωσή μας προέρχεται κι αυτή από κάποιους «ιστορικούς» λόγους. Γιατί η όπερα σαν μορφή μουσικής έκφρασης δεμένη απόλυτα με το λόγο και την κίνηση είχε σαν σκοπό της, από την εμφάνισή της σαν είδος και διαμέσου όλων των αναμορφωτών της, να πλησιάσει ή και να αναβιώσει το πνεύμα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας όπως το αντιλαμβανόταν η μετα-αναγεννησιακή εποχή.

Βέβαια ο Donijetti και η εποχή του ίσως να μην είχαν αυτό το ιδανικό, αλλά κάτω α-

πό αυτό το πρίσμα, πιστεύουμε πως η οποιoδήποτε αφαίρεση συστατικών της ή η παρουσίασή της με τρόπο που καθιστά ακατανόητη μια παράμετρο της για τους ακροατές, την κάνει να χάνει την «δύναμή» της μετατρέποντάς την σε μουσειακό είδος.

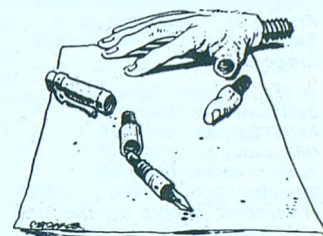
Νεκτάρης Μητρόπουλος

Η αρχιτεκτονική και η κριτική της

Την Κυριακή 4 Ιουνίου '89 έκανε την εμφάνισή του στο φως της δημοσιότητας στο «Βήμα» ένα απόσπασμα (αν κατάλαβα καλά) από ευρύτερη κριτική του Α. Γιακουμακάτου για την ελληνική αρχιτεκτονική της δεκαετίας του '80 που περιέχει μαζί με άλλα στα «Αρχιτεκτονικά Θέματα» που κυκλοφορούν.

Επειδή έχουμε ορισμένες απορίες ως προς τον τρόπο και τα κριτήρια, όσο και προς τις δομές όπου βασίστηκαν οι ταξινομήσεις του συγγραφέα για να εφευρεθούν οι τρεις κατηγορίες στις οποίες τοποθέτησε, αυτήν που θεωρεί την πλέον αξιόλογη αρχιτεκτονική του '80. Καθώς επίσης έχουμε αμφιβολίες στο αν είναι σωστό ή λανθασμένο να γίνονται πια τέτοιου είδους μορφολογικές μόνον ταξινομήσεις, διανύοντας μια εποχή όπου η προσωπική γραφή έχει υπερισχύσει των όποιων

θεσμοθετημένων θεωρητικά κατηγοριών. Κι επειδή, διανύει, στα τέλη του '80 η αρχιτεκτονική μας, μια ευαίσθητη πορεία, τόσο στην πράξη όσο και στη θεωρία της, θα 'πρεπε πιστεύουμε για να υπάρξει γάμος, να υπάρξει τελετή. Η

κριτική θα 'πρεπε να σκύψει πιο προσεκτικά πάνω στο αρχιτεκτονικό έργο και να ανιχνεύσει ιδιαιτερότητες και διαφορές. Το να πετάμε δέκα ονόματα κάτω από ένα πανώ με γενικεύσεις είναι πράξη άστοχη κι επικίνδυνη, αν θέλουμε, να είναι εύρωστος ο νεαρός κορμός που θα φέρει τους μελλοντικούς καρπούς της νέας μας κατάστασης. Η εγρήγορση προς τη Δύση, γίνεται σε προσωπικό και λιγότερο σε κοινωνικό επίπεδο. Δεν υπάρχουν δομές στη νέα μας κατάσταση, όπως δεν υπάρχουν δομές στις σχέσεις της ρίζας του καθενός μας στην Ανατολή. Κατ' αυτόν τον τρόπο η ενοποίηση σε κατηγορίες (άλλωστε ποιες είναι αυτές οι πλάσματικές κατηγορίες;) θα σήμαινε το θάνατο του προσωπικού και του ποιητικά υποκειμενικού που χαρακτηρίζει τον ελληνισμό, όχι μόνον πια εκείνον της διασποράς αλλά και τον εγχώριο.

Η νεαρή μας κριτική μέσα σε μια τέτοια ιδιαιτερότητα θα 'πρεπε πιστεύω να είναι εξαιρετικά προσεκτική στον εισαγόμενο «διαφωτιστικό» ρόλο της.

Χρήστος Παπούλιας

● Τη Δευτέρα 12 Ιουνίου έγιναν στην αίθουσα τέχνης «F» (Φωκυλίδου 12 και Βουκουρεστίου) τα εγκαίνια της ομαδικής έκθεσης Ελληνίδων Κεραμιστριών. Στην έκθεση συμμετέχουν οι: Β. Γκουνέλα, Μ. Γκρην, Α.-Λ. Διαμαντοπούλου, Α. Δροσάκη, Μ. Μαγγανάρη, Κ. Μητροπούλου, Χ. Μοράλη, Σ. Μπακάση, Μ. Οικονομίδου, Α. Παπαδάκη και Β. Σιατερλή.

● Έκθεση με θέμα «Λέω ναι στη ζωή - όχι στα ναρκωτικά» φιλοξενεί από τη Δευτέρα 21/6 έως 30/6 το Πνευματικό Κέντρο Καλλιθέας (Θησέως 156). Η έκθεση περιλαμβάνει όλα τα έργα του διαγωνισμού Καλλιτεχνικής Αφίσας κατά των ναρκωτικών που προκήρυξε το α' τρίμηνο του '89 το Πνευματικό Κέντρο σε συνεργασία με την Επιτροπή κατά της Κοινωνικής Διαφθοράς.

● «Εργαστήριο Αρχαίου Δράματος» πρόκειται να λειτουργήσει για νέους ηθοποιούς και απόφοιτους δραματικών σχολών, με υπεύθυνο τον Λεωτέρη Βογιατζή. Η θεατρική ιστορία του Βογιατζή είναι μια εγγύηση —αν μη τ' άλλο— για την σοβαρότητα του εγχειρήματος. Το πρόγραμμα αυτό ενισχύεται από την ΕΟΚ, και όσοι επιθυμούν να λάβουν μέρος μπορούν να επικοινωνήσουν με τη διεύθυνση του προγράμματος στα τηλέφωνα 82.13.959 και 82.17.877 καθημερινά 11-1 το πρωί και 6-8 το απόγευμα.

Το αλόγιστον της κρατικής πολιτικής για το περιβάλλον

Ο ορεινός όγκος της Γκιώνας που βρίσκεται, στην κεντρική Στερεά Ελλάδα, είναι περιοχή που διαθέτει πλούσιστα κοιτάσματα βωξίτη· κοιτάσματα που αποδίδουν στις μεταλλευτικές εταιρείες και στο κράτος, εδώ και 55 χρόνια, και που προβλέπεται να αποδίδουν τουλάχιστο για μια δεκαετία ακόμα.

Ταυτόχρονα η Γκιώνα συμβαίνει ν' αποτελεί, αφενός τη σημαντικότερη τροφοδοτική διέξοδο, τους θερινούς μήνες, για την ήπιας εκμετάλλευσης (παραδοσιακή) κτηνοτροφία της περιοχής, που εκτρέφει 40.000 περίπου ζώα (20% του ζωικού κεφάλαιου της Φωκίδας) και αφετέρου, τουλάχιστο σ' ένα μέρος της έκτασής της, σύμφωνα με οικολογική μελέτη ειδικών επιστημόνων, βιότοπο σπάνιων ζωικών και φυτικών ειδών, μερικά από τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση έκλειψης επί ευρωπαϊκού επιπέδου.

Οι μεταλλευτικές εταιρείες που δρουν στην περιοχή, ενάντια σε κάθε έννοια προστασίας περιβάλλοντος, όπως καθορίζεται από το νόμο 1650/86 αλλά και από τις «οδηγίες» της ΕΟΚ, ή κοινωνικού συμφέροντος πέρα απ' το χώρο των εργαζομένων της, με αποκλειστικό κίνητρο τη μείωση του κόστους εξόρυξης, πίεσαν και πέτυχαν απ' τις κυβερνήσεις της τελευταίας δεκαετίας άδειες επιφανειακής εξόρυξης.

Η επιφανειακή εξόρυξη διενεργείται ακόμα και σε δασώδεις εκτάσεις και σε κοινοτικούς βοσκότοπους (υποαλπικά λειβάδια), ο δε έλεγχος για την «καλή χρήση» και την «αποκατάσταση» γίνεται κάθε έξη μήνες από ΕΝΑΝ επόπτη του υπουργείου Βιομηχανίας, που ΠΑΙΡΝΕΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙ' ΑΥΤΟΝ ΑΠ' ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ...

Ο τρόπος με τον οποίο γίνε-

ται σήμερα η επιφανειακή εξόρυξη, έχει συνόπτικά τις παρακάτω συνέπειες:

1. Μείωση των κοινοτικών βοσκότοπων και υποβάθμιση αυτών που απομένουν, από τη σκόνη των νταμαριών, σε σημείο που να έχει οδηγήσει σε απόγνωση τους κτηνοτρόφους τη περιοχής.

2. Αλόγιστη μείωση των δασών αλλά και κατασπατάληση δασικού πλούτου που παραχώνεται από τα μπάζα των δρόμων και των πεδίων επιφανειακής εξόρυξης.

3. Απώλεια αλλά και μόλυνση υδάτινων πόρων του βουνού, αντίστοιχα από τις δονήσεις και τα χημικά των εκρήξεων, πολλοί απ' τους οποίους είναι ζωτικής σημασίας ακόμα και για κατοικημένες περιοχές.

4. Διευκόλυνση της λαθροθηρίας και της λαθροξύλευσης, με τους δρόμους που ανοίγονται απ' τις εταιρείες, κάποτε μόνο και μόνο για να μειώσουν το κόστος μεταφοράς του μεταλλεύματος, για να εγκαταλειφθούν όταν πια δεν είναι χρήσιμοι.

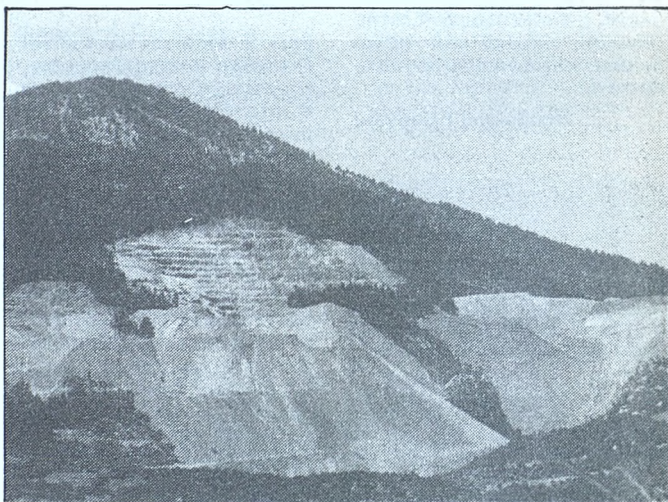
5. Κατατεμαχισμός από α-προγραμματίστα και αντιεπι-

φου του βουνού, με τρόπο ιδιαίτερα πρόσφορο για τη διάβρωση από τα νερά των βροχών.

Απέναντι σε όλ' αυτά η αυτοδιοίκηση, για λόγους άλλοτε νομικούς και άλλοτε σύμφυτων αδυναμιών των κοινωνικών συμβουλίων δεν έχει δυνατότητα ουσιαστικής παρέμβασης· ο ρόλος της είναι στην καλύτερη περίπτωση γνωμοδοτικός.

Μελετώντας διεξοδικά το πρόβλημα με τις απόψεις των άμεσα θιγόμενων και με τη βοήθεια ειδικών, η «Επιτροπή Αγώνα για την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη στην περιοχή της Γκιώνας» προτείνει στο κράτος μια λύση ανεκτής συνύπαρξης εκμετάλλευσης βωξίτη και προστασίας περιβάλλοντος που συνοψίζεται στα εξής αιτήματα:

1. Να εφαρμοστεί, αν υπάρχει, ή αν δεν υπάρχει να θεσμοθετηθεί, ο νόμος για μια ορθολογική επιφανειακή εκμετάλλευση. Αυτό πολύ απλά κατά την άποψή μας σημαίνει, επιφανειακή εξόρυξη όχι από απεριόριστο αριθμό πεδίων ταυτόχρονα και σε κά-

Γκιώνα, περιοχή Καλοσκοπής: Η επιφανειακή εξόρυξη του βωξίτη στο δάσος.

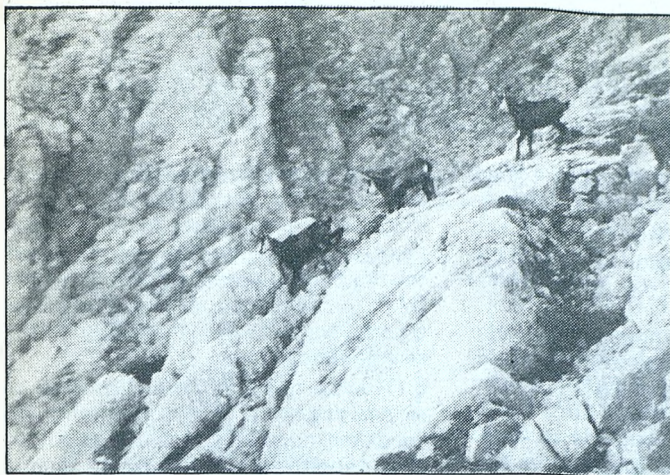
στημονικά παρεμβαλλόμενα πεδία εξόρυξης των βιοτόπων με ανυπολόγιστες επιπτώσεις στην πανίδα του βουνού και ειδικότερα στα βουνά είδη της.

6. Αλλοίωση των εδαφολογικών χαρακτηριστικών, μορφολογικών αλλά και χημικών, στις περιοχές επέμβασης σε σημείο που να μην μπορεί να είναι ικανοποιητική η «αποκατάσταση», όπου γίνεται, και ειδικά στις δασώδεις εκτάσεις να είναι αδύνατη.

7. Αλλοίωση από την απερισκεπτή εναπόθεση μάζων ή την εγκατάσταση σκουπιδότοπων του φυσικού ανάγλυ-

φου πεδίο κλιμακωτή, έτσι που να βοηθείται με την μη ριζική μεταβολή του φυσικού ανάγλυφου των θιγόμενων περιοχών η υποχρεωτική κατά το νόμο 1650/86 για τις εταιρείες αποκατάσταση. Κυρίως σημαίνει για την αποκατάσταση - χρησιμοποίηση φυτικών ειδών επιστημονικά επιλεγμένων κατά υψομετρική ζώνη και όχι οπωσδήποτε της αρεσκείας των υπευθύνων των εταιρειών.

2. Να ξεκαθαρίσει νομοθετικά το ζήτημα νομής - ιδιοκτησίας γης μεταξύ αυτοδιοίκησης και κράτους με αξίωση η αυτοδιοίκηση ν' αποχτήσει

Αγριόγίδα στην Γκιώνα: ο αριθμός τους ανέρχεται σε 100 σ' ολόκληρη τη νότια Ελλάδα, εκ των οποίων τα μισά βρίσκονται στην Γκιώνα.

«βέτο» στην περιοχή νομής της.

3. Εφόσον αποκτήσει η αυτοδιοίκηση ουσιαστικό λόγο για τις μεταλλευτικές εκμεταλλεύσεις στην περιοχή νομής της να θεσμοθετηθεί έτσι ώστε οι σχετικές αποφάσεις των κοινοτικών συμβουλίων να παίρνονται μετά από προσφυγή σε λαϊκή συνέλευση.

4. Να καθοριστούν οι χρήσεις γης και στο πλαίσιο τους οι κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες να υποχρεούνται με νόμο να εφοδιάζουν τις θιγόμενες κοινότητες με χαρτο-

γράφηση των περιοχών τους όπου θα επισημαίνονται τα υπό εκμετάλλευση αλλά και τα μελλοντικά πεδία ερευνών και επιφανειακών εκμεταλλεύσεων, συνοδευόμενα από αντίστοιχα χρονοδιαγράμματα.

5. Να μην επιτρέπεται για κανένα λόγο επιφανειακή εξόρυξη σε δασώδεις εκτάσεις και, ειδικότερα για την Γκιώνα, η περιοχή Λαζόρεμα, Βαθεία Λάκκα, Κορυφογραμμή, Ρεκκά, να χαρακτηριστεί περιοχή «προστασίας της φύσης», δεδομένου —από εμπει-

ριστατωμένες μελέτες ειδικών, του υψηλού οικολογικού της ενδιαφέροντος. Για τις υπόγειες εξορύξεις προκειμένου οι εταιρείες να πάρουν άδεια εκμετάλλευσης να συνυποβάλλουν στις αρμόδιες υπηρεσίες πλήρη υδρογεωλογική μελέτη.

6. Είτε κάνουν οι εταιρείες επιφανειακή εξόρυξη σε περιοχές νομής κοινοτήτων (με σύμφωνη οπωσδήποτε γνώμη τους) είτε σε καθαρά δημόσιες, η αποκατάσταση που από το νόμο υποχρεούνται να κάνουν να ελέγχεται ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΠ' ΤΟΥΣ ΕΠΟΠΤΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, όπως γίνεται τώρα. Στην περίπτωση δε που κατά τον κοινωνικό έλεγχο όπου να συμμετέχουν και ειδικοί κρατικοί επιστήμονες, διαπιστωθεί μη αρμόζουσα αποκατάσταση, να διακόπτονται άμεσα οι άδειες έρευνας και εκμετάλλευσης στην περιοχή που διαπιστώνεται παράβαση για όσο διάστημα θα χρειάζονται υπόλογες εταιρείες να επανορθώσουν.

7. Εφόσον με σύμφωνη γνώμη κάποιας κοινότητας (που έχει παρθεί με τη διαδικασία που προτείνουμε στο αίτημα 3) μια εταιρεία κάνει επιφανειακή εξόρυξη στην περιοχή νομής της, για όσο διάστημα διαρκεί αυτή αλλά και για κείνο από την αποπεράτωση των εργασιών αποκατάστασης

του εδάφους, ΜΕΤΑ ΠΛΗΡΗ ΕΞΑΝΤΛΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΤΑΣΜΑΤΟΣ, ως την επαναπόκτηση από την εν λόγω περιοχή της μικροχλωρίδας της, να υποχρεούνται οι εταιρείες σε καταβολή πάγιας ετήσιας αποζημίωσης προς την θιγόμενη κοινότητα.

8. Εφόσον στον αρμόδιο νομάρχη προσκομίζονται επισημονικά τεκμηριωμένες αποδείξεις, για οποιαδήποτε ζημιογόνα απόρροια της δραστηριότητας των εταιρειών (πέρα απ' την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος επιφανειακά) σε κατοικημένες περιοχές (π.χ. απώλεια νερών, ρωγμές σε σπίτια από τις ανατινάξεις κλπ.), να εφαρμόζονται αυστηρά όσα προβλέπουν τα άρθρα 28, 29, και 30 του νόμου 1650/86 με αξίωση μέρους τουλάχιστον των προβλεπόμενων προστίμων να δίνονται κατά περίπτωση στους θιγόμενους (άτομα ή φορείς) προς αποκατάσταση ή αναπλήρωση.

9. Να μη δοθούν επιπλέον άδειες εκμετάλλευσης για την Γκιώνα, προτού καθορισθούν οι χρήσεις γης και δοθούν τα στοιχεία που προβλέπει το αίτημά μας 4 στις κοινότητες της περιοχής της.

Τα στοιχεία δόθηκαν από την Επιτροπή Αγώνα για την προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή της Γκιώνας.

Έκδόσεις Πλέθρον

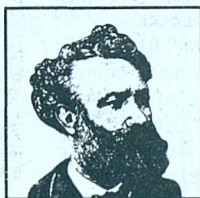
Σειρά: ΜΕΛΕΤΕΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΤΣΟΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΚΟΡΝΗΛΙΟ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗ

Βιβλιοπωλείο-Εκδόσεις:
Μασσαλίας 20Α, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 36.41.260 - 36.45.057

ΑΙΟΛΟΣ ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ

Οι ναυαγοί του Ιωνάθαν - Ξεχειμώνιασμα στους πάγους - Δόκιμος ΟΞ - Ο μαστρο-Ζαχαρίας - Οι περιπέτειες της οικογένειας Ποντική - Ένας Αμερικανός δημοσιογράφος το 2889 - Η πλάνη και άλλα διηγήματα - Το νησί με τις έλικες - Ο κύριος Ρε-Δίεον - Οικογένεια χωρίς όνομα - Ο δρόμος της Γαλλίας

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ
ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σόλωνός 114, 106 81 Αθήνα ☎ 363.02.14

ΑΙΟΛΟΣ ΤΑΞΙΔΙΑ-ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ

ΜΑΡΚΟ ΠΟΛΟ: Τα ταξίδια - ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ: Η ανακάλυψη της Αμερικής [Α' τόμος: Ημερολόγιο Πλοίου 1492-1493, Β' τόμος: Ταξιδιωτικές αφηγήσεις 1493-1504] - ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ΝΤΕΛΑΣ ΚΑΖΑΣ: Σύντομη ανασκόπηση της καταστροφής των Ινδιών - ΤΖΕΪΜΣ ΚΟΥΚ: Τα ταξίδια γύρω από τον κόσμο [Α' και Β' τόμος] - ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΑΖΟΣ: Έλληνες θαλασσοπόροι στις μεγάλες ανακαλύψεις

Σόλωνός 114, 106 81 Αθήνα ☎ 363.02.14

ΒΡΑΧΥ ΣΤΡΟΥΚΤΟΥΡΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

1. Η «περίπτωση» Κοσκωτά, ως κυρίαρχο δομικό πρότυπο κοινωνικής συμπεριφοράς στην τρέχουσα «σοσιαλιστική» φάση της Νεοελληνικής Κοινωνίας, εξοικειώσε τον μη ειδικό Πολίτη με τις χαρές του στρουκτουραλισμού. Η αλληλουχία λοιπόν: «Φτωχή η λαϊκή καταγωγή — εργατικότητα — κεφαλαιοποίηση — καρποφορία κεφαλαίου με σφετερισμό αλλοτρίων κεφαλαίων — εξαγορά κεφαλαίων και συνειδήσεων με τα αλλότρια κεφάλαια — πλούτος και ισχύς χάριν στα κεφαλαιοποιημένα χρήματα και συνειδήσεις — Εξουσία», παρέχει ένα άριστο ερμηνευτικό εργαλείο, που μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση και άλλων κοινωνικών φαινομένων.

2. Ένα δευτερεύον σημαίνει στην ιστορία του Κοσκωτά, προκύπτει από το παιχνίδι της ιστορικής συγκυρίας: ο τόπος (προσωρινής) κράτησης αυτού του Νεοέλληνα «μάγου» είναι το Σάλεμ της Μασσαχουσέτης. Συμβαίνει λοιπόν, ότι ιστορικά στην πόλη της Μασσαχουσέτης με αυτό το όνομα έγινε το 1692 η περιβόητη δίκη ενάντια στις μάγισσες, που κατέληξε σε βασανισμούς δεκάδων ατόμων και στον απαγχονισμό δεκαεννέα γυναικών (δες και το σχετικό θεατρικό έργο του Άρθουρ Μίλλερ, 1953).

3. Η σύνδεση λοιπόν των δύο πιο πάνω στοιχείων με την ψυχική υγεία μπορεί να αναζητηθεί στην ιστορία του Πάπα της Ρώμης Ιννοκέντιου VIII, που θέλοντας να προστατεύσει το ποίμνιόν του από περιστατικά διαταραγμένης συμπεριφοράς (πχ. μαγεία), ανάθεσε στους ειδικούς της εποχής (1484), δομινικανούς μοναχούς Χέινριχ Κράμερ και Ζακ Σπρένγκερ, τη συγγραφή του πρώτου εγχειριδίου πρακτικής επιδημιολογίας, το γνωστό «Μάλλεους Μαλεφικάρουμ». Στηριζόμενοι στις οδηγίες αυτού του εγχειριδίου, οι ατοί του Σάλεμ θανάτωσαν τις «μάγισσες».

4. Ας εφαρμόσουμε τώρα την στρουκτουραλιστική μέθοδο, που περιγράψαμε στην αρχή αυτού του δοκιμίου, αντικαθιστώντας το χρηματικό κεφάλαιο με κε-

φάλαια γνώσης και τις τράπεζες, εφημερίδες κλπ. με κέντρα υγείας, νοσοκομεία, πανεπιστήμια, κλπ. Μετά τα νέα τζάκια και τη νέα νομενκλατούρα, θα ανακαλύψουμε και τη νέα «ιντελλιγκέντσια».

5. Ιδού τώρα μια τυποποιημένη και αποπροσωποποιημένη τέτοια περίπτωση: Έστω ένα κέντρο ψυχικής υγείας. Νομικό Πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου κατά προτίμηση, εποπτευόμενο όμως από το οικείο Υπουργείο. Ονομάζετε Πρόεδρο του Δ.Σ. δικό σας πρόσωπο, που εξασφαλίζει επιπλέον και την ιστορική συνέχεια δεδομένου ότι υπηρέτησε το ίδιο Δ.Σ. επί χούντας. Προκηρύσσετε τη θέση του Επισημονικού Διευθυντού του Κέντρου με μειωμένα προσόντα (για μια θέση με επίπεδο τουλάχιστον Διευθυντού Κλινικής Νοσοκομείου). Προσλαμβάνετε για την θέση αυτή «νόμιμα» ως προς την προκήρυξη (ιδιωτικού δικαίου ένεκα), πρόσωπο με προσόντα Επιμελητού Β' του ΕΣΥ αλλά με κομματική ταυτότητα. Του απονέμετε μισθό ανώτερο από την κρατούσα μίζερια μισθών στα Κρατικά Νοσοκομεία. Του ανοίγετε το Κέντρο ως πολιτικό γραφείο. Έτσι αρχίζει, η επιστημονική κεφαλαιοποίηση a la Κοσκωτάς.

6. Στην πρώτη φάση, το εν λόγω πρόσωπο ακολουθώντας τις οδηγίες του γνωστού εγχειριδίου «Μάλλεους Μαλεφικάρουμ», κυνηγάει τις μάγισσες σε πρόσωπα και μεθόδους, που ο Πάπας δεν γουστάρει. Στη συνέχεια, εξαγοράζει με τα κεφάλαια του Κέντρου συνειδήσεις, προσλαμβάνοντας με μειωμένα προσόντα και προάγοντας σε εικονικές θέσεις και υπηρεσίες ημέτερους. Με αυτό, αλλά και με το κομματικό κεφάλαιο, γίνεται απαραίτητος συντελεστής των δρώμενων στην Ψυχική Υγεία. Στο εσωτερικό και το εξωτερικό.

7. Όπως οι εταιρείες, τράπεζες, επιχειρήσεις κλπ. δημοσιεύουν ισολογισμούς, έτσι και τα επιστημονικά κέντρα δημοσιεύουν απολογισμούς. Η λογιστική αποκρυπτογράφηση αυτών των «λογαριασμών» απαιτεί συχνά ιδιαίτερες ικανότητες, κυρίως ως προς τις κεφαλαιοποιή-

σεις και τα αποθεματικά. Στον απολογισμό λοιπόν τετραετίας (;) του εν λόγω Κέντρου, διαπιστώνεται ότι το «πρόσωπο» έχει κεφαλαιοποιήσει υπό την μορφή επιστημονικών εργασιών, 59 «μετοχές» (14.75 δημοσιεύσεις ετησίως!) και έχει ως αποθεματικό την ευθύνη 18 ερευνητικών προγραμμάτων.

8. Πλούσιο πλέον το «πρόσωπο» με τα ως άνω κεφάλαια, θέλησε να εξαγοράσει και άλλες, πιο σίγουρες δραστηριότητες, στην αγορά της ψυχικής υγείας (όπως ο Κοσκωτάς αγόρασε τον Ολυμπιακό). Μια πανεπιστημιακή θέση και αίγλη διαθέτει και ισχύ παράγει και μονιμότητα προσφέρει για τους χαλεπούς καιρούς των πολιτικών αλλαγών. Ένα ιστορικά παράδοξο φαινόμενο όμως παρουσιάστηκε: όσο αποτύγχανε το «πρόσωπο» σε μια χαμηλότερη βαθμίδα της πανεπιστημιακής ιεραρχίας, τόσο ανέβαζε τις απαιτήσεις του στην επόμενη προσπάθεια. Έτσι, μετά από θέση λέκτορα σε περιφερειακό Πανεπιστήμιο, διεκδικεί θέση λέκτορα σε κεντρικό, και μετά θέση επίκουρου σε περιφερειακό και τέλος, θέση αναπληρωτή πάλι σε περιφερειακό Πανεπιστήμιο. Ίσως να μην ενδιαφέρει η επί του παρόντος τουλάχιστον, έκβαση αυτής της εξαγοράς. Θα πρέπει να ενδιαφέρει όμως η μεθόδευση και τα σπριγίματά της μέσα στην Πανεπιστημιακή κοινότητα.

9. Το στρουκτουραλιστικό αυτό παιχνίδι, μας επέτρεψε να αναδείξουμε το γενικεύσιμο σε πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής, φαινόμενο του κοσκωτισμού. Στον δε ευαίσθητο τομέα της ψυχικής υγείας, κάθε πράξη, ενέργεια και απόφαση που αδιαφορεί για τις ηθικές αρχές και προδιαγραφές, αργά ή γρήγορα επιστρέφει υπό την μορφή ατομικού συμπτώματος ή ομαδικού συνδρόμου. Η ιστορία της παγκόσμιας ψυχιατρικής είναι γεμάτη από τέτοια παραδείγματα, από την δική μας Λέρο μέχρι την θανάτωση των τρελών από τον Χίτλερ και τους δικούς τους...

Ιπποκράτης Ακάδεμος

Μετά τον Ετρούσκο...

Ο Περιπλανώμενος

Ζητήστε τον σήμερα από το βιβλιοπώλη σας

ΧΟΝΔΡΙΚΗ: 1. ΠΑΤΑΡΙ Τηλ. 3602542

2. ΠΡΟΟΔΟΣ Τηλ. 3621001

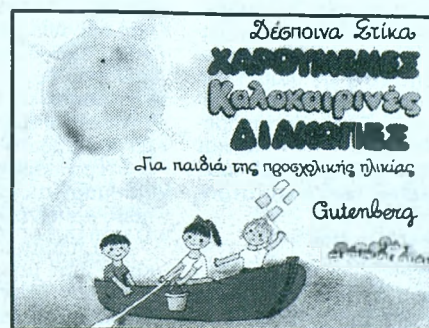
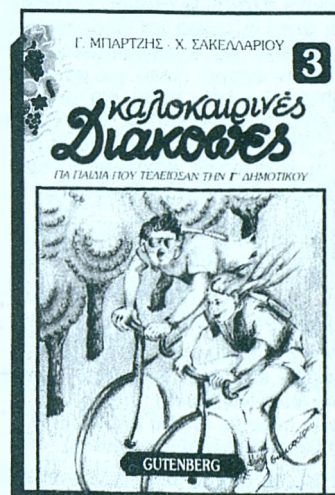
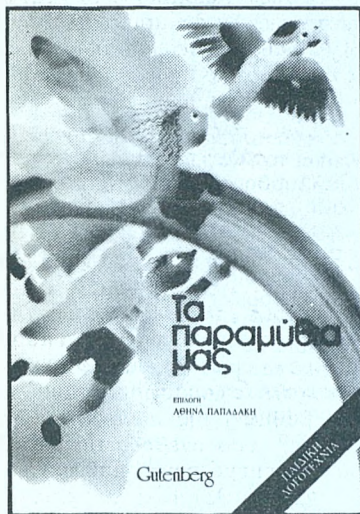
3. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ - ΚΑΝΑΚΗΣ Τηλ. 3623113

4. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ Τηλ. 3607876

Εκδόσεις ΚΑΛΕΝΤΗΣ, Μαυρομιχάλη 5, Τηλ. 3623553

Gutenberg

για ένα παραμυθένιο καλοκαίρι

ΣΟΛΩΝΟΣ 103 • ΤΗΛ. 36.00.127 • ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 78

Η ΧΩΡΑ ΠΑΣΧΕΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ

Συνέντευξη στην Ρένα Αγγουρίδου

Αν και τα πολιτικά πράγματα του τόπου μας —και όχι μόνο τα πρόσφατα— έχουν επιβεβαιώσει τον ισχυρισμό του φίλου μου του Μποστ ότι «την Δόξαν πολλοί εμίσησαν, τον Πλούτον ουδείς», εντούτοις, οι Έλληνες καλλιτέχνες έχουν ένα πιο δυνατό επιχείρημα για να αιτιολογήσουν την όλο και μεγαλύτερη συμμετοχή τους «στα κοινά». Δηλαδή ότι η πολιτική είναι μια πολύ σοβαρή υπόθεση για να την εμπιστευτεί κανείς πλέον στους πολιτικούς. Ο Σταύρος Ξαρχάκος, που τον συνάντησα μερικές μέρες πριν από τις εκλογές, άγρυπνο και κατακουρασμένο, κι ως είναι από τους ελάχιστους υποψήφιους που δεν ανεβοκατεβαίνουν πολυκατοικίες και δεν παίρνουν σβάρνα τις λαϊκές αγορές, συμφωνεί.

ΑΠ.: Νομίζω ότι η χώρα πάσχει από τους επαγγελματίες πολιτικούς. Και πρέπει να πούμε ότι τώρα που πάμε για το 2.000, καιρός είναι να κλείσουν τα μικρομάγαζα. Χρειάζονται άνθρωποι με ευρύτητα, αν θέλετε, σκέψης και πνεύματος για να προχωρήσουμε επιτέλους στην ουσία και τον κοινό στόχο. Ο οποίος τι είναι; Επιτέλους αυτή η χώρα να βρει τη θέση που της πρέπει στον ευρωπαϊκό χώρο και σ' όλο τον κόσμο. Όσο για μένα, ένα από τα πιστεύω μου είναι ότι, όπως η μουσική είναι η τέχνη του μέτρου και της αρμονίας, έτσι και η πολιτική θα έπρεπε να είναι η τέχνη της κοινωνικής αρμονίας. Βλέπετε ότι κάπου συνδυάζεται η τέχνη με την πολιτική.

ΕΡ.: Θυμάμαι την πρώτη σας συναυλία στο «Κεντρικό», το 1963 νομίζω. Τότε σας είχε «πατρονάρει» η Ένωση Κέντρου για να έχει κι εκείνη τον δικό της δημοφιλή μουσικοσυνθέτη. Με τη μεταπολίτευση ενταχθήκατε στο Κόμμα των Φιλελευθέρων, στις τελευταίες δημοτικές εκλογές στη «Νέα Εποχή» του Μιλτιάδη Έβερτ, για να πολιτευθείτε τώρα με τη Νέα Δημοκρατία. Άρα έχετε κάνει ιδεολογική στροφή.

ΑΠ.: Κατ' αρχήν ανήκω στο φιλελεύθερο κεντρώο χώρο. Δε νομίζω ότι έχω κάνει καμιά στροφή, απολύτως. Το 1963 που λέτε, όταν έκανα τη συναυλία στο «Κεντρικό», είχε έρθει ο Γεώργιος Παπανδρέου και, με τη μεγαλοστομία που τον χαρακτηρίζει, με αγκάλιασε και μου είπε: «Σε υιοθετώ!». Κι από τότε με υιοθέτησε ως πούμε και το Κέντρο. Είμαι εξ αγχιστείας αδελφός του Ανδρέα Παπανδρέου. (Γελάει). Επαναλαμβάνω, ανήκα και ανήκω στον ευρύτερο φιλελεύθερο κεντρώο χώρο. Δεν βλέπω λοιπόν τη στροφή που λέτε...

ΕΡ.: Δηλαδή δεν θεωρείτε τη Νέα Δημοκρατία δεξιό κόμμα;

ΑΠ.: Νομίζω ότι και ο ίδιος ο πρόεδρος του κόμματος σε μια συνέντευξη του πριν από μερικές εβδομάδες στη «Γυναίκα» ή το «Ελλ», δεν θυμάμαι, είπε ότι δεν είναι δεξιός — γιατί κι ο ίδιος προέρχε-

ται από το φιλελεύθερο κεντρώο χώρο.

ΕΡ.: Πολλοί λένε ότι χρησιμοποιήσατε το πόστο του αντιδημάρχου ως βήμα για να πάρετε μέρος στις βουλευτικές εκλογές.

ΑΠ.: Κοιτάξτε!! Τίποτα δεν χρησιμοποίησα, ειλικρινά, για να μπω στην πολιτική. Οι συγκυρίες είναι εκείνες που με οδήγησαν στην απόφασή μου να πολιτευθώ. Με κάλεσε ο Μιλτιάδης Έβερτ. Κι εδώ θέλω να κάνω μια παρένθεση. Στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης συναντάμε ένα φαινόμενο που δεν παρατηρείται στις βουλευτικές εκλογές. Στα ψηφοδέλτια υπάρχουν πολλοί ηθοποιοί, ποδοσφαιριστές, τραγουδιστές κ.ά. Δε νομίζω ότι ο Μιλτιάδης Έβερτ με κάλεσε επειδή είμαι κάποιο πολιτικό πρόσωπο. Για να μην κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας, με φώναξε για τ' όνομά μου, επειδή θα τραβούσε ψήφους. Νόμιζε μάλιστα ότι θα ήμουν πρώτος στους σταυρούς. Με κατάπληξή του είδε, είδαμε όλοι μας, ότι είχα πάρει πάρα πολύ λίγους σταυρούς κι ο λόγος ποιος ήταν; Δεν είχα βγει έξω από το σπίτι μου να κάνω κάποιον αγώνα, όπως έκαναν πολλοί υποψήφιοι, και καλά κάνανε, τρέξαν σε σπίτια, ανέβηκαν σε πολυκατοικίες, κατέβηκαν, χαιρέτησαν, πήγαν σε «Λαϊκές», κάνανε συγκεντρώσεις κλπ., κλπ. Εγώ δεν έκανα τίποτα από όλα αυτά και πρέπει να σας πω ότι δεν μου πάει αυτού του είδους ο αγώνας και, όπως θα είδατε, στο σημερινό αγώνα έχω διαφοροποιηθεί τελείως. Λοιπόν εγώ δεν ξεκίνησα με κάποια πολιτική προοπτική. Ο Έβερτ μου έδωσε όμως την ευκαιρία, χρίζοντάς με αντιδημάρχο, να δοκιμάσω δυο πράγματα. Αλλά και μια δεύτερη παρένθεση. Μου έδωσε την αντιδημαρχία επειδή τον χαρακτηρίζει ένα ήθος και είναι συνεπής στο λόγο του.

Στα πλαίσια του διαλόγου που είχαμε κάνει πριν μπω στη Νέα Εποχή, ήταν και ο τομέας στον οποίο εγώ θα μπορούσα να συνεισφέρω. Κι αυτός, βέβαια, είναι ο πολιτιστικός. Ήξερα και ήξερε ότι με παίρνει για να πάρει περισσότερους σταυρούς, αυτό δεν έγινε, πάντως εκεί-

νος με έχρισε αντιδημάρχο. Δύο πράγματα λοιπόν έγιναν. Πρώτα ανακάλυψα κι εγώ αλλά κι εκείνος τις διοικητικές μου ικανότητες. Διότι το να κρατάς μια αντιδημαρχία σε έναν οργανισμό και μάλιστα σε ένα πρόσωπο δημοσίου δικαίου, όπως είναι το Πνευματικό Κέντρο, με Διοικητικό Συμβούλιο και δικό του προϋπολογισμό, που είναι αυτόνομο κατά κάποιο τρόπο, πρέπει να έχεις διοικητικές ικανότητες. Και μάλιστα σε έναν φορέα με τόσο μεγάλες γραφειοκρατικές διαδικασίες. Νομίζω λοιπόν ότι πέτυχα, εξού και τα αποτελέσματα που έδειξε ο Δήμος Αθηναίων σε ό,τι αφορά, βέβαια, το πολιτιστικό του πρόγραμμα. Και δεύτερον, μου δόθηκε η ευκαιρία να υλοποιήσω το πρόγραμμα που είχαμε συμφωνήσει με τον Μιλτιάδη Έβερτ σε ό,τι αφορά τα πολιτιστικά πράγματα της Αθήνας. Πάει να πει ότι και στο διοικητικό και στο μέρος της υλοποίησης των προγραμματικών δηλώσεων της Νέας Εποχής, επέτυχα. Και να συμπληρώσω ότι επέτυχα προσωπικά αλλά και ο Μιλτιάδης Έβερτ και η Νέα Εποχή στον πολιτιστικό τομέα.

ΕΡ.: Λέγεται όμως ότι κατά κάποιο τρόπο ακολουθήσατε την τακτική των «γιατίπες; πολύ γρήγορα, πολλά αποτελέσματα. Με μουσικές «φιέστες» και τη βιαστική τοποθέτηση γλυπτών, όχι πάντα αξιόλογων, σε κεντρικά σημεία της Αθήνας. (Δεν προλαβαίνω να τελειώσω τη φράση μου και με διακόπτει ξαναμμένος):

ΑΠ.: Να απαντήσω σε αυτό, να απαντήσω αμέσως, διότι δεν είναι έτσι τα πράγματα. Κατ' αρχήν σε αυτόν τον τόπο δεν γίνεται τίποτα αν δεν έχεις πολιτική απόφαση και βούληση. Κι αν δεν γίνει κάποια αρχή. Δεν είπα ποτέ ότι όλα τα γλυπτά που έχουν στηθεί είναι πρώτης κατηγορίας. Έγινε όμως η αρχή. Αυτό είναι το σημαντικό. Διότι δεν θα γινόταν ποτέ καμιά αρχή αν εξαντλιόμαστε σε επιτροπές, παραεπιτροπές και δώστου επιτροπές. Και ξέρετε ότι ο τομέας της γλυπτικής είναι ο πιο υποβαθμισμένος. Βοηθήσαμε πάρα πολύ τους γλύπτες όχι μόνο στήνοντας τα έργα τους αλλά κάνοντας επιχορηγήσεις στο Σύλλογο Γλυπτών, κι αγοράζοντας άλλα έργα που δεν έχουν στηθεί ακόμα.

Στο σημείο αυτό, καθώς αλλάζωμπταρίες στο μαγνητόφωνο, μου λέει ότι αν λυπάται για κάτι, είναι γιατί τα περισσότερα γλυπτά τοποθετήθηκαν σε κεντρικά σημεία της Αθήνας γιατί η επιλογή ανήκε στους καλλιτέχνες. Οι περισσότεροι μάλιστα διεκδικούσαν μια θέση στο... Χίλτον. Ο ίδιος θα προτιμούσε να στήνοντα έργα σε υποβαθμισμένες περιοχές (αναφέρει μάλιστα μια λαϊκή γειτονιά αλλά ζητάει να μην γράψω ποια για να μην υποτιμήσει τους κατοίκους

ΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ

της). «Θα ήθελα να περνάει κάθε μέρα από κει οι κάτοικοι της περιοχής, να βλέπουν το έργο και να λένε: "Τι μαλακία είναι αυτή!". Και να συνηθίζουν το έργο τέχνης».

Είναι περήφανος ακόμη που, για μια φορά, τα κριτήρια επιλογής δεν ήταν και πολιτικά. (Σ.Σ. κάθε ένσταση στο θέμα αυτό δεκτή). «Αν βρισκόμαστε σε άλλες εποχές και πρότεινα να στηθεί το γλυπτό π.χ. του Κώστα του Βαρώτσου στην Ομόνοια θα με κυνηγούσαν με το αιτιολογικό ότι δεν ανήκει ως πούμε στο κόμμα που είναι στα πράγματα. Αθλητισμός, επιστήμη, τέχνη, είναι για μένα αγαθά κοινής ωφελείας και πρέπει εκεί να έχει κανείς αχρωματωψία και να μην κοιτάζει ταμπέλες κόκκινες, κίτρινες, πράσινες, μπλε. Και το πετύχαμε. Δεν με αφορά ότι ο Έβερτ μπορεί να το έκανε για προσωπικούς λόγους. Με αφορά ότι είχε την πολιτική βούληση να δώσει σε αυτούς τους καλλιτέχνες τη δυνατότητα να προβάλουν το έργο τους. Για μένα αυτές οι αποφάσεις του αποτελούν ιστορική στιγμή».

Οι μπαταρίες μήκαν και συνεχίζει από το σημείο που είχαμε διακόψει.

ΑΠ.: Και τώρα για το θέμα της μουσικής. Ερωτώ, ήταν η Αθήνα έρημη μουσικών εκδηλώσεων κατά τη διάρκεια του χειμώνα, ναι ή ου; Για να ξέρω... Όλες οι μουσικές εκδηλώσεις γινόντουσαν το καλοκαίρι με αποτέλεσμα το χειμώνα να μην ξέρουμε που να πάμε ή να διαλέγουμε αμφίβολης ποιότητας μουσική. Καθιερώσαμε τη Μουσική Αθήνα, όπου προσπαθήσαμε κατά το δυνατόν να ισομερίσουμε, αν θέλετε, αυτό που λέγεται σοβαρή μουσική και ελαφρά. Ποιος είναι λοιπόν

αυτός που λέει ότι κάναμε «φιέστες» και βιαστήκαμε; Νομίζω ότι ίσα-ίσα, πολλά από τα προγράμματά μας ήταν και πολύ δύσκολα γιατί προσπαθήσαμε να μάσουμε τον Αθηναίο σε κάποιες άλλες φόρμες, π.χ. μουσικής δωματίου... Δεν πετύχαμε να γεμίσουμε τις αίθουσες, δεν είμαστε επιχείρηση, προς θεού, δεν θέλαμε την εισπρακτική αν θέλετε αποζημίωση. Θέλαμε να διαμορφώσουμε σιγά-σιγά ένα κοινό και αυτό γίνεται με την πάροδο αρκετά μεγάλου χρόνου. Κι εκεί κάναμε μια αρχή. Και νομίζω ότι με τις ευκαιρίες που θα δώσει η Νέα Δημοκρατία στην τοπική αυτοδιοίκηση, θα αναπτυχθούν πολύ περισσότεροι αυτές οι εκδηλώσεις. Κι εδώ έχω να πω και κάτι άλλο. Στους 30 μήνες που ήμουν αντιδήμαρχος διαπίστωσα ότι οι εκδηλώσεις αυτές, για τις οποίες συχνά συγκρουόμαστε με το υπουργείο Πολιτισμού, πρέπει να γίνονται από την τοπική αυτοδιοίκηση. Το υπουργείο Πολιτισμού έχει μεγάλη αποστολή και άλλους στόχους, πολύ πιο ουσιαστικούς από το να κάνει εκδηλώσεις και φιέστες (σ.σ. οι ίδιες εκδηλώσεις όταν γίνονται από το Υπουργείο Πολιτισμού χαρακτηρίζονται φιέστες) ή επιχορηγήσεις σε φορείς που ανήκουν παραταξιακά στην εκάστοτε κυβέρνηση. Το υπουργείο Πολιτισμού είναι εκείνο που πρέπει να κάνει κατ' αρχήν έργα υποδομής —αυτή τη λέξη— φάντασμα που την ακούμε και υποδομή δεν βλέπουμε.

ΕΡ.: Κύριε Ξαρχάκο, πέρασα από το εκλογικό σας κέντρο της πλατείας Συντάγματος όπου, αντί για φωτογραφίες σας, αντικρίζει κανείς τις «Τέσσερις Εποχές» του Τσαρούχη και ακούει κλασική μουσική και ελληνικά τραγούδια — όχι πάντως δικά σας. Μήπως

όμως επειδή είστε πασίγνωστος μπορείτε να προσφέρετε αυτή την πολυτέλεια στον εαυτό σας; Ποιες είναι οι ίσες ευκαιρίες για τον συνυποψήφιό σας κ. τάδε (ψάχνω στο ψηφοδέλτιο της Α' περιφέρειας της ΝΔ και του διαβάζω ένα άγνωστο σε μένα όνομα, που μου ζητάει όμως να μην αναφέρω). Εσείς μπορείτε να το παίξετε πολιτισμένα...

ΑΠ.: Επιτέλους, ας ανοίξει η τηλεόραση διάλογο με τους υποψηφίους, για να τελειώσει όλη αυτή η ιστορία της αφισορρύπανσης, των αυτοκόλλητων, των πλαστικών σημαιών, των... των... των... Και μέσα από την τηλεόραση ο κάθε υποψήφιος να περνάει το έργο του ή αυτό που θέλει να κάνει. Όσον αφορά τον κύριο που είπατε, ίσα-ίσα, αυτός που δεν είναι τόσο γνωστός θα πρέπει να δείξει το καινούριο ήθος μέσα στον προεκλογικό αγώνα. Αυτή είναι η θέση μου έστω κι αν κινδυνεύω να μου γίνει μπούμεραγκ. Δεν κοιτάξα το κόστος, εξάλλου νομίζω ότι εσύ πρέπει πρώτα να εισπράττεις το κόστος όταν το ζητάς από τους άλλους. Λοιπόν και σαν νέος σε μια καινούρια σου εξόρμηση, πρέπει να δίνεις το παράδειγμα στους άλλους.

ΕΡ.: Έχει δοθεί η εντύπωση ότι σε περίπτωση που κάνει κυβέρνηση η ΝΔ, εσείς έχετε το υπουργείο Πολιτισμού στο ταπεινά σας.

ΑΠ.: Προς θεού, ποτέ δεν είπα ότι έχω κανένα υπουργείο στα χέρια μου. Το πρώτο πράγμα που κοιτάζω αυτή τη στιγμή είναι να βγω βουλευτής. Τώρα, από τη στιγμή που θα βγω βουλευτής, από τη στιγμή που η ΝΔ κάνει κυβέρνηση, είναι θέμα του προέδρου του κόμματος. Δεν είπα ποτέ τίποτα, και δεν ευχήθηκα ποτέ τίποτα. Γιατί δεν είναι της ώρας. Είναι πρόωρα όσα λέγονται και γράφονται.

ΕΡ.: Ας υποθέσουμε ότι γίνεστε υπουργός Πολιτισμού, θα συνεχίσετε τον αγώνα της Μελίνας, έργο της ζωής της, για τα μάρμαρα του Παρθενώνα;

ΑΠ.: Υπάρχουν πολύ πιο ουσιαστικά θέματα και άλλου είδους προτεραιότητες. Σε κάτι που έχει ξεκινήσει η κ. Μερκούρη την οποία συμπαθώ ιδιαίτερα, εκτιμώ ιδιαίτερα, σε κάτι λοιπόν που έχει αρχίσει και είναι για το συμφέρον του τόπου, θα ήταν ανοησία να μην το συνεχίσει κάποιος άλλος με όλες τις δυνατότητες που διαθέτει και να μην το φέρει εις πέρας...

Μαζεύοντας τα πράγματά μου, τον ρωτώ, μέσα σε όλα αυτά, τι γίνεται η σύνθεση. Θα πουν μερικοί πως έχει στερήσει, όπως τότε που ασχολήθηκε με την «σοβαρή» μουσική, για να τους διαμεύσει βέβαια οικτρά με το θαυμάσιο «Ρεμπέτικο».

ΑΠ.: Ένας δημιουργός δεν στερεύει ποτέ. Ο πολιτικο-κοινωνικός του περίγυρος στερεύει. Δε νομίζω ότι θα σταματήσω ποτέ να συνθέτω. Δεν μπορώ να σταματήσω. Για μένα η σύνθεση είναι υπαρξιακό θέμα — και οι συναυλίες, φυσικά.

ΒΙΒΛΙΟ

Homo Ludens στον αντίποδα του Homo Spectator

Σχόλια με αφορμή το
βιβλίο «Ο άνθρωπος και
το παιχνίδι» του Γιόχαν
Χουίζινγκα,
εκδόσεις «Γνώσεις»
Αθήνα 1988

Κάθε εποχή, ανάλογα με τις
αξίες που αποδέχεται και τη
φιλοσοφική της τοποθέτηση
απέναντι στον άνθρωπο, θεω-
ρεί μία ορισμένη λειτουργία
σαν την προεξάρχουσα στην
ανθρώπινη φύση και από αυ-

τήν αντλεί την επωνομασία
του είδους. Έτσι προέκυψαν:
ο έμφρων άνθρωπος ή Homo
Sapiens γέννημα του λογο-
κρατούμενου 18ου αιώνα, ο
Homo Ecóνομικός προσφι-
λής στους κλασικούς φιλε-
λεύθερους οικονομολόγους,
καθώς και λιγότερο διαδεδο-
μένες ονομασίες όπως ο Ho-
mo Politicus ή ο Homo
Philosophicus. Πρόσφατα,
τείνει να επικρατήσει ο Homo
Faber που υποβιβάζει τον άν-
θρωπο σε απλό κατασκευα-
στή εργαλείων.

Τις παραμονές του β' παγ-
κοσμίου πολέμου, ο Ολλαν-
δός ιστορικός του πολιτισμού
Γιόχαν Χουίζινγκα επεσήμανε
μία έως τότε παραγνωρισμέ-
νη λειτουργία του ανθρώπου,
το «παίζειν» και υιοθέτησε
την επωνυμία Homo Ludens.
Αυτή η μεταστροφή προς ένα
χαρακτηριστικό που εκ πρώ-
της όψεως στερείται της σο-
βαροφάνειας των υπολοίπων
δεν γίνεται τυχαία στην πιο α-
νεκτική κοινωνία της Κεντρι-
κής Ευρώπης, την Ολλανδία.
Για τις Κάτω Χώρες, ο Βολταί-
ρος με τη γνωστή του οξυδέρ-
κεια είχε παρατηρήσει, «στη
Ρώμη κάποιος είναι δούλος,
στο Λονδίνο πολίτης, ο Ολ-
λανδός όμως είναι υπερήφα-
λος να ζει χωρίς αφέντη». Χα-

ρακτηριστικά, το πρώτο πανε-
πιστήμιο της ολλανδικής Δη-
μοκρατίας, το πανεπιστήμιο
του Λέυντεν —όπου για χρό-
νια διατέλεσε καθηγητής ο
Χουίζινγκα— αν και ανήκει
στο προτεσταντικό δόγμα,
δεν απαιτεί θρησκευτικό όρ-
κο.

Σήμερα, ο Γ. Χουίζινγκα
συγκαταλέγεται στους διακε-
κριμένους λόγιους που έδω-
σε η «χώρα της τουλίπας».

Γιος καθηγητή φυσιολο-
γίας και απόγονος σειράς βα-
πτιστών ιερέων, αναφέρεται
ότι συνδυάζε στην αντιμετώ-
πιση των ιστορικών αλλά και
των πολιτικών θεμάτων τον η-
θικό στωικισμό με τη μετριο-
πάθεια. Οι σπουδές του στη
συγκριτική φιλολογία και την
ιστορία, τον ώθησαν στη με-
λέτη κυρίως των εγγράμμα-
των κοινωνικών τάξεων. Στο
έργο του, κατ' εξοχήν ιστορι-
κό, χρησιμοποιούσε μεθό-
δους της κοινωνιολογίας και
ανθρωπολογίας χωρίς να πα-
ραμελεί το αισθητικό στοι-
χείο σαν ένθερμος θιασώτης
των Καλών Τεχνών. Δύο βι-
βλία του με εμφανή δι-επιστη-
μονικό χαρακτήρα που εκτι-
μήθηκαν κυρίως από τους με-
ταγενέστερους, είναι «Η πα-
ρακμή του Μεσαίωνα» (1919)
και «Ο άνθρωπος και το παι-

χνίδι» (1938).

Σε αυτά χρησιμοποιεί τις
πολιτισμικές εκδηλώσεις της
καθημερινής ζωής όπως προ-
κύπτουν από τα ιστορικά δε-
δομένα για να αποδώσει σχη-
ματικά, στην πρώτη περιπτώ-
ση τη δομή της ευρωπαϊκής
κοινωνίας τον 15ο αιώνα και
στη δεύτερη τις λειτουργίες
του παιχνιδιού στο σύνολο
του ανθρώπινου πολιτισμού.

Στη χώρα μας, έγινε η μάλ-
λον εύστοχη επιλογή να γνω-
ρίσουμε το συγγραφέα από
το λιγότερο ορθόδοξο και ί-
σως το πιο πρωτότυπο έργο
του, «Ο άνθρωπος και το παι-
χνίδι». Σ' αυτό πραγματεύεται
ειδικότερα το ερώτημα, κατά
πόσο ο ίδιος ο πολιτισμός εμ-
φανίζει χαρακτηριστικά παι-
γνιδώδους ενασχόλησης. Συ-
χνά, προωθεί τολμηρές υπο-
θέσεις παρακάμπτοντας τη
λεπτομερή τεκμηρίωση, ενώ
πολλές φορές συνάγει πλη-
ροφορίες και από κείμενα όχι
καθαρά ιστορικά.

Η ψυχολογία και η φυσιο-
λογία εξέτασαν πολύπλευρα
τη λειτουργία του παιχνιδιού
τόσο στα ζώα όσο και στους
ανθρώπους, σε μια προσπά-
θεια να εντοπίσουν κάποια
βιολογική σκοπιμότητα. Ο
Χουίζινγκα όμως, εκφράζο-
ντας ίσως εν μέρει την αντίθε-

Λογοτεχνία

ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ από τη

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

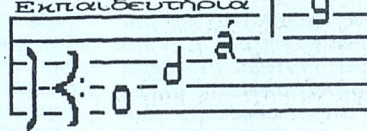
Τζακ Λόντον
MARTIN INTEN

Ένας σπουδαίος
συγγραφέας
ένα άρτιο έργο
σε μια υπεύθυνη
έκδοση.

Εκδόσεις Τηλ. 3640 713, 3623 649

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Εκπαιδευτήρια

Πολλές σχολές διδάσκουν μουσικά όργανα.
Στα ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ KODALY διδάσκουμε
στο δικό σας παιδί ΜΟΥΣΙΚΗ.

Μουσική Σχολή «Εκπαιδευτήρια Kodaly»

ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ:

Μουσικά Όργανα	Σολφέζ-Θεωρία
Ανώτερα Θεωρητικά	(Σύστημα Kodály)
Τραγούδι	Εξάσκηση ακοής
Βυζαντινή Μουσική	Μουσικολογία
Διεύθυνση Χορωδίας	Χορωδία

ΕΙΔΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- Προσχολικής Ηλικίας (και για γονείς!)
- Προετοιμασίας για σχολή Μουσικολογίας
- Προετοιμασίας για εξετάσεις Δημοσίου
- Προετοιμασίας για σπουδές στην Ουγγαρία (Ινστιτούτο Kodály, Κέτσγκεμπελ / Ακαδημία Ferenc Liszt, Βουδαπέστη)
- Ουγγρικής γλώσσας (+ μουσική ορολογία)
- Προετοιμασίας για Μουσική Ακαδημία, Βιέννη

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ KODALY
ΚΥΠΡΟΥ 61, ΧΑΛΑΝΔΡΙ

Διδάσκουμε,
στο δικό σας παιδί, Μουσική

Πληροφορίες: Τηλ.: 6810807, 2021219

σή του προς τη φρουδική θεωρία, πίστευε ότι παραμέλησαν την ένταση και την ευθυμία που χαρακτηρίζουν τον παίχοντα και ανθίστανται σε απόπειρες εκλογίκευσης. Το «παίζειν», είναι ο μεγάλος απών τόσο στην ιδεαλιστική σύλληψη της ανθρώπινης φύσης, όσο και στη μαρξιστική σκέψη. Εφόσον κινητήριες δυνάμεις της ιστορικής εξέλιξης θεωρούνται οι οικονομικές σχέσεις και βασική λειτουργία του ανθρώπου η εργασία, δεν μπορεί το παιχνίδι να αποτελεί αντικείμενο μελέτης. Πιθανόν, όταν ο συγγραφέας εστιάζει το ενδιαφέρον του στο «παίζειν», εκφράζει έμμεσα τη διαφωνία του με τις μαρξιστικές θέσεις, τις οποίες άλλωστε αποφεύγει επιμελώς σε ολόκληρο το έργο του.

Παρόμοια διάθεση να εντοπισθούν και άλλα γνωρίσματα της ανθρώπινης φύσης πέραν της άτεγκτης αιτιοκρατίας και των οικονομικών αναγκών, βρίσκουμε στα γραπτά του Κλωντ Λεβί - Στρως. Συγκεκριμένα, στην αντίθεσή του με τον φονεϊοναλισμό (λειτουργισμό) του Μαλινόφσκι που υποστήριζε ότι οι κοινωνικοί θεσμοί είναι απόρροια των αναγκών επιβίωσης, αυ-

τός υπογράμμιζε την επιθυμία των πρωτόγονων λαών να κατανοήσουν το περιβάλλον τους δρώντας ανιδιοτελώς. Η περιέργεια και το παιχνίδι ανήκουν στην υπέρλογη φύση της ανθρώπινης κατάστασης, ευπρόσδεκτα διαλείμματα στον απόλυτο ντετερμινισμό. Επίσης τον παίχοντα άνθρωπο ως κινητήρια δύναμη του πολιτισμού, επισημαίνει έμμεσα ο Έντγκαρ Μόριν όταν γράφει: Ο άνθρωπος δεν μπορεί να αναχθεί στο τεχνικό προσώπειο του Homo Faber ούτε στην ορθολογιστική παρουσία του Homo Sapiens. Στην ιδιοσύστασή του υπάρχουν ο μύθος, η γιορτή, η έκσταση... όλα όσα παλιότερα απορρίπτονταν σαν «θόρυβος», ενοχλητικά υπολείμματα, γεννήματα της αταξίας και του τυχαίου.

Ο Γ. Χουϊζίνγκα, θεωρεί την έννοια παιχνίδι σαν αυτοτελή κατηγορία· μία κοινωνική κατασκευή που προϋπάρχει του πολιτισμού, τον διανύει και τον συνοδεύει έως σήμερα. Ο όρος πολιτισμός στο κείμενο, χρησιμοποιείται με την ευρύτερη εθνογραφική αντίληψη και μάλλον ταυτίζεται με την ηθική χροιά που ο 18ος αιώνας πρόσδιδε στη λέξη «κουλτούρα», λ.χ. στα γραπτά του

Μοντεσκιέ ή του Βολταίρου. Ενσωματώνει δοξασίες, ήθη, έθιμα, τέχνες, επιστήμες, νόμους όπως και όλες τις λειτουργίες και συνήθειες που ο άνθρωπος αποδέχθηκε σαν μέλος της κοινωνίας. Στο βιβλίο, εξετάζονται η γλώσσα, ο μύθος, η ποίηση με τη βοήθεια του πλούσιου εθνογραφικού και γλωσσολογικού υλικού, ακόμη οι ιερές τελετουργίες, το δίκαιο, ο πόλεμος μέχρι η διαλεκτική της φιλοσοφίας και η τέχνη. Μέσα από τις πολιτισμικές εξελίξεις, εντοπίζεται το στοιχείο του παιχνιδιού και παρατηρούνται αυξομειώσεις στην παιγνιώδη διάθεση που παρακολουθούν τις φάσεις ακμής και παρακμής.

Οι παρατηρήσεις του συγγραφέα φαίνονται εντυπωσιακά προφανείς για τη σύγχρονη «κοινωνία της αφθονίας» όπου ο παράγοντας παιχνίδι, ενώ υπερτονίζεται λεκτικά, ατροφεί στην πράξη. Από μία άποψη, η τεχνολογική εξέλιξη τείνει να μας επαναφέρει στο «ελεύθερο» άτομο της Αρχαίας Ελλάδας καθώς για ένα μεγάλο τμήμα του αναπτυσσόμενου κόσμου ησχόλη υπερτερεί της εργασίας. Μόνο που αντίθετα με τον Αριστοτέλη που έδινε ιδιαίτερη ση-

μασία στο «σχολάζειν δύνασθαι καλώς», η κοινωνία μας, τόσο με τα ΜΜΕ όσο και με την επιχειρηματική διαχείριση του αποκαλούμενου «ελεύθερου χρόνου», καταστρέφει την άσκοπη και πραγματικά δημιουργική έκφραση του παιχνιδιού.

Στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου, τονίζεται ακριβώς ο κίνδυνος στο σύγχρονο πολιτισμό το παιχνίδι να υποκατασταθεί από έναν αυξανόμενο παιδισμό. Σε αυτό συνεργούν οι πάσης φύσεως μαζικές εκδηλώσεις διασκέδασης που διαμορφώνουν ένα άβουλο άτομο, ανίκανο να συμμετέχει ενεργά. Η πανάκεια της ετεροκαθορισμένης άνετης ζωής, δίνει την ψευδαίσθηση της ικανοποίησης, ενώ στην πραγματικότητα αποστερεί τον πολυδιάστατο χαρακτήρα της ανθρώπινης έκφρασης.

Σήμερα, ο διανοούμενος δε συζητά υπεραμυνόμενος των θέσεών του με το αγωνιστικό πνεύμα που χαρακτήριζε παλιότερες εποχές, αντίθετα υιοθετεί μία στείρα πολεμική για να δείξει ότι είναι κάτοχος του Ορθού Λόγου. Ο Μισέλ Φουκώ υποστήριζε ότι αυτή η πολεμική στο δίκαιο, την πολιτική και γενικότερα στη δα-

Έκδόσεις Στιγμή

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93, ΑΘΗΝΑ 114 73
τηλ. 36.44.064

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ

Θανάση Βαλτινοῦ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ '60

μυθιστόρημα

ΜΠΛΕ ΒΑΘΥ ΣΧΕΔΟΝ ΜΑΥΡΟ

νουβέλα

Τρίτη έκδοση

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ

ΤΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ

μυθιστόρημα

Δεύτερη έκδοση

ΛΕΧ ΒΑΛΕΣΑ

ΕΝΑΣ ΔΡΟΜΟΣ ΕΛΠΙΔΑΣ

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΝΙΚΗΤΑΡΑ 3, 10678 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 36.38.362

κίνηση των ιδεών, παρακωλύει την αναζήτηση της αλήθειας. Το πάρεργο προς αποφυγήν ανίας —κοινώς χόμπυ— ο αθλητισμός, ακόμη και η ερωτική έκφραση, καταλήγουν να γίνονται αντικείμενα θάματος. Ταυτόχρονα, ο ιδιωτικός χώρος περιορίζεται από την τεχνολογική πραγματικότητα και τα άτομα ανάγονται σε παθητικούς δέκτες.

Πενήντα χρόνια μετά τη συγγραφή του βιβλίου, η θεματική του είναι ιδιαίτερα επίκαιρη: Η εποχή μας, πλουραλιστική και ελευθεριάζουσα στις απόψεις της, μπορεί να εκτιμήσει τον παραμελημένο παράγοντα παιχνίδι στην πολιτισμική διαδικασία. Αντίστροφα όμως, καθώς καταπιέζει το άτομο σε ένα όλο και περισσότερο περιοριστικό περιβάλλον, εντείνει την ανία και το άγχος εξαφανίζοντας τον παίζοντα άνθρωπο. Σαν αντίλογο στο παθητικό κατασκευάσμα που δυστυχώς φαίνεται ότι θα επικρατήσει, τον Homo Spectator, ο Γ. Χουϊζίνγκα —συντοπίτης και μελετητής του Έρασμου— μας υπενθυμίζει τον Homo Ludens που θα υποβόσκει πάντα στην ανθρώπινη φύση, προσδοκία για κάποιο απώτερο μέλλον.

Μάρη Θεοδοσοπούλου

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΙΤΑΤΟΣ

Ο έκτος σταθμός της γριάς πατρίδας που αναζητά την αρετή της
Εκδ. «Οδηγός», Αθήνα 1989

Συμβολή στο ξεκαθάρισμα της σύγχυσης ιδεών και θεσμών, αυτό το εκτεταμένο δοκίμιο-μελέτη υποβοηθεί στην κατανόηση της κρίσης της ελληνικής κοινωνίας αρχίζοντας από τα πρώτα μεταεπαναστατικά χρόνια και διατρέχοντας με κριτική στάση, όσο και κάποιο σκωπτικό πνεύμα, την πορεία του Νεοέλληνα, φθάνει μέχρι τη σημερινή ακαταστασία και μπερδεψιά στην οποία τον έχουν ρίξει η πολιτική των εθνοπατέρων. Ο συγγραφέας υποστηρίζει πως η νεοελληνική

κοινωνία απέκτησε μεν μια εντυπωσιακή ταυτότητα αλλά έχασε το προνόμιο της αυτογνωσίας. Εισάγει καινούριους όρους, όπως «θυματολογία», για να χαρακτηρίσει τη διάθεση του σύγχρονου Έλληνα, ή δίνει δική του έννοια στον όρο «μνημοσύνη». Διακρίνει τις πολιτικές μας συμπεριφορές σε «καποδιστριακή» και «μαυρομιχαλική» και αναλύει με προσωπικό τρόπο τις καταστάσεις που αντιμετωπίζουμε. Ένα πρωτότυπο κείμενο προσωπικό, εκκεντρικά γραμμένο που κεντρίζει το ενδιαφέρον.

«Η κοινωνία μας», καταλήγει, «έχει τόση ζωντάνεια και δύναμη, που εάν την δούμε ως αυτοκίνητο σε αγώνα, τρέχει ακόμα και με δεμένο το χειρόφρενο, ξεφουσκωτά λάστιχα και οδηγούς που την ρίχνουν στις λακούβες. Άραγε τι θα μπορεί να καταφέρει, με οδηγούς που νοιάζονται;»

ΟΚΤΑΒ ΜΙΡΜΠΩ

Ο κήπος των Μαρτυρίων
Μετάφρ.: Α. Πασχαλίδου
Εκδ. «Εστία», Αθήνα 1989

Ο Μιρμπώ γεννήθηκε το 1848 και μεγάλωσε σε αυστηρό αστικό περιβάλλον, είχε πολυτάραχη συγγραφική και δημοσιογραφική δραστηριό-

τητα. Πέθανε το 1917. Το βιβλίο του αυτό χωρίζεται σε δυο μέρη: στο πρώτο τα γεγονότα διαδραματίζονται στη Γαλλία όπου ο συγγραφέας καταδεικνύει με οξεία ειρωνεία τη σήψη της belle époque. Στο δεύτερο μέρος ταξιδεύει σε εξωτικούς χώρους, στην Κίνα και την Κεϋλάνη. Απεικονίζει μια Κίνα απάνθρωπη που τη φέρνει σε αντιπαράθεση με την καλυμένη αστική βία που «βρίσκει νόμιμες διεξόδους». Το Πνεύμα του Κακού είναι μια γυναίκα, άγγελος και δαίμων, που μας ξενάγει σε ευφάνταστα μαρτύρια, μέσα σε ένα όργιο εξωτικής βλάστησης και ομορφιάς.

ΕΛΕΝΗ ΠΡΙΟΒΟΛΟΥ

Σαν όνειρο και σαν παραμύθι
Ζωγραφιές: Κικής Κλαυδιανού
Εκδ. «Ντουντούμη», Αθήνα

Ο σταθμός ήταν γκριζός. Χωρίς χρώματα κι ομορφιά. Ο μπαρμπα-Στάθης ήταν πολλά χρόνια σταθμάρχης σε αυτόν το σταθμό. Στον ίδιο σταθμό. Κοντούλης, γελαστός και καλοσυνάτος είχε μια καρδιά, που χώραγε όλο τον κόσμο. Καθώς έβλεπε τα τρένα να πηγαίνουν και να 'ρχονται, έμπαινε μέσα με τη φαντασία του και ταξίδευε σε χώρες μα-

ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ
Μαρίζα Κότσιτς

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ
Ο ΔΙΣΚΟΣ ΕΚΠΛΗΞΗ!
12 Νέα τραγούδια

ΔΙΑΝΟΜΗ ΜΙΝΟΣ

σοσιαλιστική θεωρία και πράξη

Τεύχος 4-5
Απρίλιος - Μάιος 89
δρχ. 200

Γιάννης Ποττάκης: Για την υπεράσπιση του Σοσιαλισμού

Θανάσης Μητσόπουλος
Τα Λάθη
της Παραδοσιακής Αριστεράς

Λουκάς Αποστολίδης
Οι εργαζόμενοι στο Προσκήνιο

Δημήτρης Δαούλας
Ο επαναπροσδιορισμός
της Αριστεράς

Γιάννης Παπαδάτος
Το Προσωπείο
της Συντηρητικής Παράταξης

Θανάσης Αργύρης
Άναδος και Πτώση
του Νεοφιλελευθερισμού

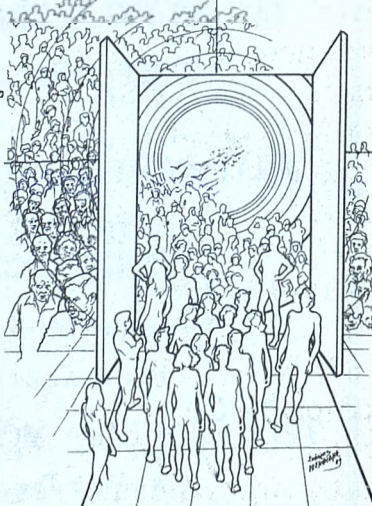
Γιάννης Παπαντωνίου
Νεοφιλελευθερισμός:
Πρόσδος ή Οπισθοδρόμηση

Γιώργος Σκλαβούνας
Μαρξισμός και Περσερόνικα

Κώστας Λάμπρος
Σοσιαλιστικός
και Εποτημονικά Κινήματα

Βασίλης Τακτικός
Περιφερειακή Ανάπτυξη
Νέοι Θεσμοί

Γιάννης Παπαδάτος: Εκλογική μάχη και κοινωνική αλλαγή

κρινές κι ονειρεμένες. Ο μπαρμπα-Στάθης ήταν μόνος, κατάμονος στον κόσμο. Δεν είχε γυναίκα ούτε παιδιά ούτε σκύλο ούτε γάτα. Μα και που τον πήρε ο ύπνος έγινε ξανά στα όνειρά του παιδί, ο Σταθάκος που έκανε θελήματα. Κι ο κόσμος του όλος άλλαξε. Έγινε πολύχρωμος και ζωηρός.

THEODOR W. ADORNO
Θεωρία της ημιμόρφωσης
Εισαγωγή, μετάφραση: Λευτέρης Αναγνώστου
Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1989

Πρόκειται για μια συνοπτική και ιδιαίτερα προσεγμένη (μεταφραστικά) παρουσίαση, των απόψεων του μεγάλου Γερμανού φιλοσόφου σχετικά με την κρίση της παιδείας και την εξέλιξη των ιδεών του Διαφωτισμού μέσα από τις τεχνικές μετάδοσης των γνώσεων σε ένα σύστημα κάλυψης ημιμορφωτικών αναγκών ολόένα ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων.

Η ημιμόρφωση κατά τον Adorno δεν είναι ούτε μισή μόρφωση, ούτε απλή αμορφωσιά αλλά έχθρα απέναντι στην πραγματική πνευματική καλλιέργεια και μέσο μαζικής διάδοσης πολιτιστικών αγαθών.

XANIEL ΛΟΝΓΚ
Η θαυμαστή περιπέτεια του Καμπέθα Ντε Βάκα Μαλίντσε
Πρόλογος: Χένρυ Μίλερ
Μετάφραση: Μαρίνα Ανακαόνα
Εκδόσεις «Αλεξάνδρεια», Αθήνα 1989

Δυο ιστορικά διηγήματα του Αμερικάνου συγγραφέα και ποιητή Χάνιελ Λονγκ, του οποίου το έργο ήταν ανέκδοτο στην Ελλάδα.

Το πρώτο μια διασκευή ενός ιστορικού ντοκουμέντου του 1536, επικεντρώνεται στη δοκιμασία και τη μεταμόρφωση ενός Ευρωπαίου μετά τη δραματική του συνάντηση με τον κόσμο των Ινδιάνων.

Το δεύτερο είναι η ανάπλαση της κατάκτησης του Μεξικού από τους conquistadores μέσα από τα λόγια της Μαλίντσε σκλάβας και ερωμένης του Ερνάν Κορτέζ.

ΠΛΟΥΤΗ ΣΕΡΒΑ
Ένα άλλο μνημόσυνο
Εκδ. Πυρός, Λευκωσία 1988

Αντι-βιογραφία του Εζεκία Παπαϊωάννου, γενικού γραμματέα του κομμουνιστικού κόμματος της Κύπρου (ΑΚΕΛ), που πέθανε τον Οκτώβριο του 1988, μπορεί να χαρακτηριστεί το νέο βιβλίο του πολυγραφοτάτου Πλούτη Σέρβα. Αντί για μνημόσυνο στον ε-

κλιπόντα ισόβιο κομμουνιστή ηγέτη και πιστό φίλο της Σ. Ένωσης, ο Σέρβας επιχειρεί να ανασκευάσει γραμμή προς γραμμή τις «Ενθυμήσεις» του Ε. Παπαϊωάννου, το μόνο βιβλίο που άφησε και που δημοσιεύτηκε μετά το θάνατό του σαν πολιτική του διαθήκη. Χαρακτηριστική είναι και η αφιέρωση του Σέρβα «Σ' αυτούς που δεν θα ήθελαν να μοιάσουν και να ζήσουν όπως έζησε και δίδαξε ο Εζεκίας Παπαϊωάννου». Μέγα το της πολιτικής πάθος.

ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ
Για το κράτος
Εκδ. «Εξάντας», Αθήνα 1989

Με την έκδοση αυτή ο εκδοτικός οίκος «Εξάντας» εγκαινιάζει σειρά τόμων με βασικό σκοπό να παρουσιάσει στο ελληνικό κοινό ένα μέρος από το έργο του Μαρξ πάνω σε επιλεγμένα αντικείμενα της επιστήμης της κοινωνίας.

Την επιλογή των κειμένων απ' τη γερμανική έκδοση των απάντων του Μαρξ καθώς και την επιμέλεια των μεταφράσεων έχουν αναλάβει ο Γιάννης Μηλιός και ο Γιώργος Σταμάτης. Φιλοδοξία της εκδοτικής αυτής προσπάθειας είναι να δώσει την ευκαιρία στο ελληνικό αναγνωστικό

κοινό να γνωρίσει και να μελετήσει το έργο του Μαρξ μέσα απ' τα δικά του, πρωτότυπα κείμενα, που σε μεγάλο μέρος παραμένουν ακόμα ανέκδοτα στην Ελλάδα, κατά ενότητες θεμάτων.

Στον πρώτο τόμο δημοσιεύονται κείμενα που κατατάχθηκαν σε τέσσερις μεγάλες ενότητες: α) η κοινωνική και πολιτική εξουσία του κεφαλαίου και το αστικό κράτος, β) το αστικό κράτος και η πάλη των τάξεων, γ) η οικονομική λειτουργία του αστικού κράτους, και δ) κράτος και πολιτική εξουσία στους προκαπιταλιστικούς τρόπους παραγωγής.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΑΖΑΡΗΣ
Ποιος σοσιαλισμός;
Εκδ. «Θεμέλιο», Αθήνα 1989

Ο συγγραφέας εξετάζει, στο βιβλίο αυτό, συστηματικά το θέμα του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας, το ρόλο των συντηρητικών και προοδευτικών κομμάτων στη διαδικασία αυτή, την κοινοβουλευτική δημοκρατία και τον πολυκομματισμό καθώς και άλλα θέματα ιδεολογικής αιχμής. Οι σκέψεις και οι απόψεις αυτές σηματοδοτούν μια συγκεκριμένη πολιτική πρακτική, η οποία βρίσκεται ήδη σε εφαρμογή σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες.

...Από το πρωί μέχρι το βράδυ συνεχώς, οι επαγγελματικές γραφομηχανές OLYMPIA δε σταματούν να σας προσφέρουν τις πολύτιμες υπηρεσίες τους με απόλυτη συνέπεια! Σχεδιασμένες να αντέχουν στο χρόνο, παρουσιάζουν τέτοια τεχνολογικά προσόντα που τις κάνουν σήμερα να είναι η βιτρίνα των τελευταίων επιτευγμάτων της Υψηλής Γερμανικής Τεχνολογίας. Τα επαγγελματικά μοντέλα της OLYMPIA, ES 70i, ES 72i, MASTERTYPE 100i και STARTYPE 130i, παρέχουν: ► δυνατότητα σύνδεσης με υπολογιστή ► αυτόματη αναζήτηση λέξης ► ταχύτητα 15 CPS ► μεγάλο κύλινδρο ► κά-

θετη γραμμογράφηση ► CAPS LOCK ► μνήμη μέχρι 60.000 χαρακτήρες ► περιχάραξη λέξεων ► παχιά γραφή ► αραιή γραφή ► δεξιά ευθυγράμμιση και πολλά άλλα πλεονεκτήματα. Και κάτι ακόμα: άριστη και μεθοδική τεχνική υποστήριξη από την Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε., αντιπρόσωπο της OLYMPIA στην Ελλάδα.

OLYMPIA

— Επειδή —
τα «γραπτά» πρέπει να μένουν!

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ:
Κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.
Χαρ. Τρικούπη 5, Αθήνα 106 78
Τηλ.: 360.4211-15, 360.5708-10
FAX: 361.3682, TLX: 21.6997 PACO GR

Οι Εκδόσεις «Δωδώνη»

μετά από 8 χρόνια παρουσίας τους στα Γιάννινα
ως βιβλιοπωλείο – χαρτοπωλείο,
μεταφέρονται λόγω ιδιοχρησίας.

- Στο καινούργιο κατάστημα **ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΥ 27**, σ' έναν τριόροφο, φωτεινό και άνετο χώρο, θα βρείτε πάλι το δικό σας ζεστό περιβάλλον και την ίδια φιλική διάθεση που γνωρίσατε 8 χρόνια τώρα.
- Λόγω της μεταφοράς μας, θα λειτουργούν τμήματα με μεγάλες προσφορές, στο κατάστημα της οδού **Βλαχλείδη 8**, μέχρι τον Ιούνιο. Επισκεφθείτε μας. Θα έχετε την ευκαιρία να κάνετε αξιόλογες αγορές από το στοκ που διαθέτουμε.
- Ουδεμία σχέση έχουμε με άλλο βιβλιοπωλείο το οποίο χρησιμοποιεί τον ίδιο τίτλο.

Εκδόσεις – Βιβλιοπωλείο «Δωδώνη»
Ασκληπίου 3, Αθήνα

Εκδόσεις – Βιβλιοπωλείο «Δωδώνη»
Μιχαήλ Αγγέλου 27, Γιάννινα

Τα δικά σας βιβλιοπωλεία
28 χρόνια κοντά σας

δια λογος

Ο κ. ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ

● Από τον συνήγορο του Π. Βακάλη πήραμε την ακόλουθη επιστολή:

Φίλε κ. Διευθυντά, Επειδή εκτιμώ πολύ το «ΑΝΤΙ» και σας προσωπικά, δικαιολογημένα αισθάνθηκα έκπληξη για την άδικη —στο τελευταίο τεύχος— κριτική σας, στην υπερασπιστική μου γραμμή που αφορά την κατηγορία του αντιπροέδρου της Τράπεζας Κρήτης κ. Παν. Βακάλη. Και λέγω «άδικη» γιατί πιστεύετε, ότι κατευθύνεται από κριτήρια πολιτικά —παρ' όλον που εγώ ούτε «πολιτικοποιημένος» δικηγόρος επεδίωξα ποτέ να είμαι, ούτε ανήκω στους πολιτικούς χώρους που αναφέρετε. Αλλά κι ακόμα, γιατί στον χειρισμό της οποιασδήποτε υποθέσεώς μου η πολιτική τοποθέτησής του πελάτου μου δεν αποτελεί πάντα για μένα κριτήριο επιλογής του άξονα υπερασπίσεώς του.

Ανεξαρτήτως αυτών, όμως,

εκ μέρους μου η υποστήριξη της απόψεώς του κ. Βακάλη, ότι τα 3,5 δις του ελλείμματος της Τράπεζας Κρήτης βρίσκονται στην DISCOUNT BANK της Γενεύης, εκμηδενίζει το αδίκημα της υπεξαίρεσεως για το οποίο κατηγορείται. Δεν ενέχει πολιτική σκοπιμότητα. Και φυσικά οι διαδικασίες της εξεταστικής επιτροπής της Βουλής, έχουν στόχο την πολιτική πλευρά του όλου θέματος —που δεν απασχολεί τους δικηγόρους, των οποίων άλλωστε και η παράστασις δεν επιτρέπεται, ίσως και εξ αυτού του λόγου, ενώπιόν της.

Και το τελευταίο αυτό ίσως να αποκλείει και λογικά και την αναγκαιότητα των επικοινωνιών τους σε υπουργικά επίπεδα, στις οποίες μάλλον συμπερασματικά αναφέρεσθε.

Σας ευχαριστώ
για τη φιλοξενία
Γιάννης Σκλατινιώτης

Σ.Σ.: Ο κ. συνήγορος, αν καταλάβαμε καλά, μας πληροφορεί ότι «δεν είναι ΠΑΣΟΚ». Εξωδίκως, μας πληροφορήσε ότι είναι «πατεντάτος δεξιός». Θαυμάσια. Το πρόβλημα δεν είναι τα φρονήματα του κ. Σκλατινιώτη, ας δηλώσει ό,τι θέλει. Αλλού είναι το πρόβλημα —η «ταμπακιέρα», για την οποία δεν μας λέει τίποτα. Η οποία «ταμπακιέρα», είναι ότι όχι τόσο «συμπερασματικά», αλλά με στοιχεία, υποστηρίζουμε ότι ο κ.

Σκλατινιώτης ως συνήγορος και οι κ. Παγορόπουλος και Σκουλαρίκης από κοινού ενήργησαν για να αλλάξει «ελαφρώς» την αρχική του κατάθεση μεταθέτοντας τις ευθύνες του σκανδάλου από τους ώμους των Πέτσου-Ανδρέα προς «άγνωστη κατεύθυνση».

ΠΑΡΑΜΟΝΙΑΤΙΚΟ

● Στην προεκλογική τακτική του ΠΑΣΟΚ αναφέρεται ο κ. Ευ. Τσίνας:

Πάει καιρός τώρα που συνεχώς στην τηλεόραση είμαστε υποχρεωμένοι να παρακολουθούμε τις προεκλογικές φιέστες των κομμάτων. Είμαστε υποχρεωμένοι να υπομένουμε το χείμαρρο των ΘΑ και τις υποσχέσεις του ΠΑΣΟΚ για επόμενες τετραετίες.

Με ένα υποβαθμισμένο επίπεδο προεκλογικού αγώνα το ΠΑΣΟΚ χωρίς πια λαοπλάνα συνθήματα, προσπαθεί να καθησυχάσει τους τελευταίους εναπομείναντες και βολεμένους, κατηγορώντας τους πολιτικούς του αντίπαλους, αντί να τους αντικρούει με επιχειρήματα, δείγμα ότι τους φοβάται.

Με φθηνές ιστορικές αναδρομές, άγνωστες στους πιο πολλούς νέους κυρίως, προσπαθεί να πείσει ότι αντιπροσωπεύει μια κυβέρνηση εθνικής ενότητας, ενώ εκείνο που πετυχαίνει αβίαστα είναι να ξαναζωντανεύουν φρικτά τα φαντάσματα του παρελθόντος και του μίσους.

Μα ποιοι και τί τέλος πάν-

των είμαστε; Τόσο εύκολα, λοιπόν, ξεχάστηκαν τα άπειρα σκάνδαλα με κυβερνητικούς παράγοντες και με αποκορύφωμα εκείνο του Κοσκωτά; Τόσο εύκολα ξεχνάμε; Αν ναι, τότε είμαστε άξιοι της τύχης μας και δικαιολογούμε την άποψη μερικών που λένε ότι έχουμε τους πολιτικούς που μας αξίζουν...

Εύχομαι στις εκλογές που έρχονται να μη μετανιώσουμε ποτέ σαν τους ηλίθιους που κοιτάζουν το δάχτυλο ενώ ο σοφός τους δείχνει το φεγγάρι...

Ευάγγελος Τσίνας

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

● Τις πιθανότητες για την κατάκτηση της αυτοδυναμίας εκθέτει στην επιστολή του κ. Χήνας. Δυσ μέρες πριν τις δημοσιεύουμε και μεθαύριο θα δούμε αν έχει δίκιο...

Κύριε Διευθυντά, εκτιμώ ότι ένα από τα ουσιαστικά ζητήματα όπου επικεντρώνεται το ενδιαφέρον των εκλογών (αυτοδυναμία ή μη της ΝΔ) έχει εύκολη απάντηση. Από μια ενδελεχή παρατήρηση στις 13 διοικητικές περιφέρειες, φαίνεται ότι αυτή η επιδίωξη της ΝΔ αποκλείεται. Μόνο ένας συνδυασμός οριακών αυξήσεων της

ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΨΗΦΙΔΕΣ

Μ.Ζ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ
«ΑΡΙΑΔΝΗ» ΜΙΑ ΣΠΟΥΔΗ ΣΤΟΝ
ΕΡΩΤΙΚΟ ΣΕΦΕΡΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 115 21, τηλ. 72.49.300

ΟΙ ΜΠΛΕ ΟΔΗΓΟΙ

Οι ΜΠΛΕ ΟΔΗΓΟΙ είναι η πυξίδα για όποια χώρα ταξιδεύετε σε όποια εποχή και για όποιο λόγο.

Είναι οι πιο έγκυροι ταξιδιωτικοί οδηγοί στον κόσμο. Περιέχουν στοιχεία Γεωγραφίας, Αρχαιολογίας, Ιστορίας, Φιλολογίας, Γλώσσας, Πολιτισμού και καθημερινής ζωής.

Είναι οι οδηγοί ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ για κάθε χώρα και κάθε πόλη και αποτελεί πολύτιμη πηγή γνώσεων ακόμα και όταν δεν ταξιδεύετε.

Οι ΜΠΛΕ ΟΔΗΓΟΙ σας ξεναγούν υπεύθυνα και μεθοδικά ώστε να αξιοποιείτε καλύτερα το χρόνο σας. Περιέχουν χάρτες, σχεδιαγράμματα, αναλυτικά δρομολόγια, πίνακες και ΜΙΚΡΟ ΛΕΞΙΚΟ για κάθε χώρα.

ΟΙ ΜΠΛΕ ΟΔΗΓΟΙ
οι προσωπικοί σας ξεναγοί

Εκδόσεις ΓΙΑΛΛΕΛΗ. Αποκλειστική διάθεση ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 3. ΤΗΛ.: 36.41.249, 36.41.120

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΟΙ ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

δύναμής της και εξαιρετικών συγκυριών μπορεί να διαμορφώσει (εύθραυστη άλλωστε) αυτοδυναμία. Να ποιος: α) να διατηρήσει τα ποσοστά του 1985 και στις 56 περιφέρειες, που θα της απέδιδαν 109 έδρες από την α' κατανομή με το ισχύον σύστημα·

β) να αυξήσει τα ποσοστά της στις περιφέρειες: Έβρου κατά 2,5%, Χαλκιδικής 2,2%, Κιλκίς 3,6%, Α' Θεσ/νίκης 1,6%, Ιωαννίνων 4,6%, Άρτας 4,2%, Λάρισας 5%, Μαγνησίας 4,2%, Αχαΐας 3,9%, Ηλείας 1,1%, Αιτωλ/νίας 3,7%, Εύβοιας 2,6%, Βοιωτίας 0,1%, Α' Αθήνας 1,4%, Β' Αθήνας 1,5% ή 4,5%, Α' Πειραιά 2,6%, Β' Πειραιά 4,1%, Αργολίδας 1,1%, Μεσσηνίας 1,3%, Δωδεκανήσου 3,9%, Κυκλάδων 4,6% και Λασηθίου 2,2% (σύνολο 22 ή 23 έδρες)· γ) να πάρει φυσιολογικά 5 έδρες Επικράτειας· δ) να εξασφαλίσει το λιγότερο 10 ή 11 έδρες από τη β' κατανομή· ε) να πλειοψηφίσει στις 3 από τις 5 μονοεδρικές ή (ως εναλλακτική λύση) να φθάσει το ΠΑΣΟΚ σε 11 δεδομένες περιφέρειες, ώστε να

μεταφερθούν πολλές αδιάθετες έδρες για τη β' κατανομή.

Όλα αυτά βέβαια είναι απραγματοποίητα, αφού δεν αναμένονται θεαματικές ανακατατάξεις (στυλ 1981) στο εκλογικό σώμα. Έτσι φαίνεται ότι τα δυο μεγάλα κόμματα, από απόψεις εδρών θα κυμανθούν γύρω από τον αριθμό 134 με απόκλιση δέκα εδρών (και τη ΝΔ στην πρώτη θέση).

Κυριάκος Χήνας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

● Από το Γιοχάννεσμπουργκ της Ν. Αφρικής ο «Σύλλογος Ελλήνων Εκπαιδευτικών» εκθέτει τα πιεστικά προβλήματα που αντιμετωπίζει, απευθυνόμενος στα Μέσα Ενημέρωσης, αφού οι υπουργικοί αρμόδιοι κωφεύουν: Ο Σύλλογός μας ανησυχεί για την πραγματική αναβάθμιση

της παιδείας των Ελληνοπαίδων της Ν. Αφρικής και την πραγματική μέριμνα των υπευθύνων για τους ιεραπόστολους της εθνικής παιδείας και της εθνικής μας ταυτότητας. Με το σκεπτικό αυτό προχωρούμε στην παρακάτω ενημέρωση που αφορά τις συνθήκες εργασίας μας, την κοινωνική και επαγγελματική θέση μας σαν φορείς του Ελληνικού πνεύματος.

Το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η παρέμβαση μερικών κοινοτικών και άλλων παραγόντων ξένων προς την διατήρηση της εθνικής συνείδησης πάνω στην εφαρμογή των κανόνων της παιδαγωγικής. Ο Έλληνας δάσκαλος να διδάξει στον απόδημο ελληνισμό γαλουχημένος με το διδακτικό πνεύμα που υπαγορεύεται από το υπουργείο Παιδείας στην Ελλάδα, αντιμετωπίζει μια νέα κατάσταση η οποία αντίκειται στις παιδαγωγικές αρχές, σύμφωνα με τις οποίες εκπαιδεύτηκε στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας του.

Ακόμη είναι αναγκασμένος να πειθαρχεί στη θέληση του

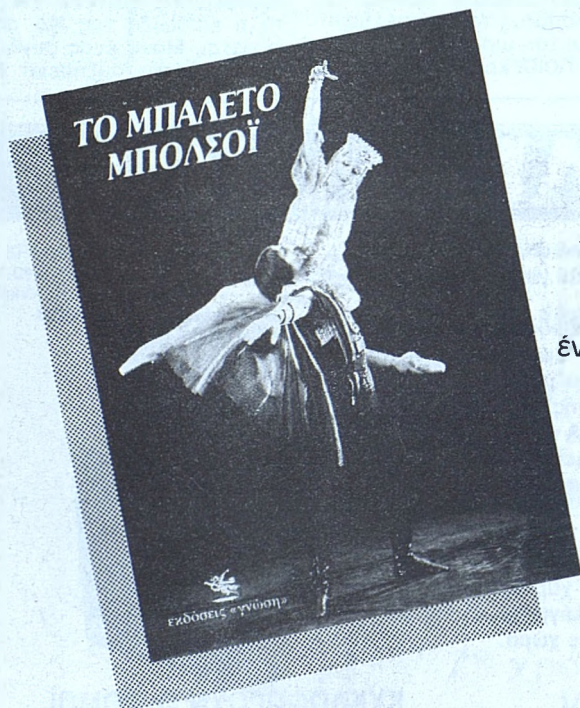
κάθε κοινοτικού συμβουλίου το οποίο έχει τη δύναμη να τον απολύσει, αυθαίρετα όταν δεν πειθαρχεί στις εκάστοτε αποφάσεις του. Σε αυτό ακριβώς το σημείο δημιουργείται η τριβή και η σύγκρουση ανάμεσα στο συντηρητικό πνεύμα και στις σύγχρονες αντιλήψεις των εκπαιδευτικών, φυσικά με εθνικό και εκπαιδευτικό κόστος πάνω στην αναβάθμιση της εκπαίδευσης των ελληνοπαίδων της Ν. Αφρικής με αποθάρρυνση του Έλληνα δασκάλου.

Η κατάσταση αυτή διαιωνίζεται και με τη στάση του υπουργείου Παιδείας το οποίο δεν εξασφαλίζει την αυτοδύναμη οικονομική διαβίωση των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα η χορήγηση 740 Ραντ ως επιμίσθιο το οποίο μεταφράζεται σε 245 δολάρια ή 40.000 δρχ. είναι το χαμηλότερο επιμίσθιο που δίνεται σε σύγκριση με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς όλων των άλλων χωρών. Ακόμη το επιμίσθιο αυτό έχει να αναπροσαρμοστεί από το 1984 ενώ το κόστος ζωής έχει πολλαπλασια-

Τα βιβλία της «γνώσης»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΗ»
βιβλία που ξεχωρίζουν

Το Μπαλέτο Μπολσόι Το Μεγάλο Μπαλέτο

Ένα από τα πρώτα θέατρα μπαλέτου και όπερας, όλου του κόσμου.
Μία πολυτελής έκδοση, ένα μοναδικό ντοκουμέντο για το ιστορικό θέατρο, που μας εισάγει στη ζωή και τα παρασκήνια του, τις πρόβες, τα μαθήματα, τις παραστάσεις και που παράλληλα ηλιθισώνεται από ένα σπάνιο φωτογραφικό υλικό (πολλές από τις φωτογραφίες παρουσιάζονται για πρώτη φορά στη Δύση) και που μ' ένα μαγευτικό τρόπο μας μεταφέρει στην ατμόσφαιρα του μεγάλου αυτού ιερού της τέχνης.

εκδόσεις «γνώση»

Ζωοδόχου Πηγής 29, 106 81 Αθήνα, Τηλ. 3620941 - 3621194 - 7786441

Μόλις
Κυκλοφόρησε

στεί από τότε και σήμερα υπερβαίνει κατά πολύ το κόστος ζωής στην Ελλάδα.

Η όλη κατάσταση την οποία αντιμετωπίζει ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός σε συνδυασμό με προβλήματα που αφορούν την ποιότητα ζωής είναι αντικειμενικά απαράδεκτη και αποτελεί αντικίνητρο για την προσέλευση εκπαιδευτικών που έχουν διάθεση να προσφέρουν μελλοντικά τις υπηρεσίες τους στη μακρινή αυτή ελληνική γωνία της γης.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Σύλλογος Ελλήνων
Εκπαιδευτικών Ν. Αφρικής

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

• Τις απόψεις του για τις πολιτιστικές στήλες του περιοδικού εκφράζει ο Μ. Ζενάκης:

Αγαπητό Αντί,
Πρώτα πρώτα να ξεκαθαρίσω ότι εγώ δεν θα ψηφίσω (και δεν είμαι ο μόνος) όχι για λόγους διαμαρτυρίας ή κάτι τέτοιο, αλλά επειδή δεν έχω χρόνο και χρήματα να κατεβώ

στην Ελλάδα. Σας παρακαλώ λοιπόν στη μελλοντική σας αρθρογραφία για τα εκλογικά συστήματα, την απλή αναλογική κτλ., να γράφετε κάτι και για την ψήφο των μεταναστών. Είναι καιρός πια ν' αρχίσουμε να ψηφίζουμε από τις χώρες όπου βρισκόμαστε, όπως κάνουν ένα σωρό άλλα κράτη.

Δεύτερο, θα σας παρακαλούσα να μην γράφετε υπαινικτικά, όταν τουλάχιστον δεν χρειάζεται (όταν δεν αγγίζει δηλαδή «λεπτά» πολιτικά θέματα). Για παράδειγμα, ξέρω ότι κάτι έχει συμβεί τελευταία με το Σαββόπουλου, αλλά διαβάζοντας το «Αντί» δεν κατάλαβα τι έγινε.

Τρίτο, πριν κανένα χρόνο αποθεώσατε με άρθρο σας το Χάρρυ Κλυνν. Τώρα ξανά πάλι νέο άρθρο για τον Κλυνν. Αλλά τον Κλυνν τον ξέρουμε όλοι κι έχουμε άποψη γι' αυτόν. Δε λέω βέβαια ότι τέτοια κείμενα είναι άχρηστα, όμως χρειάζεται και η προβολή του διαφορετικού, του εναλλακτικού όταν υπάρχει (αυτό προϋποθέτει φυσικά ψάξιμο). Θα περίμενα περισσότερο απ' το

«Αντί» μια ανάλυση του διόσκου «Η άλλη πλευρά» του συγκροτήματος «Δημοσιοῦ-παλληλίκο Ρετιρέ» (ευχαριστώ το Χαρωνίτη του ΗΧΟΥ που το υπέδειξε), παρά του άλμπουμ του Κλυνν.

Τέταρτο, η μουσική σας στήλη τελικά φαίνεται ότι πάσχει. Δε μένει σταθερός και κανένας συνεργάτης. Ο Σακάς εξαφανίστηκε. Ο Τσανάκας δε στέριωσε. Άσε που το τχ. 401 σ. 38, ο νοσταλγός του

'50 Κηληθόνης γίνεται σύγχρονο ρεύμα της ελληνικής μουσικής.

Πέμπτο. Τι θλιβερό το αναδρομικό θάψιμο του Βακιρτζή απ' τον Ξύδη (τχ. 402). Μόνο και μόνο επειδή δεν τον συμβουλευτήκαν. Μα αυτός ο άνθρωπος κοντεύει να γίνει ο Ίακχος των εικαστικών.

Έκτο... μια άλλη φορά.

Με μεγαλύτερες προσδοκίες
Μένιος Ζενάκης

Ο ΕΚΛΟΓΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Καραολη & Δημητρίου 12

152 32 χαλανδρι

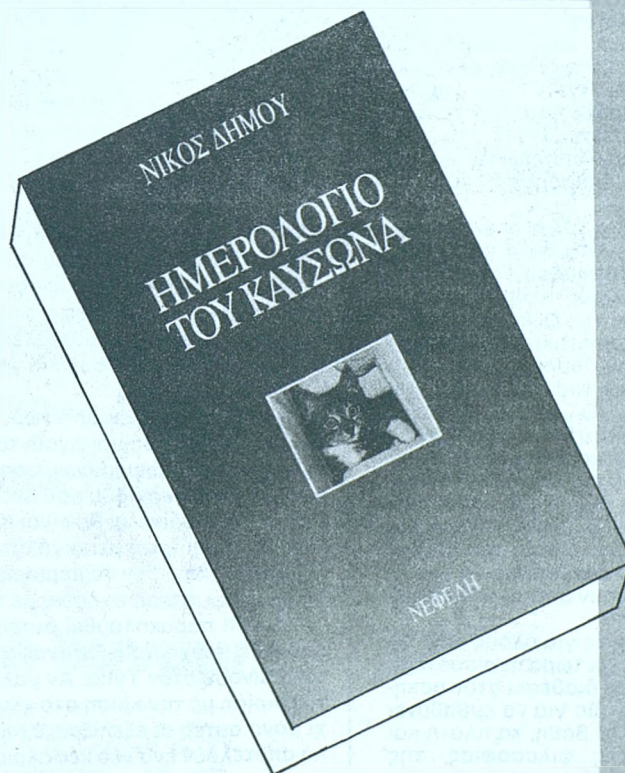
τηλεφ. 68.13.222

ΚΩΝΣΤ. ΑΓΓ. ΒΛΑΧΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΚΑΥΣΩΝΑ

Κλεισμένος σέ ένα υπόγειο, ο συγγραφέας, αντιμετωπίζει τόν καύσωνα, τήν πόλη, τό παρελθόν, καί τήν βεβαιότητα τής φθοράς. Τό ένδον καί τό έξω, τό τότε καί τό τώρα — καί, κυρίως, τό ποτέ.

ΝΕΦΕΛΗ

ΜΕΣΣΑ ΣΤΗΝ ΕΝΗΜΕ ΡΩΣΗ

● Ένα Κέντρο Ενημέρωσης αλλιώτικο από τα άλλα, εκλογικό κέντρο όλων των κομμάτων άρχισε να λειτουργεί στις 21 Μαΐου στην Πάτρα, εν όψει των εκλογών και των ευρωεκλογών. Εκεί, σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα, θα βρείτε όλο το προεκλογικό διαφημιστικό υλικό των κομμάτων και των βουλευτών για να διαμορφώσετε «ιδιαν άποψιν» μακριά από τις πλατείες και τα λιμάνια των συγκεντρώσεων. Πρωτότυπη και αξιόπαινη πρωτοβουλία. Ποιος είπε ότι η Πάτρα βγάζει μόνο Μένιους και Γιωργάκηδες;

● Είπαμε να ευλογάμε τα γένια μας αλλά όχι κι έτσι. Φαίνεται ότι ο Σωτηράκης αρκετά «ψήθηκε» από τους πολιτικούς συντάκτες στο καθημερινό briefing στο Press Room ώστε να φλέγεται τώρα —προεκλογικά— να μεταδώσει και σε μας το πάθος του για την ενημέρωση (sic), τον Μεγάλο Ηγέτη και αρχηγό του (μπράβο του!) και τα καρφιά του για όλους τους άλλους που διετέλεσαν κυβερνητικοί εκπρόσωποι του ΠΑΣΟΚ.

Αυτά κι άλλα πολλά παραλαύνουν στο «νέο» βιβλίο του κ. Κωστόπουλου. Ο οποίος, επιπλέον μας πληροφορεί ότι κανόνας της ζωής του αποτέλεσε η ασκητική - φιλοσοφική ζωή (μας δουλεύει). Να και ο Σουσλώφ του ΠΑΣΟΚ που δεν ξέραμε. Ο «στρατευμένος» Κωστόπουλος, ως καλός στρατιώτης και υπάκουος υπηρέτης του Μεγάλου Ηγέτη, ήρε τον σάκκο του και οδεύει προς την Ευρωβουλή, αφού οι Αχαιοί υποψήφιοι του κόμματός του κατάφεραν να τον αποκλείσουν από το τοπικό ψηφοδέλτιο.

Ευτυχώς για όλους μας. Έτσι θα έχει τώρα περισσότερο χρόνο να διαθέσει στον ασκητικό του βίο για να εμβαθύνει σε όλα τα βάθη, τα πλάτη και μήκη της φιλοσοφίας, της στρατηγικής και της τακτικής του ΠΑΣΟΚ.

Τον παρακαλούμε γονυπε-

τείς να διαθέσει όλες του τις δυνάμεις στην Ευρώπη. Για το καλό της Αχαΐας και πάσης Ελλάδος...

● Ετοιμάζονται πυρετωδώς δύο «στρατόπεδα» για την ιδιωτική τηλεόραση. Στο ένα «παίζουν» βασικά οι: Λαμπρόκης, Μπόμπολας, Τεγόπουλος. Στο άλλο Βουδούρης, Σισμαντάς, Καλογρίτσας. Πώς συμβιβάζονται αυτά θα τα μάθουμε μετά τις εκλογές. Η απόφαση για τα κανάλια ό,τι κι αν γίνει στις κάλπες λέγεται ότι είναι ειλημμένη...

● Σε νέα φάση εισέρχεται η σκληρή διαμάχη για τον έλεγχο του ραδιοσταθμού «ΚΑΝΑΛΙ 15». Συνεργάτες, παραγωγοί και δημοσιογράφοι του σταθμού άρχισαν στις 12 Ιουνίου «λειτουργική κατάληψη» του σταθμού με στόχο ν' αποτρέψουν τη διάλυσή του που θεωρούν βέβαιη αν ο σταθμός περάσει στα χέρια όσων κινούνται παρασκηνακά και ανώνυμα για να ελέγξουν την πλειοψηφία των μετοχών της ΑΕ.

Τα αιτήματά τους είναι:

α) να σταματήσει κάθε προσπάθεια αγοραπωλησίας μετοχών η οποία οδηγεί σε παράνομη κατοχή της πλειοψηφίας των μετοχών από νέους και άγνωστους μετόχους· β) να συνέλθει η ολομέλεια των παλιών και νόμιμων μετόχων ώστε ν' αντιμετωπισθεί από κοινού και η επιβίωση του σταθμού και η μη εμπλοκή τους στην ετοιμαζόμενη παρανομία· γ) να παραπεμφθεί το θέμα στην Επιτροπή Δεοντολογίας του ραδιοσταθμού· δ) να επιληφθεί του θέματος η προβλεπόμενη από το Π.Δ. 25/1987 Επιτροπή Τοπικής Ραδιοφωνίας, δεδομένου ότι τα τεκταινόμενα δεν αφορούν μόνο στην πλήρη αλλαγή φυσιογνωμίας, άρα στη διάλυση του Καναλιού 15 αλλά δυναμιτίζουν την ίδια την έννοια της Ελεύθερης Ραδιοφωνίας και το πνεύμα και το γράμμα του νόμου.

● Σημειώστε κάτι για τις εξελίξεις στον Τύπο. Κρατήστε στο μυαλό σας τους τίτλους των εφημερίδων την πρώτη εβδομάδα μετά τις εκλογές. Ιδιαίτερα αν δεν υπάρξει αυτοδυναμία κανενός...

ΤΥΠΟΣ:

Ανακατατάξεις, Ανασυντάξεις, Αναδιατάξεις

Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι βαδίζουμε προς μια νέα κρίση στον Τύπο —παρά τη φαινομενική ηρεμία που υπήρχε πριν τις εκλογές— μετά την 19η Ιουνίου. Η κατάρρευση της «αυτοκρατορίας» του μεγαλοπατεώνα Κοσκωτά και η νομή της από τη μία, οι αλλαγές —υπόγειες και φανερές— της στάσης των εφημερίδων απέναντι στα κόμματα —και εξαιτίας των σκανδάλων— και η πολιτική γραμμή των εφημερίδων στη μακρά προεκλογική περίοδο αποτελούν τις πρώτες ενδείξεις. Αν δίπλα σε αυτά προστεθούν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί και οι επιπτώσεις τους, η ιδιωτική τηλεόραση που έρχεται, οι ανακατατάξεις στο χώρο της διαφήμισης κλπ., δεν είναι δύσκολο να προβλέψουμε ότι οι αλλαγές στον ημερήσιο Τύπο θα έρθουν πιο γρήγορα απ' ό,τι περιμένουν ορισμένοι.

Ήδη διαφαίνονται από τώρα νέες σχέσεις αλλά και νέες ισορροπίες που δημιουργούνται, τόσο σε επίπεδο πολιτικής γραμμής των εφημερίδων, όσο και «προσώπου» για την «υποδοχή» της περιόδου που ακολουθεί. Αυτή η περίοδος κρίσης απ' ό,τι φαίνεται θα είναι πλέον επώδυνη από τις προηγούμενες και ίσως με μεγαλύτερες εκπλήξεις από τις αναμενόμενες, που δεν θα περιοριστούν μόνο στην αναδιανομή της «πίτας» ή στις σχέσεις με την εξουσία.

Το ΑΝΤΙ παρακολουθεί αυτές τις εξελίξεις και φυσικά σε επόμενα τεύχη του θα αναφερθεί διεξοδικότερα στα όσα συμβαίνουν στον Τύπο. Αν μάλιστα συνδυάσουμε την πολιτική κρίση με την κρίση στο χώρο του Τύπου θα δούμε ότι όχι μόνο αυτές οι εξελίξεις έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αλλά αποτελούν ένα νέο κεφάλαιο στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που οφείλουμε να το δούμε από κοντά και σε όλη του την έκταση.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ. 72.32.713 — 72.49.300
72.48.240

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
115 21 Αθήνα
- Διαφημίσεις:
ΑΛΕΚΑ ΣΗΜΑΝΤΗΡΑ
- Γραμματεία-Λογιστήριο:
ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Σελιδοποίηση, Μοντάζ:
ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
- Φωτοστοιχειοθεσία —
Αναπαραγωγή φιλμς:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 72.49.300
- Εκτύπωση:
«ΝΕΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» Α.Ε.
Θέση Μαρίδα Μαντρίγκο
Παλλήνη Αττικής
Τηλ. 66.65.081-66.68.424
- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο
εκφράζει τις απόψεις του
συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξάμ. 1.650 δρχ. -
Ετήσια 3.300
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κτλ.: 10.000 δρχ.
Φοιτητική ετήσια: 2.800

Εξωτερικού

Ευρώπη · Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: δολ. 20
ετήσια: δολ. 40
Η.Π.Α. · Καναδάς · Αν. Ασία ·
Αυστραλία · Ωκεανία:
εξάμηνη: δολ. 23
ετήσια: δολ. 45

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

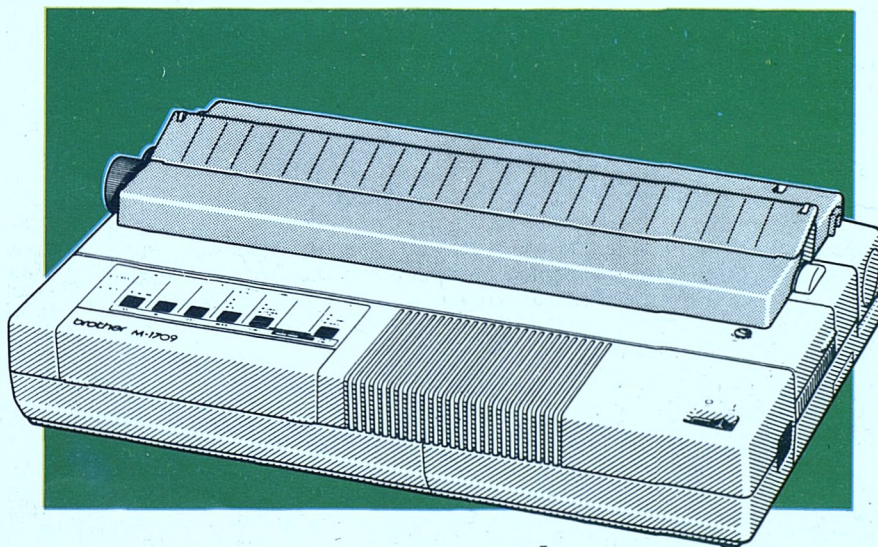
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 150
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 250

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Περιοδικό «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.48.240
- Για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Κέντρο του βιβλίου.
Α. Πουλουκτσή και Σια Ε.Ε.
Λασάνη 9,
Τηλ. (031) 285.857
54 622 Θεσσαλονίκη

η αθάνα εκμετάλλευση της εργατικής δύναμης

Το επιχειρησιακό στέλεχος, ο επαγγελματίας, ο υπάλληλος γραφείου, για να αποδώσουν χρειάζονται την τεχνολογική σας υποδομή.
Μην διστάσετε να εκμεταλλευτείτε την εργατική δύναμη ενός τεχνολογικού επιτεύγματος για να βοηθήσετε το ανθρώπινο δυναμικό σας.
Οι εκτυπωτές BROTHER δουλεύουν ακούραστα και αδιαμαρτύρητα, ικανοποιώντας έτσι τις σύγχρονες ανάγκες της επιχείρησής σας.
Οι εκτυπωτές BROTHER δεν είναι απλά επένδυση στο μέλλον της τεχνολογίας, είναι η σημερινή παραγωγική σας δύναμη!

BROTHER M1709
Δρχ. 139.000

**Τεχνικά χαρακτηριστικά
και προσόντα**

- Ταχύτητα εκτύπωσης 240/200 CPS και ποιοτική γραφή (50 CPS NLQ και BOLD PICA 33 CPS)
- Μνήμη (BUFFER) 24 K
- 136 στήλες, 9 ακίδες
- Αθόρυβος (κάτω από 55 dB)
- Αυτόματο παρκάρισμα χαρτιού (PAPER PARK FUNCTION)
- Τέσσερις τρόποι προώθησης χαρτιού
- Χαμηλής κοπής
- DUAL INTERFACE

Η τιμή επιβαρύνεται με ΦΠΑ 16%

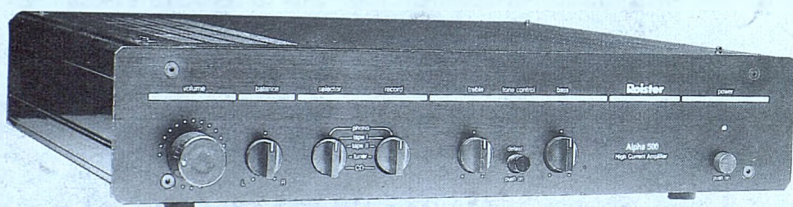
ΕΚΤΥΠΩΤΕΣ
brother®
εργατική δύναμη

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
ΝΤΑΚΟΣ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ: Μαραθωνομάχων 2 (κόμβος Βουλιαγμένης-Αλίμου)-164 52 Αργυρούπολη
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ: 99.35.403 (5 γρ.) 99.35.512 (5 γρ.) - FAX: 99.35.481, TLX: 22.21.93

Πρώτοι στην Ελλάδα :

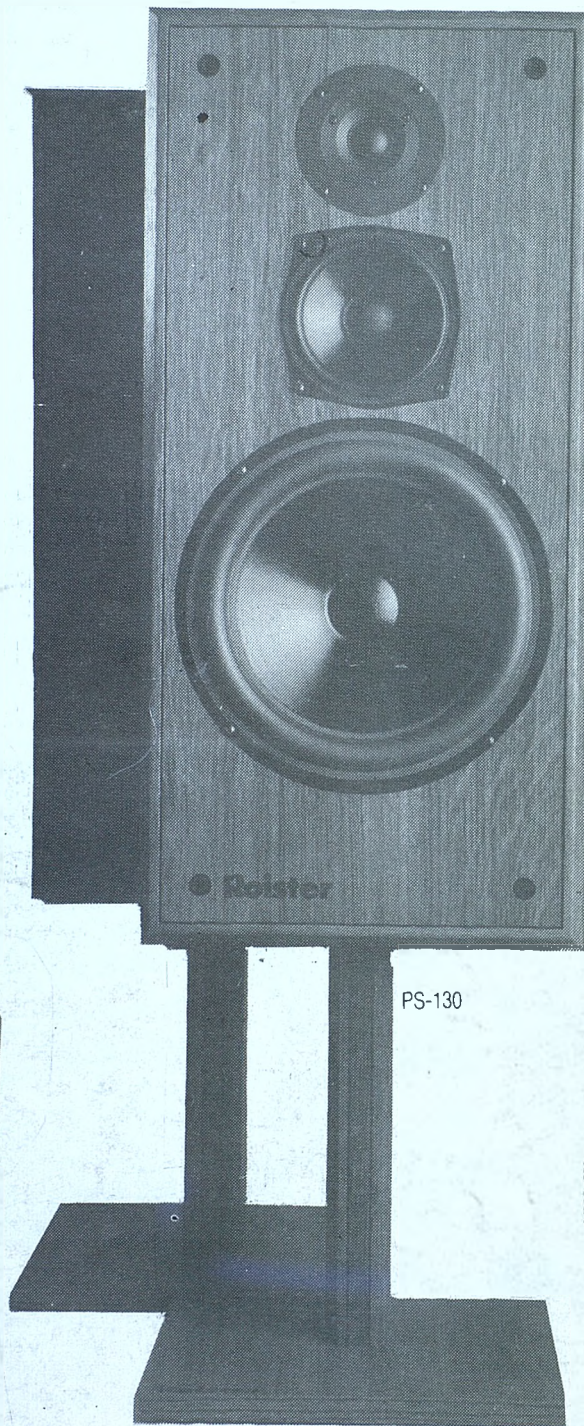
- Κατασκευάσαμε Ηχεία συγκρίσιμα με τα B&W 801 KEF 105 (ΗΧΟΣ 10/82, 5/83).
- Χρησιμοποιήσαμε μεγάφωνα κορυφαίας τεχνολογίας των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών κατασκευαστών VIFA, ETON & SCANSPEAK.
- Ανοίξαμε την αγορά της Ευρώπης εκθέτοντας στη διεθνή έκθεση Hi-Fi του Βερολίνου δικές μας σχεδιάσεις πρωτοτύπων ηχείων πικάπ και ενισχυτών class A.
- Εγκαταστήσαμε εργαστήριο μετρήσεων με χρήση IBM computer - controlled FFT analyzer. Οι μηχανικοί μας, που είναι και μουσικοί συνεργάζονται με το Ε.Μ.Π. και την Πολυτεχνική Πατρών.
- Επεξεργαζόμαστε τις μετρήσεις μας με τα πιο προηγμένα προγράμματα εξομίσωσης, βελτιστοποίησης και σχεδίασης C.A.S./C.A.D. (Computer Aided Simulation & Design).
- Συνεργαζόμαστε στην έρευνα χρησιμοποιώντας προγράμματα ερευνητών από ιδρύματα και Πανεπιστήμια της Αμερικής και Αυστραλίας.
- Μετά από ατέλειωτες ανθρωπώρες επιστημονικής δουλειάς και ακουστικών εκτιμήσεων, παρουσιάζουμε το νέο PS-130 ηχείο αναφοράς, το μόνο στην ελληνική αγορά που με την έξυπνη σχεδίαση γραμμής μεταφοράς μόνο για το μιντραϊτζ, προσφέρει την καθαρή και φυσική αναπαραγωγή, χωρίς τους χρωματισμούς «κουτιού» των κοινών ηχείων.

Roister Alpha 500

Ενισχυτής σε τάξη Α Ισχύος 2x50 W RMS και δυνατότητα παροχής ρεύματος μέχρι 15A. Ειδικά σχεδιασμένη είσοδος για compact disc.

Δυνατότητα ακρόασης διαφορετικής πηγής από αυτήν που συγχρόνως εγγράφεται, καθώς και σύνδεση δύο κασετοφώνων και εγγραφή από το ένα στο άλλο.

Roister

ΣΑΠΦΟΥΣ 145, ΚΑΛΛΙΘΕΑ, 176 75 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 9599088, 9522283